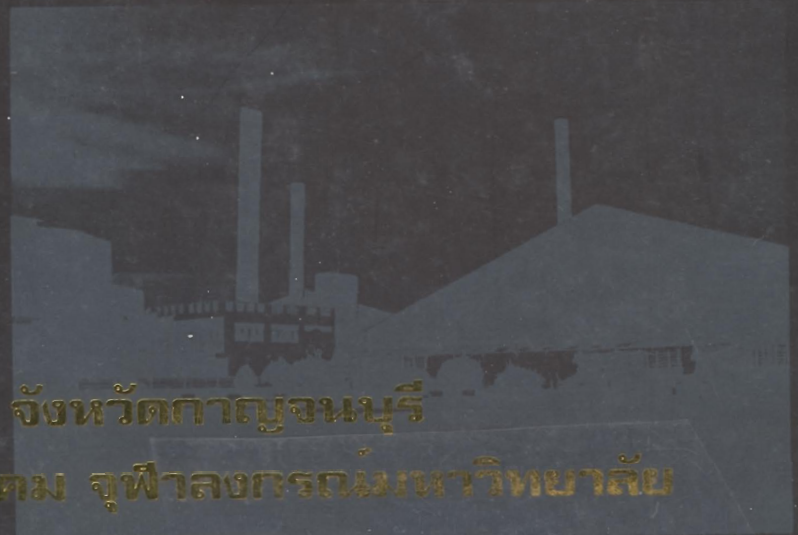

รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
แผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

เสนอต่อ จังหวัดกาญจนบุรี
โดย สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ที่
2. จังหวัด
3. คณะ

รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น แผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

เสนอต่อ

จังหวัดกาญจนบุรี

พ.ศ. 2537 .A.D. & S. ในมกราคม

โดย

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิงหาคม 2537

ห้องสมุดคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) กาญจนบุรี

1. ที่ปรึกษาคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกท่านในจังหวัดกาญจนบุรี
2. คณะกรรมการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี (กพจ.กจ.) ประกอบด้วย
  - 2.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ประธานกรรมการ
  - 2.2 รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี (1) รองประธานกรรมการ
  - 2.3 อัยการจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ทรงคุณวุฒิ) กรรมการ
  - 2.4 สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี (ผู้ทรงคุณวุฒิ) กรรมการ
  - 2.5 ปลัดจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.6 ประธานสภาจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.7 สมาชิกสภาจังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้รับมอบหมายจากสภาจังหวัดฯ 2 ท่าน กรรมการ
  - 2.8 นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.9 นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น กรรมการ
  - 2.10 ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.11 ประธานชมรมธนาคารจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.12 ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกลุ่มท้องที่จังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.13 คลังจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.14 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.15 ศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.16 เกษตรจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.17 อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.18 พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.19 โยธาธิการจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.20 พัฒนาการจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการ
  - 2.21 ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรรมการ
  - 2.22 ผู้แทนสำนักงบประมาณ กรรมการ
  - 2.23 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการและเลขานุการ
  - 2.24 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะอนุกรรมการกำกับการศึกษาแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

1. รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี (1) ประธานอนุกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ อนุกรรมการ
3. ผู้แทนสำนักงานประมาธ อนุกรรมการ
4. ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการ
5. ประธานสภาอุตสาหกรรมกลุ่มท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการ
6. อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการ
7. พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการ
8. หัวหน้าสำนักงานจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการและเลขานุการ
9. หัวหน้าฝ่ายแผนและโครงการ สำนักงานจังหวัด
กาญจนบุรี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
10. ผู้ช่วยพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
11. ผู้ช่วยเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
12. นายเดชา พิมพิสุทธิ์ วิศวกร 5 สำนักงานอุตสาหกรรม
จังหวัดกาญจนบุรี อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะผู้ดำเนินการศึกษา

ผู้อำนวยการโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ

หัวหน้าโครงการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พีรพันธุ์

ผู้วิจัยหลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณศิลป์ พีรพันธุ์

อาจารย์ ดร.นพรัตน์ ตาปนานนท์

รองศาสตราจารย์ ศักดิ์ชัย ทิรินทร์ภาณุ

อาจารย์ วิชาวัฒน์ ภมรสวรรณ

นางสาวสุมิตรา พูลทอง

นางสาวสมจิต ลิ้มสวัสดิ์ผล

นางสาวณัฐรี ตั้งยงตระกูล

นายปราโมทย์ สุขใส

คำนำ

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายจากจังหวัดกาญจนบุรี ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับการศึกษาแผนลงทุนจังหวัด ซึ่งจัดตั้งโดยคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) ให้จัดทำแผนการลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรีตามนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคของรัฐบาล เพื่อกระตุ้นให้เกิดการลงทุนและการจ้างงานในระดับจังหวัด

แผนลงทุนจังหวัดที่จัดทำขึ้นในครั้งนี้ ประกอบด้วยรายงาน 3 ฉบับด้วยกัน ฉบับแรกได้แก่ "รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น" ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นภาพรวมของจังหวัดกาญจนบุรีในด้านความพร้อม ข้อได้เปรียบ ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดต่อการลงทุนของภาคเอกชน ฉบับที่ 2 ได้แก่ "รายงานการวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุน" มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพและแนวโน้มการลงทุนในแต่ละสาขาเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนฉบับที่ 3 ได้แก่ "แผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี" ซึ่งแสดงรายละเอียดของโครงการลงทุนเสนอแนะสำหรับภาคเอกชน ตลอดจนแผนงานและมาตรการสนับสนุนของรัฐบาล

การจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรีครั้งนี้ ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากบุคคลและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณนายฉัตรฐ์ ศรีวิหค ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี นายกฤษณ์ วีระชัยชยติ รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายมนู ชานนท์ ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งคณะกรรมการกำกับการศึกษาแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรีทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ศึกษาตลอดมา

นอกจากนี้คณะผู้ศึกษาขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ และเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่าง ๆ ของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ได้ช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บและตรวจสอบข้อมูล ตลอดจนให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ ซึ่งช่วยให้การจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะผู้ศึกษาและจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สิงหาคม 2537

สารบัญเรื่อง

หน้า

บทที่ 1	บทนำ.....	1-1
1.1	ความเป็นมาของโครงการ.....	1-1
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	1-2
1.3	วิธีดำเนินการศึกษา.....	1-2
1.4	วัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลเบื้องต้น.....	1-3
1.5	การนำเสนอผลการเก็บข้อมูลเบื้องต้น.....	1-3
1.6	วิธีการจัดเก็บข้อมูล.....	1-5
บทที่ 2	โครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ.....	2-1
2.1	ประวัติความเป็นมา.....	2-1
2.2	ที่ตั้งและอาณาเขต.....	2-2
2.3	การแบ่งเขตการปกครอง.....	2-3
2.4	ลักษณะภูมิประเทศ.....	2-3
2.5	ลักษณะภูมิอากาศ.....	2-8
2.5.1	ฤดูกาล.....	2-8
2.5.2	ปริมาณน้ำฝน.....	2-9
2.5.3	อุณหภูมิ.....	2-9
2.5.4	ความชื้นสัมพัทธ์.....	2-13
2.6	ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ.....	2-13
2.6.1	ทรัพยากรดิน.....	2-13
2.6.2	ทรัพยากรน้ำ.....	2-24
2.6.3	ทรัพยากรป่าไม้.....	2-32

2.6.4	ทรัพยากรแร่ธาตุ.....	2-39
2.6.5	แหล่งท่องเที่ยว.....	2-44
2.7	การใช้ที่ดิน.....	2-47
2.8	โครงสร้างพื้นฐาน.....	2-47
2.8.1	การคมนาคม.....	2-47
2.8.2	ไฟฟ้า.....	2-53
2.8.3	การประปา.....	2-56
2.8.4	การโทรคมนาคมและการสื่อสาร.....	2-56
บทที่ 3	โครงสร้างทางประชากรและสังคม.....	3-1
3.1	โครงสร้างทางประชากร.....	3-1
3.1.1	จำนวนประชากรและการกระจายตัว.....	3-1
3.1.2	การเปลี่ยนแปลงขนาดและการกระจายตัวประชากร.....	3-7
3.1.3	ประชากรในเขตเมืองและชนบท.....	3-7
3.1.4	โครงสร้างประชากร.....	3-12
3.1.5	การย้ายถิ่นประชากร.....	3-13
3.1.6	แรงงานและภาวะการมีงานทำ.....	3-13
3.1.7	การคาดประมาณประชากรในอนาคต.....	3-19
3.2	โครงสร้างทางสังคม.....	3-26
3.2.1	การศึกษา.....	3-26
3.2.2	การศาสนา.....	3-31
3.2.3	การสาธารณสุข.....	3-36
บทที่ 4	โครงสร้างทางเศรษฐกิจ.....	4-1
4.1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด.....	4-1
4.1.1	มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด.....	4-1
4.1.2	การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม.....	4-6

4.1.3	การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน.....	4-6
4.2	โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม	4-13
4.2.1	กสิกรรม.....	4-14
4.2.2	การประมง.....	4-42
4.2.3	การปศุสัตว์.....	4-47
4.3	โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม	4-63
4.4	โครงสร้างทางเศรษฐกิจสาขาการท่องเที่ยว.....	4-99
4.4.1	แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-87
4.4.2	งานเทศกาล.....	4-100
4.4.3	ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-100
4.4.4	รูปแบบการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายของผู้มาเยี่ยมเยือน จังหวัดกาญจนบุรี.....	4-102
4.4.5	การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว.....	4-107
4.4.6	ความนิยมของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว.....	4-109
4.4.7	ฤดูกาลท่องเที่ยว.....	4-111
4.4.8	โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก.....	4-114
4.5	โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคการค้าและบริการ	4-131
4.5.1	กิจกรรมการค้าและบริการภายในจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-121
4.5.2	ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการค้าชายแดน.....	4-127
4.5.3	ปริมาณและมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด่านศุลกากรสังขละบุรี..	4-128
4.5.4	ชนิดสินค้าที่มีการนำเข้าส่งออก.....	4-130
4.5.5	จุดที่มีการซื้อขายสินค้าที่สำคัญ.....	4-130
4.6	โครงสร้างทางการเงินของจังหวัดกาญจนบุรี	4-134

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เขตการปกครองของจังหวัดกาญจนบุรี	2-4
2.2	สถิติปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดกาญจนบุรี ในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2504-2533)	2-10
2.3	สถิติปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดกาญจนบุรี รายเดือน พ.ศ. 2535	2-11
2.4	ชุดดินที่พบในจังหวัดกาญจนบุรี (โครงการใช้ประโยชน์ที่ดิน)	2-21
2.5	โครงการชลประทานในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535	2-30
2.6	รายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี	2-33
2.7	ชนิดแร่และแหล่งที่พบ จังหวัดกาญจนบุรี	2-40
2.8	สถิติปริมาณแร่ที่ผลิตได้ทุกชนิดในเขตรับผิดชอบของสำนักงานทรัพยากรธรณี จังหวัดกาญจนบุรี	2-41
2.9	การใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2524 และ 2528	2-48
2.10	สรุปจำนวนหมู่บ้านที่มีและไม่มีไฟฟ้าใช้ของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2537 ...	2-55
2.11	การสื่อสารไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534	2-57
2.12	บริการโทรศัพท์จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534	2-59
2.13	โครงการขยายบริการโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบท (พ.ศ. 2537-2539) ในพื้นที่โครงการ	2-60
2.14	แผนการเปิดที่ทำการโทรศัพท์ในเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 6 : จังหวัดกาญจนบุรี.	2-60
3.1	จำนวนประชากรรายจังหวัดในภาคตะวันตก พ.ศ. 2530-2535	3-2
3.2	จำนวนประชากรจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535.....	3-3

3.3	การกระจายตัวประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลง ความหนาแน่นของประชากร จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535.....	3-8
3.4	ประชากรในเขตเมืองของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535.....	3-9
3.5	สัดส่วนประชากรเมือง แยกรายอำเภอ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2535.....	3-10
3.6	สัดส่วนประชากรเมืองกับชนบท จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535.....	3-11
3.7	สัดส่วนของประชากรวัยเด็ก วัยพึ่งพา และวัยทำงาน ในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ 2533.....	3-12
3.8	โครงสร้างประชากรจำแนกตามหมวดอายุและเพศ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ 2533.....	3-14
3.9	จำนวนประชากรที่ย้ายภูมิลำเนาเข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2533.....	3-17
3.10	ประชากรวัยแรงงานและกำลังแรงงานของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2533.....	3-20
3.11	ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในรอบปี จำแนกตามสาขาอาชีพหลัก จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ 2533.....	3-22
3.12	การคาดประมาณประชากรในอนาคตจังหวัดกาญจนบุรี.....	3-24
3.13	ข้อมูลทางการศึกษา (ในระบบ) จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536.....	3-27
3.14	ข้อมูลทางการศึกษา (นอกระบบ) จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536.....	3-28
3.15	จำนวนและร้อยละของนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามชั้นเรียนและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536.....	3-29
3.16	อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4, ปวช.) จำแนกเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2535-2536.....	3-32
3.17	จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามชั้นที่เรียนสำเร็จ พ.ศ. 2535-2536.....	3-33
3.18	ข้อมูลทางการศาสนาของจังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536.....	3-35

3.19	จำนวนสถานบริการสาธารณสุข จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	3-38
3.20	จำนวนบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	3-39
3.21	สัดส่วนบุคลากรการแพทย์ของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	3-40
4.1	เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมและรายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันตก (ราคาปัจจุบัน พ.ศ. 2534).....	4-2
4.2	ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531).....	4-3
4.3	การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531).....	4-7
4.4	การวิเคราะห์ SHIFT-SHARE ของจังหวัดกาญจนบุรี เปรียบเทียบกับ ภาคตะวันตก พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531).....	4-11
4.5	พื้นที่เพาะปลูกรวม จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-15
4.6	จำนวนผลผลิตอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-16
4.7	พื้นที่ปลูกอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-16
4.8	ผลผลิตข้าวนาปี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-19
4.9	พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-19
4.10	พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-20
4.11	จำนวนผลผลิตข้าวนาปรัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-20
4.12	จำนวนผลผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-22
4.13	พื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-22
4.14	จำนวนผลผลิตข้าวโพด จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-25
4.15	พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-25
4.16	จำนวนผลผลิตฝ้าย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-27
4.17	พื้นที่ปลูกฝ้าย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-27
4.18	พื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-30

4.19	พื้นที่เพาะปลูกลับประรด จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-32
4.20	พื้นที่ปลูกถั่วเหลือง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-34
4.21	พื้นที่ปลูกพริกเล็ก จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536.....	4-36
4.22	พื้นที่ปลูก ปริมาณการผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพืชผักใน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-38
4.23	ต้นทุนการผลิต และรายได้การผลิตหน่อไม้ฝรั่ง	4-39
4.24	พื้นที่ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536.....	4-40
4.25	ต้นทุนการผลิต และรายได้จากการปลูกมะขามหวานพื้นที่ 1 ไร่ (พื้นที่ดอน) จำนวนต้นเฉลี่ย 25 ต้น/ไร่ (8x8 เมตร).....	4-41
4.26	สถิติการเลี้ยงสัตว์น้ำ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	4-43
4.27	โครงการบำรุงพันธุ์ปลาแบบประชาอาสาสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2536.....	4-43
4.28	ประมาณการค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแม่โค 5 ตัว..	4-51
4.29	ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของโคเนื้อ	4-52
4.30	ค่าลงทุนในการเลี้ยงโคนม 5 ตัว ของเกษตรกรแต่ละราย.....	4-53
4.31	ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของโคนม.....	4-53
4.32	สถาบันเกษตรกรของจังหวัดกาญจนบุรี	4-60
4.33	สถาบันเกษตรกรด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536.....	4-62
4.34	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-65
4.35	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-66
4.36	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเมืองฯ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-67
4.37	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอด่านมะกอก จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-68

4.38	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอ ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-69
4.39	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-70
4.40	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-71
4.41	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-72
4.42	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-73
4.43	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-74
4.44	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-75
4.45	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-76
4.46	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-77
4.47	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-78
4.48	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534.....	4-79
4.49	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-80

4.50	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอ ทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-81
4.51	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-82
4.52	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-83
4.53	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-83
4.54	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-83
4.55	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-84
4.56	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-84
4.57	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-84
4.58	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-85
4.59	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-85
4.60	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอเลาขวัญ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-85
4.61	การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอสี่ขะบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-86

4.62	การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-86
4.63	การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรมในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536.....	4-86
4.64	จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนห้องพัก รายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. 2533-2535 ของจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-101
4.65	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรีและจำนวนผู้พักแรมเปรียบเทียบกับ ระหว่าง พ.ศ. 2530 และพ.ศ. 2535.....	4-101
4.66	ข้อมูลรายละเอียดของผู้เดินทางมาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	4-103
4.67	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	4-105
4.68	สัดส่วนของการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่กลุ่มท่องเที่ยว.....	4-110
4.69	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	4-112
4.70	เวลาเดินทางโดยสารระหว่างจังหวัด.....	4-115
4.71	การขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสาร จังหวัดกาญจนบุรี.....	4-116
4.72	การกระจายตัวของสถานที่พักแรมใน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536.....	4-118
4.73	ร้านอาหารตามมาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ของ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536-2537.....	4-119
4.74	ตลาดและศูนย์กลางตลาดที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-122
4.75	ชื่อ ที่ตั้ง และวันเวลาดำเนินการของตลาดนัดในจังหวัดกาญจนบุรี.....	4-123
4.76	จำนวนทะเบียนธุรกิจเงินจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2527-2536.	4-124
4.77	สินค้านำเข้าและส่งออกของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	4-126
4.78	มูลค่าสินค้านำเข้าส่งออกผ่านด่านศุลกากรสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ...	4-129
4.79	สถิติการธนาคารและประกันภัยในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535	4-135

4.80	ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2536).....	4-136
4.81	ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อรายจังหวัดภาคตะวันตก	4-137

4.1
5-6
4-8
8-9
4.9
29-8
4.1
09-8
09-8
4.1
13-25
4.16
13-27
23-28
00-29
10-30
4.21
9-32
11
9-33
4.24

สารบัญแนกภูมิ

แนกภูมิที่	หน้า
3.1	สัดส่วนประชากรจังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาค ตะวันตก พ.ศ. 2535 3-2
3.2	สัดส่วนประชากรรายอำเภอจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535..... 3-4
3.3	จำนวนประชากรรายอำเภอจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535..... 3-5
3.4	โครงสร้างประชากรจำแนกตามหมวดอายุและเพศจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523..... 3-15
3.5	โครงสร้างประชากรจำแนกตามหมวดอายุและเพศ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2533..... 3-16
3.6	การเปรียบเทียบประชากรที่ย้ายภูมิลำเนาของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.. 3-18
3.7	โครงสร้างกำลังแรงงานและการมีงานทำของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536.. พ.ศ. 2533 3-21
3.8	ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในจังหวัดกาญจนบุรี แยกรายสาขา อาชีพหลัก พ.ศ. 2533..... 3-23
3.9	การคาดประมาณประชากรในอนาคตจังหวัดกาญจนบุรี..... 3-25
3.10	ปริมาณการศึกษา ปีการศึกษา 2536 3-30
3.11	ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามชั้นที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2533..... 3-34
4.1	สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ใน ภาคตะวันตก 4-2
4.2	การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)..... 4-4

4.3	การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534.....	4-8
4.4	ส่วนแบ่ง-ส่วนโอน รายสาขาของกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531).....	4-12
4.5	การกระจายการผลิต	4-15
4.6	วิธีการตลาดของอ้อย	4-16
4.7	วิธีการตลาดของข้าว	4-20
4.8	วิธีการตลาดของมันสำปะหลัง.....	4-22
4.9	วิธีการตลาดของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์.....	4-25
4.10	วิธีการตลาดของฝ้าย	4-27
4.11	วิธีการตลาดของข้าวโพดฝักอ่อน.....	4-30
4.12	วิธีการตลาดของสับปะรด.....	4-32
4.13	วิธีการตลาดของถั่วเหลือง.....	4-34
4.14	วิธีการตลาดของพริก	4-36
4.15	วิธีการตลาดของพืชผัก.....	4-38
4.16	วิธีการตลาดของไม้ผล.....	4-40
4.17	วิธีการตลาดของไก่-เป็ด.....	4-55
4.18	วิธีการตลาดของสุกร.....	4-55
4.19	วิธีการตลาดของโคนม.....	4-56
4.20	วิธีการตลาดของโคเนื้อ.....	4-56
4.21	โครงสร้างปัญหาาศุสัตว์.....	4-61
4.22	ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จังหวัด กาญจนบุรี.....	4-106
4.23	ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกาญจนบุรี.....	4-106
4.24	การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่กลุ่มการท่องเที่ยว.....	4-110

4.25	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของ จังหวัดกาญจนบุรี.....	4-113
4.26	การกระจายตัวของสถานที่พักผ่อนในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536.....	4-118
4.27	การกระจายตัวของจำนวนห้องพักรับรองในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536.....	4-118
4.28	อัตราส่วนเงินฝากต่อเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2536.....	4-136

สารบัญแนบที่

แผนที่		หน้า
2.1	การแบ่งเขตการปกครอง	2-5
2.2	ลักษณะภูมิประเทศ	2-6
2.3	ความสูงต่ำของภูมิประเทศ	2-7
2.4	ปริมาณน้ำฝน พื้นที่ชลประทาน น้ำผิวดิน	2-12
2.5	ลักษณะดินทางการเกษตรกรรม	2-14
2.6	สมรรถนะดิน	2-19
2.7	แม่น้ำและร่องน้ำ	2-25
2.8	แหล่งน้ำใต้ดิน	2-27
2.9	แหล่งน้ำบาดาล	2-28
2.10	พื้นที่ป่าสงวน	2-34
2.11	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตอุทยานแห่งชาติ	2-35
2.12	พื้นที่คงสภาพป่าไม้ พ.ศ. 2534	2-36
2.13	พื้นที่หวงห้ามที่ดินเพื่อการทหาร	2-37
2.14	พื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดิน	2-38
2.15	จุดที่ตั้งของประธานบัตรและแหล่งแร่ของจังหวัดกาญจนบุรี	2-42
2.16	ขนาดของพื้นที่ประธานบัตรและที่ได้รับประธานบัตรแล้ว	2-43
2.17	แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี	2-46
2.18	สถานการณ์การใช้ทรัพยากรที่ดินด้านการเกษตร	2-49
2.19	เส้นทางคมนาคม	2-51
2.20	เส้นทางคมนาคม (โครงการ)	2-52
2.21	การพัฒนาพลังงาน	2-54

3.1	ขนาดและความหนาแน่นของประชากรจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535.....	3-6
3.2	การกระจายตัวของสถานพยาบาลของรัฐ	3-37
4.1	การกระจายตัวของกลุ่มพื้นที่ท่องเที่ยว	4-108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของโครงการ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคโดยกระตุ้นให้เกิดการลงทุน และการจ้างงานในจังหวัดต่าง ๆ จึงดำเนินการให้จังหวัดจัดทำแผนลงทุนในลักษณะที่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งสถาบันการเงินอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น นักลงทุนใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจลงทุน สถาบันการเงินใช้ประกอบการพิจารณาสนับสนุนโครงการที่เอกชนขอรับการสนับสนุน หน่วยงานของรัฐทางด้านการพัฒนากำลังแรงงานและการวางผังเมืองใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนา และหน่วยงานของรัฐในระดับจังหวัดใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดงบประมาณโครงการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เพื่อตอบสนองนโยบายดังกล่าวของรัฐบาล จังหวัดกาญจนบุรีจึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นผู้จัดทำแผนลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรี

แผนการลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วยรายงาน 3 ฉบับด้วยกัน ฉบับแรก (คือ ฉบับนี้) เป็นรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น สำคัญคือ การประมวล และวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดกาญจนบุรีด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและประชากร เพื่อชี้ให้เห็นถึงความเหมาะสมและความพร้อมของพื้นที่ในการรองรับการลงทุนของภาคเอกชนในด้านต่าง ๆ ศักยภาพในการดึงดูดการลงทุน ตลอดจนปัญหาและข้อจำกัดของการลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรี

รายงานฉบับที่ 2 เป็นการรายงานการวิเคราะห์ศักยภาพการลงทุน สำคัญคือ เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส ช่องทางการลงทุน และการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี โดยการเชื่อมโยงการพัฒนาและการลงทุนเข้ากับนโยบายพัฒนาประเทศ ภาค และจังหวัด เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแผนลงทุนที่สมบูรณ์ในฉบับต่อไป

รายงานฉบับที่ 3 เป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ของแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี สำคัญคือ การนำเสนอรายละเอียดของโครงการลงทุนภาคเอกชนในสาขาต่าง ๆ ทั้งในด้านที่ตั้ง แหล่ง

วัตถุประสงค์ รูปแบบและขนาดของการลงทุน ตลอดจนแผนงานสนับสนุนของภาครัฐ ซึ่งนักลงทุน สถาบันการเงิน และหน่วยงานวางแผนของรัฐ และจังหวัดกาญจนบุรี สามารถนำเอาไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นภาพรวมของจังหวัดกาญจนบุรีในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากร ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับนำไปใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดในการลงทุน เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นแผนลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

1.3 วิธีดำเนินการศึกษา

เริ่มต้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นระบบมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในส่วนกลางและที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยให้ความสำคัญกับชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บขึ้นแล้วอย่างเป็นทางการ ตรวจสอบ และคัดเลือกตลอดจนปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ สรุปผล และนำเสนอในรูปแบบของตาราง แผนภูมิ แผนที่ และคำบรรยาย เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน (Existing situation) การเปลี่ยนแปลง และแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะมีผลต่อศักยภาพ และข้อจำกัดของการลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- โครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ ประกอบด้วยการศึกษา และวิเคราะห์ในด้านที่ตั้ง การแบ่งเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ที่ดิน และสาธารณูปโภคสาธารณูปการหลัก
- โครงสร้างทางประชากรและสังคม ประกอบด้วยการศึกษา และวิเคราะห์ในด้านประชากร การจ้างงาน และโครงสร้างทางสังคม
- โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยการศึกษา และวิเคราะห์ในด้านผลิตภัณฑ์

มวบรวมจังหวัดในสาขาปฐมภูมิ ทุตยภูมิ และตติยภูมิ และโครงสร้างทางการเงินของจังหวัดกาญจนบุรี

1.4 วัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลเบื้องต้น

เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพ โอกาส และข้อจำกัดต่อการลงทุนในจังหวัด ซึ่งเมื่อประมวลแล้วสามารถนำไปสู่การกำหนดเป็นแผนลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรีต่อไป

1.5 การนำเสนอผลการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ผลการศึกษาจะนำเสนอในรูปแบบของตาราง แผนที่ แผนภูมิ ประกอบคำอธิบายเพื่อแสดงถึงสภาพปัจจุบัน (Existing situation) และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของจังหวัดกาญจนบุรีในสาขากิจกรรมที่จำเป็นสำหรับพิจารณาการลงทุน ดังต่อไปนี้

ข้อมูลพื้นฐานทางด้านกายภาพ

- ที่ตั้ง
- ขนาดพื้นที่
- การแบ่งเขตการปกครอง
- จำนวนประชากร ความหนาแน่นเฉลี่ย
- ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน แหล่งน้ำ ป่าไม้ การใช้ที่ดิน ที่ดินราคาประเมินที่ดิน เหมืองแร่ แก๊สธรรมชาติ
- สาธารณูปโภคสาธารณูปการ การคมนาคมขนส่ง สื่อสาร ประปา ไฟฟ้า

ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

- ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวม ประกอบด้วย
  - โครงสร้างทางเศรษฐกิจสาขาต่าง ๆ
  - มูลค่าเพิ่มของแต่ละสาขาทางเศรษฐกิจ
  - อัตราการเจริญเติบโต
- การผลิตภาคเกษตรกรรม
  - พืช ปศุสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประมง ป่าไม้
- การผลิตภาคอุตสาหกรรมและเหมืองแร่
  - อุตสาหกรรมเกษตร ก่อสร้าง เหมืองแร่ และอื่น ๆ
- การพาณิชย์และการตลาด
  - การค้าส่งและขายปลีก การค้าจุดผ่านแดน
  - สินค้าเข้าและสินค้าออก
  - ศูนย์กลางธุรกิจการค้าที่สำคัญ
  - สถาบันการเงิน
  - ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับจังหวัดต่าง ๆ
- การท่องเที่ยวและการบริการ
  - แหล่งท่องเที่ยว
  - จำนวนนักท่องเที่ยว
  - รายได้จากการท่องเที่ยว
  - ค่าใช้จ่าย/คน/วันของนักท่องเที่ยว
  - จำนวนวันโดยเฉลี่ยที่ท่องเที่ยว
  - สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
  - บริการด้านการท่องเที่ยว

ข้อมูลทางประชากรและสังคม

- โครงสร้างประชากร แยกตามเพศ อายุ
- โครงสร้างแรงงาน
- แรงงานและการประกอบอาชีพ
- การเคลื่อนย้ายแรงงาน
- สัดส่วนแรงงานภาคเกษตร/ ภาคนอกเกษตร
- แรงงานฝีมือในจังหวัด
- จำนวนและอัตราการว่างงาน
- การศึกษา
- การสาธารณสุข

1.6 วิธีการจัดเก็บข้อมูล

ในการจัดเก็บข้อมูล คณะผู้ศึกษาได้ทำการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วนกลางและที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยให้ความสำคัญกับชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บขึ้นแล้วอย่างเป็นทางการของหน่วยงานต่าง ๆ กรณีที่มีหลายหน่วยงานจัดเก็บข้อมูลชุดเดียวกัน คณะผู้ศึกษาได้ให้ความสำคัญกับหน่วยงานที่มีการกิจโดยตรงในการจัดเก็บข้อมูลชุดนั้น ต่อจากนั้นได้คัดเลือกชุดข้อมูลที่จะต้องใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อจัดทำแผนลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรี นำมาตรวจสอบและปรับปรุงให้ทันสมัย (update) จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การประเมินศักยภาพในการลงทุนต่อไป

โครงสร้างพื้นฐานทางด้านกายภาพ

2.1 ประวัติความเป็นมา

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นเมืองมีมาแต่โบราณกาลแล้ว ส่วนจะสร้างขึ้นเมื่อใดไม่มีหลักฐานแน่ชัด ปรากฏตามพงศาวดารเหนือกล่าวว่าเป็นเมืองของพญาอง และเป็นเมืองสำคัญของแคว้นอุทอง หรือสุวรรณภูมิ มีผู้สันนิษฐานว่า พญาองสร้างขึ้นเมื่อราว พ.ศ. 1350

ในสมัยกรุงสุโขทัย เมืองกาญจนบุรีไม่มีใครปรากฏชื่อเลยนัก ครั้นมาในสมัยกรุงศรีอยุธยา ในสมัยกรุงธนบุรี และสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองกาญจนบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญในทางยุทธศาสตร์ และต้องตกเป็นสมรภูมิเกือบทุกครั้งที่มีการสงครามไทยกับพม่า เนื่องจากอาณาเขตของจังหวัดกาญจนบุรีมีช่องทางติดต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาร์อยู่หลายทางด้วยกัน เช่น ด่านพระเจดีย์สามองค์ ด่านบ้องตี้

เมืองกาญจนบุรีเดิมในสมัยกรุงศรีอยุธยา ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ตั้งจังหวัดกาญจนบุรีปัจจุบัน บนฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ ตำบลลาดหญ้า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ เมืองกาญจนบุรีได้เปลี่ยนมาตั้งที่ตำบลปากแพรก ซึ่งเป็นที่รวมของแม่น้ำแควใหญ่กับแม่น้ำแควน้อยเป็นแม่น้ำแม่กลอง ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ก่อสร้างกำแพงเมืองและป้อมปราการขึ้นเป็นการถาวร

สมัยก่อนเริ่มจัดการปกครองท้องที่ตามระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอย่างสมัยใหม่ ร.ศ. 114 (พ.ศ. 2438) ในท้องที่จังหวัดกาญจนบุรีประกอบด้วยเมืองหน้าด่าน 8 เมือง ตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์ ต่อมาได้ยุบลงเป็นหมู่บ้าน กิ่งอำเภอ และอำเภอตามความสำคัญของสถานที่ เช่น

1. เมืองทองผาภูมิ (เดิมเรียกว่าท้องผาภูมิ) ยุบลงเป็นหมู่บ้านอยู่ในเขตกิ่งอำเภอสังขละบุรี ปัจจุบันนี้เป็นอำเภอสังขละบุรี

2. เมืองท่าขนุน (สังขละบุรี) ยุบลงเป็นกิ่งอำเภอสังขละบุรี ขึ้นต่ออำเภอวังกะ ซึ่งตั้งขึ้นใหม่อยู่ห่างจากท่าขนุนขึ้นไป ตั้งที่ว่าการริมน้ำสามสบ ต่อมาอำเภอวังกะและกิ่งอำเภอสังขละบุรีได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะสลับกันหลายครั้ง ในปัจจุบันนี้กิ่งอำเภอสังขละบุรีที่ตั้งอยู่ที่อำเภอวังกะเดิมได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นอำเภอสังขละบุรี ส่วนกิ่งอำเภอสังขละบุรีเดิมที่ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าขนุน ได้เปลี่ยนแปลงฐานะเป็นอำเภอทองผาภูมิ ตั้งแต่ พ.ศ. 2492 เป็นต้นมา

3. เมืองไทรโยค ยุบลงเป็นกิ่งอำเภอไทรโยค ขึ้นกับอำเภอวังกะใน พ.ศ. 2492 ได้โอนมาขึ้นกับอำเภอเมืองกาญจนบุรี และได้ย้ายที่ตั้งทำการหลายครั้ง ปัจจุบันได้ยกฐานะเป็นอำเภอไทรโยคใน พ.ศ. 2506

4. เมืองท่าตะกั่ว ยุบลงเป็นหมู่บ้าน อยู่ในอำเภอไทรโยค

5. เมืองลุ่มลุ่ม ยุบลงเป็นหมู่บ้าน อยู่ในอำเภอไทรโยค และเป็นตำบลในปัจจุบัน

6. เมืองสิงห์ ยุบลงเป็นหมู่บ้าน อยู่ในอำเภอไทรโยค และเป็นตำบลในปัจจุบัน

7. เมืองท่ากระดาน ยุบลงเป็นหมู่บ้าน อยู่ในกิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ ปัจจุบันเป็นตำบลอยู่ในอำเภอศรีสวัสดิ์

8. เมืองศรีสวัสดิ์ (ด่านแม่แสลบ) ยุบลงเป็นกิ่งอำเภอศรีสวัสดิ์ ปัจจุบันเป็นอำเภอศรีสวัสดิ์

2.2 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดกาญจนบุรีตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 42 ลิปดาเหนือ ถึง 15 องศา 40 ลิปดาเหนือและเส้นแวงที่ 98 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึง 99 องศา 52 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันตกประมาณ 128 กิโลเมตร ตามเส้นทางนครปฐม-บ้านโป่ง-กาญจนบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 19,483.148 ตารางกิโลเมตร หรือ 12,176,967 ไร่ ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ รองจากจังหวัดนครราชสีมาและเชียงใหม่ และคิดเป็นร้อยละ 45 ของพื้นที่ภาคตะวันตก โดยมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดตาก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดนครปฐม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับประเทศเมียนมาร์
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี

2.3 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 10 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ* 97 ตำบล 807 หมู่บ้าน และแบ่งเขตการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 1 แห่ง และสุขาภิบาลอีก 25 แห่ง (ตารางที่ 2.1 และแผนที่ 2.1)

2.4 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดกาญจนบุรีประกอบไปด้วย ทิวเขา หุบเขา และที่ราบลุ่มแม่น้ำ โดยพื้นที่ทางด้านเหนือ และทิศตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขาแล้วค่อย ๆ ลาดลงทางด้านใต้ และด้านตะวันออก สามารถแบ่งออกเป็น 3 เขตใหญ่ ได้แก่

1. เขตภูเขา และที่สูง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของจังหวัด มีลักษณะเป็นเทือกเขาต่อเนื่องมาจากเทือกเขาถนนธงชัย ถัดไปทางด้านตะวันตกของจังหวัดเป็นเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งกั้นพรมแดนระหว่างไทยกับประเทศเมียนมาร์ทอดยาวลงไปทางด้านใต้ บริเวณนี้จะเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำที่สำคัญของจังหวัด

2. เขตที่ราบลุ่มทุก ได้แก่ พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด มีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับกับเนินเขาเตี้ย ๆ อยู่บริเวณอำเภอเลาขวัญ อำเภอปอพลอย และบางส่วนของอำเภอพนมทวน

* ในปี พ.ศ. 2537 มีการจัดตั้งกิ่งอำเภอห้วยกระเจาเพิ่มขึ้น โดยแยกจากอำเภอพนมทวน

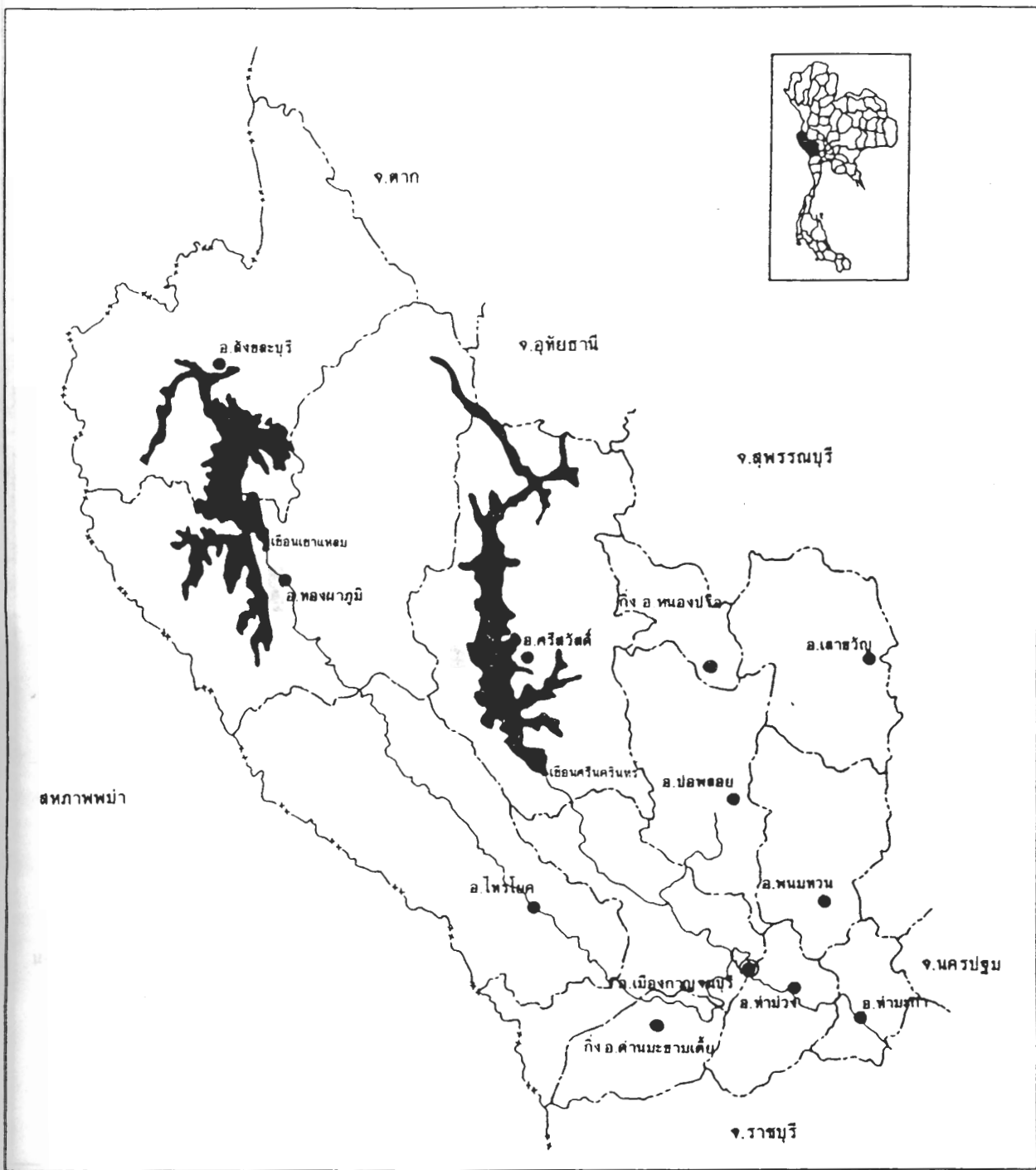

ตารางที่ 2.1 เขตการปกครองของจังหวัดกาญจนบุรีรายอำเภอ ปี พ.ศ.2537

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	การปกครองส่วนภูมิภาค		การปกครองส่วนท้องถิ่น	
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	สุขาภิบาล
เมืองกาญจนบุรี	13	96	1	3
ท่าม่วง	13	99	-	4
ท่ามะกา	17	139	1	5
พนมทวน	7	84	-	2
เลาขวัญ	7	62	-	2
บ่อพลอย	6	60	-	2
ไทรโยค	7	52	-	2
ทองผาภูมิ	7	42	-	1
ศรีสวัสดิ์	6	31	-	1
สังขละบุรี	3	19	-	1
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	4	37	-	1
กิ่งอำเภอหนองปรือ	3	27	-	1
กิ่งอำเภอห้วยกระเจา	4	59	-	-
รวม	97	807	2	25

ที่มา : กองปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : กิ่งอำเภอห้วยกระเจา แยกมาจากอำเภอพนมทวน เมื่อปี พ.ศ.2537

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง การแบ่งเขตการปกครอง

แผนที่ 2.1

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- เขตประเทศ
- เขตจังหวัด
- เขตอำเภอ
- ที่ตั้งจังหวัด
- ที่ตั้งอำเภอ

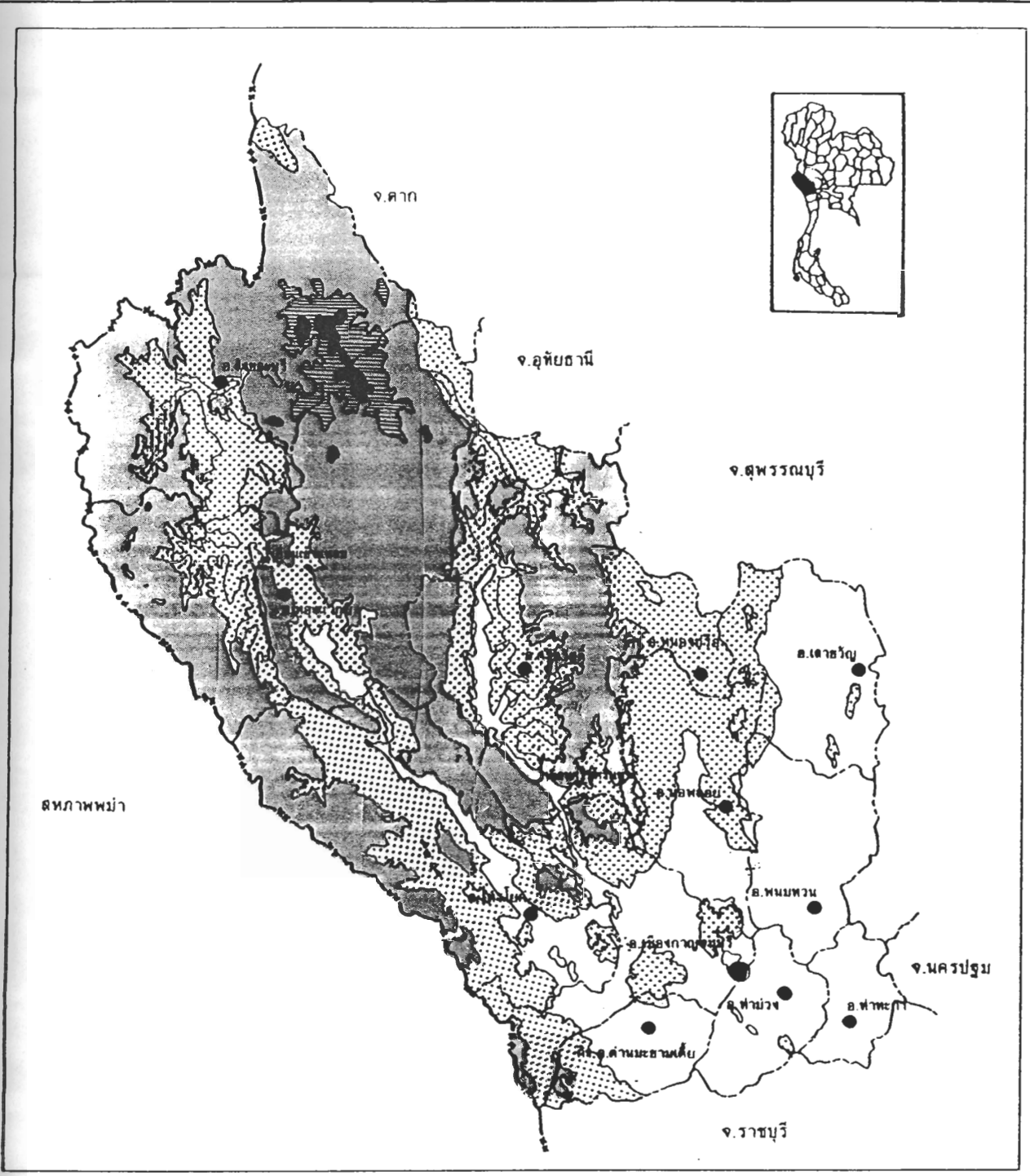
ที่มา: สถาบันงานสถิติแห่งชาติ

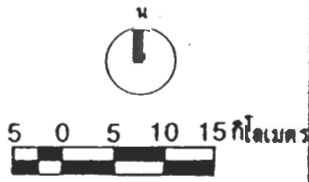
5 0 5 10 15 กิโลเมตร

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง	ความสูงค่าของภูมิประเทศ	แผนที่ 2.3	 สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> มากกว่า 1400 เมตร 1000 - 1400 เมตร 400 - 1000 เมตร 100 - 400 เมตร 0 - 100 เมตร 		
ที่มา	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		

3. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ พื้นที่ทางด้านใต้ของจังหวัด ลักษณะเป็นที่ราบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์อยู่บริเวณอำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง บางส่วนของอำเภอพนมทวน อำเภอเมืองกาญจนบุรี

2.5 ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดกาญจนบุรี อยู่ในเขตภูมิอากาศแบบฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (TROPICAL SAVANNAH, "AW" ตามระบบ KOPPEN) มีอากาศแห้งแล้งในฤดูหนาว ในช่วงฤดูฝนและฤดูแล้งมีลักษณะอากาศแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทะเลอันดามัน ทำให้ช่วงระยะเวลานี้มีฝนตกชุกอากาศมีความชื้นสูง การแพร่กระจายของฝนในบริเวณจังหวัดนี้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด บริเวณพื้นที่ตอนบนเขตอำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี มีฝนตกชุกและมีช่วงการกระจายของฝนมากกว่าตอนล่าง ปริมาณน้ำฝนวัดได้เฉลี่ยประมาณ 1,051.8 มิลลิเมตรต่อปี (ตารางที่ 2.2 และ 2.3)

2.5.1 ฤดูกาล

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 3 ฤดูกาล ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มเมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือ ประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้เป็นช่วงของลมฝ่ายใต้พัดมาปกคลุม ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมจนถึงเดือนพฤศจิกายน โดยช่วงนี้เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้มีฝนตกในช่วงนี้โดยจนตกชุกที่สุดในเดือนกันยายน และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูงด้วย

ฤดูหนาว เกิดจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งมีคุณสมบัติหนาวเย็นและแห้งแล้งแผ่ลงปกคลุมจังหวัดกาญจนบุรี ประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

กล่าวโดยสรุป จังหวัดกาญจนบุรีจะได้รับอิทธิพลจากมรสุม 2 มรสุม ซึ่งพัดเป็นฤดูกาล คือ ในฤดูหนาวจะได้รับอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้บริเวณจังหวัดกาญจนบุรีประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง มรสุมอีกชนิดหนึ่ง คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกและมีอากาศชุ่มชื้น

2.5.2 ปริมาณน้ำฝน

ปริมาณน้ำฝนที่ตกในจังหวัดกาญจนบุรีมีปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดปีอยู่ในเกณฑ์น้อย เนื่องจากมีทิวเขาตะนาวศรีกั้นเขตแดนไทยกับประเทศเมียนมาร์เป็นพืดยาวทางด้านตะวันตกของจังหวัด และทิวเขานี้ได้ปิดกั้นกระแสลมจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝน ทำให้กระแสลมจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้อ่อนกำลังเมื่อปะทะทิวเขา และผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัด จึงมีความชุ่มชื้นและไอน้ำน้อยมาก ทำให้บริเวณจังหวัดเกิดสภาพอัphan โดยมีฝนตกน้อย ปริมาณฝนในจังหวัดกาญจนบุรีจึงมีปริมาณน้อยเพราะอยู่ด้านหลังของภูเขา โดยมีปริมาณน้ำฝนรวมตลอดปีเฉลี่ยประมาณ 1,051.8 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ยประมาณ 110.5 วันในหนึ่งปี เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนตุลาคม มีปริมาณเฉลี่ยประมาณ 218.9 มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนมกราคม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 5.1 มิลลิเมตร

2.5.3 อุณหภูมิ

เนื่องจากพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีทิวเขาเป็นแนวยาวกั้นเขตแดน จึงทำให้มีอุณหภูมิค่อนข้างสูง และมีอากาศร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวไม่หนาวจัด ยกเว้นแต่บริเวณเทือกเขาอุ้มทภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.7 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนที่สุดในรอบปี

ตารางที่ 2.2 สถิติปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี
ในรอบ 30 ปี (พ.ศ. 2504-2533)

เดือน	ปริมาณน้ำฝน เฉลี่ย (ม.ม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)			ความชื้นสัมพัทธ์ (ร้อยละ)		
			เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	ต่ำสุด
มกราคม	5.1	0.9	25.4	32.3	18.2	62	86	40
กุมภาพันธ์	14.4	1.6	27.9	35.1	20.9	60	84	38
มีนาคม	28.3	2.6	30.0	37.3	23.2	57	81	34
เมษายน	75.4	6.2	31.2	38.1	25.2	59	81	38
พฤษภาคม	152.9	13.7	29.7	35.5	25.2	70	86	61
มิถุนายน	82.2	13.6	28.7	33.7	24.8	72	87	57
กรกฎาคม	95.3	15.6	28.4	33.3	24.4	72	87	56
สิงหาคม	102.3	16.3	28.2	33.1	24.4	73	88	57
กันยายน	218.9	17.9	27.8	32.8	24.0	77	91	60
ตุลาคม	198.2	14.9	27.2	31.7	23.2	79	93	63
พฤศจิกายน	70.2	5.7	26.0	30.7	21.3	74	90	57
ธันวาคม	8.6	1.5	24.6	30.7	18.3	66	88	47
รวม	1,051.8	110.5	-	-	-	-	-	-
เฉลี่ยทั้งปี	-	-	27.9	33.7	22.8	68	87	50

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงคมนาคม

ตารางที่ 2.3 สถิติปริมาณน้ำฝน อุณหภูมิ และความชื้นสัมพัทธ์ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี รายเดือน พ.ศ. 2535

เดือน	ปริมาณน้ำฝน รวมตลอดเดือน (มม.)	จำนวนวัน ที่ฝนตก	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		ความชื้นสัมพัทธ์ (ร้อยละ)	
			ต่ำสุด	สูงสุด	ต่ำสุด	สูงสุด
มกราคม	21.6	3	14.0	38.1	28.0	96.0
กุมภาพันธ์	9.9	4	19.2	35.5	20.0	91.0
มีนาคม	0.0	0	20.4	38.0	14.0	90.0
เมษายน	0.0	1	25.1	41.0	16.0	81.0
พฤษภาคม	15.6	6	25.6	43.5	20.0	88.0
มิถุนายน	64.0	17	24.5	42.8	30.0	93.0
กรกฎาคม	197.2	21	22.6	40.6	28.0	97.0
สิงหาคม	140.9	16	23.2	39.1	45.0	97.0
กันยายน	75.4	16	23.5	36.1	38.0	95.0
ตุลาคม	319.3	19	20.3	37.1	48.0	97.0
พฤศจิกายน	0.0	1	17.4	34.5	31.0	95.0
ธันวาคม	15.8	2	15.1	34.1	25.0	94.0
รวม	659.7	106	-	-	-	-
เฉลี่ยตลอดทั้งปี	71.6	8.8	20.9	38.1	28.0	92.8

ที่มา : สถานีตรวจอากาศจังหวัดกาญจนบุรี

2.5.4 ความชื้นสัมพัทธ์

ความชื้นสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์กับมวลอากาศและอิทธิพลของมรสุม เป็นสำคัญในช่วงฤดูหนาว ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะหนาวเย็นในตอนรุ่งเช้าและมีความชื้นสัมพัทธ์สูง แต่จะลดลงมากอย่างรวดเร็วในตอนบ่ายถึงเย็น ช่วงฤดูร้อนอากาศจะแห้งแล้งและร้อนอบอ้าวมาก ความชื้นสัมพัทธ์จะต่ำกว่าในฤดูหนาวและจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเริ่มเข้าสู่ฤดูฝน เมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ลมนี้เป็นลมที่พัดมาจากทะเลซึ่งพัดพาเอาไอน้ำและความชื้นมาสู่จังหวัด ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์สูงขึ้นเป็นลำดับตลอดฤดูฝน โดยมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยร้อยละ 68 เดือนตุลาคมจะเป็นเดือนที่มีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 79 และเดือนมีนาคมจะเป็นเดือนที่มีความชื้นสัมพัทธ์ต่ำที่สุดร้อยละ 57

2.6 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

2.6.1 ทรัพยากรดิน

2.6.1.1 ลักษณะดิน

จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคเหนือของเขานทิวเขาตอนเหนือ และตะวันตก ซึ่งเป็นภาคที่มีภูเขาสลับซับซ้อน มีที่ราบอยู่ระหว่างภูเขาที่มีแม่น้ำและลำน้ำสายต่าง ๆ ไหลผ่าน มีที่ราบสองฝั่งลำน้ำสายต่าง ๆ เป็นที่ที่ใช้ทำนาในตอนใต้ของภาค ซึ่งครอบคลุมเนื้อที่ของจังหวัดกาญจนบุรีไว้ด้วยนั้น มีดินปนหิน หินแกรนิต หินแกรนิตโอออไรท์ หินไนส์ หินดินดาน หินควอทซ์ไฟลโลท์ เป็นวัตถุดิบกำเนิดดิน ดินที่ราบระหว่างหุบเขา และสองฝั่งลำน้ำ จึงเป็นตะกอนที่เกิดจากการสลายตัวของหินดังกล่าว แล้วถูกน้ำพัดพามาทับถม และเนื่องจากพื้นที่ส่วนนี้มีหินปนเป็นส่วนใหญ่ ดินจึงมีปฏิกริยาเป็นกลางหรือเป็นด่างใช้ประโยชน์ในการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และสับปะรด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงดี จึงเป็นแหล่งเพาะปลูกพืชไร่ที่สำคัญของประเทศ ส่วนในบริเวณที่ราบต่ำใช้ปลูกข้าว แต่มีเนื้อที่ไม่มากนัก

ถ้าหากพิจารณาเฉพาะพื้นที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรีแล้ว จะพบว่า ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีพื้นที่ลาดชันอยู่หลายชนิดปะปนกัน จากการที่กรมพัฒนาที่ดินได้ทำการสำรวจ ดินทางการเกษตร พอจะแบ่งออกได้ดังนี้ (แผนที่ที่ 2.5)

1. ดินตะกอนน้ำพา (Alluvial Soils)

ดินตะกอนน้ำพา เป็นดินที่เกิดจากอิทธิพลของน้ำพัดพาจากภูมิลักษณ์ พบในเขตพื้นที่ราบเรียบหรือสูง ๆ ต่ำ ๆ เล็กน้อย ลักษณะดินเป็นดินเหนียวที่มีการระบายน้ำ ได้เร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง ดินประเภทนี้มักใช้ปลูกพืชผัก ไม้ผล ส่วนดินละเอียดใน ที่เป็นแอ่งใช้ปลูกข้าว

2. ดินโลว์-ฮิวมิก เกลย์ (Low Humic Grey Soils)

เป็นดินค่อนข้างใหม่ถึงเก่า เกิดจากอิทธิพลของน้ำพัดพาจากภูมิลักษณ์ พบในลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบหรือลูกคลื่นเล็กน้อย ลักษณะของดินเปียกตลอดชั้น โดยทั่วไปพบดินเหนียวในดินชั้นล่างมากกว่าดินชั้นบน ดินชั้นบนโดยทั่วไปจะมีฮิวมัส (HUMUS) ต่ำ ถ้า ใช้ปลูกข้าว ยกเว้นบ่งล้อยาให้มีพืชพรรณตามธรรมชาติขึ้นจะทำให้ดินมีฮิวมัสสูงขึ้น แต่โดยทั่วไป 70% ของดินประเภทนี้ใช้ในการปลูกข้าว ลักษณะของเนื้อดินมีตั้งแต่ดินเหนียว ดินร่วนปนทราย จนกระทั่งถึงดินทราย มีการระบายน้ำได้เร็วถึงดี และความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

3. ดินโลว์-ฮิวมิก เกลย์ และนัมแคลซิก บราวน์ (Low-Humic Grey Soils and Noncalicic Brown Soils)

เป็นดินตะกอนค่อนข้างใหม่ของแม่น้ำแม่กลอง พบในลักษณะ ภูมิประเทศที่เป็นที่ราบจนถึงราบลูกคลื่น เกิดเป็นตะกอนรูปพัด ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ถึงดินทราย เป็นดินที่มีการระบายน้ำเร็วถึงดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง

4. ดินเรนซิงาและดินบราวน์ฟอเรสต์ (Rendzinas and Brown Forest Soils)

ดินเรนซิงา เกิดจากวัสดุประเภทหินปูนที่มีความเป็นด่างสูง หรือพวกหินมาร์ลที่สลายตัว พบตามลักษณะภูมิประเทศสูง ๆ ต่ำ ๆ บริเวณที่ลาดเขา ลักษณะดิน ร่วนค่อนข้างหนาแน่นจัดหรือหน้าตาจัด ดินชั้นล่างเป็นพวกหินปูนหรือหินมาร์ลที่สลายตัวแล้ว

ดินบรราวน์พอร์เรสต์ เกิดจากวัสดุพวกหินปูนเช่นกัน พบในเขตสูงชัน และตามภูเขาหินปูน ดินประเภทนี้มักเกิดรวมกันกับดินเรนชีนา ถ้าเป็นดินที่อึดด้วยเบสหน้าดินมักจะเป็นสีดำ แต่ชั้นดินตื้น

ดินทั้ง 2 ประเภทนี้ มักพบใกล้กัน เป็นดินร่วนและดินเหนียวที่มีการระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี ความอุดมสมบูรณ์สูง ใช้ปลูกพืชไร่ได้ดี เช่น ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ฝ้าย และพวกผลไม้

5. ดินนินแคลซิกบรราวน์ (Noncalcic Brown Soils)

เป็นดินตะกอนค่อนข้างใหม่ พบในลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่ราบถึงลูกคลื่น ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียว เนื้อดินชั้นล่างจะละเอียดกว่าชั้นบน ดินชั้นบนค่อนข้างแห้ง พบในบริเวณที่มีอากาศแห้งแล้ง ดินชั้นบนเป็นสีน้ำตาลถึงน้ำตาลแก่ ชั้นล่างเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล และสีเหลืองแดง ดินส่วนใหญ่อึดด้วยเบส ตั้งแต่ระดับปานกลางถึงสูง และยิ่งเพิ่มความแตกต่างมากขึ้นในดินชั้นล่าง แต่ก็มีหลายแห่งที่มีลักษณะค่อนข้างเป็นกลาง เนื่องจากไม่มีหินปูนปะปนอยู่

ดินประเภทนี้มีการระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี ความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะสำหรับการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย ฝ้าย พริก ฯลฯ ถ้ามีการชลประทานจะช่วยให้ผลผลิตสูงมาก

6. ดินเรดบรราวน์เอิร์ธ (Red Brown Earths)

เป็นดินที่เกิดบนวัตถุต้นกำเนิดที่อึดด้วยเบสสูง เกิดจากการสลายตัวของหินปูน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นต่าง พบในบริเวณภูเขาหินปูน โดยเฉพาะบริเวณต่อเนื่องกับภูเขา พบในภูมิอากาศแห้งแล้ง ลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอดชั้นดิน สีของดินชั้นล่างเป็นสีแดงดำ และสีน้ำตาลแดงเข้ม านแหล่งที่สามารถเข้าถึงได้จะถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการเพาะปลูกข้าวโพด ข้าวฟ่าง ฝ้าย ผลไม้ านบางแห่งยังคงมีป่าเบญจพรรณปกคลุมอยู่

7. ดินแกรย์ พอดโซลิก (Gray Podzolic Soils)

เป็นดินที่มีหน้าดินเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินทรายปนดินร่วน ดินชั้นล่างเป็นดินร่วนปนทรายจนถึงดินร่วน ลักษณะการระบายน้ำของดินดีมาก สีดินจะเป็นสีเทาเมื่อแห้ง และเป็นสีเทาเข้มเมื่อเปียก ดินชั้นล่างจะเป็นสีเหลืองปนน้ำตาล ถ้าพื้นดิน

ว่างเปล่ามีฝนตกหนัก ดินชั้นบนจะถูกชะล้าง จะมีลูกรัง

ดินประเภทนี้ ลักษณะโดยทั่วไปเป็นดินเลว พืชพรรณธรรมชาติเป็นป่าผลัดใบ ยกเว้นในเขตฝนสูงจะเป็นป่าดิบ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

8. ดินพอดโซลิกเหลืองแดง (Red-Yellow Podzolic Soils)

เป็นดินเก่า พบในลักษณะภูมิประเทศที่เป็นที่สูงหรือภูเขา หรือที่ลาดเขา จะพบดินเหนียวในดินชั้นล่างมากกว่าดินชั้นบน ดินบนเป็นดินร่วนปนกับหินหักหรือก้อนหิน เนื้อดินทั่วไปหยาบ ค่า พี.เอช. ประมาณ 4.5 - 5.0 เป็นดินที่มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใช้ปลูกพืชไร่ประเภท ปอแก้ว อ้อย ข้าวโพด

9. ดินพอดโซลิกเหลืองแดง ที่เกิดจากการสลายตัวของหินที่มีคุณสมบัติเป็นกรด (Red-Yellow Podzolic Soils on Residum and Colluvium from Acid Rocks)

เป็นดินพอดโซลิกเหลืองแดงที่เกิดจากการสลายตัวของหินที่มีคุณสมบัติเป็นกรด เกิดจากปณวัสดูดก้างและหินดาด ลักษณะภูมิประเทศสูง ๆ ต่ำ ๆ ถึงสูงชัน และเป็นภูเขา พบกระจายกว้างขวางมาก ลักษณะดินบาง มีหินบนอยู่ในบริเวณที่ฝนตกชุก ดินจะมีชั้นหนามีหินบนผิวดินน้อยกว่าบริเวณเขตแห้งแล้ง ถ้าดินเกิดจากวัตถุดินกำเนิดประเภทหินควอร์ตซ์-เชิร์ต ฟิลาไลต์ และหินทราย มักเป็นดินตื้นมีหินบนมากกว่าดินที่เกิดจากหินดินดาน หินแกรนิต และหินไนส์ เป็นต้น ดินประเภทนี้มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มักปกคลุมไปด้วยป่าไม้ และมีบางแห่งใช้ทำไร่เลื่อนลอย

10. ดินที่เกิดในที่สูงชัน (Steep Land)

เป็นดินที่เกิดจากหินที่มีคุณสมบัติเป็นกลางจนถึงด่าง ส่วนใหญ่เป็นพวกดินพอดโซลิกเหลืองแดง และดินลูกรังสีน้ำตาลแดง มีทั้งดินตื้นและลึก

11. ดินที่เกิดในที่สูงชัน

ส่วนใหญ่เป็นพวกหินปูนหยาบ มีดินเรดบราวน์เอธิปอยู่

2.6.1.2 ลักษณะดินทางการเกษตรกรรม

สมรรถนะดินทางการเกษตร การศึกษาสมรรถนะดินทางการเกษตรเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การไร่ที่ดินบริเวณต่าง ๆ เป็นไปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยเฉพาะการไร่ที่ดินทางการเกษตร การศึกษาถึงสมรรถนะดินเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากดินในบริเวณต่าง ๆ มีศักยภาพการผลิตต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างของดินแต่ละท้องที่ต่างกัน คือ เกิดการได้เปรียบและเสียเปรียบในพื้นที่แต่ละแห่ง สมรรถนะดินทางการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งได้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้ (แผนที่ 2.6)

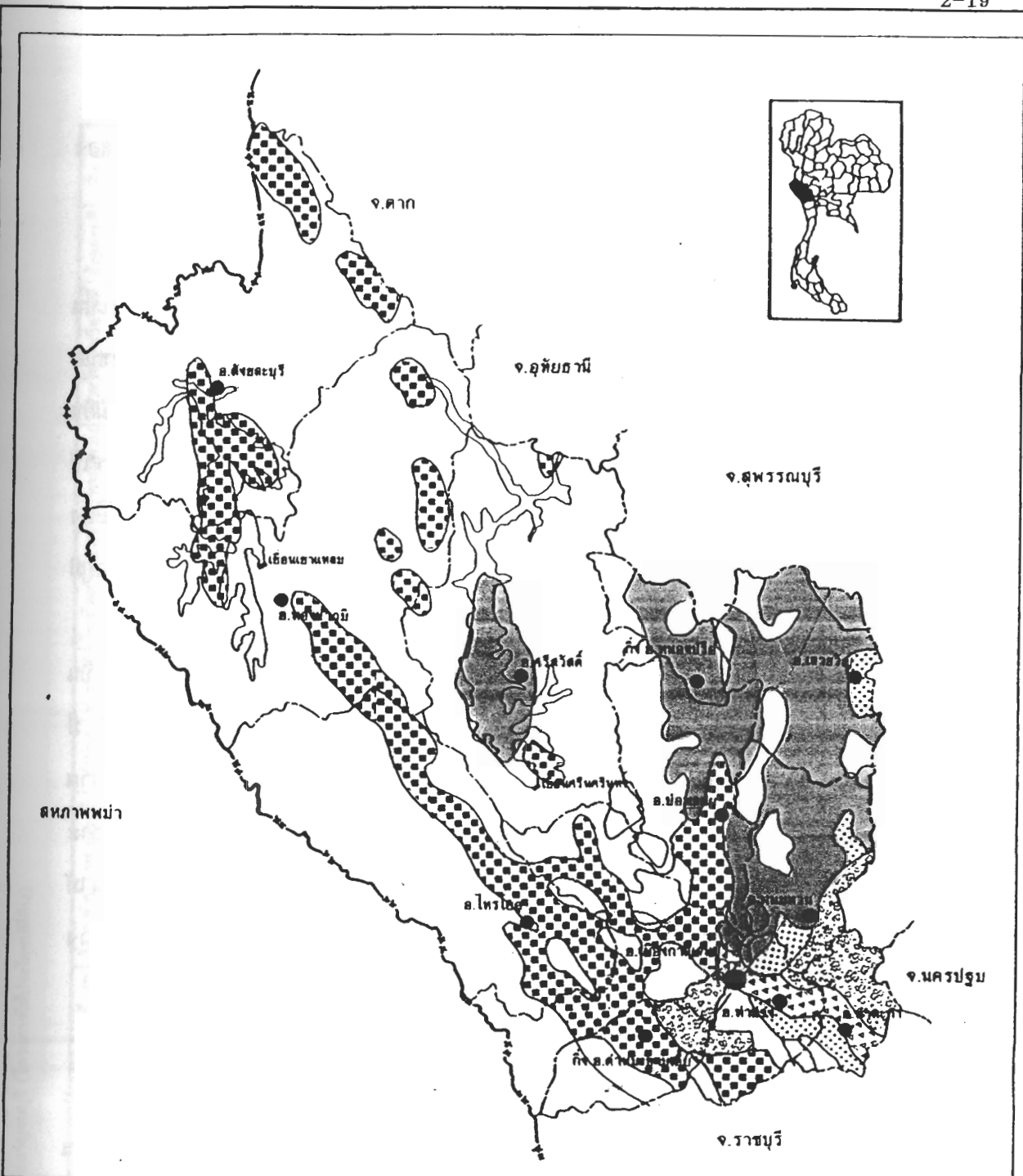
1. พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะสมสำหรับที่จะใช้ปลูกข้าว

ก) ลักษณะของดินเป็นดินเหนียวจัด เกิดจากการทับถมของตะกอนดิน ซึ่งลำน้ำพัดพามา ระดับความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงค่อนข้างสูง การระบายน้ำเลว ศักยภาพในการให้ผลผลิตการเกษตรสูง ปลูกข้าวได้มีมาก สามารถทำนาครั้งที่ 2 ได้โดยไร่ การชลประทานช่วย การปรับปรุงดินทำได้โดยการไร่การชลประทาน และการควบคุมน้ำกับการปลูกพืชหมุนเวียน พืชที่ปลูกได้ดี คือ ข้าว บางแห่งปลูกข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วอื่น ๆ งา และยาสูบ ดินชนิดนี้มีอยู่ในแนวลำน้ำแม่กลองในเขตอำเภอท่าม่วง และท่ามะกา

ข) ลักษณะของดินเป็นดินร่วนและดินเหนียว การระบายน้ำเลว ศักยภาพในการให้ผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างสูง ปลูกข้าวได้ดี ถ้าจัดหาน้ำได้ก็สามารถปลูกข้าวครั้งที่ 2 ได้ การปรับปรุงดินทำได้โดยไร่การชลประทานและการควบคุมน้ำ การใส่ปุ๋ยบุนขาว และการปลูกพืชหมุนเวียน พืชที่ควรปลูก คือ ข้าว บางแห่งปลูกข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วอื่น ๆ และละหุ่งได้ดี ดินชนิดนี้ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอท่าม่วง คือ พื้นที่ชั้นนอกของที่ราบริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองออกไป

2. พื้นที่ดินที่สมรรถนะเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่

ลักษณะของดินเป็นดินร่วนและดินร่วนปนทราย มีทั้งที่ระบายน้ำดีและระบายน้ำเลว มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ไร่ปลูกข้าวในที่ต่ำและปลูกพืชไร่ในที่สูง ศักยภาพในการให้ผลผลิตค่อนข้างสูง การปรับปรุงดินควรไร่การชลประทานและการควบคุมน้ำกับการใส่ปุ๋ยพืชที่ปลูกได้ดี คือ ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ผัก ยาสูบ อ้อย ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ผลไม้ ละหุ่ง

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง	สมรรถนะดิน	แผนที่ 2.6	 สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญลักษณ์	<ul style="list-style-type: none"> เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ศักยภาพสูง เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ศักยภาพค่อนข้างสูง เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ ศักยภาพค่อนข้างสูง เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ศักยภาพค่อนข้างสูง เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่ ศักยภาพปานกลาง ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตรกรรม ศักยภาพต่ำ 	 5 0 5 10 15 กิโลเมตร	ที่มา กรมพัฒนาที่ดิน

ดินชนิดนี้มีอยู่ในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา และบางส่วนของ อำเภอพนมทวน

3. พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะเหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

ก) ลักษณะของดินเป็นดินตะกอนลान้ำที่มีฤทธิ์เป็นด่าง เป็นดินร่วนหรือดินค่อนข้างเหนียว เกิดจากตะกอนที่ลान้ำพัดพามาทับถมกันกับกากหินน้ที่องที่มีทั้งชนิดที่มีการระบายน้ำดี และชนิดที่ระบายน้ำค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์สูง ปลูกพืชที่ดอนและไม้ยืนต้นได้ดีหรือค่อนข้างดี ศักยภาพในการให้ผลผลิตการเกษตรค่อนข้างสูง การปรับปรุงดินควรวีการเพิ่มปุ๋ย พืชที่ควรปลูก ได้แก่ ข้าวโพด ข้าวพาง ผัก ยาสูบ ผลไม้ ถั่วเหลือง ถั่ว และละหู่ ดินชนิดนี้มีอยู่ในแนวลาน้ำแควน้อย และลาคะเพิน ในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอบ่อพลอย และบางส่วนของอำเภอศรีสวัสดิ์

ข) ลักษณะของดินเป็นดินตะกอนลาน้ำ มีฤทธิ์เป็นกรด เป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนทราย เกิดจากตะกอนที่ลาน้ำพัดพามาทับถมกันกับกากหินน้ที่องที่นานมาแล้ว มีความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ การระบายน้ำดี ปลูกพืชที่ดอนและไม้ยืนต้นได้ดีพอประมาณ ศักยภาพในการผลิตปานกลาง การปรับปรุงดินทำได้โดยการใส่ปุ๋ย และการบ่งกันน้ำกัดเซาะ ดินน้ที่ลาดชัน พืชที่ควรปลูก คือ มันสำปะหลัง ข้าวโพด ผัก ยาสูบ ข้าวพาง ละหู่ ถั่ว ผลไม้ มะพร้าว ถั่วเหลือง ดินชนิดนี้มีมากในเขตอำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอย บางส่วนของอำเภอศรีสวัสดิ์ บางแห่งในอำเภอเมือง และอำเภอท่าม่วง

4. พื้นที่ดินที่มีสมรรถนะไม่เหมาะสมสำหรับปลูกพืชไร่

ลักษณะดินเป็นดินริมเชิงเขา เป็นบริเวณที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นป่าเขา มีความลาดชันมาก ประกอบด้วยดินหลายแบบ รวมทั้งบริเวณดินแดง ในดินชั้นผิว ปัจจุบันเป็นป่าธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ และมีการทำไร่ในบางแห่ง ศักยภาพในการให้ผลผลิตต่ำ เหมาะที่จะปล่อยให้เป็นป่าธรรมชาติตามเดิม การปรับปรุงดินต้องงใช้ปุ๋ยเพิ่มเติม และบ่งกันน้ำกัดเซาะดินน้ที่ลาดชัน พืชที่ปลูกได้ดี คือ ผลไม้ต่าง ๆ ดินลักษณะเช่นนี้มีอยู่มากในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอศรีสวัสดิ์ กับมีอยู่ในบางส่วนของอำเภอเมือง อำเภอบ่อพลอย และอำเภออื่น ๆ

ตารางที่ 2.4 ชุดสินค้าพรมไหมจังหวัดกาญจนบุรี (โครงการใช้ประโยชน์ที่ดิน)

หน่วย แผนที่	ชุดสินค้า	เมืองฯ	กิ่ง อ. ด้าน มะขามเตี้ย	ทองผาภูมิ	ท่าม่วง	ท่ามะกา	โทรไชย	บ่อพลอย	พนมทวน	เลาขวัญ	ศรีสวัสดิ์	สังขละบุรี	กิ่ง อ. หนองปรือ
1	วัดนก							○					
2	ชุมแสง							○	○	○			
3	พิมาย		○					○					
4	ราชบุรี				○	○			○				
	สระบุรี					○			○				
5	หางดง					○							
6	เขียงราย		○		○	○		○	○	○			
7	นครปฐม		○		○	○		○	○		○		○
	สุโขทัย					○			○				
	เดิมบาง					○			○				
15	แม่สาย												
16	ศรีเทพ				○			○	○				
17	ร้อยเอ็ด		○		○			○	○				○
18	เขาย้อย		○		○	○		○	○				○
	ดินเรณูที่มีธาตุเป็นต่างมาก					○			○				
20	หนองแก				○				○			○	
22	สันทราย				○				○			○	
	สีทัน								○				
25	เพ็ญ								○				
28	ลพบุรี						○	○	○		○		
29	ปากช่อง						○	○			○	○	○
	บ้านจ้อย	○								○			
31	วังไทร				○			○	○		○		○
	ดินปากช่องที่มีธาตุเป็นต่างมาก								○			○	

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

หน่วย แผนที่	ชุดดิน	เมืองฯ	กิ่ง อ.ด่าน มะขามเตี้ย	ทองผาภูมิ	ท่าม่วง	ท่ามะกา	โทรโยค	บ่อพลอย	พนมทวน	เลาชวีญ	ศรีสวัสดิ์	สังขละบุรี	กิ่ง อ. หนองปรือ
	ดินบ้านจ้องที่มีธาตุเป็นต่างมาก								○				
33	ดงยางเอน		○		○	○		○	○		○	○	○
	กำแพงแสน	○				○	○		○				
35	โคราช		○	○	○		○	○	○				○
	สตึก								○				
36	สีคิ้ว			○	○			○	○		○		
	ดินสตึกที่มีธาตุเป็นต่างมาก								○				
	ดินโคราชที่มีธาตุเป็นต่างมาก								○			○	
38	ท่าม่วง		○	○	○	○	○	○	○		○		○
40	สันป่าตอง		○	○	○	○		○	○				
	เขาพลอง					○							
	ยางตลาด					○							
	ชุมพวง					○			○				
	ดินด่านซ้ายที่เป็นดินร่วนหยาบ								○				○
41	ดินสันป่าตองที่มีหน้าดินเป็นทรายหนา								○				
	ดินสันป่าตองที่มีหน้าดินเป็นทรายหนามาก								○				
	ดินโคราชที่มีหน้าดินเป็นทรายมาก								○				
	ดินเขาพลองที่มีหน้าดินเป็นทรายหนา								○				
	ดินเขาพลองที่มีหน้าดินเป็นทรายหนามาก								○				
44	นาโพธิ์		○	○	○	○			○		○		
	จันทิก	○				○			○				
46	เขียงคาน	○		○				○	○	○		○	
47	มวกเหล็ก			○	○		○	○	○		○	○	○
	สี								○				

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

หน่วย แผนที่	จุดดิน	เมืองฯ	กิ่ง อ.ด่าน มะขามเตี้ย	ทองผาภูมิ	ท่าม่วง	ท่ามะกา	โทรโขตก	บ่อพลอย	พนมทวน	เลาขวัญ	ศรีสวัสดิ์	สังขละบุรี	กิ่ง อ. หนองปรือ
48	แมริม		○	○	○			○	○		○	○	○
	ท้ายาง	○					○		○				
49	โพนพิสัย		○	○	○			○	○				
	สกล								○				
52	ตาดลิ		○	○	○		○	○	○	○	○		
	บ้านหมี่									○			
54	จุดดินตาดลิที่มีดินลึกปานกลาง												
55	จตุรัส	○		○			○	○			○	○	○
	วังสะพุง								○				
56	ลาดหญ้า		○	○	○		○	○	○		○	○	○
	โพนงาม								○				
59	ดินตะกอนลำนํ้าที่มีการระบายน้ำเร็ว			○				○			○	○	
60	ดินตะกอนลำนํ้าที่มีการระบายน้ำดี			○				○			○		
61	ดินที่ลาดเชิงเขา			○				○			○		
62	พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน			○	○	○		○	○		○	○	○
63	ด้านซ้าย	○		○			○	○					
64	หินซ้อน	○		○				○					
	มโนรมย์	○					○						
	ทับกวาง						○						
	หุบกระพง						○						
	หินซ้อน						○			○			

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ : อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ ข้อมูลไม่สมบูรณ์

โดยสรุป ศักยภาพในการผลิตทางการเกษตรของดิน แบ่งออกได้ เป็น 3 ลักษณะ ได้ดังนี้ คือ

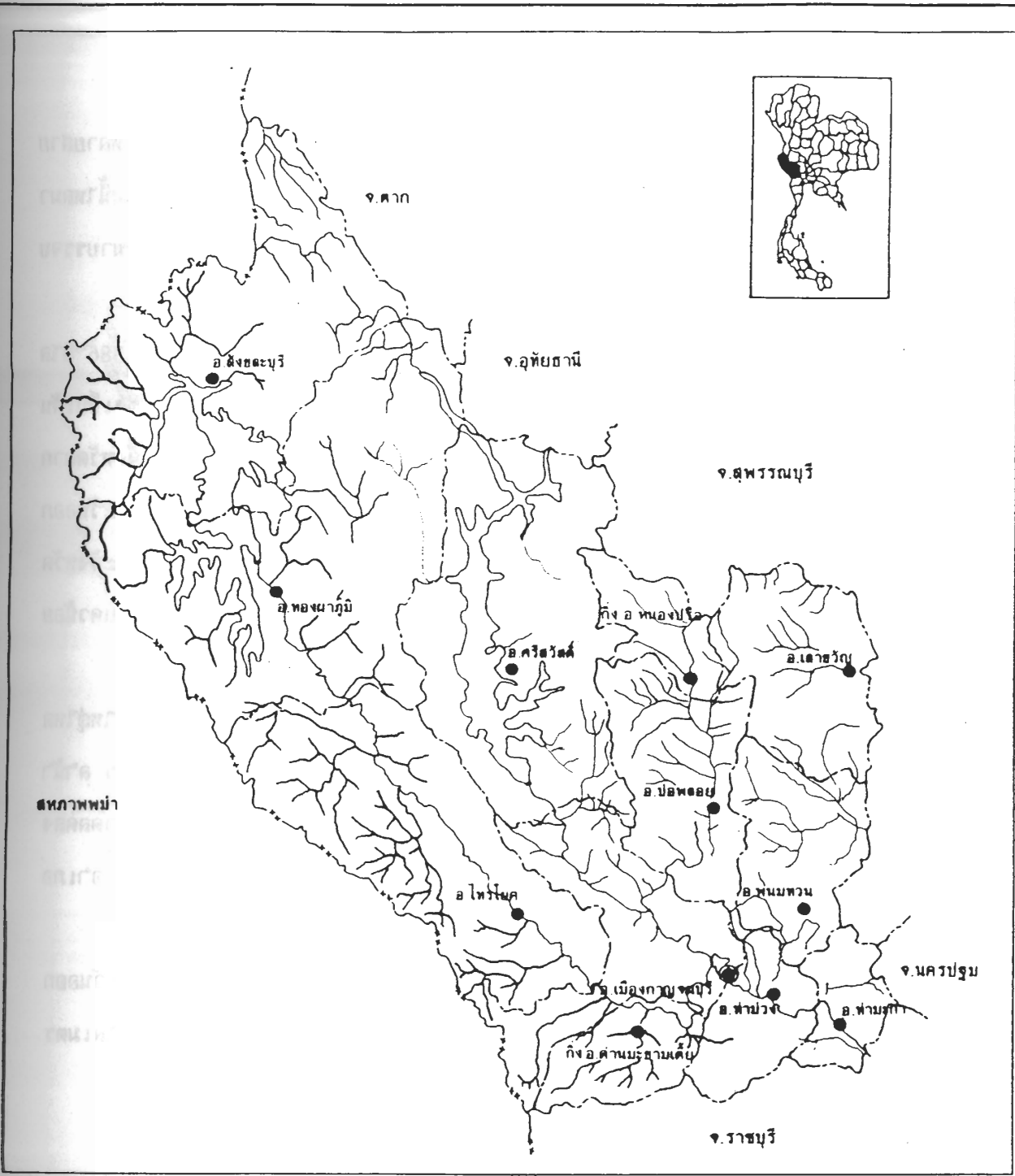
1. ศักยภาพสูง-สูงปานกลาง ส่วนใหญ่อยู่บริเวณทางตอนใต้ และตะวันออกของจังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะดินเป็นดินเหนียวและดินร่วน ซึ่งเกิดจากการทับถมของ ตะกอนน้ำพา จึงมีความอุดมสมบูรณ์มาก มีการระบายน้ำเลว เหมาะกับการปลูกข้าว พืชไร่ ผัก และผลไม้ มีพื้นที่ประมาณ 4,096.71 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง และเมืองกาญจนบุรี
2. ศักยภาพปานกลาง ลักษณะเป็นดินทรายบนดินเหนียวซึ่งเกิด จากการทับถมของตะกอนลำน้ำเก่า และการพังทลายของผิวดินเก่าบริเวณภูเขา ซึ่งมีความอุดม สมบูรณ์พอควร มีการระบายน้ำเลว เหมาะกับการปลูกพืชไร่ มีพื้นที่ 3,049.15 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอบ่อพลอย อำเภอพนมทวน และอำเภอเลาขวัญ
3. ศักยภาพต่ำ ลักษณะดินเป็นดินภูเขาไม่เหมาะแก่การเกษตร มีพื้นที่ 12,340.02 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีอยู่ทั่วไปเกือบทุกอำเภอ แต่ที่มีอยู่มากในอำเภอ สังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค และอำเภอศรีสวัสดิ์

2.6.2 ทรัพยากรน้ำ

2.6.2.1 น้ำผิวดิน

ต้นน้ำของจังหวัดกาญจนบุรี อยู่ตอนเหนือของจังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดอุทัยธานี ลักษณะทางน้ำมักเป็นช่องลึกในระหว่างหุบเขา มีธารน้ำบางสายไหลขึ้นในทาง เหนือสู่ประเทศสังคมนิยมแห่งสหภาพพม่า แต่ลำธารส่วนใหญ่ไหลลงสู่แควน้อยและแควใหญ่ ซึ่ง เป็นธารรับน้ำสำคัญด้านตะวันตกและตอนกลางของพื้นที่ แล้วรวมกันเป็นแม่น้ำแม่กลอง ส่วนด้าน ตะวันออกมีลำตะเพินเป็นธารน้ำที่สำคัญของบริเวณนี้ (แผนที่ 2.7)

1. แม่น้ำแควน้อย (ไทรโยค) มีความยาวประมาณ 315 กิโลเมตร มีเนื้อที่รับน้ำฝน 10,460 ตารางกิโลเมตร ต้นกำเนิดเกิดจากลำธารเล็กบนภูเขาน้ำทองที่ อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี จัดว่าเป็นลำธารที่สวยงามมากสายหนึ่งของประเทศ

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง	แม่น้ำและร่องน้ำ	แผนที่ 2.7		สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สัญลักษณ์	เขตลุ่มแม่น้ำ แม่น้ำ	 		
พิมพ์	สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาฯ			

เพราะไหลผ่านภูมิประเทศอันสวยงาม มีน้ำตก ไทรโยค น้ำพุ เกาะแก่งต่าง ๆ มีลำธารหลายสาย ไหลมารวมกันที่สำคัญ คือ ลำธารปีคลี่ ลำธารของกาเสียว และลำธารรันตี ลำธารทั้งสามนี้ไหลมารวมกันเหนือที่ว่าการอำเภอสังขละบุรีเล็กน้อย เรียกว่า "สามสบ" แม่น้ำแควน้อยไหลมาบรรจบกับแม่น้ำแควใหญ่ที่ตำบลปากแพรก หน้าเมืองกาญจนบุรี เป็นแม่น้ำแม่กลอง

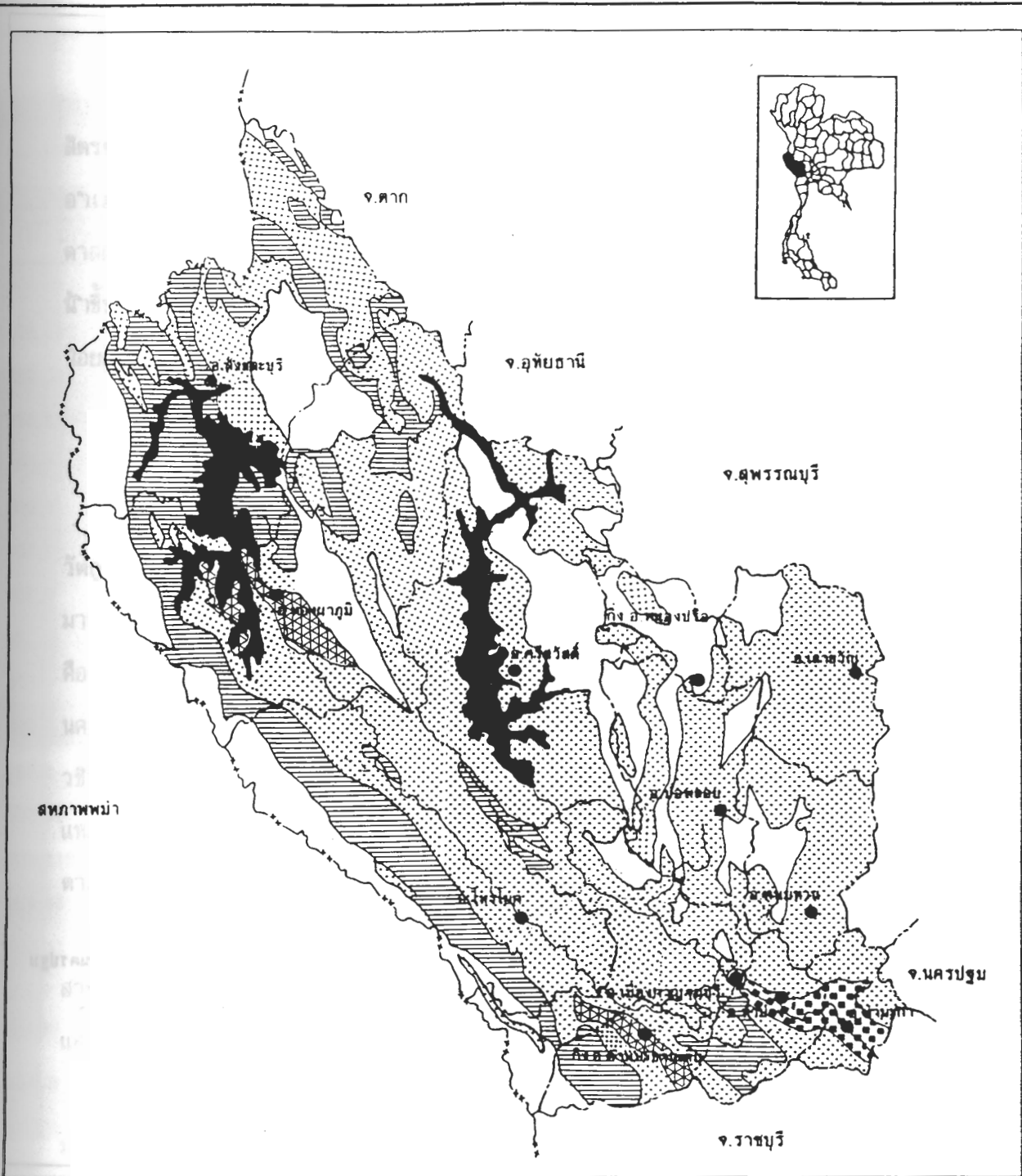
2. แม่น้ำแควใหญ่ (ศรีสวัสดิ์) มีความยาวประมาณ 386 กิโลเมตร มีเนื้อที่รับน้ำฝน 14,800 ตารางกิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากทิวเขาถนนธงชัย ซึ่งเป็นเส้นกั้นอาณาเขตของระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาร์ ในท้องที่อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก ไหลลงมาทางทิศใต้ แต่เมื่อจะเข้าเขตจังหวัดกาญจนบุรี ลำน้ำได้เปลี่ยนไหลไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านพื้นที่อำเภอทองผาภูมิ และไหลเป็นเส้นแบ่งเขตระหว่างจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดอุทัยธานี แล้วไหลลงทิศใต้ ผ่านอำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอลาดหญ้า และไหลบรรจบกับแม่น้ำแควน้อยที่ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง เป็นแม่น้ำแม่กลอง

3. แม่น้ำแม่กลอง เกิดจากแม่น้ำแควน้อยกับแม่น้ำแควใหญ่ไหลมาบรรจบกันที่ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีความยาว 130 กิโลเมตร ลำน้ำแม่กลองมีขนาดไม่โตกว่าแม่น้ำแควใหญ่และแควน้อยมากนัก ดังนั้นสมรรถนะของลำน้ำมีขนาดลดลงตามความยาวของลำน้ำ แม่น้ำแม่กลองไหลผ่านอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา เข้าเขตจังหวัดกาญจนบุรี ลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงคราม

4. ลำตะเพิน เป็นแม่น้ำที่ไหลผ่านบริเวณที่ราบลุ่มตะวันออกของจังหวัด ไหลมาบรรจบกับแม่น้ำแควใหญ่ที่ตำบลท่าเสา เป็นแม่น้ำที่มีความยาว 85 กิโลเมตร

2.6.2.2 น้ำใต้ดินหรือน้ำบาดาล

ต้นกำเนิดของแหล่งน้ำบาดาล ส่วนใหญ่มาจากน้ำฝนซึ่งตกลงมาสู่ผิวดินลงไปกักเก็บอยู่ในชั้นน้ำใต้ดิน สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี พื้นที่ทางตอนบนและทางตะวันตกของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นที่สูงและภูเขา ร่องรับด้วยหินแปร ปริมาณน้ำบาดาลจึงมีน้อยมาก คือ น้อยกว่า 10 แกลลอนต่อนาที หรือน้อยกว่า 54,000 ลิตรต่อวัน ครอบคลุมพื้นที่ในอำเภอสังขละบุรี อำเภอไทรโยค อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอปอพลอย พื้นที่ทางตะวันออกและทางใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีแหล่งน้ำบาดาล สามารถนำขึ้นมาใช้ได้ แต่ยังคงมีปริมาณน้อยคือ 272,500-545,000

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง แหล่งน้ำใต้ดิน

แผนที่ 2.8

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- ปริมาณน้ำ 45 - 200 แกดลอน/นาที่ คุณภาพดี
- ปริมาณน้ำ 20 - 100 แกดลอน/นาที่ คุณภาพดี
- ปริมาณน้ำ 20 - 50 แกดลอน/นาที่ คุณภาพดี
- ปริมาณน้ำ 5 - 50 แกดลอน/นาที่ คุณภาพพอใช้
- ปริมาณน้ำน้อยมาก

5 0 5 10 15 กิโลเมตร

ที่มา สำนักวิจัยเพื่อการพัฒนาชนบท

ลิตรต่อวัน ในพื้นที่อำเภอเลาขวัญ และอำเภอพนมทวน ส่วนพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอท่าม่วง และอำเภอท่ามะกา มีปริมาณน้ำบาดาลปานกลางคือ 272,500 - 545,000 ลิตรต่อวัน แหล่งน้ำบาดาลฝังตัวอยู่ในแหล่งต้น ๆ สามารถหาน้ำจืดได้โดยใช้เครื่องเจาะเล็ก ๆ เจาะบ่อก็สามารถนำน้ำขึ้นมาใช้ได้ในอัตรา 30-50 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง ถ้าใช้เครื่องเจาะขนาดใหญ่จะได้น้ำไม่น้อยกว่า 150 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง (แผนที่ 2.8 และ 2.9)

2.6.2.3 การชลประทาน

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นที่ตั้งของอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่หลายแห่งเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการผลิตกระแสไฟฟ้า แต่สิ่งที่ได้รับประโยชน์ตามมาคือการชลประทานที่สามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพาะปลูกให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้ตลอดทั้งปี เนื่องจากมีแหล่งต้นน้ำลำธารคือ แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแควน้อยทำให้สามารถสร้างเขื่อนกักเก็บน้ำที่สำคัญ เช่น เขื่อนศรีนครินทร์ในอำเภอศรีสวัสดิ์ เขื่อนเขาแหลมในอำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี และเขื่อนวชิราลงกรณ์ในอำเภอท่าม่วง เป็นต้น นอกนั้นเป็นเขื่อน อ่าง ขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนแหล่งน้ำสาธารณะ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการชลประทานได้เป็นอย่างดี โดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2.5

เมื่อพิจารณาจากขนาดโครงการของระบบชลประทานของจังหวัดสามารถจำแนกโครงการได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ โครงการขนาดใหญ่ โครงการขนาดกลาง และโครงการขนาดเล็ก ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. โครงการขนาดใหญ่ มีพื้นที่ดำเนินการในอำเภอท่าม่วง ท่ามะกา และพนมทวน ประกอบด้วย 6 โครงการ ดังนี้

- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสองพี่น้อง

ตารางที่ 2.5 โครงการชลประทานในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

ชื่อโครงการ	จุดที่ตั้ง	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
1) โครงการขนาดใหญ่		
- อ่างเก็บน้ำเขื่อนศรีนครินทร์	อ.ศรีสวัสดิ์	262,875
- อ่างเก็บน้ำเขื่อนเขาแหลม	อ.ทองผาภูมิ, อ.สังขละบุรี	220,625
- อ่างเก็บน้ำเขื่อนวชิราลงกรณ์	อ.ท่าม่วง	13,685
- อ่างเก็บน้ำเขื่อนท่าทุ่งนา	อ.เมืองกาญจนบุรี	5,000
- อ่างเก็บน้ำห้วยเทียน	อ.เลาขวัญ	5,000
- อ่างเก็บน้ำหนองไถ่เหลือง	อ.เลาขวัญ	1,500
- อ่างเก็บน้ำห้วยกระทะแตก	อ.ไทรโยค	2,300
- อ่างเก็บน้ำบ้านห้วยดินสอ	อ.ทองผาภูมิ	88
- ฝ่ายพองกะ	อ.ไทรโยค	500
- อ่างเก็บน้ำบ้านทุ่งก้าย่าง	อ.ไทรโยค	500
- อ่างเก็บน้ำสาธารณะ 48 แห่ง	ทุกอำเภอ	2,991
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่ามะกา	อ.ท่าม่วง, อ.ท่ามะกา	76,500
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาพนมทวน	อ.ท่าม่วง, อ.ท่ามะกา, อ.พนมทวน	215,300
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากำแพงแสน	อ.ท่ามะกา	34,200
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครปฐม	อ.ท่ามะกา	30,600
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครชุม	อ.ท่ามะกา	7,200
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาสองพี่น้อง	อ.พนมทวน	37,800
รวม		916,664
2) โครงการขนาดกลาง		
- โครงการสูบน้ำท่าล้อ	อ.ท่าม่วง, อ.พนมทวน	20,000
- โครงการห้วยเทียน	อ.เลาขวัญ	7,000
รวม		27,000
3) โครงการขนาดเล็ก		
- ฝ่ายทดน้ำบ้านท่าเสา	ต.ลาดหญ้า อ.เมือง	200
- ฝ่ายทดน้ำบ้านหินลาด	ต.วังตั้ง อ.เมือง	2,500
- ฝ่ายทดน้ำลำขุนไทย	ต.กลอนโต อ.เมือง	500

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ชื่อโครงการ	จุดที่ตั้ง	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
3) โครงการขนาดเล็ก (ต่อ)		
- อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำขาว	ต.บ้านเก่า อ.เมือง	3,000
- อ่างเก็บน้ำสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	ต.บ้านเก่า อ.เมือง	500
- อ่างเก็บน้ำตะเคียนงาม	ต.บ้านเก่า อ.เมือง	400
- ฝายทดน้ำบ้านหนองแดง	ต.หนองกุ่ม อ.บ่อพลอย	1,000
- ฝายทดน้ำบ้านหนองปรือ	ต.หนองปรือ อ.บ่อพลอย	1,000
- ฝายทดน้ำบ้านหนองไม้เอื้อย	ต.หนองปรือ อ.บ่อพลอย	700
- ฝายทดน้ำบ้านช่องด่าน	ต.บ่อพลอย อ.บ่อพลอย	500
- ฝายทดน้ำบ้านยางสูง	ต.บ่อพลอย อ.บ่อพลอย	1,500
- ฝายทดน้ำบ้านบึงหัวแหวน	ต.บ่อพลอย อ.บ่อพลอย	1,500
- ฝายทดน้ำบ้านวังคัง	ต.หนองกุ่ม อ.บ่อพลอย	1,000
- ฝายทดน้ำบ้านหนองแกใน	ต.หนองรี อ.บ่อพลอย	1,500
- ฝายทดน้ำบ้านหนองกร่าง	ต.หนองรี อ.บ่อพลอย	1,500
- ฝายทดน้ำบ้านท่าแจง	ต.หนองกุ่ม อ.บ่อพลอย	1,500
- อ่างเก็บน้ำหนองนาทะเล	ต.ห้วยกระเจา อ.พนมทวน	5,000
- อ่างเก็บน้ำทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	ต.หนองโรง อ.พนมทวน	300
- อ่างเก็บน้ำขุนพิชิต	ต.หนองโรง อ.พนมทวน	400
- อ่างเก็บน้ำบ้านโกรกสมอ	ต.ห้วยกระเจา อ.พนมทวน	1,200
- อ่างเก็บน้ำบ้านบ่อหว่า	ต.พนมทวน อ.พนมทวน	200
- อ่างเก็บน้ำบ้านหนองไก่อเหลือง	ต.หนองประจักษ์ อ.เสาชวิญ	1,000
- อ่างเก็บน้ำเขาพระหุงดิน	ต.หนองโสน อ.เสาชวิญ	400
- อ่างเก็บน้ำบ้านหนองตากาย	ต.หนองประจักษ์ อ.เสาชวิญ	160
- อ่างเก็บน้ำห้วยตะเคียน	ต.ทุ่งกระบี่ อ.เสาชวิญ	300
- อ่างเก็บน้ำบ้านหนองใหญ่	ต.หนองปลิง อ.เสาชวิญ	400
- อ่างเก็บน้ำบ้านบึงหล่ม	ต.หนองปลิง อ.เสาชวิญ	100
- อ่างเก็บน้ำบ้านหนองจัน	ต.หนองนกแก้ว อ.เสาชวิญ	500
รวม		28,760

ที่มา : กรมชลประทาน

2. โครงการขนาดกลาง มี 2 โครงการ คือ โครงการสูบน้ำ ทำล้นดำเนินการในตำบลท่าล้น อำเภอท่าม่วง และตำบลหนองโรง อำเภอพนมทวน พื้นที่ได้รับประโยชน์ 20,000 ไร่ และโครงการช่วยเหลือขนส่งน้ำในตำบลทุ่งกระง่า อำเภอเลาขวัญ พื้นที่รับประโยชน์ 7,000 ไร่ รวมเป็นพื้นที่ชลประทานขนาดกลางทั้งสิ้น 27,000 ไร่

3. โครงการขนาดเล็ก มีทั้งที่เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ผายทอดน้ำ ซึ่งมีพื้นที่รับประโยชน์กระจายอยู่ในอำเภอต่าง ๆ รวม 37 แห่ง คิดเป็นพื้นที่ 36,960 ไร่

2.6.3 ทรัพยากรป่าไม้

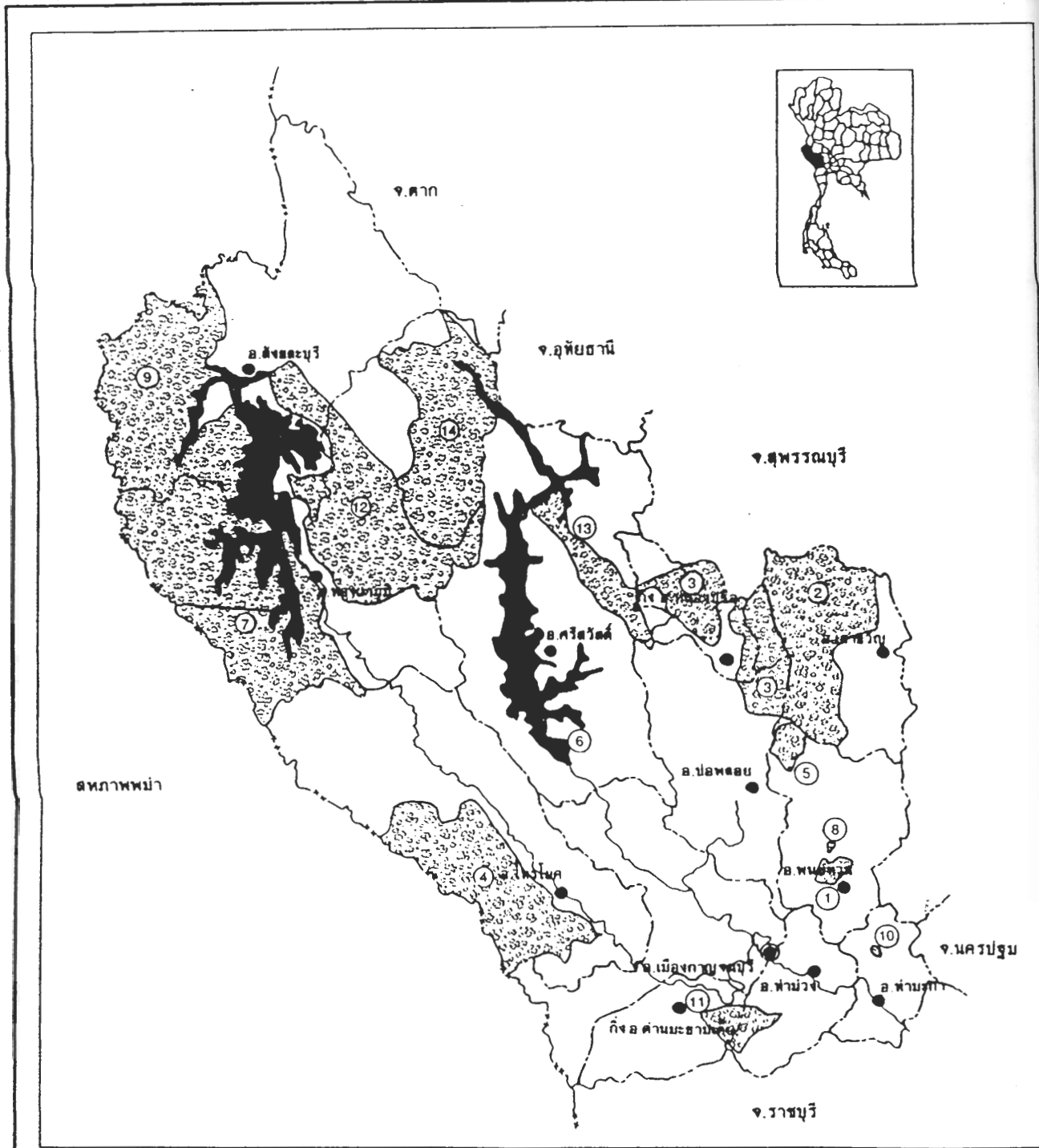
จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งของประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์อยู่มาก พื้นที่ 3 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัดจะเป็นพื้นที่ป่าไม้ สภาพป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ และป่าดงดิบ พื้นที่ป่าไม้ส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันตก ตะวันตกเฉียงเหนือ และทิศเหนือ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอไทรโยค และอำเภอเมืองบางส่วนของพิชพรรณที่มีค่าทางเศรษฐกิจได้แก่ ไม้แดง ไม้ตะเคียน ไม้มะค่า ไม้รัง ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้เบญจพรรณ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีป่าไม้ไผ่ ไม้รวก ที่มีมากที่สุดของประเทศ ทำให้จังหวัดมีรายได้สูงจากผลผลิตอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม้ไผ่ ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีมีโรงงานผลิตเยื่อกระดาษจากไม้ไผ่

พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งทางกรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 15 แห่ง มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4,801,115 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 39.43 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 2 แห่ง มีพื้นที่ประมาณ 1,785,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.66 และอุทยานแห่งชาติ 5 แห่ง มีพื้นที่ทั้งสิ้น 2,587,725 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 21.25 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด (ตารางที่ 2.6 และแผนที่ 2.10 - 2.12)

ตารางที่ 2.6 รายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และอุทยานแห่งชาติ จังหวัดกาญจนบุรี

รายชื่อ	อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
ก) ป่าสงวนแห่งชาติ		
- ป่าหนองโรง	พนมทวน	19,375
- ป่าดอนแสลบ-เลาขวัญ	เลาขวัญ	337,500
- ป่าวังใหญ่-แม่ น้ำน้อย	ไทรโยค, ทองผาภูมิ	996,418
- ป่าเขาช่องอินทรีด้านตะวันออก	พนมทวน	37,550
- ป่าห้วยเขย่ง	ทองผาภูมิ, ไทรโยค	387,500
- ป่าเขาแสงพันธ์	พนมทวน	1,040
- ป่าเขาช้างเผือก	ทองผาภูมิ, สังขละบุรี	1,095,625
- ป่าพระแท่นดงรัง	ท่ามะกา	1,344
- ป่าเขาพระฤๅษี-เขาป่อแร่แปลงที่ 1	สังขละบุรี, ทองผาภูมิ	542,500
- ป่าเขาพระฤๅษี-เขาป่อแร่แปลงที่ 2	ศรีสวัสดิ์, บ่อพลอย	750,000
- ป่าโรงงานกระดาษไทยแปลงที่ 6	ศรีสวัสดิ์	101,562
- ป่าเขาท่าละม้าย	ศรีสวัสดิ์	11,407
- ป่าหนองรี	ศรีสวัสดิ์, บ่อพลอย	33,313
- ป่าน้ำโจน	ทองผาภูมิ	472,706
- ป่าชัญ-เขาสูง	เมือง, ท่าม่วง	13,275
รวม	15	4,801,115
ข) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า		
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสลักพระ	เมือง, บ่อพลอย, ศรีสวัสดิ์	585,125
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร	สังขละบุรี, ทองผาภูมิ	1,200,000
รวม	2	1,785,125
ค) อุทยานแห่งชาติ		
- อุทยานแห่งชาติเอราวัณ	เมือง, ศรีสวัสดิ์, ไทรโยค	343,750
- อุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์	ศรีสวัสดิ์	36,875
- อุทยานแห่งชาติไทรโยค	ไทรโยค, ทองผาภูมิ	312,500
- อุทยานแห่งชาติศรีนครินทร์	ศรีสวัสดิ์, ไทรโยค, ทองผาภูมิ	957,500
- อุทยานแห่งชาติเขาแหลม	ทองผาภูมิ, สังขละบุรี	937,100
รวม	5	2,587,725

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดกาญจนบุรี กรมป่าไม้

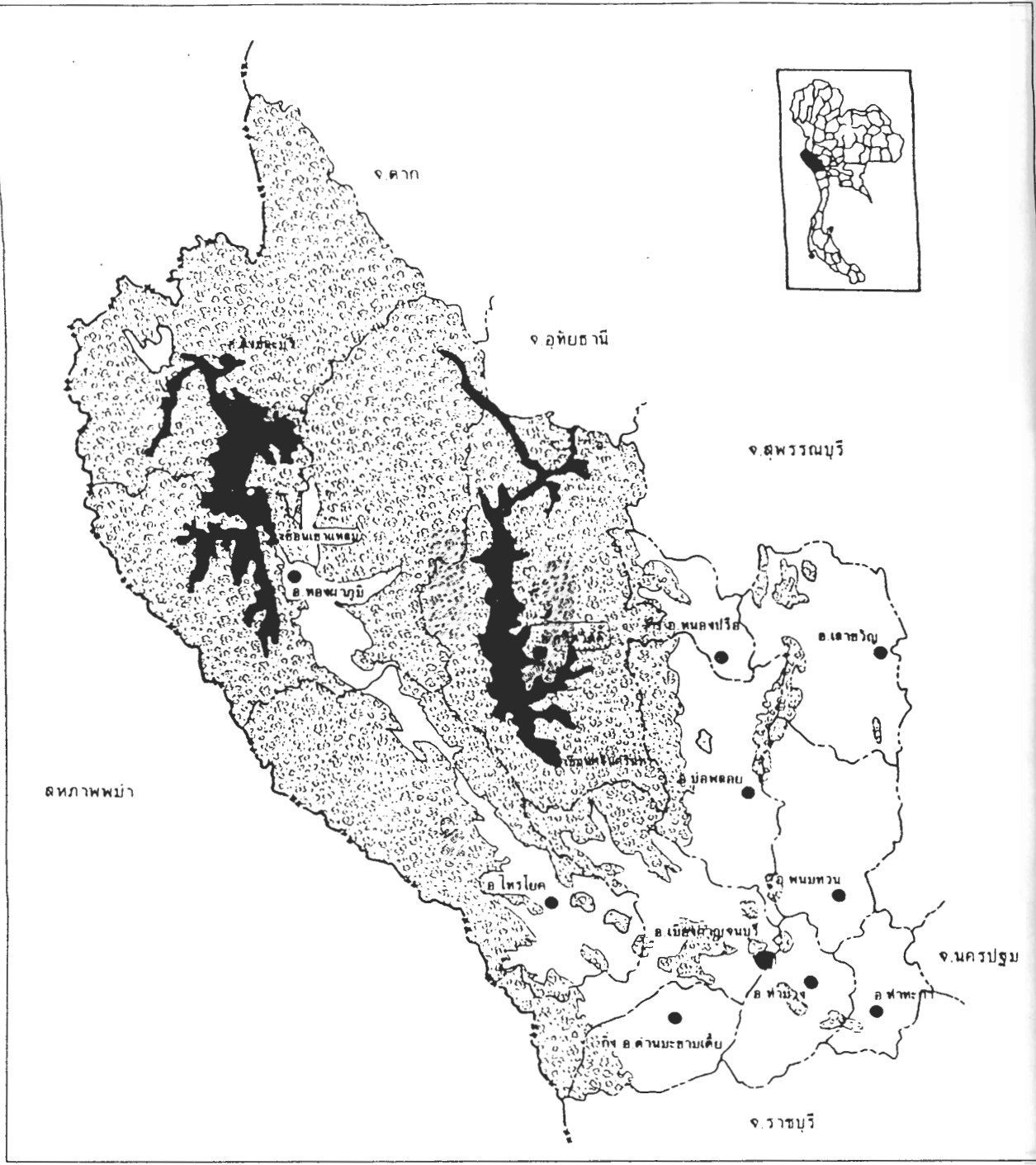
โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

<p>แสดง พื้นที่ป่าสงวน</p>	<p>แผนที่ 2.10</p>	<p>สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <p>① พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ</p> <p>① ป่าหนองแวง</p> <p>② ป่าคอนแอนและป่าเตาขวัญ</p> <p>③ ป่าหนองรี</p> <p>④ ป่าไร่ใหญ่และป่าแม่จันทิพย์</p> <p>⑤ ป่าเขาธงอินทรีวัดตะวันออก</p> <p>⑥ ป่าเขาทะมะมะ</p> <p>⑦ ป่าหวดเข่ง</p>	<p>⑧ ป่าเขาแดงหิน</p> <p>⑨ ป่าเขาช้างเมือก</p> <p>⑩ ป่าเขาพระแทนดงวัง</p> <p>⑪ ป่าไร่ใหญ่-เขาสูง</p> <p>⑫ ป่าเขาพระฤๅษีและป่าเขาอนันต์</p> <p>⑬ โรงเรียนการศึกษานานาชาติ</p> <p>⑭ ขาจิไฉน</p>	<p>สถานีวิทยุสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p> <p>น</p> <p>5 0 5 10 15 กิโลเมตร</p>

ที่มา กรมป่าไม้

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

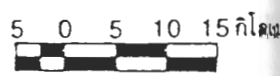
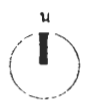
แสดง พื้นที่คงสภาพป่าไม้ พ.ศ. 2534

แผนที่ 2.12

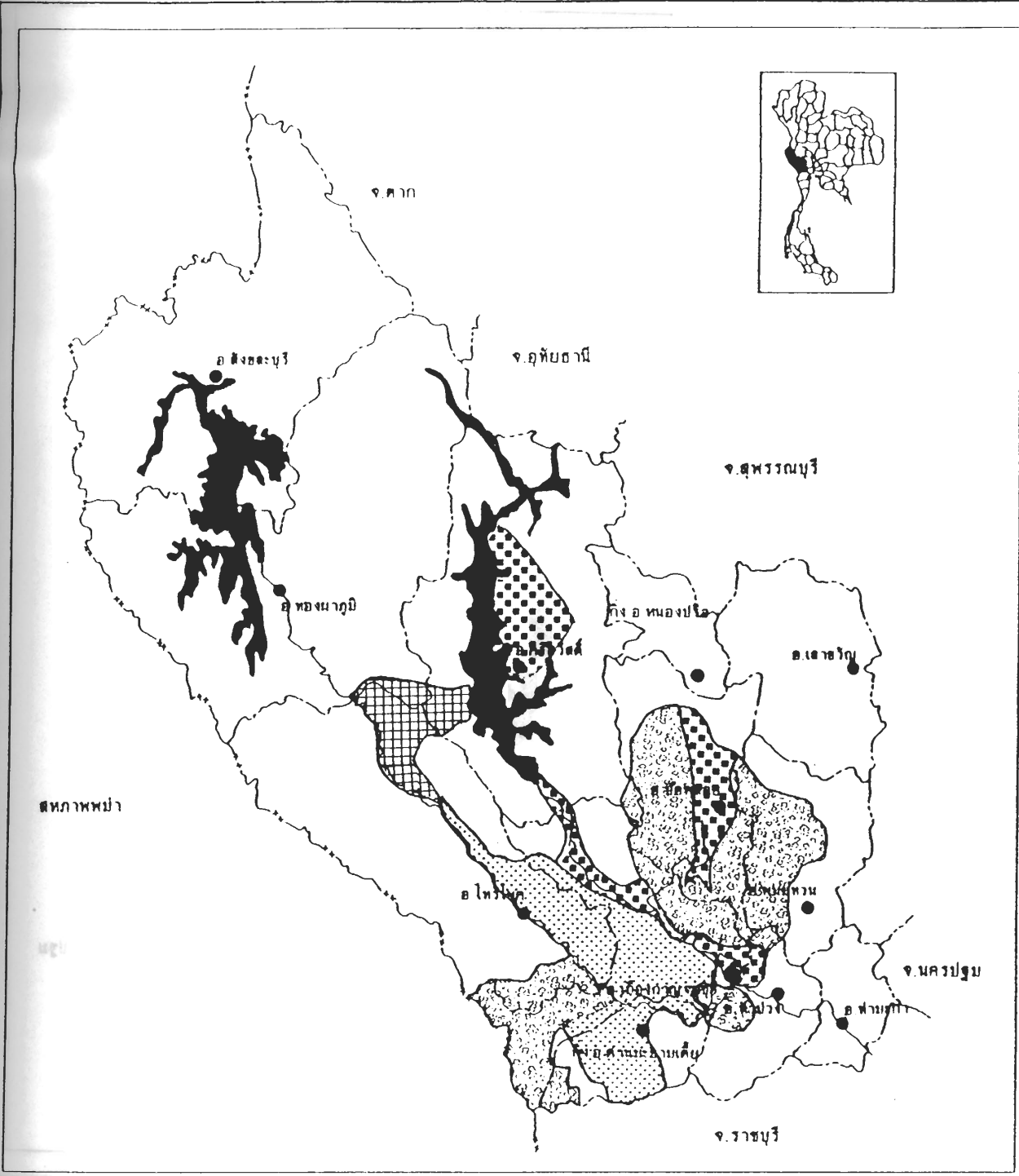
สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

 พื้นที่ป่าไม้

กรมแผนที่ทหาร

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง พื้นที่หวงห้ามที่ดินเพื่อการทหาร

แผนที่ 2.13

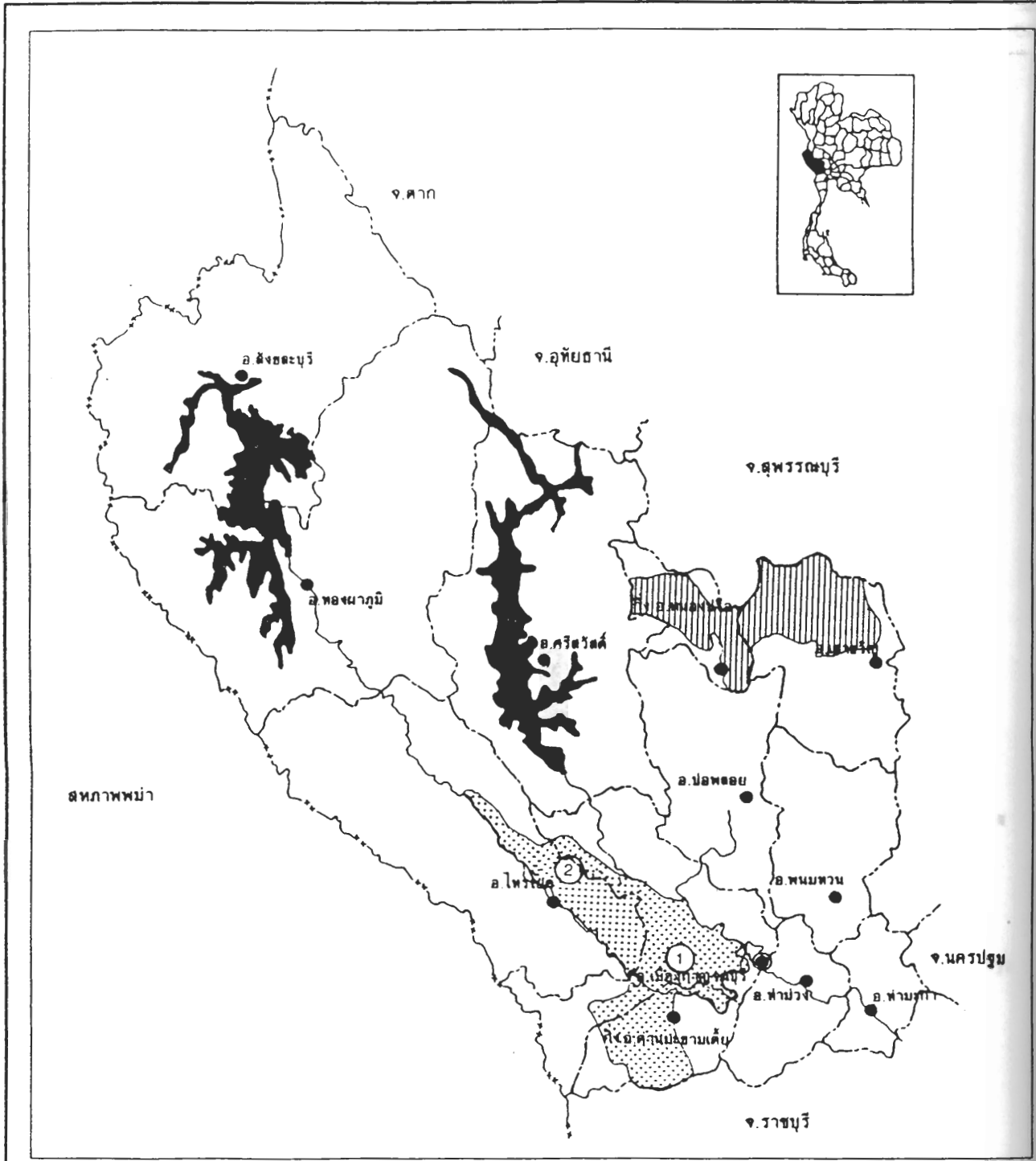
สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- พื้นที่ที่ราชการทหารใช้ประโยชน์
- พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์
- พื้นที่ปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม
- พื้นที่อื่นๆ

ที่มา: สำนักงานวิจัย

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

<p>แสดง พื้นที่ดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน</p>	<p>แผนที่ 2.14</p>	<p>สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> พื้นที่ดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ในปัจจุบัน โครงการปฏิรูปที่ดินเขตหวงห้ามทหารอ. เมืองกาญจนบุรี โครงการปฏิรูปที่ดินเขตหวงห้ามทหารอ. ไทรโยค พื้นที่ดำเนินงานปฏิรูปที่ดิน ในอนาคต <p>ที่มา สำนักผังเมือง</p>	<p>North arrow and scale bar (0, 5, 10, 15 Kilometers)</p>	

2.6.4 ทรัพยากรแร่ธาตุ

บริเวณเทือกเขาตะนาวศรี และถนนธงชัย เป็นหินแกรนิต (Granite) เป็นแหล่งแร่สำคัญที่ทำรายได้สูงให้แก่จังหวัด โดยมีรายได้จากค่าภาคหลวงในจำนวนแร่ทุกชนิด เป็นร้อยละ 65 ของปริมาณแร่ในภาคตะวันตก แร่ที่มีการสำรวจและขุดขึ้นมาใช้และส่งออก ได้แก่ ดีบุก วุลแฟรม ฟลูออไรท์ ตะกั่ว พลวง ฟอสเฟต โครไมท์ แคลไซต์ เป็นต้น

แหล่งแร่ธาตุที่พบจะกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 2.7) พลอยหรือรัตนชาติ พบมากในเขตอำเภอบ่อพลอย ที่จัดว่าสวยงามเป็นที่นิยม

คือ พลอยสีน้ำเงิน

ฟลูออไรท์	พบมากที่อำเภอศรีสวัสดิ์ พนมทวน และอำเภอเมือง
ตะกั่ว	พบมากที่อำเภอศรีสวัสดิ์ ทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี
ดีบุก	พบมากที่อำเภอเมืองฯ ทองผาภูมิ อำเภอไทรโยค
เหล็ก	พบมากที่อำเภอบ่อพลอย บริเวณภูเขาอิ้มคริม
ทองคำ	พบที่ตำบลปลี๊อ๊ก บริเวณเขาตะนาวศรี อำเภอทองผาภูมิ
มังกานีส	พบที่อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอทองผาภูมิ
วุลแฟรม	พบที่ตำบลปลี๊อ๊ก ตำบลลิ้นถิ่น ตำบลหินดาด อำเภอทองผาภูมิ
พลวง	พบที่อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี
ทองแดง	พบที่อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี
แบไรท์	พบที่อำเภอสังขละบุรี
โครไมท์	พบที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง
เฟลด์สปาร์	พบที่อำเภอพนมทวน
ฟอสเฟต	พบที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง

เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งแร่หลายชนิด และได้มีการเปิดการทำเหมืองแร่มาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะในเขตตำบลปลี๊อ๊ก อำเภอทองผาภูมิ ในปัจจุบัน

ตารางที่ 2.7 ชนิดของแร่และแหล่งที่พบ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

ชนิดแร่	แหล่งที่พบ
1. ดีบุก	ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง ตำบลลิ้นถิ่น ตำบลปี่ลือก อำเภอทองผาภูมิ ตำบลวังกระแจะ ตำบลศรีมงคล อำเภอไทรโยค ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย
2. วุลแฟรม	ตำบลลิ้นถิ่น ตำบลปี่ลือก อำเภอทองผาภูมิ ตำบลวังกระแจะ อำเภอไทรโยค
3. ซีไลต์	ตำบลปี่ลือก อำเภอทองผาภูมิ ตำบลไลโว่ อำเภอสังขละบุรี
4. ตะกั่ว เงิน สังกะสี	ตำบลไลโว่ อำเภอสังขละบุรี
5. พลวง	ตำบลปรังเผล ตำบลไลโว่ อำเภอสังขละบุรี
6. ฟลูออไรต์	ตำบลห้วยกระเจา อำเภอพนมทวน ตำบลบ้องตี้ อำเภอไทรโยค ตำบลจรเข้เผือก อำเภอเมืองฯ
7. ไทโลไมต์	ตำบลวังตั้ง ตำบลปากแพรก อำเภอเมืองฯ ตำบลเขาน้อย อำเภอท่าม่วง
8. ฟอสเฟต	ตำบลกลอนโต อำเภอเมืองฯ
9. ดินขาว	ตำบลกลอนโต อำเภอเมืองฯ
10. เฟลด์สปาร์	ตำบลหนองรี อำเภอบ่อพลอย
11. แกรนิต	ตำบลปรังเผล อำเภอสังขละบุรี
12. หินปูน	ตำบลหนองตากยา อำเภอท่าม่วง
13. รัตนชาติ (พลอย, นิล)	พบบริเวณทั่ว ๆ ไป อำเภอบ่อพลอย

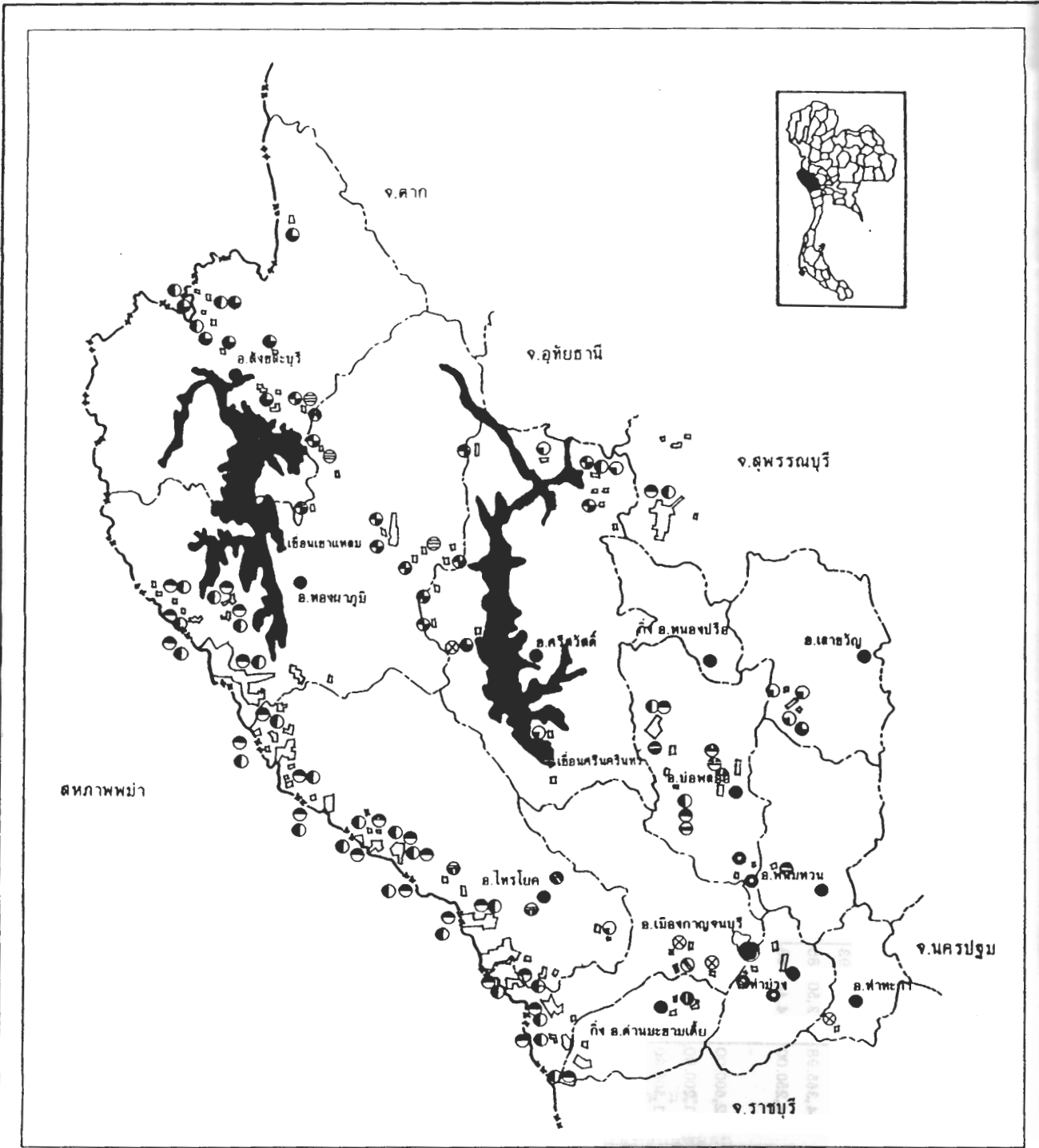
ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดกาญจนบุรี

ชนิดแร่	ปริมาณแร่ผลิตได้									
	2527	2528	2529	2530	2531	2532	2533	2534	2535	2536
ดีบุก	43,016.03	33,272.93	35,325.20	19,498.30	28,221.30	25,497.50	7,805.50	6,131.50	3,238.00	4,241.00
วุลแฟรม	4,365.98	3,505.85	3,308.50	4,168.00	4,489.30	1,834.00	724.00	2,335.00	806.00	110.00
ฟลูออไรต์	4,250.00	4,447.68	24,166.53	20,205.00	23,375.00	9,601.00	9,740.00	12,240.00	7,510.00	9,991.00
ฟลูออไรต์เปอร์เซนต์ต่ำ	-	-	-	-	-	800.00	-	-	-	500.00
ตะกั่ว,สังกะสี,เงิน	2,600.00	3,000.00	45,648.00	27,300.00	46,625.64	67,786.22	45,910.07	38,660.25	59,540.00	23,845.05
ตะกั่ว	1,200.00	900.00	12,433.00	14,230.00	22,560.00	15,479.00	26,650.00	23,022.00	39,168.00	28,691.00
พลวง	1,505.00	-	75.00	20.00	139.00	623.00	55.00	104.00	500.50	1,422.00
โคโลไนท์	827.00	1,590.00	8,117.00	16,214.67	140,145.00	216,690.00	231,648.00	143,514.00	134,481.40	275,470.00
แทนทาลัม ไคลิมไบท์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เฟลด์สปาร์	20.00	-	550.00	2,316.00	344.00	220.00	348.00	-	-	-
- โปแตสเซียม เฟลด์สปาร์	-	-	-	-	-	-	-	720.00	2,049.00	1,670.00
- โซเดียม เฟลด์สปาร์	-	-	-	-	-	-	-	-	200.00	-
หินปูน	80.00	-	-	-	-	359.00	240.00	328.00	29,610.00	119,908.00
ฟอสเฟต	100.00	110.00	1,115.00	2,938.00	1,490.00	1,654.00	1,284.00	599.00	3,298.00	1,616.00
ดินขาว	-	-	1,846.00	4,886.00	9,964.00	8,737.00	19,104.00	36,913.00	31,062.00	39,124.00
ซีไลท์	-	10.00	426.00	665.00	453.00	348.00	-	135.00	-	-
แคลไซต์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	500.00
ดินมาร์ล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
แบไรท์	1,000.00	-	-	-	-	-	1,350.00	204.00	4.00	-
โลหะตะกั่ว	-	-	-	-	-	7,348.00	5,506.00	5,039.09	8,493.01	5,726.24
รัตนชาติ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- พลอยดิบ	-	-	-	-	-	-	540.28	766.47	637.81	563.25
- พลอยนิล	-	-	-	-	-	-	337,810.00	164,211.00	188,969.00	231,559.00
หินอ่อน	-	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	124.00

หมายเหตุ : - แร่ดีบุก, วุลแฟรม, ซีไลท์ ปริมาณคิดเป็นทอน (1 ทอน = 60 กิโลกรัม)

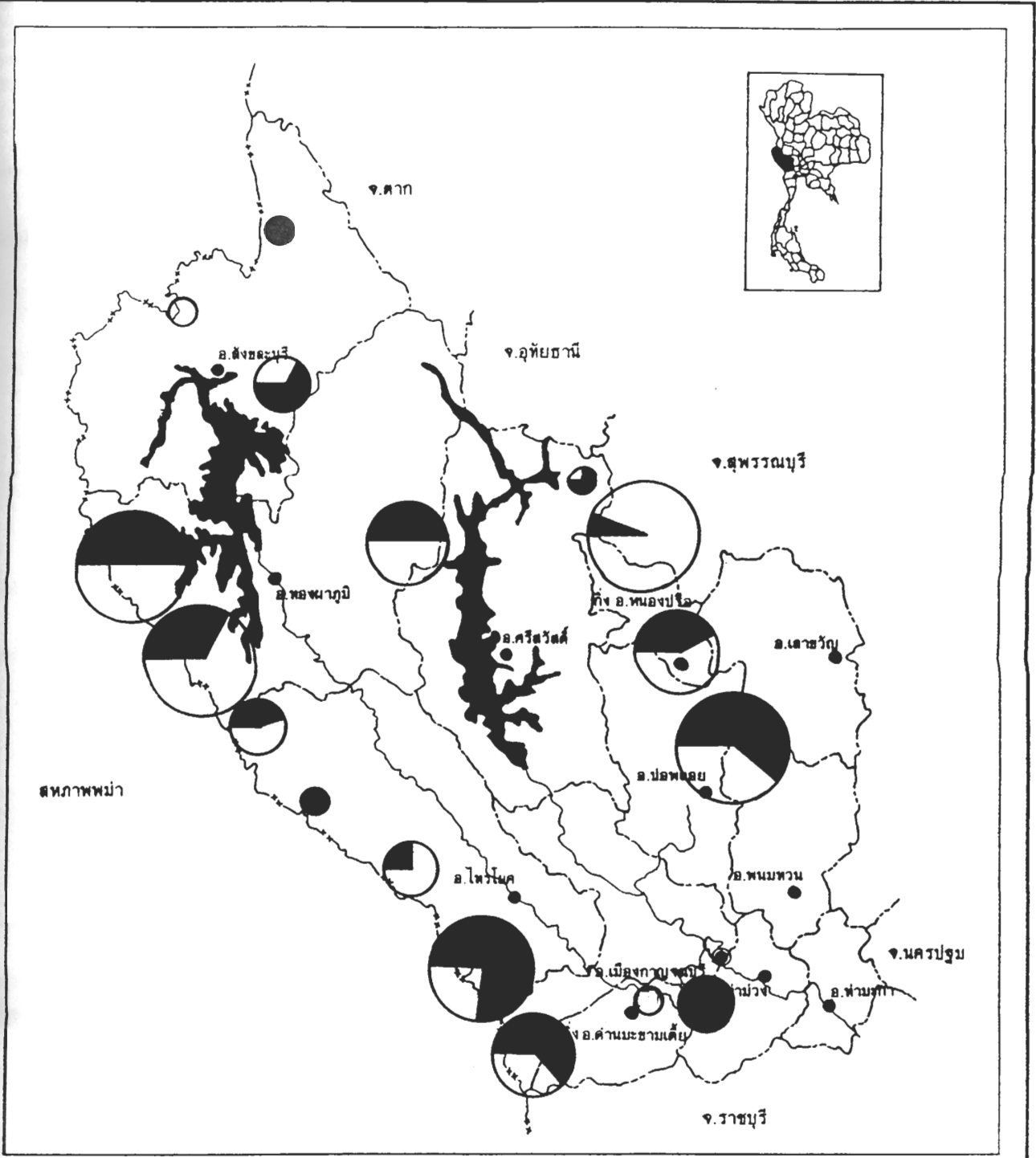
- แร่รัตนชาติ ปริมาณคิดเป็นกิโลกรัม

- แร่อื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ ปริมาณคิดเป็นเมตรคันทัน

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

<p>แสดง จุดที่ตั้งของประธานาธิบดีและแหล่งแร่ของจังหวัดกาญจนบุรี</p>	<p>แผนที่ 2.15</p>	<p>สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>															
<p>สัญลักษณ์</p> <table border="0"> <tr> <td>□ ประธานาธิบดี</td> <td>● หินอ่อน</td> <td>⊖ ซีเมนต์</td> <td>● เฟลด์สปาร์</td> </tr> <tr> <td>● ดินบุก</td> <td>⊕ ตะกั่ว</td> <td>⊖ แบร์ไรต์</td> <td>● ดินขาว</td> </tr> <tr> <td>● วุลแฟรม</td> <td>● พลวง</td> <td>⊗ ฟอสเฟต</td> <td>● แคลไซต์</td> </tr> <tr> <td>● รัตนชาติ</td> <td>● ฟลูออไรต์</td> <td>● โดโลไมต์</td> <td>● แกกนิต</td> </tr> </table> <p>ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดกาญจนบุรี</p>	□ ประธานาธิบดี	● หินอ่อน	⊖ ซีเมนต์	● เฟลด์สปาร์	● ดินบุก	⊕ ตะกั่ว	⊖ แบร์ไรต์	● ดินขาว	● วุลแฟรม	● พลวง	⊗ ฟอสเฟต	● แคลไซต์	● รัตนชาติ	● ฟลูออไรต์	● โดโลไมต์	● แกกนิต	<p>น</p> <p>5 0 5 10 15 กิโลเมตร</p>
□ ประธานาธิบดี	● หินอ่อน	⊖ ซีเมนต์	● เฟลด์สปาร์														
● ดินบุก	⊕ ตะกั่ว	⊖ แบร์ไรต์	● ดินขาว														
● วุลแฟรม	● พลวง	⊗ ฟอสเฟต	● แคลไซต์														
● รัตนชาติ	● ฟลูออไรต์	● โดโลไมต์	● แกกนิต														

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง ขนาดของพื้นที่ขอประทานบัตรและที่ได้รับประทานบัตรแล้ว

แผนที่ 2.16

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์ ขนาดพื้นที่ประทานบัตร (ไร่)

- 16 ขึ้นไป
- 11-15
- 6-10
- 1-5

พื้นที่ที่ได้รับประทานบัตร (ไร่)

- ได้รับแล้ว
- ยังไม่ได้รับ

5 0 5 10 15 กิโลเมตร

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรณีจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรีมีกลุ่มเมืองแร่ใหญ่ ๆ เปิดดำเนินการอยู่ในเขตอำเภอเมือง ไทรโยค ศรีสวัสดิ์ ทองผาภูมิ บ่อพลอย ท่าม่วง และพนมทวน การทำเหมืองแร่ของจังหวัดกาญจนบุรี มีทั้งทำกันในรูป บริษัท และ เอกชน

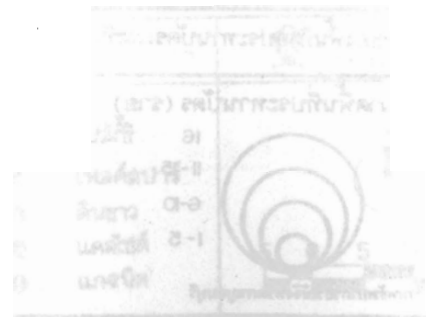
นอกจากนี้ยังมีเอกชนขอสัมปทานในการขุดแร่ต่าง ๆ เป็นรายย่อยอีกจำนวนมาก สำหรับเหมืองแร่ที่มีเทคนิคการขุดที่ทันสมัยมาก ได้แก่ เหมืองแร่ดีบุกที่ห้วยขาว อำเภอเมืองกาญจนบุรี ส่วนเหมืองแร่ตะกั่วที่เป็นเหมืองแบบอุโมงค์ที่ใหญ่ที่สุดอยู่ที่อำเภอศรีสวัสดิ์ นอกจากนี้จังหวัดกาญจนบุรียังมีพลอยสีฟ้าซึ่งเรียกว่า "แซฟไฟร์" ซึ่งเป็นอัญมณีที่มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด และยังพบนิลมากมายในสายแร่ของพลอย

2.6.5 แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดกาญจนบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ๆ และเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม นอกจากนี้กาญจนบุรียังเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมาก ได้แก่ น้ำตก ถ้ำ แม่น้ำ ภูเขา และอ่างเก็บน้ำต่าง ๆ

แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี (แผนที่ 2.17) แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

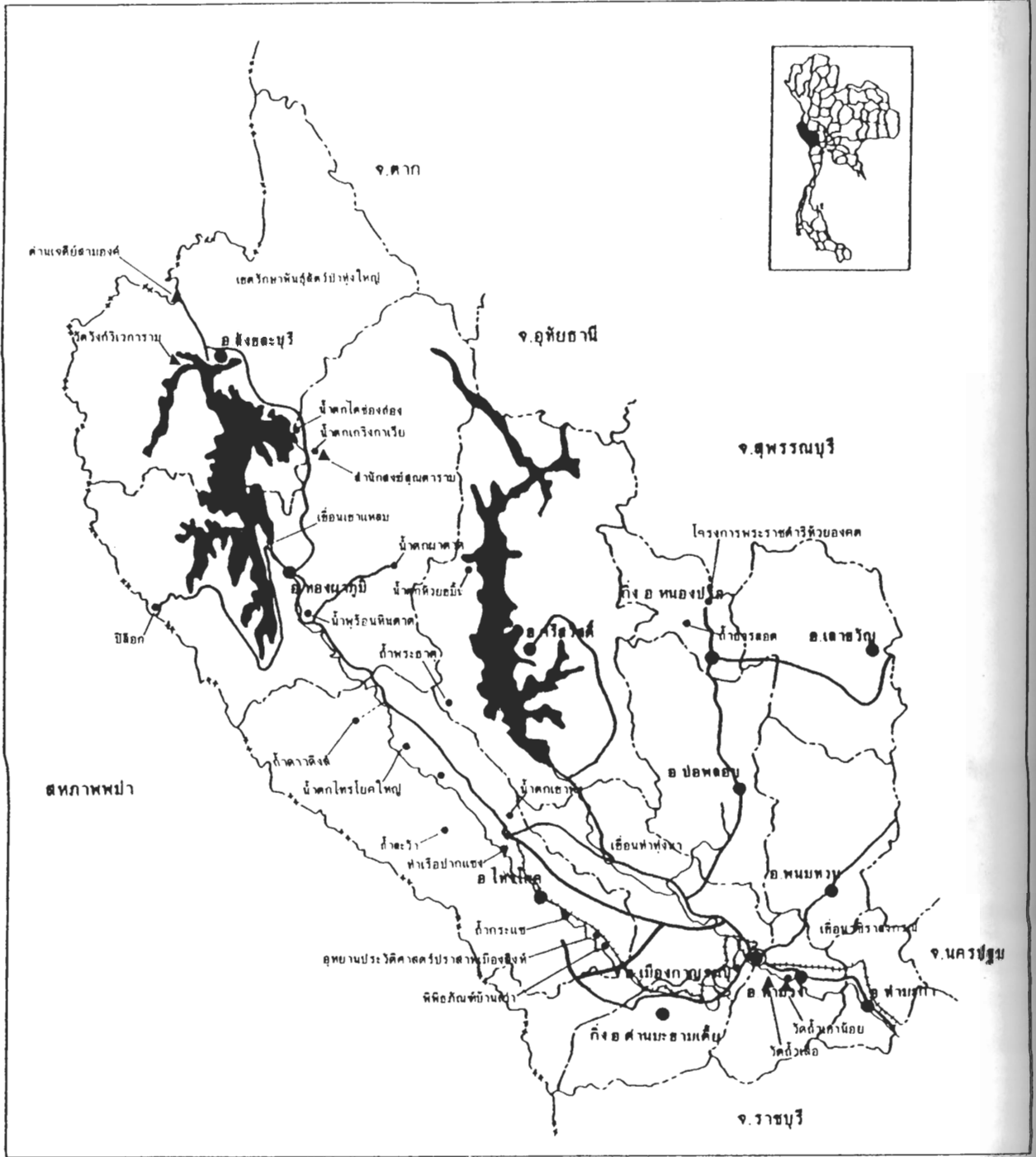
1. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่
  - สะพานข้ามแม่น้ำแคว
  - ทางรถไฟสายมรณะ
  - สุสานทหารสัมพันธมิตร
  - พิพิธภัณฑ์อักษะ เซลยศึกหรือพิพิธภัณฑ์สงคราม (วัดใต้)
  - วัดถ้ำมังกรทอง
  - วัดถ้ำพระ
  - ปราสาทเมืองสิงห์
  - พิพิธภัณฑ์บ้านเก่า

- โบราณสถานพงตึก
- พระแท่นดงรัง
- วัดถ้ำเสือ
- วัดถ้ำเขาน้อย
- วัดถ้ำเขาปูน
- วัดสันตคีรีบรมธาตุ (วัดเขาดิน)
- เจดีย์กลางน้ำบ่ออ่อง
- ด่านเจดีย์สามองค์

2. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

- น้ำตกเอราวัณ
- น้ำตกห้วยขมิ้น
- ถ้ำละว้า
- น้ำตกไทรโยคใหญ่
- ถ้ำดาวดั่งส์
- น้ำตกไทรโยคน้อย
- อุทยานเฉลิมรัตนโกสินทร์ (ถ้ำธารลอด)
- ถ้ำพระธาตุ
- ถ้ำสวรรค์วังบาดาล
- น้ำพุร้อนหินดาด
- น้ำตกเกริงกระเวีย
- น้ำตกโตช่องถ้อง
- ถ้ำวังตะเคียน
- ถ้ำเขาสูง
- ทุ่งใหญ่นเรศวร

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนผังทุนจังหวัดกาญจนบุรี

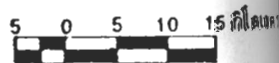
แสดง แหล่งท่องเที่ยวบริเวณจังหวัดกาญจนบุรี

แผนที่ 2.17

สถาบันวิจัยและพัฒนา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

ที่มา การพัฒนาแหล่งประเทศไทย

3. แหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นโดยมนุษย์

- เชื้อนครินทร์
- เชื้อนวชิราลงกรณ์
- เชื้อนเขาแหลม
- สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์

สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวจะกล่าวในบทต่อไป

2.7 การใช้ที่ดิน

จากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. 2528 โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่าจากพื้นที่จังหวัด 12,178,676 ไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ที่เป็นป่าไม้คงสภาพ 7,404,625 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 61 ของการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งจังหวัด พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร 1,729,375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14 ของการใช้ที่ดินทั้งจังหวัด โดยแบ่งออกเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่ 1,094,750 ไร่ พื้นที่ทานา 473,812 ไร่ พื้นที่ไม่ได้จำแนก 3,044,676 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25 ของการใช้ที่ดินทั้งจังหวัด (ตารางที่ 2.9)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2528 เนื้อที่ป่าไม้ของจังหวัดกาญจนบุรีลดลงถึง 499,281 ไร่ และเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้นเพียง 12,182 ไร่ โดยเพิ่มพื้นที่ปลูกพืชไร่และพื้นที่ปลูกมันฝรั่งขึ้น และเพิ่มเนื้อที่ที่ไม่ได้จำแนกถึง 487,099 ไร่ แสดงให้เห็นว่ามีการบุกรุกพื้นที่ป่าของจังหวัดอย่างรุนแรงมาก จึงจำเป็นต้องแสวงหาความร่วมมือในการป้องกันรักษาและฟื้นฟูสภาพป่าทั้งจากภาครัฐและเอกชนให้มากขึ้น

2.8 โครงสร้างพื้นฐาน

2.8.1 การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมทางบกของจังหวัดกาญจนบุรีอำนวยความสะดวกในการเดินทางได้ดีจึงเป็นที่นิยมใช้กันมากมีเส้นทางรถยนต์และรถไฟ เพราะมีโครงข่ายเส้นทางที่เชื่อมโยง

ตารางที่ 2.9 การใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2524 และ 2528

ประเภทการใช้ที่ดิน	พ.ศ. 2524		พ.ศ. 2528		การเปลี่ยนแปลง เนื้อที่ (ไร่)
	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ	
1. เนื้อที่ป่าไม้	7,903,906	64.90	7,404,625	60.80	- 499,281
2. เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร	1,717,193	14.10	1,729,375	14.20	12,182
- ที่นา	477,380	3.92	473,812	3.89	- 3,568
- พืชไร่	1,085,266	8.91	1,094,750	8.99	9,484
- ไม้ผล-ไม้ยืนต้น	54,950	0.45	60,500	0.50	5,550
- ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	5,152	0.04	5,250	0.04	98
- อื่น ๆ	94,445	0.78	95,063	0.78	618
3. เนื้อที่ไม่ได้จำแนก	2,557,577	21.00	3,044,676	25.00	487,099
เนื้อที่ทั้งจังหวัด	12,178,676	100.00	12,178,676	100.00	

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ระหว่างจังหวัดกับกรุงเทพมหานครและจังหวัดกาฬสินธุ์ รวมทั้งเส้นทางในจังหวัดที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอต่าง ๆ ที่มีสภาพดีใช้ได้ตลอดทั้งปี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (แผนที่ 2.19)

1. เส้นทางรถยนต์

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 เป็นทางหลวงที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 บริเวณอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผ่านอำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี ถึงพระเจดีย์สามองค์
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 324 เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรีผ่านทางอำเภอพนมทวน
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3199 เป็นเส้นทางจากอำเภอเมืองไปยังเขื่อนศรีนครินทร์ ต่อเชื่อมกับถนนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตต่อไปยังอำเภอศรีสวัสดิ์
- ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3086 เป็นเส้นทางเชื่อมอำเภอเมืองและอำเภอบ่อพลอย และสามารถต่อไปยังอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

นอกจากนี้ยังมีทางหลวงจังหวัดและถนนของส่วนราชการอื่น ๆ เชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ โดยมีรถโดยสารวิ่งบริการระหว่างกรุงเทพมหานครและจังหวัดกาญจนบุรี วันละ 150 เที่ยว เป็นรถโดยสารธรรมดาวันละ 75 เที่ยว และรถโดยสารปรับอากาศประมาณ 75 เที่ยว นอกจากนี้ยังมีรถปรับอากาศชั้น 2 อีกวันละ 75 เที่ยว ไปทองผาภูมิ-ราชบุรี-สุพรรณบุรี

สำหรับโครงการพัฒนาเส้นทางรถยนต์ของจังหวัดกาญจนบุรีนั้น มีโครงการที่อยู่ในระยะกำลังก่อสร้างดังแสดงในแผนที่ 2.20 นอกจากนี้ทางจังหวัดยังมีโครงการก่อสร้างถนน 4 ช่องจราจร เส้นอำเภอเมืองผ่านอำเภอทองผาภูมิไปจนถึงสังขละบุรี ซึ่งขณะนี้กำลังดำเนินการก่อสร้างอยู่บริเวณไทรโยค คาดว่าโครงการจะเสร็จสิ้นในปี พ.ศ. 2540

2. เส้นทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟที่ใช้ติดต่อกับกรุงเทพมหานครคือเส้นทางสายธนบุรี-น้ำตก เริ่มต้นจากสถานีธนบุรีผ่านชุมทางหนองปลาดุก แยกไปยังอำเภอท่ามะกา อำเภอท่ามะม่วง อำเภอเมืองถึงสถานีน้ำตกที่อำเภอไทรโยค ในปัจจุบันเส้นทางนี้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งมีการเดินรถวันละ 2 เที่ยว ในตอนเช้าเวลา 08:00 น. และในตอนบ่ายเวลา 14:30 น.

2.8.2 ไฟฟ้า

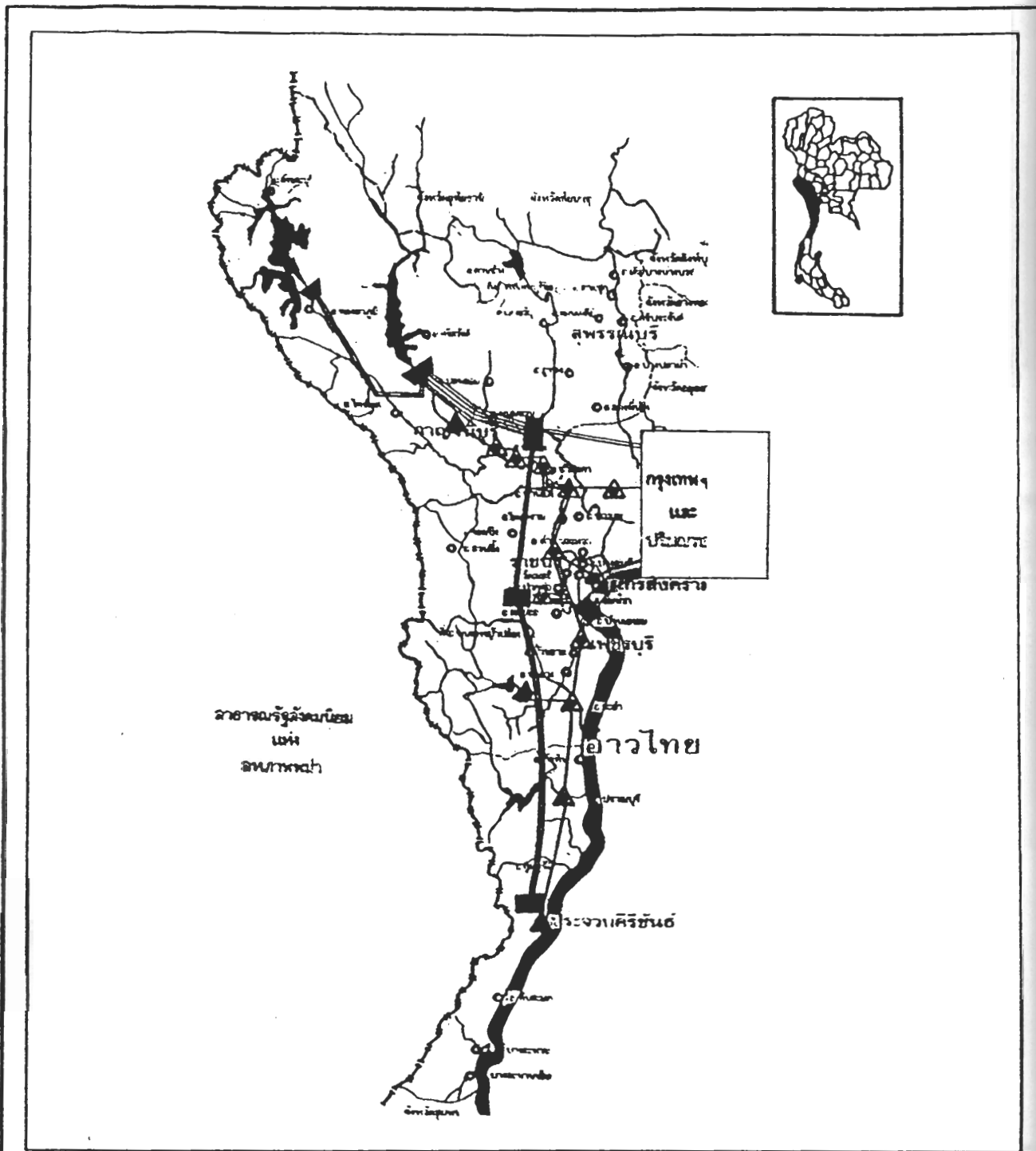
จังหวัดกาญจนบุรี เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตามโครงการที่ราบลุ่มแม่น้ำแควน้อยเพื่อผลิตไฟฟ้า ตั้งอยู่บริเวณบ้านท่าขนุนเหนืออำเภอทองผาภูมิ ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 150 กิโลเมตร ลักษณะเป็นเขื่อนหินที่ค้ำคองด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก กำลังผลิตไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2535 ประมาณ 300,000 กิโลวัตต์

1. **เขื่อนศรีนครินทร์** ดำเนินการโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. 2516 แล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2523 ตั้งอยู่บนแม่น้ำแควใหญ่ที่บ้านเจ้าเพชร ตำบลท่ากระดาน อำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ห่างจากจังหวัดไปตามทางหลวงหมายเลข 3199 ประมาณ 64 กิโลเมตร เป็นเขื่อนดินเหนียวที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย กำลังผลิตไฟฟ้าถึงปี พ.ศ. 2535 รวม 540,000 กิโลวัตต์ และกำลังเพิ่มเติมขึ้นอีกประมาณ 180,000 กิโลวัตต์

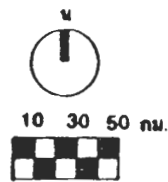
2. **เขื่อนเขาแหลม** ก่อสร้างโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยตามโครงการที่ราบลุ่มแม่น้ำแควน้อยเพื่อผลิตไฟฟ้า ตั้งอยู่บริเวณบ้านท่าขนุนเหนืออำเภอทองผาภูมิ ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 150 กิโลเมตร ลักษณะเป็นเขื่อนหินที่ค้ำคองด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก กำลังผลิตไฟฟ้าในปี พ.ศ. 2535 ประมาณ 300,000 กิโลวัตต์

3. **เขื่อนท่าทุ่งนา** ก่อสร้างโดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเช่นเดียวกัน ตั้งอยู่บริเวณบ้านท่าทุ่งนา ห่างจากเขื่อนศรีนครินทร์ประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นการก่อสร้างตามโครงการระยะที่ 2 ของเขื่อนศรีนครินทร์ที่ต้องการอ่างเก็บน้ำไว้ท้ายเขื่อน เพื่อเดินเครื่องกำเนิดไฟฟ้าแบบสูบน้ำกลับ เป็นเขื่อนแบบผสมระหว่างเขื่อนหินทิ้งแกนดินเหนียวและเขื่อนคอนกรีต ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจำนวน 2 เครื่อง กำลังผลิต 20,500 กิโลวัตต์แอมแปร์ แรงดันไฟฟ้า 13.8 กิโลวัตต์ หม้อแปลงไฟฟ้ากำลังชนิด 3 เฟส 50 Hz ความสามารถ 23,600 กิโลวัตต์แอมแปร์

ในปี พ.ศ. 2535 เขื่อนทั้งสามสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าได้ถึง 2,148 ล้านหน่วย คิดเป็นร้อยละ 95.34 ของพลังงานไฟฟ้าในภาค และเป็นร้อยละ 47.8 ของพลังงานไฟฟ้าพลังน้ำทั้งประเทศ นอกจากจ่ายกระแสไฟฟ้าในภาคแล้วยังจ่ายให้แก่กรุงเทพฯและปริมณฑลด้วย

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

<p>แสดง การพัฒนาพลังงาน</p>	<p>แผนที่ 2.21</p>	<p>สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> โรงไฟฟ้าพลังน้ำ สถานีส่ง 230 กิโลวัตต์ สถานีส่ง 115 กิโลวัตต์ สถานีส่ง 69 กิโลวัตต์ 	<p>ทิศเหนือ</p> <p>10 30 50 กม.</p>	

ตารางที่ 2.10 สรุปจำนวนหมู่บ้านที่มีและไม่มีไฟฟ้าใช้ของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2537

อำเภอ/กิ่งอำเภอ	จำนวนตำบล			จำนวนหมู่บ้าน		
	ทั้งหมด	มีไฟฟ้าใช้แล้ว	คงเหลือ	ทั้งหมด	มีไฟฟ้าใช้แล้ว	คงเหลือ
เมืองกาญจนบุรี	13	11	2	96	90	6
ท่าม่วง	13	13	0	99	95	4
ท่ามะกา	17	17	0	139	136	3
พนมทวน	7	5	2	84	53	31
เลาขวัญ	7	7	0	62	57	5
บ่อพลอย	6	5	1	60	51	9
ไทรโยค	7	7	0	52	47	5
ทองผาภูมิ	7	5	2	42	26	16
ศรีสวัสดิ์	6	5	1	31	19	12
สังขละบุรี	3	2	1	19	13	6
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	4	3	1	37	32	5
กิ่งอำเภอหนองปรือ	3	3	0	27	25	2
กิ่งอำเภอห้วยกระเจา	4	3	1	59	40	19
รวม	97	86	11	807	684	123

ที่มา : การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : พื้นที่หมู่บ้านที่ยังไม่มีกระแสไฟฟ้าใช้ ส่วนมากอยู่ในพื้นที่เขตทหาร เขตป่าไม้

เขตอุทยานแห่งชาติ และเขตป่าสงวนแห่งชาติ

2.8.3 การประปา

การประปานั้นว่าเป็นสาธารณูปโภคที่สำคัญอย่างหนึ่ง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อความเจริญเติบโตในระบบเศรษฐกิจของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเติบโตของธุรกิจการค้า การอุตสาหกรรมตลอดจนการตั้งถิ่นฐานของประชากร ซึ่งต้องมีการสาธารณูปโภคต่าง ๆ ที่เพียงพอและเพียงพอกับความต้องการ

การประปาสำหรับจังหวัดกาญจนบุรี มีให้บริการในเขตเทศบาลเมือง โดยใช้แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำแควใหญ่ มีกำลังผลิต 640 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง ในปี พ.ศ. 2535 มีผู้ใช้น้ำ 66,255 ลูกบาศก์เมตร เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2534 ซึ่งมีผู้ใช้น้ำ 5,580 ลูกบาศก์เมตร คิดเป็นอัตราเพิ่มร้อยละ 19.80 การจัดเก็บค่าน้ำคิดเป็นอัตราก้าวหน้าคือผู้ใช้ระหว่าง 11-20 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน จะเสียค่าน้ำหน่วยละ 4.50 บาท และเพิ่มขึ้นตามส่วนถึง 81-100 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน จะเสียค่าน้ำหน่วยละ 8.50 บาท และ 3001 ลูกบาศก์เมตรต่อเดือนขึ้นไป จะเสียค่าน้ำหน่วยละ 10 บาท

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา การประปาสวนภูมิภาคจังหวัดกาญจนบุรี มีโครงการขยายระบบจำหน่ายน้ำระยะยาวเป็นเวลา 20 ปีเพื่อรองรับความเจริญเติบโตของเมืองกาญจนบุรี ใช้เงินลงทุนประมาณ 1,500 ล้านบาท นอกจากนี้ ยังมีประปาของเทศบาลและ สุขาภิบาล รวมทั้งของเอกชน

2.8.4 การโทรคมนาคมและการสื่อสาร

1. ไปรษณีย์โทรเลข

ในปี พ.ศ. 2534 จังหวัดกาญจนบุรีมีที่ทำการไปรษณีย์จำนวน 16 แห่ง และที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตเอกชนจำนวน 26 แห่ง ในพื้นที่ 10 อำเภอ ส่วนกิ่งอำเภออีก 3 แห่ง ยังไม่มีที่ทำการไปรษณีย์ให้บริการด้านการติดต่อสื่อสารแก่ประชาชน ตามรายละเอียดในตารางที่ 2.11

2. โทรศัพท์

จากบริการด้านโทรศัพท์ในจังหวัดกาญจนบุรี ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นไปตาม

ตารางที่ 2.11 การสื่อสารไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534

อำเภอ	ไปรษณีย์	อนุญาตอำเภอ	อนุญาตเอกชน	รวม
เมืองกาญจนบุรี	3	-	7	10
ท่าม่วง	1	-	4	5
ท่ามะกา	3	-	1	4
พนมทวน	2	-	1	3
บ่อพลอย	2	-	2	4
เลาขวัญ	1	-	-	1
ศรีสวัสดิ์	1	-	3	4
ไทรโยค	1	-	6	7
ทองผาภูมิ	1	-	-	1
สังขละบุรี	1	-	2	3
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	-	-	-	-
กิ่งอำเภอหนองปรือ	-	-	-	-
รวม	16	-	26	42

ที่มา : สำนักงานการสื่อสารไปรษณีย์เขต 7 ราชบุรี

ความเจริญของชุมชน ในปัจจุบันมีชุมสายโทรศัพท์ 7 ชุมสายจำนวน 9,088 เลขหมาย ติดตั้งใช้งานแล้วจำนวน 7,888 เลขหมาย โดยแบ่งออกเป็นใช้ในราชการจำนวน 453 เลขหมาย ในบ้านพักอาศัยจำนวน 5,269 เลขหมาย ในธุรกิจทั่วไป 1,927 เลขหมาย ติดตั้งเป็นโทรศัพท์สาธารณะ 149 เลขหมาย นอกนั้นใช้ในกิจการองค์การโทรศัพท์จำนวน 90 เลขหมาย ซึ่งทั้งหมดนี้ติดตั้งในอำเภอต่าง ๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2.12 - 2.14

3. หนังสือพิมพ์

จังหวัดกาญจนบุรีมีหนังสือพิมพ์และวารสารจากกรุงเทพมหานคร และยังมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกหลายฉบับที่ตีพิมพ์จำหน่ายเป็นรายักษ์ เพื่อรายงานความเคลื่อนไหวของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงทุกวันทั้ง 1 และวันที่ 16 ของเดือนดังนี้

หนังสือพิมพ์อภิวัฒน์

หนังสือพิมพ์เสียงตะวันตก

หนังสือพิมพ์ชาวกาญจนบุรี

หนังสือพิมพ์สู้ชนบท

หนังสือพิมพ์สยามมติ

หนังสือพิมพ์บ้านเรา

หนังสือพิมพ์มวลชน

หนังสือพิมพ์สองแคว

4. สถานีวิทยุและกระจายเสียง

สถานีวิทยุในจังหวัดกาญจนบุรี ที่กระจายเสียงถ่ายทอดข่าวสารและบันเทิง ให้แก่ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงรวม 3 สถานีดังนี้

- 1) สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดกาญจนบุรีระบบ AM กำลัง 10 กิโลวัตต์
- 2) สถานีวิทยุตำรวจตระเวนชายแดนที่ 13 ค่ายพระพุทธยอดฟ้าฯ ระบบ FM กำลังส่ง 9 กิโลวัตต์
- 3) สถานีวิทยุ จทบ. ระบบ FM กำลังส่ง 10 กิโลวัตต์
- 4) สถานีวิทยุ อสมท. อยู่ที่อำเภอท่ามะกา ตำบลลิ้นถิ่น

ตารางที่ 2.12 บริการโทรศัพท์จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534

ชุมสาย / หน่วยบริการ	จำนวนเลข หมายเต็ม	จำนวนเบิกใช้เลขหมาย					รวมเปิดใช้
		ราชการ	บ้าน	ธุรกิจ	สาธารณะ	ทศท.	
อำเภอเมืองฯ	4,096	290	2,586	929	75	44	3,924
อำเภอท่าม่วง	1,536	59	834	319	18	14	1,244
อำเภอท่ามะกา	2,048	35	777	306	27	14	1,159
อำเภอสังขละบุรี	128	11	89	12	3	2	117
อำเภอทองผาภูมิ	128	21	84	13	4	4	126
อำเภอไทรโยค	128	18	46	8	7	2	81
ชุมสายแสงซูด (ท่าเรือ)	1,024	17	655	309	11	8	1,000
อำเภอศรีสวัสดิ์	-	-	-	-	-	-	-
อำเภอปอพลอย	-	-	-	-	-	-	-
อำเภอเลาขวัญ	-	-	-	-	-	-	-
อำเภอพนมทวน	-	-	-	-	-	-	-
ตลาดเขต	256	2	198	31	4	2	237
รวม	9,344	453	5,269	1,927	149	90	7,888

ที่มา : สำนักงานบริการโทรศัพท์จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 2.13 โครงการบริการโทรศัพท์สาธารณะทางไกลชนบท (พ.ศ. 2537-2539)
ในพื้นที่โครงการ

อำเภอ	ระบบวิทยุ ที.ดี.เอ็ม.เอ.		ระบบดาวเทียม		หมายเหตุ
	ตำบล (จำนวน)	หมู่บ้าน (จำนวน)	ตำบล (จำนวน)	หมู่บ้าน (จำนวน)	
เมืองงา	1	1	1	1	ระบบวิทยุ ที.ดี.เอ็ม.เอ. ทุกสถานี ให้บริการได้ 5 หมายเลข
ท่ามะกา	2	2	-	-	
ท่าม่วง	1	1	-	-	
พนมทวน	5	5	-	-	
โทรโขดม	3	3	1	1	
เลาขวัญ	4	6	-	-	
ศรีสวัสดิ์	3	3	1	1	
ทองผาภูมิ	3	3	2	2	
สังขละบุรี	1	1	1	1	
บ่อพลอย	1	1	-	-	
รวม	24	26	6	6	

ที่มา : องค์การโทรศัพท์ส่วนภูมิภาค

ตารางที่ 2.14 แผนการเปิดบริการโทรศัพท์ในเขตโทรศัพท์ภูมิภาคที่ 6 : จังหวัดกาญจนบุรี

อำเภอ	หมายเลข	2537	2538	2539
เมืองงา	4,224	3,200	1,024	-
ท่าม่วง	1,024	-	-	1,024
แสงชูโต	640	-	-	640
ทองผาภูมิ	768	-	-	768
บ่อพลอย	640	-	-	640
พนมทวน	384	-	-	384
สุขาภิบาลลาดหญ้า	640	-	-	640
ตำบลตลาดเขต	768	-	-	768
ตำบลหนองขาว	256	-	-	256
สำรอง	1,536	-	-	1,536
รวม	10,880	3,200	1,024	6,656

ที่มา : องค์การโทรศัพท์ส่วนภูมิภาค

โครงสร้างทางประชากรและสังคม

3.1 โครงสร้างทางประชากร

3.1.1 จำนวนประชากรและการกระจายตัว

จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรรวมทั้งสิ้น เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2535 จำนวน 724,435 คน คิดเป็นร้อยละ 21 ของประชากรทั้งหมดในภาคตะวันตก โดยมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 3 ของภาค รองมาจากจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดราชบุรี (ตารางที่ 3.1 และแผนภูมิที่ 3.1)

ลักษณะการกระจายตัวของประชากร เมื่อพิจารณาสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าพื้นที่ตอนบนของจังหวัดเป็นภูเขาสูง ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธาร ส่วนตอนล่างของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีการพัฒนาพื้นที่ด้านการคมนาคมที่สะดวก และเป็นพื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน จึงทำให้มีประชากรมาอาศัยอยู่รวมกันในพื้นที่ตอนล่างของจังหวัดเป็นจำนวนมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ของจังหวัด บริเวณที่ประชากรมาอาศัยอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองกาญจนบุรี มีจำนวนประชากร 146,755 คน คิดเป็นร้อยละ 20.26 ของประชากรรวม รองลงมาคือ อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง และอำเภอพนมทวน มีประชากร 128,177 คน, 101,263 คน และ 82,432 คน ตามลำดับ ส่วนบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อยที่สุด คือ อำเภอศรีสวัสดิ์ มีจำนวนประชากรเพียง 18,297 คน เท่านั้น (ตารางที่ 3.2 และแผนภูมิที่ 3.2)

สำหรับความหนาแน่นประชากรของจังหวัดกาญจนบุรี เมื่อพิจารณาภาพรวมระดับจังหวัด พบว่า มีความหนาแน่นของประชากรค่อนข้างต่ำ คือ 37 คน/ตารางกิโลเมตร เนื่องจากกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีเนื้อที่กว้างใหญ่และจำนวนประชากรมีไม่มากนัก

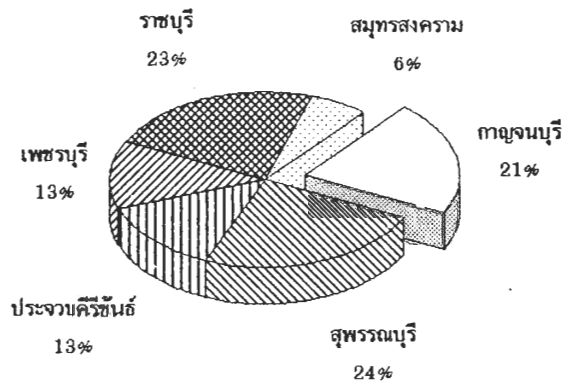
บริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรมากที่สุด คือ อำเภอท่ามะกา 376 คน/ตารางกิโลเมตร รองลงมา คือ อำเภอท่าม่วง และอำเภอเมือง มีความหนาแน่น 166 คน/

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรรายจังหวัดในภาคตะวันตก พ.ศ. 2530 - 2535

จังหวัด	พ.ศ.2530	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2533	พ.ศ. 2534	พ.ศ. 2535
กาญจนบุรี	643,804	664,915	684,693	697,750	684,732	724,435
สุพรรณบุรี	804,051	811,335	820,229	827,951	833,616	825,451
ประจวบคีรีขันธ์	410,117	413,868	419,954	424,766	403,487	451,155
เพชรบุรี	415,740	418,711	423,589	427,985	430,725	428,615
ราชบุรี	699,422	705,101	713,788	720,157	727,397	777,105
สมุทรสงคราม	204,316	204,822	206,939	206,506	206,151	206,712
ภาคตะวันตก	3,177,450	3,218,752	3,269,192	3,305,115	3,286,108	3,413,473

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 3.1 สัดส่วนประชากรจังหวัดกาญจนบุรีเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก พ.ศ. 2535

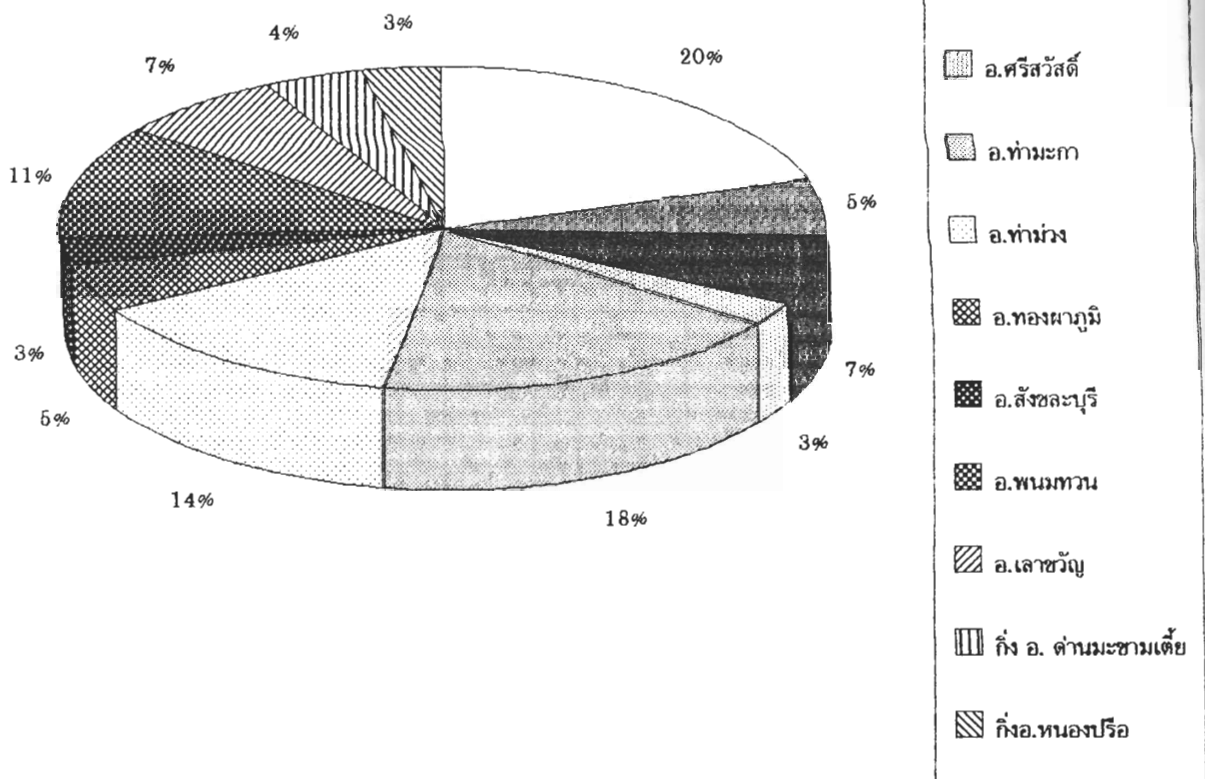

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากรจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530 - 2535

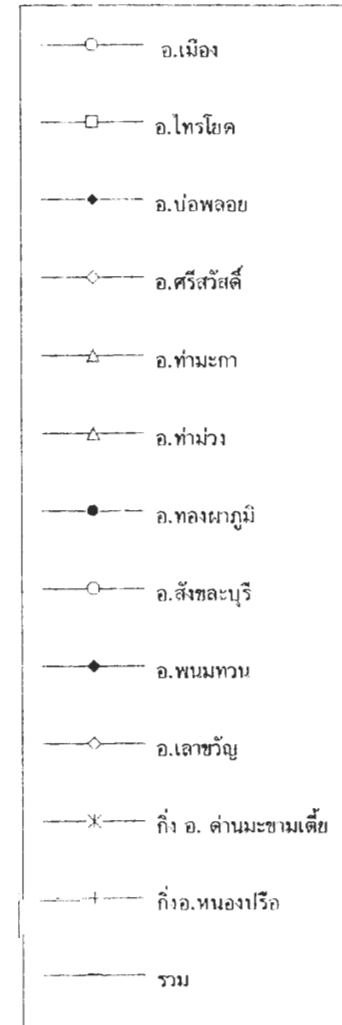
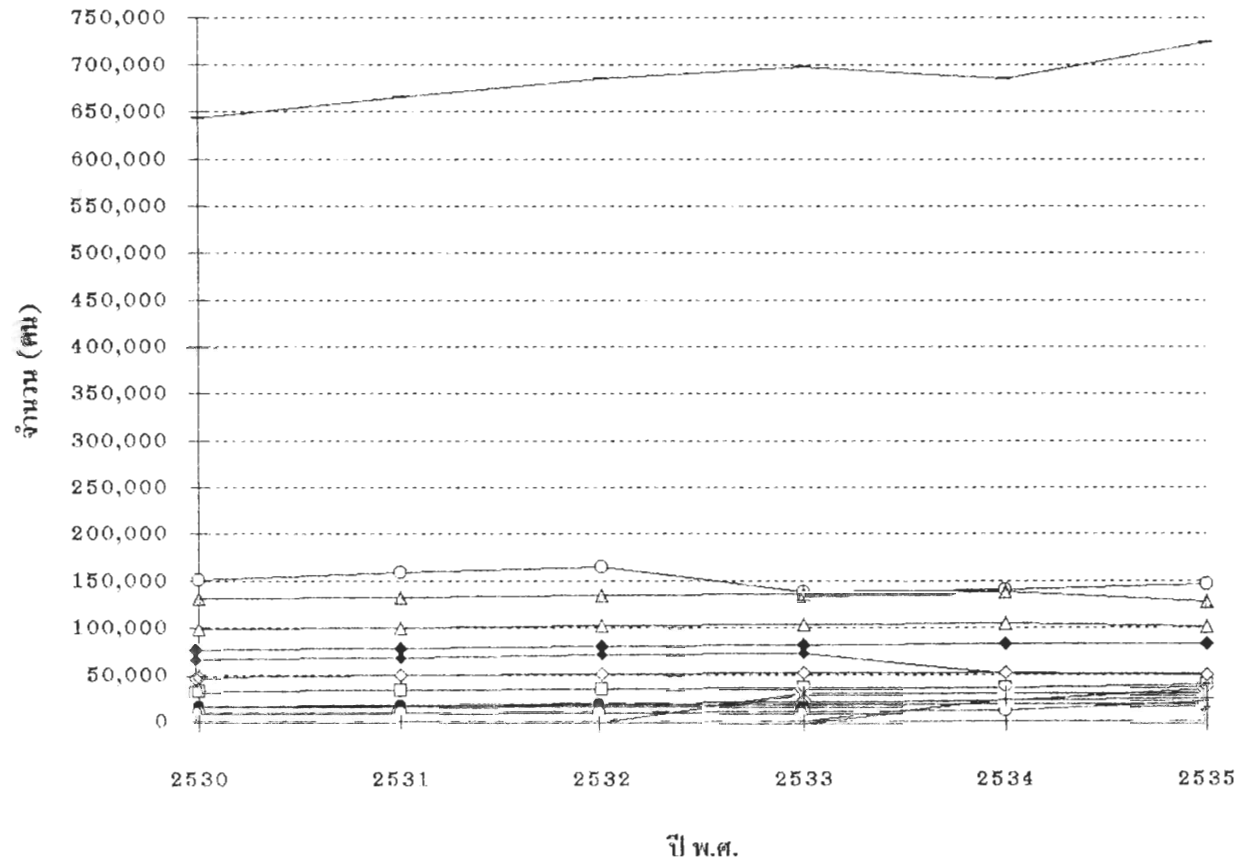
ปี พ.ศ.	อ.เมือง	อ.ไทรโยค	อ.บ่อพลอย	อ.ศรีสวัสดิ์	อ.ท่ามะกา	อ.ท่าม่วง	อ.ทองผาภูมิ	อ.สังขละบุรี	อ.พนมทวน	อ.เลขาขวัญ	กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย	กิ่งอ.หนองปรือ	รวม
2530	150,491	31,633	66,289	15,829	131,792	98,949	15,451	8,561	77,667	47,142	-	-	643,804
2531	158,557	33,591	68,463	16,459	133,048	100,043	16,962	9,565	78,815	49,414	-	-	664,917
2532	164,228	34,718	71,275	17,166	135,087	102,405	19,103	9,776	80,364	50,571	-	-	684,693
2533	137,935	35,422	72,922	17,573	136,391	103,549	21,072	10,323	81,761	51,265	29,537	-	697,750
2534	140,565	35,707	50,274	17,993	137,696	104,665	22,047	10,830	82,681	52,058	30,216	23,078	684,732
2535	146,755	38,576	51,011	18,297	128,117	101,263	34,447	20,734	82,432	48,978	30,010	23,815	724,435

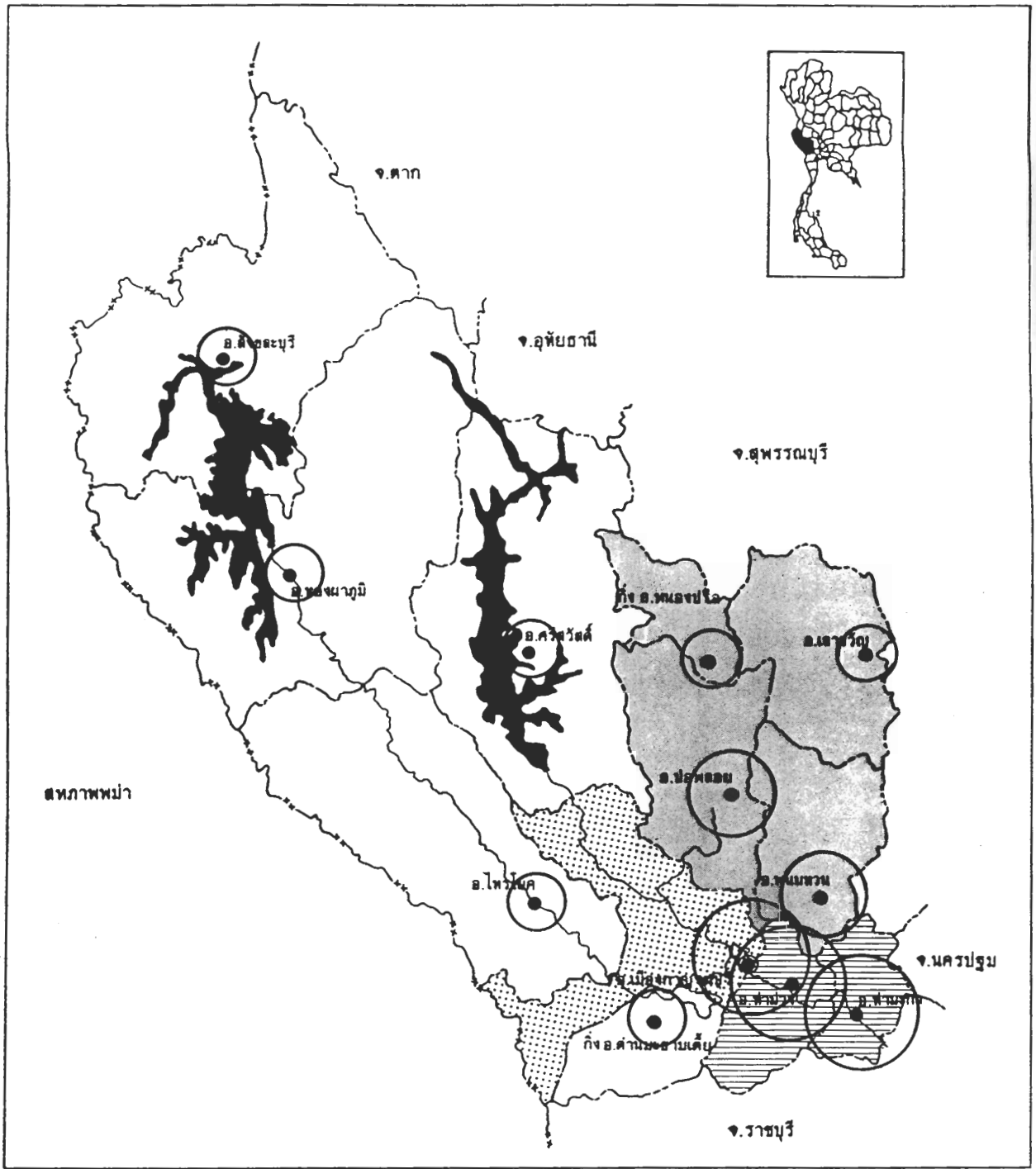
ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

แผนภูมิที่ 3.2 สัดส่วนประชากรรายอำเภอ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

แผนภูมิที่ 3.3 จำนวนประชากรรายอำเภอจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง ขนาดและความหนาแน่นของประชากรจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

แผนที่ 3.1

สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

- ความหนาแน่นประชากร
- มากกว่า 150 คน/ตร.กม.
  - 101 - 150 คน/ตร.กม.
  - 50 - 100 คน/ตร.กม.
  - น้อยกว่า 50 คน/ตร.กม.

ขนาดประชากร

- มากกว่า 100,000 คน
- 50,000 - 100,000 คน
- น้อยกว่า 50,000 คน

5 0 5 10 15 กิโลเมตร

ที่มา

ตารางกิโลเมตร และ 119 คน/ตารางกิโลเมตร ตามลำดับ บริเวณที่มีความหนาแน่นของประชากรต่ำที่สุด คือ อำเภอสังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ มีความหนาแน่นประชากรเท่ากัน คือ 6 คน/ตารางกิโลเมตร (แผนที่ 3.1)

3.1.2 ความเปลี่ยนแปลงขนาดและการกระจายตัวของประชากร

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนประชากรของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าในปี พ.ศ. 2530 มีจำนวน 643,804 คน และในปี พ.ศ. 2535 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นเป็น 724,435 คน เพิ่มขึ้นสุทธิ 80,631 คน คิดเป็นอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 2.50 ต่อปี

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงประชากรระดับอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรีช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2530-2535) ที่ผ่านมา พบว่าอำเภอสังขละบุรีมีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ร้อยละ 28.44 ต่อปี รองลงมา คือ อำเภอทองผาภูมิและอำเภอไทรโยค คือ ร้อยละ 24.59 และ 4.39 ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีการเปลี่ยนแปลงประชากรในอัตราที่ลดลง คือ อำเภอบ่อพลอย ลดลงร้อยละ 4.61 ต่อปี รองลงมา คือ อำเภอท่ามะกาและอำเภอเมืองฯ โดยลดลงร้อยละ 0.56 และ 0.50 ต่อปี (ตารางที่ 3.3) แต่ทั้งนี้การที่อำเภอบ่อพลอยและอำเภอเมืองฯ มีประชากรลดลงมีสาเหตุมาจากการแบ่งเขตการปกครองระดับอำเภอใหม่ คือ อำเภอบ่อพลอยถูกแบ่งพื้นที่ออกเป็นกิ่งอำเภอหนองปรือ และอำเภอเมืองฯ ที่แบ่งพื้นที่เป็นกิ่งอำเภอมะขามเตี้ย จึงทำให้แบ่งส่วนของประชากรออกไป

3.1.3 ประชากรในเขตเมืองและชนบท

ในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรเมืองประมาณ 198,793 คน และประชากรชนบท 525,642 คน คิดเป็นสัดส่วนประชากรเมืองต่อชนบท คือ 27:73 โดยประชากรเมืองจะกระจายอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ทั้งสิ้น 26 ชุมชน แบ่งเป็น ชุมชนเทศบาลเมืองกาญจนบุรี 1 แห่ง เทศบาลตำบลท่าเรือพระแท่น 1 แห่ง และสุขาภิบาล 24 แห่ง (ตารางที่ 3.4) โดยอำเภอที่มีสัดส่วนประชากรเมืองมากที่สุด คือ อำเภอท่ามะกา คิดเป็นร้อยละ 53.40

ตารางที่ 3.3 การกระจายตัวประชากร อัตราการเปลี่ยนแปลง ความหนาแน่นของประชากร จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530 - 2535

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวนประชากร (คน)				การเปลี่ยนแปลงประชากร พ.ศ.2530-2535		ความหนาแน่น (คน/ตร.กม.)	
		พ.ศ. 2530	ร้อยละ (%)	พ.ศ. 2535	ร้อยละ (%)	คน	ร้อยละ	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2535
อ.เมืองฯ	1,236.28	150,491	23.38	146,755	20.26	-3,736	-0.50	122	119
อ.ไทรโยค	2,728.92	31,633	4.91	38,576	5.32	6,943	4.39	12	14
อ.บ่อพลอย	967.22	66,289	10.30	51,011	7.04	-15,278	-4.61	69	53
อ.ศรีสวัสดิ์	3,295.95	15,829	2.46	18,297	2.53	2,468	3.12	5	6
อ.ท่ามะกา	340.81	131,792	20.47	128,117	17.69	-3,675	-0.56	387	376
อ.ท่าม่วง	610.97	98,949	15.37	101,263	13.98	2,314	0.47	162	166
อ.ทองผาภูมิ	3,655.17	15,451	2.40	34,447	4.76	18,996	24.59	4	9
อ.สังขละบุรี	3,349.39	8,561	1.33	20,734	2.86	12,173	28.44	3	6
อ.หนองปรือ	1,157.77	77,667	12.06	82,432	11.38	4,765	1.23	67	71
อ.เขาวิเศษ	831.30	47,142	7.32	48,978	6.76	1,836	0.78	57	59
กิ่งอ.เขาชนไก่	807.14	-	-	30,010	4.14	-	-	-	37
กิ่งอ.หนองปรือ	502.23	-	-	23,815	3.29	-	-	-	47
รวม	19,483.15	643,804	100.00	724,435	100.00	80,631	2.50	33	37

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 3.4 จำนวนประชากรในเขตเมืองจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2530- 2535

ปี พ.ศ.	ท.ม.กาญจนบุรี	ท.ท.หัวเรือพระแท่น	ส.ท่าม่วง	ส.ดอนขมิ้น	ส.ท่ามะกา	ส.คู่มุ่ม	ส.ทองผาภูมิ	ส.พนมทวน	ส.บ่อพลอย	ส.ลาดหญ้า	ส.ลำทอง	ส.รางหวาย	ส.หนองขา	ส.หนองบัว	ส.ไม้คอกไทรโขกน้อย	ส.เอราวัณ	ส.ด่านมะขามเตี้ย	ส.วังกะ	ส.ท่าไม้	ส.หนองผ้าย	ส.หนองรี	ส.หนองตากยา	ส.หนองปรือ	ส.พระแท่น	ส.ทราชนิเวศ	ส.เขาย้อย	รวมประชากรในเขตเมือง
2530	36,947	15,429	14,243	5,250	8,746	3,094	3,278	6,175	9,164	6,454	2,503	6,903	7,022	3,259	3,419	876	2,614	2,500	-	2,683	3,128	-	6,127	-	4,462	2,517	157,893
2531	37,248	15,341	14,338	6,601	8,246	3,246	3,380	6,218	9,873	6,335	2,728	6,953	7,102	3,271	3,398	865	2,491	2,400	-	2,795	3,172	-	6,141	5,243	4,385	2,626	164,197
2532	37,683	15,290	14,413	6,771	8,315	3,211	3,389	6,327	10,027	6,426	2,813	7,094	7,102	3,352	3,550	890	2,655	2,097	-	2,879	3,258	7,038	6,198	5,423	4,624	2,535	173,300
2533	38,140	17,284	14,478	7,110	8,668	3,220	3,585	6,442	10,087	3,435	2,828	7,200	7,128	3,441	3,175	895	2,587	2,210	-	3,080	3,310	7,375	6,248	5,817	6,909	2,557	177,221
2534	38,828	15,123	14,503	7,455	8,638	3,298	3,745	6,550	10,137	6,542	2,852	7,272	7,153	3,489	3,550	895	2,774	2,273	10,924	3,203	3,375	7,098	6,298	5,919	7,255	2,559	191,840
2535	39,175	18,655	14,444	7,821	8,792	3,242	3,789	6,580	10,154	6,540	2,883	7,381	7,220	3,507	3,570	914	2,982	2,277	11,033	3,350	3,597	7,081	6,759	7,051	7,981	2,593	198,792

ที่มา : กองปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ตารางที่ 3.5 สัดส่วนประชากรเมือง แยกรายอำเภอ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530 และ พ.ศ. 2535

อำเภอ	พ.ศ. 2523		สัดส่วนประชากร เมือง/ทั้งอำเภอ	พ.ศ. 2530		สัดส่วนประชากร เมือง/ทั้งอำเภอ	พ.ศ. 2535		สัดส่วนประชากร เมือง/ทั้งอำเภอ	อัตราการเปลี่ยนแปลง ประชากรเมือง (พ.ศ. 2530-2535)
	ทั้งหมด	เขตเมือง		ทั้งหมด	เขตเมือง		ทั้งหมด	เขตเมือง		
เมืองฯ	113,902	27928	24.52	150,491	46,660	31.01	146,755	49,222	33.54	1.10
ไทรโยค	22,031	-	-	31,633	6,513	20.59	38,576	6,912	17.92	1.23
บ่อพลอย	47,669	6697	14.06	66,289	12,282	18.53	61,011	12,861	25.21	0.94
ศรีสวัสดิ์	12,041	-	-	15,829	876	5.53	18,297	914	5.00	0.87
ท่ามะกา	96,110	13617	14.17	131,792	34,897	26.48	128,117	68,416	53.40	19.21
ท่าม่วง	72,572	15203	20.95	98,949	23,868	24.12	101,263	24,547	24.24	0.57
ทองผาภูมิ	12,499	-	-	15,461	3,278	21.22	34,447	3,789	11.00	3.12
สังขละบุรี	9,246	-	-	8,561	2,500	29.20	20,734	2,277	10.98	-1.78
พนมทวน	58,689	-	-	77,677	13,078	16.84	82,432	14,061	17.06	1.50
เลาขวัญ	37,017	-	-	47,412	5,200	10.97	48,978	6,043	12.34	3.24
ด่านมะขามเตี้ย	-	-	-	-	2,614	-	30,010	2,982	9.94	2.82
หนองปรือ	-	-	-	-	6,127	-	23,815	6,769	28.42	2.10
รวม	481,776	63,445	13.17	644,084	157,893	24.51	724,435	198,793	27.44	5.18

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ของประชากรทั้งอำเภอ รองลงมา คือ อำเภอเมืองฯ และอำเภอปอพลอย คิดเป็นร้อยละ 33.54 และ 25.21 ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีสัดส่วนประชากรเมืองต่ำที่สุด คือ อำเภอศรีสวัสดิ์ คิดเป็นร้อยละ 5 ของประชากรทั้งอำเภอ (ตารางที่ 3.5) แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ทางตอนล่างของ จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรกระจุกตัวและเป็นบริเวณที่มีความเป็นเมืองมากกว่าบริเวณอื่น ๆ ของ จังหวัด

เมื่อพิจารณาการเติบโตของประชากรรายอำเภอในช่วง 5 ปี (พ.ศ. 2530 - 2535) พบว่าอำเภอท่ามะกามีอัตราการเติบโตมากที่สุด คือ ร้อยละ 19.21 ต่อปี รองลงมา คือ อำเภอเลาขวัญ และอำเภอทองผาภูมิ มีอัตราการเติบโตร้อยละ 3.24 และ 3.12 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งให้เห็นว่าอำเภอท่ามะกามีการขยายตัวของความเป็นเมืองสูง ซึ่งมากกว่าในระดับจังหวัด หลายเท่า

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการเติบโตประชากรเมืองและชนบทจังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2535 พบว่าประชากรเมืองของจังหวัดมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.18 ต่อปี ส่วนประชากรชนบทที่มีอัตราเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.33 ต่อปี (ตารางที่ 3.6) ซึ่งให้เห็นถึงการเติบโตของประชากรจังหวัดกาญจนบุรีเป็นผลมาจากการขยายตัวของประชากรเมืองอย่างรวดเร็ว

ตารางที่ 3.6 สัดส่วนประชากรเมืองกับชนบท จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2535

พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)				อัตราการเพิ่มเฉลี่ยต่อปี (2530-2535)
	2530	สัดส่วน	2535	สัดส่วน	
ประชากรเมือง	157,893	24.53	198,793	27.44	5.18
ประชากรชนบท	516,911	75.47	525,642	72.56	0.33
รวม	642,804	100	724,435	100	2.50

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง

3.1.4 โครงสร้างประชากร

เมื่อจำแนกกลุ่มอายุประชากรของจังหวัดกาญจนบุรีออกเป็นประชากรวัยเด็กต่ำกว่า 15 ปี และวัยสูงอายุเกิน 65 ปี หรือรวมเรียกว่าวัยพึ่งพา และประชากรอายุ 11-65 ปี หรือวัยทำงาน พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรและภาวะในการเลี้ยงดู โดยมีอัตราส่วนภาวะเลี้ยงดูที่ลดลง คือ ในปี พ.ศ. 2523 มีค่าเท่ากับ 0.74 ลดลงเป็น 0.60 ในปี พ.ศ. 2533 (ตารางที่ 3.7) เนื่องจากส่วนแบ่งประชากรวัยเด็กลดลงในขณะที่ส่วนแบ่งของประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรดังกล่าวจะส่งผลต่อความต้องการในด้านบริการสังคมและการพัฒนาแหล่งงานด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของแรงงานในอนาคต

ตารางที่ 3.7 สัดส่วนของประชากรวัยเด็ก วัยพึ่งพา และวัยทำงาน ในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ 2533

หมวดอายุ	สัดส่วนประชากร (ร้อยละ)	
	พ.ศ. 2523	พ.ศ. 2533
<u>วัยพึ่งพา</u>		
0 - 15	39.60	29.10
65 - ขึ้นไป	3.07	8.25
<u>วัยทำงาน</u>		
15 - 64	57.33	62.65
<u>รวม</u>	100.00	100.00
อัตราส่วนภาวะเลี้ยงดู (วัยพึ่งพา/วัยทำงาน)	0.74	0.60
วัยเรียน (6-29)	57.33	49.29
วัยแรงงาน (11 ขึ้นไป)	70.78	69.42

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๒๒๖

และเมื่อพิจารณาโครงสร้างประชากรโดยการแยกเพศ (ตารางที่ 3.8) พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีส่วนประชากรเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยในปี พ.ศ. 2523 มีอัตราส่วนชาย : หญิง เท่ากับ 50.52 : 49.48 และในปี พ.ศ. 2532 มีอัตราส่วนชาย : หญิง เท่ากับ 51.33 : 48.67 นอกจากนี้โครงสร้างอายุของประชากรจังหวัดกาญจนบุรียังมีลักษณะของปิรามิด ซึ่งเปลี่ยนจากฐานกว้างมาเป็นฐานแคบ แสดงถึงแนวโน้มว่าสัดส่วนของประชากรวัยพึ่งพาต่อวัยแรงงานจะเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลถึงปัญหาแรงงานในอนาคตได้ (แผนภูมิที่ 3.4 และ 3.5)

3.1.5 การย้ายถิ่นประชากร

การย้ายถิ่นระหว่างภูมิภาคกับจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ. 2533 นั้น พบว่า ประชากรที่ย้ายถิ่นเข้ามายังจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด มาจากจังหวัดใกล้เคียงในภาคตะวันตก มีจำนวน 8,021 คน หรือร้อยละ 18.05 รองลงมา ได้แก่ ประชากรจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ร้อยละ 11.82 ภาคตะวันออกเฉิยงเหนือ ร้อยละ 11.62 และภาคเหนือ ร้อยละ 5.56 ตามลำดับ ซึ่งการย้ายเข้าของประชากรดังกล่าวมีหลายสาเหตุด้วยกัน เช่น กลับบ้านตามญาติพี่น้องมา และมาหางานทำ เป็นต้น สำหรับการย้ายเข้าของประชากรเพื่อมาหางานทำในจังหวัดกาญจนบุรีนั้น พบว่ามาจากภาคตะวันออกเฉิยงเหนือมากที่สุด คือ ร้อยละ 22.24 รองลงมา คือ ภาคตะวันตก และกรุงเทพมหานครและปริมณฑล คิดเป็นร้อยละ 17.88 และ 9.53 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.9 และแผนภูมิที่ 3.6) นอกจากนี้ยังมีการเคลื่อนย้ายประชากรภายในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก คือ 14,821 คน โดยเป็นการหางานทำ 2,067 คน หรือร้อยละ 28.03 ส่วนการย้ายเข้าของประชากรจากต่างประเทศอย่างเป็นทางการนั้นมีจำนวนไม่มากเพียง 603 คน เป็นการมาหางานทำ 218 คน หรือร้อยละ 2.96

3.1.6 แรงงานและภาวะการมีงานทำ

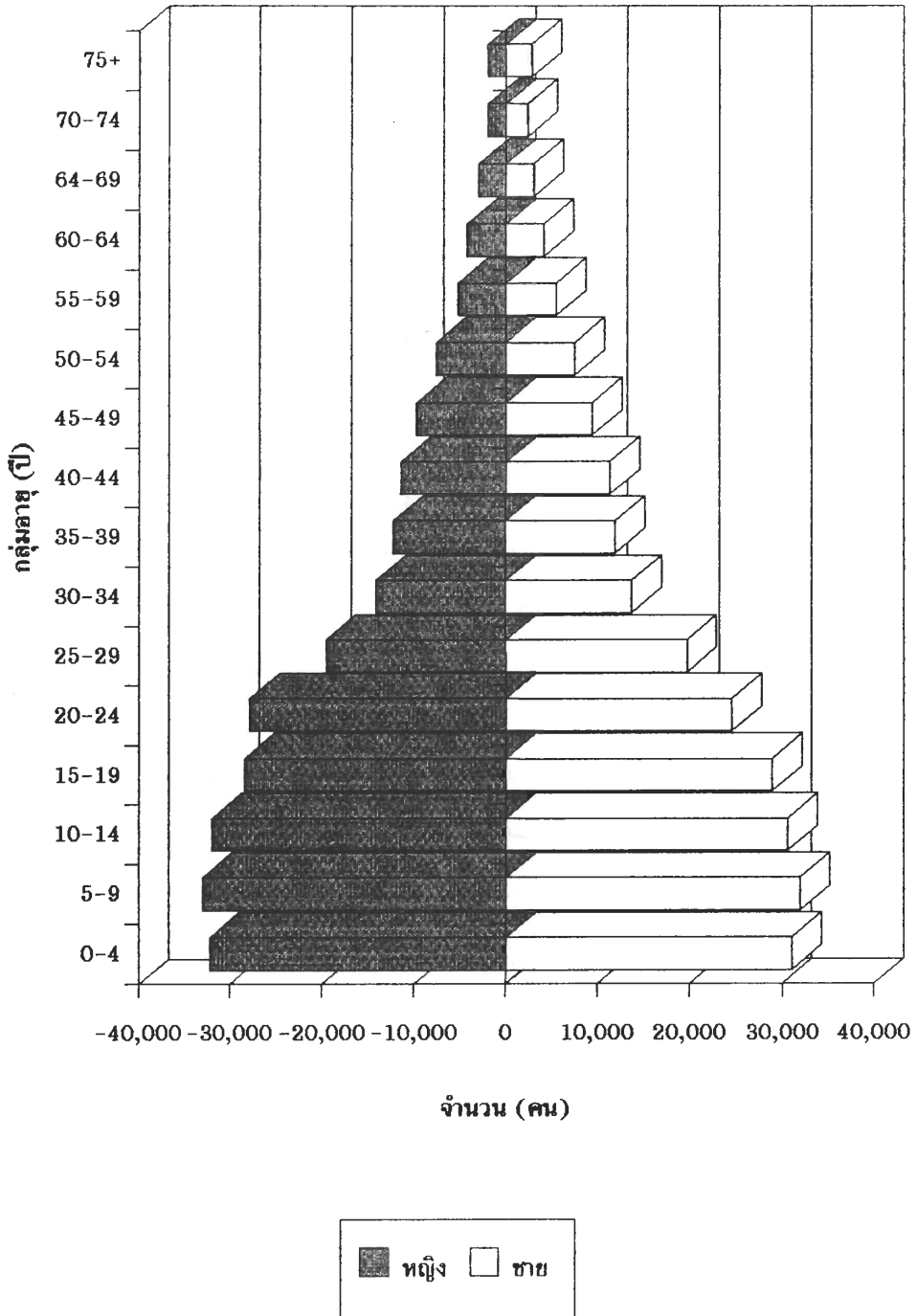
ในปี พ.ศ. 2523 จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรวัยแรงงาน 341,025 คน หรือร้อยละ 70.78 ของประชากรทั้งจังหวัด และในปี พ.ศ. 2533 เพิ่มจำนวนขึ้นเป็น 472,558

ตารางที่ 3.8 โครงสร้างประชากรจำแนกตามหมวดอายุและเพศ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ 2533

อายุ	พ.ศ. 2523					พ.ศ. 2533				
	ชาย	ร้อยละ (%)	หญิง	ร้อยละ (%)	รวม (คน)	ชาย	ร้อยละ (%)	หญิง	ร้อยละ (%)	รวม (คน)
0-4	32,174	13.22	31,104	13.05	63,278	29,075	8.32	27,791	8.39	56,866
5-9	32,961	13.54	31,969	13.41	64,930	35,229	10.08	33,404	10.08	68,633
10-14	31,938	13.12	30,646	12.86	62,584	36,814	10.54	35,769	10.79	72,583
15-19	28,346	11.65	28,981	12.16	57,327	34,070	9.75	34,242	10.33	68,312
20-24	27,724	11.39	24,516	10.29	52,240	33,088	9.47	32,324	9.75	65,412
25-29	19,491	8.01	19,675	8.25	39,166	29,495	8.44	31,118	9.39	60,613
30-34	14,015	5.76	13,695	5.75	27,710	26,690	7.64	37,686	11.37	64,376
35-39	12,101	4.97	11,846	4.97	23,947	22,100	6.33	22,751	6.87	44,851
40-44	11,414	4.69	11,290	4.74	22,704	16,524	4.73	16,724	5.05	33,248
45-49	9,694	3.98	9,460	3.97	19,154	13,893	3.98	14,254	4.30	28,147
50-54	7,576	3.11	7,493	3.14	15,069	12,990	3.72	12,715	3.84	25,705
55-59	5,143	2.11	5,445	2.28	10,588	10,001	2.86	10,110	3.05	20,111
60-64	4,144	1.70	4,144	1.74	8,288	7,782	2.23	7,959	2.40	15,741
64-69	2,890	1.19	3,023	1.27	5,913	4,728	1.35	5,221	1.58	9,949
70-74	1,914	0.79	2,327	0.98	4,241	33,033	9.45	3,923	1.18	36,956
75+	1,890	0.78	2,747	1.15	4,637	3,895	1.11	5,373	1.62	9,268
รวม	243,415	100.00	238,361	100.00	481,776	349,407	100.00	331,364	100.00	680,771

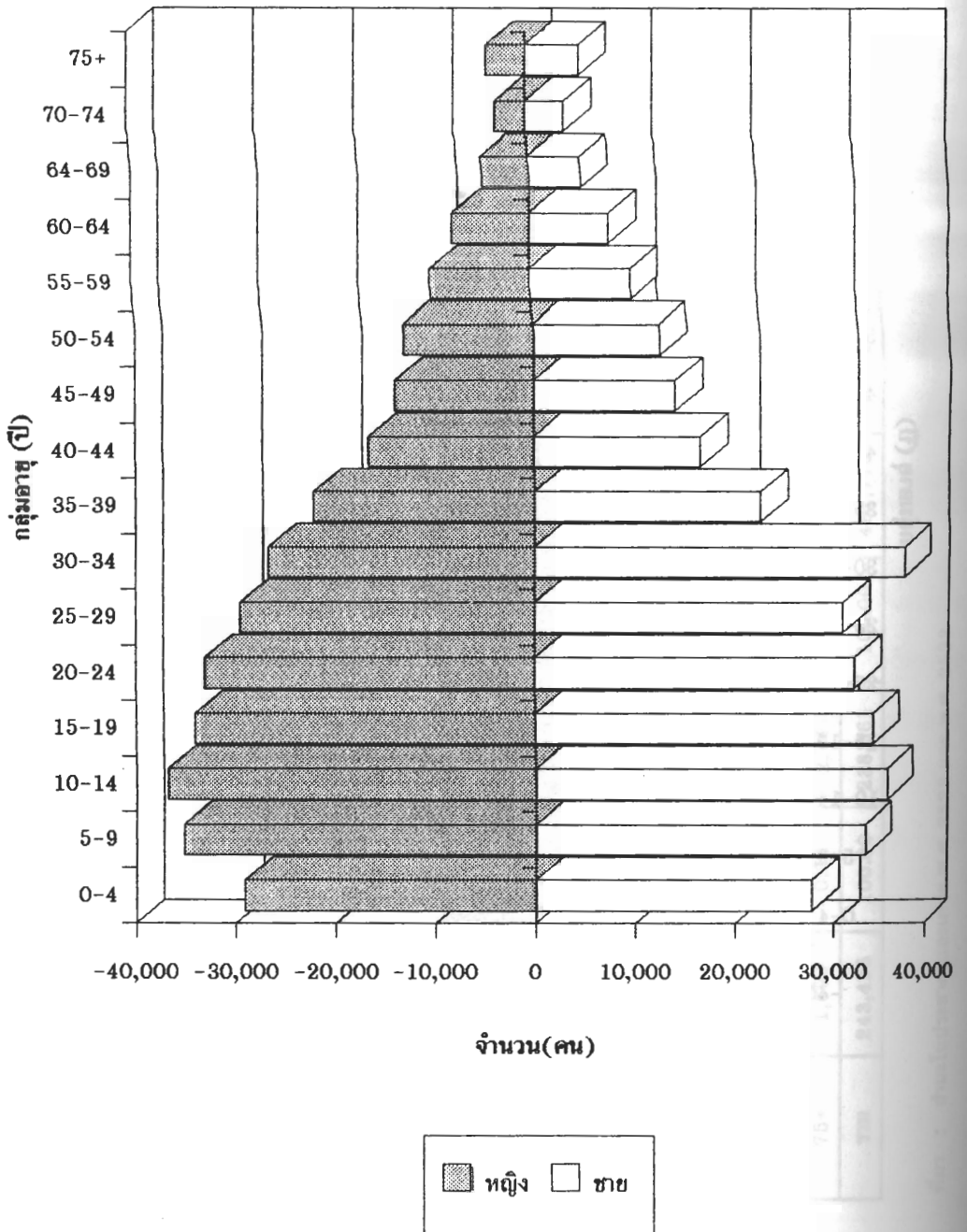
ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2533

แผนภูมิที่ 3.4 โครงสร้างประชากร จำแนกตามหมวดอายุและเพศ จังหวัด
กาญจนบุรี พ.ศ. 2523

แผนภูมิที่ 3.5 โครงสร้างประชากร จำแนกตามหมวดอายุและเพศ จังหวัด
กาญจนบุรี พ.ศ.2533

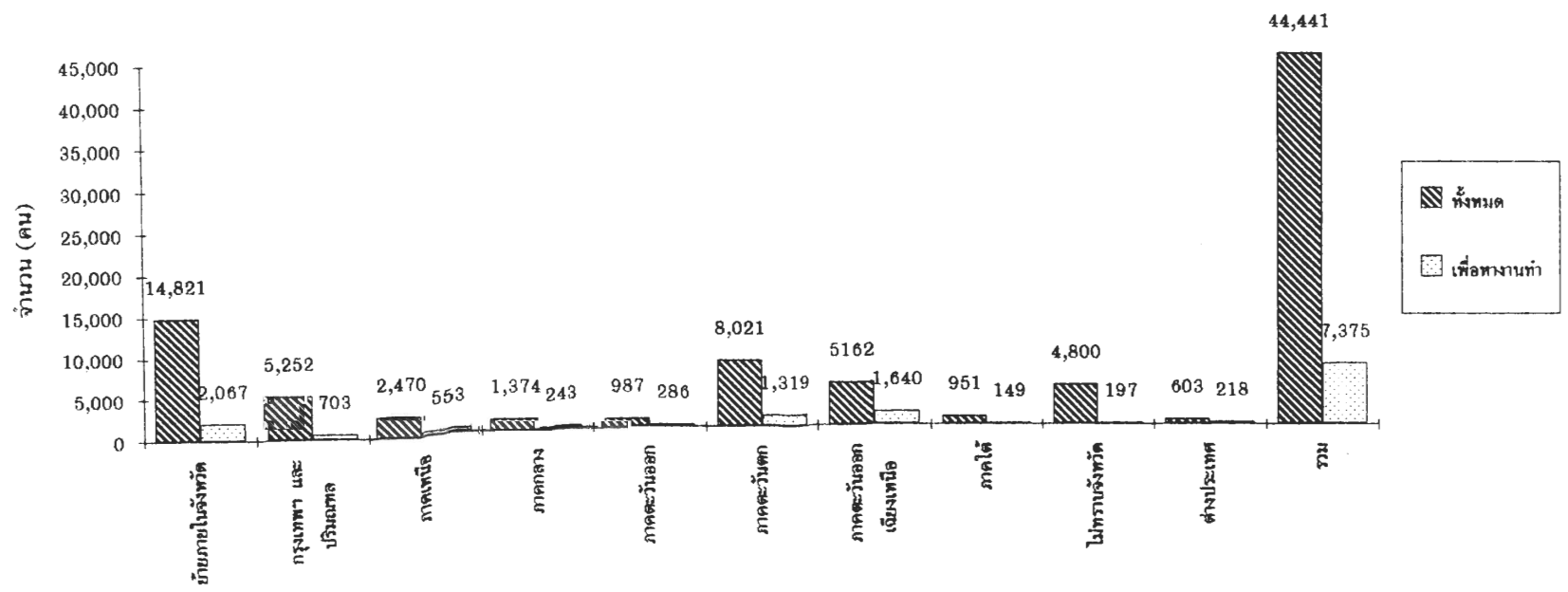

ตารางที่ 3.9 จำนวนประชากรที่ย้ายภูมิลำเนาเข้าสู่จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2533

ประเภท	จำนวนประชากร (คน)				สัดส่วน ประชากร ทำงานทำ/ทั้งหมด
	ทั้งหมด		เพื่อทำงานทำ		
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	
ย้ายภายในจังหวัด	14,821	33.35	2,067	28.03	13.95
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	5,252	11.82	703	9.53	13.39
ภาคเหนือ	2,470	5.56	553	7.50	22.39
ภาคกลาง	1,374	3.09	243	3.29	17.69
ภาคตะวันออก	987	2.22	286	3.88	28.98
ภาคตะวันตก	8,021	18.05	1,319	17.88	16.44
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5,162	11.62	1,640	22.24	31.77
ภาคใต้	951	2.14	149	2.02	15.67
ไม่ทราบจังหวัด	4,800	10.80	197	2.67	4.10
ต่างประเทศ	603	1.36	218	2.96	36.15
รวม	44,441	100.00	7,375	100.00	16.60

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2533

แผนภูมิที่ 3.6 การเปรียบเทียบประชากรที่ย้ายภูมิลำเนาของจังหวัดฉะเชิงเทรา พ.ศ. 2535

คน คิดเป็นร้อยละ 69.42 ของประชากรทั้งจังหวัด จะเห็นว่าสัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง ขณะที่ประชากรรวมทั้งจังหวัดเพิ่มขึ้น โดยเป็นกำลังแรงงานในปี 2523 จำนวน 244,283 คน และในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวน 372,200 คน เมื่อแบ่งกำลังแรงงานออกเป็นผู้มีงานทำ และผู้ว่างงาน พบว่าในปี พ.ศ. 2523 มีจำนวนผู้มีงานทำ 239,036 คน หรือร้อยละ 97.85 ของกำลังแรงงาน และในปี พ.ศ. 2533 มีจำนวนผู้มีงานทำ 363,171 คน หรือร้อยละ 97.57 ของกำลังแรงงาน ซึ่งสัดส่วนของผู้มีงานทำก็ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก (ตารางที่ 3.10)

ปัจจุบันในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดกาญจนบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 730,992 คน เป็นประชากรวัยกำลังงาน 403,508 คน หรือร้อยละ 55.22 ของประชากรทั้งหมด โดยเป็นประชากรผู้ที่มีงานทำ 394,005 คน คิดเป็นร้อยละ 97.64 ของประชากรกำลังงาน จะเห็นว่าสัดส่วนของประชากรผู้ที่มีงานทำเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ขณะที่จำนวนประชากรเพิ่มขึ้นมากและสภาพทางเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวค่อนข้างสูง

ในด้านการจ้างงานนั้น เมื่อพิจารณาการจ้างงานในภาคการผลิตที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าภาคการผลิตที่มีการจ้างงานสูงที่สุด คือ ภาคเกษตรกรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นอาชีพหลักของคนในจังหวัดนี้ แต่ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2523-2533) สัดส่วนการจ้างงานในภาคนี้ไม่ได้เพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคเดียวที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น คือ จากร้อยละ 8.25 ในปี พ.ศ. 2523 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13.40 ในปี พ.ศ. 2533 แสดงให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมเป็นภาคที่มีแนวโน้มของการขยายตัวมากจึงส่งผลถึงการจ้างงานที่เพิ่มมากขึ้น

3.1.7 การคาดประมาณประชากรในอนาคต

จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงประชากรในอดีตของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มีการเพิ่มขึ้นของประชากรในจำนวนค่อนข้างคงที่ในลักษณะเป็นเส้นตรง ซึ่งในกรณีเช่นนี้ การใช้สมการถดถอยเชิงเส้นตรง (Linear Regression) ในการคาดประมาณประชากรในอนาคตจะให้ความถูกต้องมากที่สุด ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงเลือกใช้แบบจำลองเชิงเส้นตรงในการคาดประมาณ ประชากรในอนาคตของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นตลอดเวลา โดยในปี พ.ศ. 2546 จะมีประชากรทั้งสิ้น 866,856 คน หรือเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.

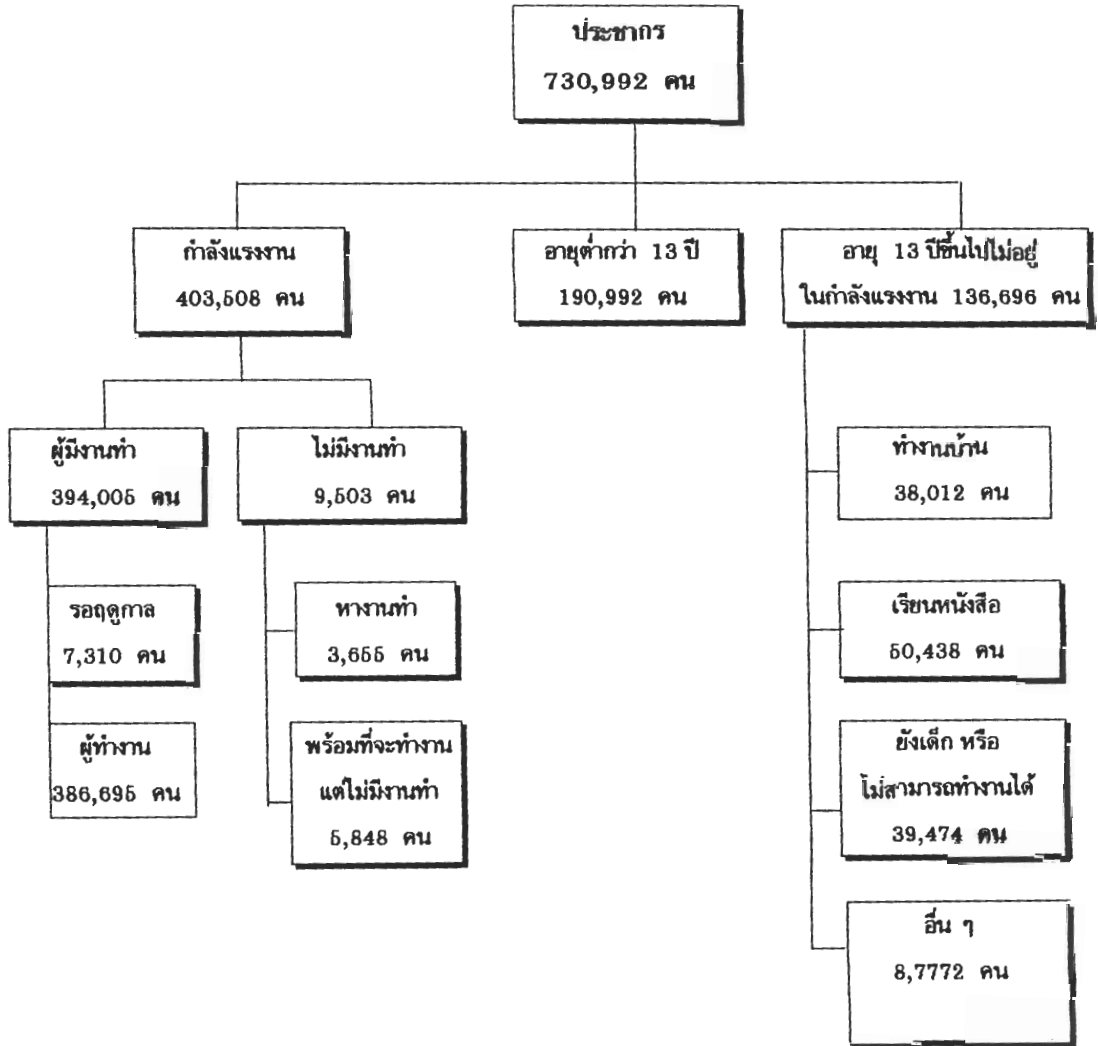
ตารางที่ 3.10 ประชากรวัยแรงงานและกำลังแรงงานของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ.

ประชากร	พ.ศ. 2523		พ.ศ. 2533	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
ประชากรรวมจังหวัด	481,776	100.00	680,771	100.00
ประชากรวัยแรงงาน (1)	341,025	70.78	472,558	69.42
กำลังแรงงาน (2)	244,283	100.00	372,200	100.00
ประชากรมีงานทำ (3)	239,036	97.85	363,171	97.57
- ภาคเกษตรกรรม	179,809	75.22	266,029	73.25
- ภาคอุตสาหกรรม	20,498	8.58	48,664	13.40
- ภาคบริการ	38,729	16.20	48,478	13.35
ประชากรว่างงาน	5,247	2.15	9,029	2.43

- หมายเหตุ (1) ประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป
 (2) ประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไปทำงานในเชิงเศรษฐกิจและไม่ทำงานในเชิงเศรษฐกิจ
 (3) ผู้มีงานทำรวมทั้งกำลังรอรอดูเกษตร

ที่มา : สำนักทะเบียนและเคหะ พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2533

แผนภูมิที่ 3.7 โครงสร้างกำลังแรงงานและการมีงานทำของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

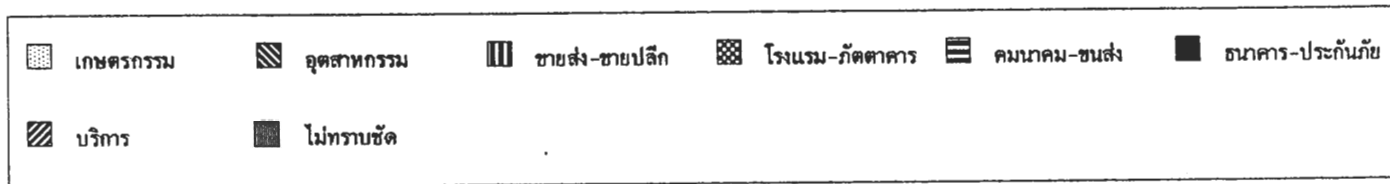
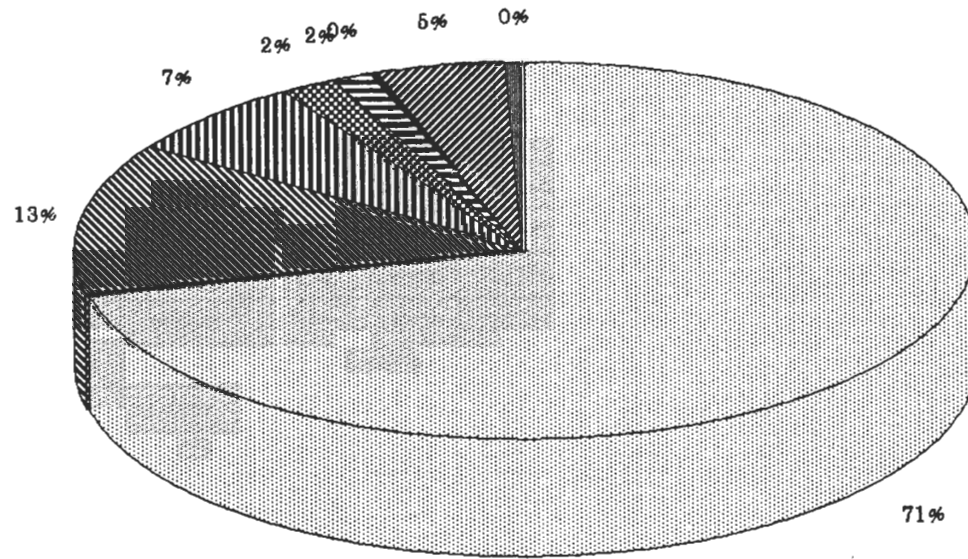
ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.11 ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในรอบปี จำแนกตามสาขาอาชีพหลัก จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2523 และ 2533

ประเภท	พ.ศ. 2523		พ.ศ. 2533		การเปลี่ยนแปลง
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	(ร้อยละ)
เกษตรกรรม	179,809	70.36	266,029	71.62	47.95
อุตสาหกรรม	20,498	8.02	48,664	13.10	137.41
ชายส่ง-ชายปลีก	15,569	6.09	24,610	6.63	58.07
โรงแรม-ภัตตาคาร	-	-	6,467	1.74	-
คมนาคม-ขนส่ง	3,869	1.51	5,582	1.50	44.28
ธนาคาร-ประกันภัย	444	0.17	989	0.27	122.75
บริการ	23,661	9.26	17,781	4.79	-24.85
ไม่ทราบชัด	11,694	4.58	1,347	0.36	-88.48
รวม	255,544	100.00	371,469	100.00	45.36

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2533

แผนภูมิที่ 3.8 ประชากรอายุ 13 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำในจังหวัดกาญจนบุรี แยกรายสาขาอาชีพหลัก พ.ศ. 2533

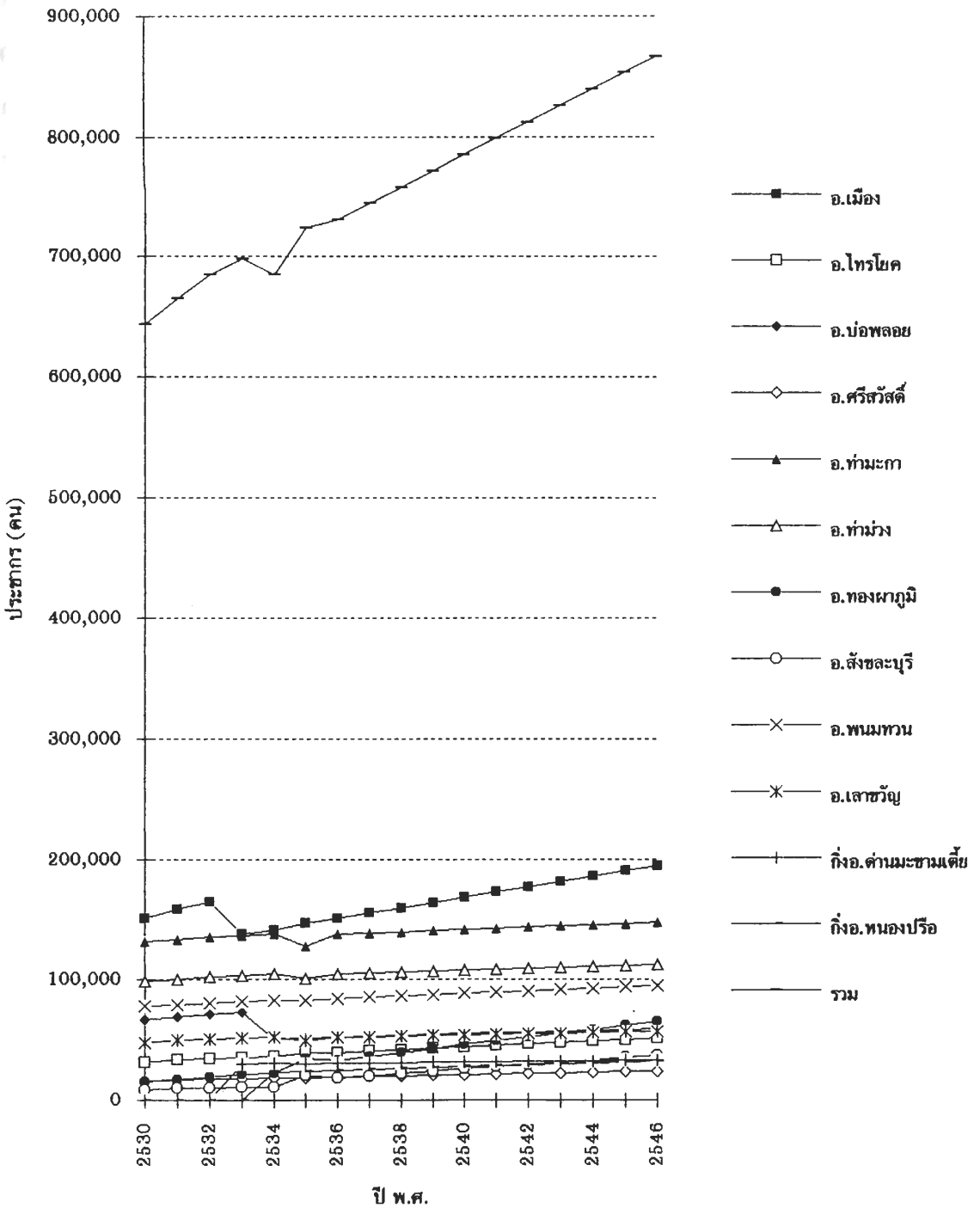

ตารางที่ 3.12 การคาดประมาณประชากรในอนาคตจังหวัดกาญจนบุรี

ปี พ.ศ.	อ.เมือง	อ.ไทรโยค	อ.บ่อพลอย	อ.ศรีสวัสดิ์	อ.ท่ามะกา	อ.ท่าม่วง	อ.ทองผาภูมิ	อ.สังขละบุรี	อ.พนมทวน	อ.เลาขวัญ	กิ่งอ.ด่านมะขามเตี้ย	กิ่งอ.หนองปรือ	รวม
2530	150,491	31,633	66,289	15,829	131,792	98,949	15,451	8,561	77,667	47,142	-	-	643,804
2531	158,557	33,591	68,463	16,459	133,048	100,043	16,962	9,565	78,815	49,414	-	-	664,917
2532	164,228	34,718	71,275	17,166	135,087	102,405	19,103	9,776	80,364	50,571	-	-	684,693
2533	137,935	35,422	72,922	17,573	136,391	103,549	21,072	10,323	81,761	51,265	29,537	-	697,750
2534	140,565	35,707	50,274	17,993	137,696	104,665	22,047	10,830	82,681	52,058	30,216	23,078	684,732
2535	146,755	38,576	51,011	18,297	128,117	101,263	34,447	20,734	82,432	48,978	30,010	23,815	724,435
2536	150,572	39,118	51,748	18,954	137,363	104,470	32,734	18,152	84,302	51,685	30,394	24,552	730,954
2537	154,982	40,311	52,485	19,450	138,378	105,230	35,940	20,015	85,354	52,194	30,631	25,289	744,544
2538	159,392	41,505	53,222	19,946	139,393	105,989	39,146	21,878	86,406	52,703	30,867	26,026	758,135
2539	163,802	42,698	53,959	20,441	140,408	106,749	42,352	23,741	87,458	53,211	31,104	26,763	771,725
2540	168,212	43,891	54,696	20,937	141,423	107,508	45,557	25,604	88,510	53,720	31,340	27,500	785,315
2541	172,622	45,085	55,433	21,433	142,438	108,267	48,763	27,467	89,562	54,229	31,577	28,237	798,905
2542	177,032	46,278	56,170	21,929	143,453	109,027	51,969	29,331	90,614	54,738	31,813	28,974	812,495
2543	181,442	47,471	56,907	22,424	144,468	109,786	55,175	31,194	91,666	55,246	32,050	29,711	826,086
2544	185,852	48,665	57,644	22,920	145,483	110,546	58,381	33,057	92,718	55,755	32,286	30,448	839,676
2545	190,262	49,858	58,381	23,416	146,498	111,305	61,587	34,920	93,770	56,264	32,523	31,185	853,266
2546	194,672	51,051	59,118	23,911	147,513	112,065	64,792	36,783	94,822	56,773	32,759	31,922	866,856

แผนภูมิที่ 3.9 การคาดประมาณประชากรในอนาคตจังหวัดกาญจนบุรี

2535 ถึง 142,421 คน

สำหรับผลการคาดประมาณประชากรในอนาคตรายอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าประชากรจะยังคงมีการกระจุกตัวอยู่มากบริเวณพื้นที่ตอนล่างของจังหวัด โดยอำเภอเมืองฯ มีการเพิ่มเฉลี่ยของประชากรมากที่สุด คือ 4,410 คนต่อปี รองลงมา คือ อำเภอทองผาภูมิ และ อำเภอไทรโยค มีการเพิ่มเฉลี่ยของประชากร 3,206 คนต่อปี และ 1,193 คนต่อปี ตามลำดับ แต่บริเวณที่ยังคงมีประชากรกระจุกตัวอยู่มากที่สุด คือ อำเภอเมืองฯ โดยจะมีจำนวนประชากร ในปี พ.ศ. 2546 เท่ากับ 194,672 คน รองลงมา คือ อำเภอท่ามะกา มีประชากร 147,513 คน อำเภอท่าม่วง มีประชากร 112,065 คน และอำเภอพนมทวน มีประชากร 94,822 คน ตามลำดับ เนื่องจากอำเภอเหล่านี้มีการพัฒนาค่อนข้างสูง เป็นศูนย์กลางการบริหารและการปกครอง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางการศึกษาของจังหวัด จึงทำให้ประชากรกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่มาก

3.2 โครงสร้างทางสังคม

3.2.1 การศึกษา

การศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบโรงเรียน (ตารางที่ 3.13 และ 3.14)

- การศึกษาในระบบโรงเรียน มีอยู่ด้วยกัน 6 ระดับ คือ อนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา มัธยมศึกษาปลายสายสามัญ มัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ และระดับอุดมศึกษา ที่ดำเนินการโดยวิทยาลัยครูจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งหมด 536 แห่ง มีนักเรียนนักศึกษา รวม 131,183 คน และครู-อาจารย์ 7,128 คน คิดเป็นสัดส่วน นักเรียน : ครู-อาจารย์ 18:1

- การศึกษานอกระบบโรงเรียน แบ่งเป็น สายสามัญ และสายอาชีพ ประกอบด้วย โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ การศึกษาประเภทบุคคลภายนอก วิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น มีนักเรียน-นักศึกษา 8,173 คน และครู-อาจารย์ 102 คน

ในด้านสัดส่วนนักเรียนต่อประชากรในวัยเรียนของจังหวัดกาญจนบุรีนั้น พบว่าระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาจะมีสัดส่วนดังกล่าวสูงที่สุด คือ ร้อยละ 63.27 รองมา คือ ระดับ

ตารางที่ 3.13 ข้อมูลทางการศึกษา (ในระบบ) จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536

สังกัด	สถานศึกษา	ครู/อาจารย์	นักเรียน นักศึกษา	อัตราส่วน นักเรียน : ครู
รวมทั้งจังหวัด	536	7,128	131,183	18 : 1
รวมในสังกัด ศธ.	515	6,918	126,732	18 : 1
1. สำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติ				
อนุบาล - ม.ต้น	452	4,804	83,678	17 : 1
2. สามัญศึกษา (สศ.)				
ประถม- ม.ต้น	1	48	684	14 : 1
ประถม - ม.ปลาย	1	9	240	27 : 1
ม.ต้น	15	797	17,202	22 : 1
ม.ต้น-ม.ปลาย	12	229	3,760	16 : 1
3. สำนักงานการศึกษาเอกชน				
อนุบาล	4	21	653	31 : 1
อนุบาล - ประถม	17	453	10,387	23 : 1
อนุบาล - มัธยม	1	88	2,488	28 : 1
ประถม	4	46	732	16 : 1
อาชีว	2	40	967	24 : 1
4. กรมการศาสนา				
ม.ต้น	1	8	202	5 : 1
5. กรมการฝึกหัดครู				
วิทยาลัยครู	1	136	2,039	5 : 1
6. กรมอาชีวศึกษา				
วิทยาลัยเทคนิค	1	96	1,711	18 : 1
วิทยาลัยอาชีวศึกษา	1	63	1,505	24 : 1
วิทยาลัยเกษตรกรรม	1	44	282	6 : 1
วิทยาลัยการอาชีว	1	36	206	6 : 1
รวมนอกสังกัด	21	210	4,451	21 : 1
1. สนง.การศึกษาส่วนท้องถิ่น				
ร.ร.เทศบาล	5	140	3,119	22 : 1
2. ร.ร. ตำรวจตระเวนชายแดน	10	60	1,026	17 : 1
3. ร.ร.ชาวเขา	6	10	306	31 : 1

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.14 ข้อมูลการศึกษา (นอกระบบ) จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536

สังกัด	สถานศึกษา	ครู/อาจารย์	นักศึกษา นักศึกษา	อัตราส่วน ครู / นักเรียน
1. กรมการศึกษานอกโรงเรียน				
- ประถม	ใช้สถานที่ โรงเรียนประถม ทุกอำเภอ		865	
- ม.ต้น			3,141	
- ม.ปลาย			1,642	
2. กรมอาชีวศึกษา				
- วิทยาลัยการอาชีพ	1	36	772	1 : 21
- วิทยาลัยสารพัดช่าง	1	34	961	1 : 28
3. กรมการพัฒนาชุมชน				
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	21	32	792	1 : 25
รวม	24	102	8,173	

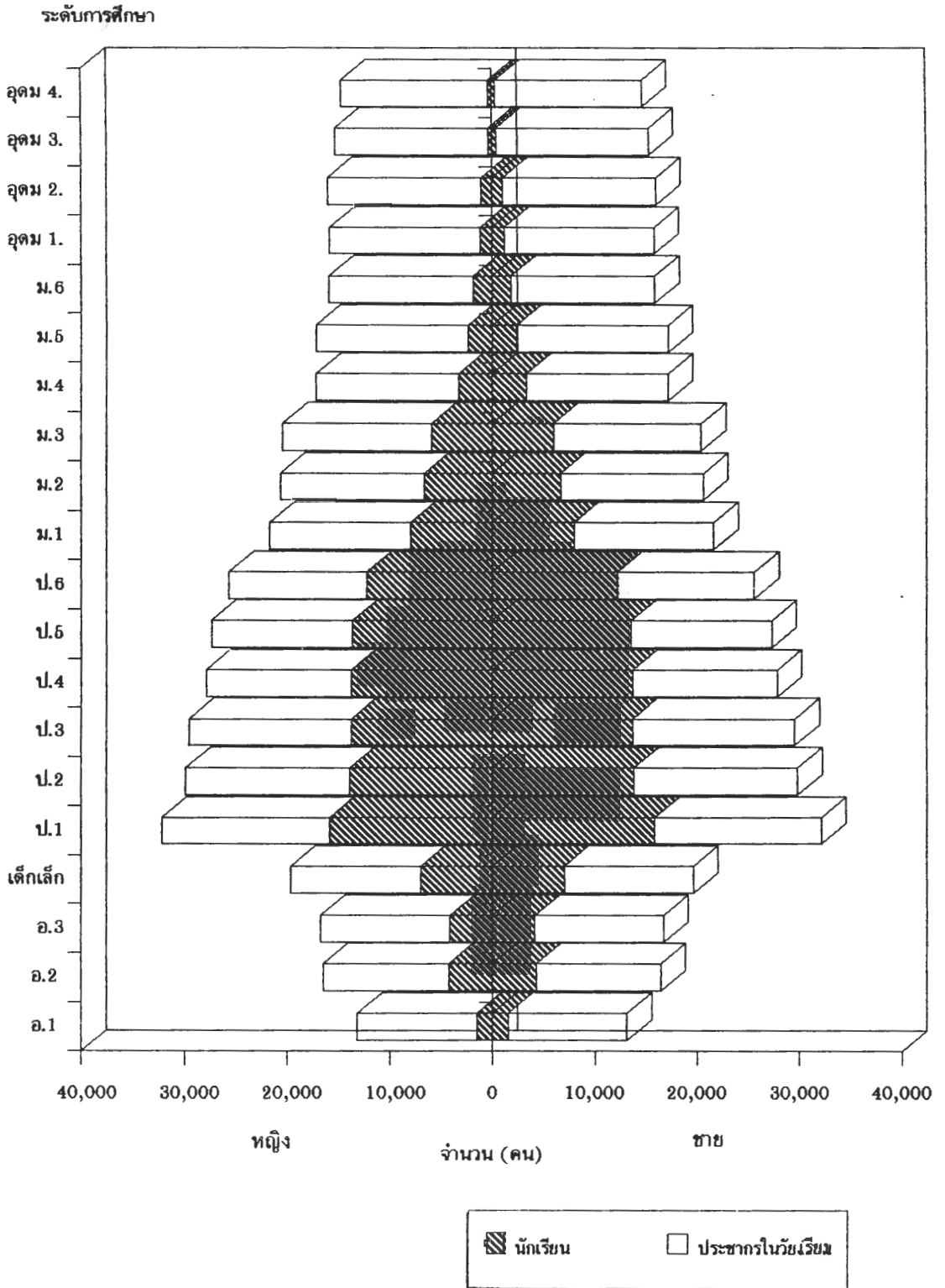
ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.15 จำนวนร้อยละของนักเรียนต่อประชากรวัยเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี
จำแนกตามชั้นเรียนและระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536

ชั้น / ระดับการศึกษา	อายุโดยเฉลี่ย (ปี)	นักเรียน (คน)	ประชากร ในวัยเรียน (คน)	% ของนักเรียน ประชากรวัยเรียน	% ของนักเรียน ทั้งหมด
รวมทั้งสิ้น	3 ถึง 21	131,183	291,910	44.94	100
รวมก่อนประถมศึกษา	3 ถึง 5	17,038	48,950	34.81	12.99
อ.1 (หลักสูตร 3 ปี ของ สช.)	3	1,546	11,613	13.31	1.18
อ.2 (สช.) / อ.1	4	4,304	12,177	35.35	3.28
เต็กเล็ก	5	7,038	12,580	55.95	5.37
รวมระดับประถมศึกษา	6 ถึง 11	82,999	89,394	92.85	63.27
ประถมศึกษาปีที่ 1	6	15,878	163,023	9.74	12.10
ประถมศึกษาปีที่ 2	7	13,858	15,984	86.70	10.56
ประถมศึกษาปีที่ 3	8	13,700	15,861	86.38	10.44
ประถมศึกษาปีที่ 4	9	13,713	14,137	97.00	10.45
ประถมศึกษาปีที่ 5	10	13,597	13,761	98.88	10.36
ประถมศึกษาปีที่ 6	11	12,235	13,359	91.59	9.33
รวมมัธยมศึกษา	12 ถึง 17	28,162	84,700	33.25	21.47
รวม ม.ต้น	12 ถึง 14	20,604	42,037	49.01	15.71
มัธยมศึกษาปีที่ 1	12	8,002	13,629	58.71	6.10
มัธยมศึกษาปีที่ 2	13	6,654	13,963	47.65	5.07
มัธยมศึกษาปีที่ 3	14	5,948	14,445	41.18	4.53
รวม ม.ปลาย	15 ถึง 17	7,558	42,663	17.72	5.76
มัธยมศึกษาปีที่ 4 , ปวช.1	15	3,315	13,829	23.97	2.53
มัธยมศึกษาปีที่ 5 , ปวช.2	16	2,389	14,791	16.15	1.82
มัธยมศึกษาปีที่ 6 , ปวช.3	17	1,854	14,043	13.20	1.41
รวมอุดมศึกษา	18 ถึง 21	2,984	85,866	3.48	2.27
อุดมศึกษาปีที่ 1	18	1,193	14,621	8.16	0.91
อุดมศึกษาปีที่ 2	19	1,058	14,937	7.08	0.81
อุดมศึกษาปีที่ 3	20	381	14,935	2.55	0.29
อุดมศึกษาปีที่ 4	21	352	14,373	2.45	0.27

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 3.10 พีรามิดการศึกษา ปีการศึกษา 2536

มัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 15.57 ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษานั้น มีสัดส่วนของนักเรียน-นักศึกษาค่อนข้างน้อย คิดเป็นร้อยละ 5.76 และ 2.27 ตามลำดับ และทั้งนี้โอกาสของเด็กที่จะได้เรียนในระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.6) จะมีมากกว่าในระดับการศึกษาอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาโอกาสในการเรียนต่อของเด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 และ ปวช.) ในปีการศึกษา 2535-2536 จะพบว่า อัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะสูงกว่าในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่มาก (ตารางที่ 3.16) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด โดยเฉพาะประชากรวัยแรงงานนั้นจะมีระดับการศึกษาที่ไม่สูง เนื่องจากโอกาสการเรียนต่อมีไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาจำนวนประชากรของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป โดยจำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ (ตารางที่ 3.17 และแผนภูมิที่ 3.11) พบว่าประชากรส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาเพียงชั้นประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 71.17 ของประชากรทั้งหมดที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ในปี พ.ศ. 2533 รองลงมาจะเป็นพวกที่ไม่มีการศึกษา และพวกที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13.49 และ 11.62 ตามลำดับ จะเห็นว่าประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดกาญจนบุรีนั้นยังมีการศึกษาที่ต่ำอยู่ ดังนั้นจะส่งผลให้แรงงานของจังหวัดกาญจนบุรีส่วนมากเป็นแรงงานที่มีการศึกษาน้อยหรือแรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) ส่วนแรงงานมีฝีมือ (Skilled Labor) ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานนั้นมีจำนวนน้อย

3.2.2 การศาสนา

ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่ยึดถือวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีไทยกว่าร้อยละ 90 เป็นชาวพุทธ ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดกาญจนบุรีมีวัดพุทธทั้งหมด 312 วัด สำนักสงฆ์ 18 สำนัก ที่พักสงฆ์ 114 สำนัก มีพระภิกษุ 4,175 รูป สามเณร 940 รูป นอกจากนี้ยังมีประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม และศาสนาคริสต์เพียงเล็กน้อย มีมัสยิด 2 แห่ง โบสถ์คริสต์-ศาสนา 8 แห่ง และศาลเจ้า 19 แห่ง (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.16 อัตราการเรียนต่อมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4, ปวช.)
จำแนกเป็นรายอำเภอ ปีการศึกษา 2535 - 2536

อำเภอ	อัตราการเรียนต่อ ม.ต้น			อัตราการเรียนต่อ ม.ปลาย		
	ปีการศึกษา 2535 %	ปีการศึกษา 2536 %	เพิ่ม (+) ลด (-)	ปีการศึกษา 2535 %	ปีการศึกษา 2536 %	เพิ่ม (+) ลด (-)
เมืองกาญจนบุรี	62.78	73.96	(+11.18)	161.37	129.4	(-31.96)
ท่าม่วง	89.97	100	(+10.03)	54.55	49.5	(-5.03)
ท่ามะกา	57.84	68.19	(+10.35)	61.23	76.21	(+14.99)
พนมทวน	38.71	46.39	(+7.68)	14.75	19.07	(+4.32)
บ่อพลอย	41.06	44.54	(+3.48)	26	31.34	(+5.34)
เลาขวัญ	22.25	29.63	(+7.11)	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	
โทรโขคง	33.01	55.04	(+22.03)	32.39	44.94	(+12.55)
ศรีสวัสดิ์	29.46	40.23	(+10.77)	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	
ทองผาภูมิ	56.23	60.99	(+4.76)	50	52.7	(+2.70)
สังขละบุรี	43.06	68.26	(+25.20)	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	
กิ่งอ.ด่านมะขามเตี้ย	26.63	27.25	(+0.62)	52.08	46.35	(-5.73)
กิ่งอ.หนองปรือ	100	111.23	(+11.23)	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	ข้อมูลยังไม่แน่ชัด	
รวมทั้งจังหวัด	60.51	66.04	(+5.53)	71.51	69.84	(-1.67)

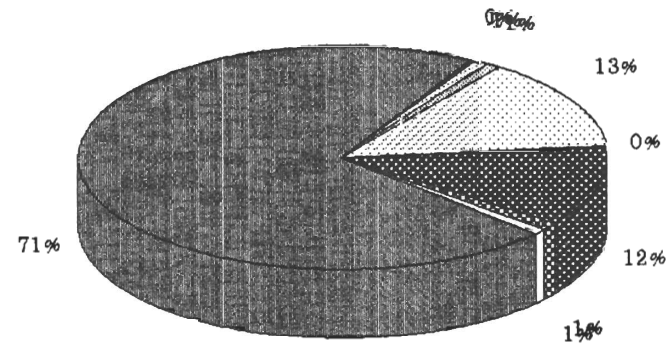
ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.17 จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามชั้นที่เรียนสำเร็จ พ.ศ.2523 และ 2533

ระดับการศึกษา	พ.ศ. 2523		พ.ศ. 2533	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มีการศึกษา	77,296	19.07	77,032	13.49
ประถมศึกษา	288,375	71.14	406,505	71.17
มัธยมศึกษา	30,029	7.41	66,344	11.62
มหาวิทยาลัย	1,573	0.39	5,378	0.94
สายอาชีพ	731	0.18	4,202	0.74
สายฝึกหัดครู	2,555	0.63	5,662	0.99
สายพยาบาล	-	-	696	0.12
อื่น ๆ	573	0.14	403	0.07
ไม่ทราบ	4,242	1.05	4,955	0.87
รวม	405,374	100.00	571,177	100.00

ที่มา : สำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2523 และ 2533

แผนภูมิที่ 3.11 ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามขั้นที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2533

สายฝึกหัดครู
  ประถมศึกษา
  อื่น ๆ
  มหาวิทยาลัย
  สายอาชีพ
  ไม่มีการศึกษา
  สายพิชชาบาล
  มัธยมศึกษา
  ไม่ทราบ

ตารางที่ 3.18 ข้อมูลทางการศาสนาของจังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2536

อำเภอ	วัด			พระอารามหลวง	ที่พักสงฆ์	วัดร้าง	ร.พระปริยัติธรรม		ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์	ศูนย์พุทธศาสนวันอาทิตย์	พวงธง	สามเณร
	ธรรมยุติก	มหานิกาย	อนัมนิกาย				แผนกธรรม	สามัญ				
เมืองกาญจนบุรี	4	37	1	2	24	4	38	1	16	2	703	368
ท่าม่วง	-	42	-	-	8	3	27	-	7	-	503	84
ท่ามะกา	1	41	-	1	-	-	42	-	7	-	732	52
พนมทวน	-	54	-	-	4	24	-	-	19	-	635	72
บ่อพลอย	2	20	-	-	18	-	-	-	6	-	151	24
เลาขวัญ	-	49	-	-	14	1	-	-	10	-	510	92
ไทรโยค	-	53	-	-	5	-	10	-	15	-	285	39
ศรีสวัสดิ์	-	23	-	-	22	-	5	-	7	-	224	35
ทองผาภูมิ	-	10	-	-	14	-	-	-	9	-	165	45
สังขละบุรี	-	14	-	-	21	-	1	-	3	-	170	80
กิ่งอ.ด่านมะขามเตี้ย	-	24	-	-	6	-	-	-	3	-	187	15
กิ่งอ.หนองปรือ	-	34	-	-	29	-	-	-	4	-	188	54
รวมทั้งจังหวัด	8	401	1	3	165	32	123	1	106	3	4,451	960

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี

3.2.3 การสาธารณสุข

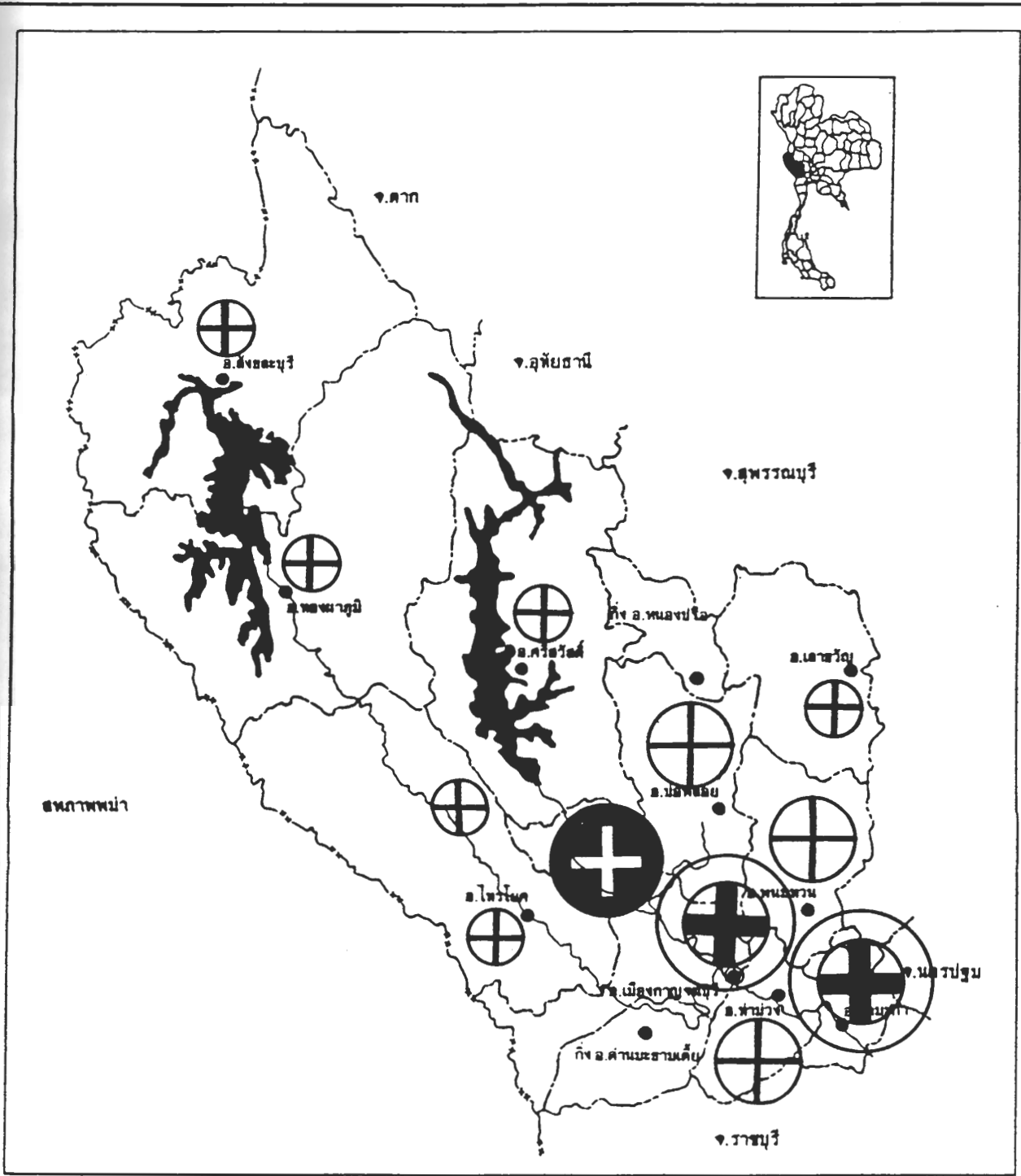
ในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรีมีโรงพยาบาล 14 แห่ง แยกเป็นโรงพยาบาลประจำจังหวัด 2 แห่ง อยู่ในอำเภอเมืองฯ และอำเภอท่ามะกา มีโรงพยาบาลชุมชน 9 แห่ง โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงอื่น 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง สาธารณสุขชุมชนประจำจังหวัด 2 แห่ง นอกนั้นเป็นสถานีอนามัยประจำอยู่ในอำเภอต่าง ๆ รวม 130 แห่ง หน่วยมาเลเรีย หน่วยโรคเท้าช้างหน่วยกามโรค อย่างละ 1 แห่ง

เมื่อพิจารณาการกระจายตัวของสถานพยาบาลในจังหวัดกาญจนบุรีโดยเฉพาะโรงพยาบาล จะพบว่ามีการกระจายอยู่ทุกอำเภอของจังหวัด แต่โรงพยาบาลที่มีขนาดใหญ่และมีเตียงจำนวนมากนั้นจะมีอยู่แต่เฉพาะในพื้นที่ตอนล่างของจังหวัด คือ แถบอำเภอเมืองฯ อำเภอท่ามะกา ส่วนพื้นที่ตอนบนจะเป็นโรงพยาบาลชุมชนซึ่งมีจำนวนเตียงไม่เกิน 50 เตียง

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

ในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรีมีจำนวนบุคลากรบริการงานสาธารณสุข ได้แก่ แพทย์ 70 คน ทันตแพทย์ 19 คน ทันตภิบาล 19 คน เภสัชกร และ ผู้ช่วยเภสัช 17 คน บุคลากร 3 คน พยาบาลวิชาชีพ 315 คน พยาบาลเทคนิค 239 คน เจ้าหน้าที่พยาบาล 44 คน นักกายภาพบำบัด 4 คน นักวิทยาศาสตร์ 1 คน และนักโภชนาการ 1 คน รวมบุคลากรทั้งสิ้น 736 คน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา 83 คน เทียบกับ 653 คน ในปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ยังมีบุคลากรที่เป็นอาสาสมัครช่วยงานด้านสาธารณสุขประจำในตำบล หมู่บ้านต่าง ๆ อีกจำนวนมาก

เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราส่วนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขที่สำคัญทั้งในภาครัฐและ เอกชนต่อประชากรทั้งหมดของจังหวัดกาญจนบุรีและระดับประเทศ (ตารางที่ 3.21) พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรที่สูงกว่าในระดับของประเทศมาก โดยเฉพาะแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกร แสดงให้เห็นว่าบุคลากรทางการแพทย์ในจังหวัดกาญจนบุรีจะมีการดูแลประชากรเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะทำให้การดูแลสุขภาพในพื้นที่ทำได้อย่างไม่ทั่วถึง จึงควรที่จะมีการจัดหาบุคลากรทางการแพทย์ในด้านดังกล่าว เพิ่มขึ้น

โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนลงทุนจังหวัดกาญจนบุรี

แสดง การกระจายตัวของสถานพยาบาลของรัฐ

แผนที่ 3.2

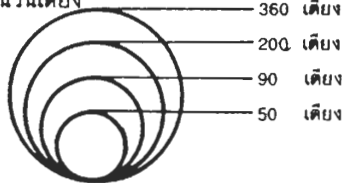
สถาบันวิจัยสังคม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์

ประเภทสถานพยาบาล

จำนวนเตียง

- โรงพยาบาลทั่วไป
- โรงพยาบาลทหาร
- โรงพยาบาลชุมชน

ที่มา

ตารางที่ 3.19 จำนวนสถานบริการสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

หน่วยงาน	อ.เมืองฯ	อ.ท่าม่วง	อ.ท่ามะกา	อ.บ่อพลอย	อ.พนมทวน	อ.ทองผาภูมิ	อ.โทรโขคง	อ.สังขละบุรี	อ.เลาขวัญ	อ.ศรีสวัสดิ์	กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย
โรงพยาบาลทั่วไป	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
โรงพยาบาลชุมชน	-	1	-	1	1	1	2	1	1	1	-
อนามัย	17	14	16	7	13	13	11	6	10	7	6
เทศบาล	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
สาธารณสุขชุมชน	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
โรงพยาบาลเอกชน	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
โรงพยาบาลกระทรวงอื่น	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยมาเลเรีย	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยโรคเท้าช้าง	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หน่วยกามโรค	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	13	6	6	-	2	-	-	-	-	-	-
ร้านขายยาบรรจุนเสร็จ	9	7	16	17	6	4	4	1	2	5	-
ร้านขายยาแผนโบราณ	-	-	-	2	5	2	-	-	-	-	-
กองทุนยา	60	36	78	46	79	7	28	5	38	11	-

ที่มา : สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.20 จำนวนบุคลากรสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

หน่วยงาน	อ.เมืองฯ	อ.ท่าม่วง	อ.ท่ามะกา	อ.บ่อพลอย	อ.พนมทวน	อ.ทองผาภูมิ	อ.โทรโขภ	อ.สังขละบุรี	อ.เลาขวัญ	อ.ศรีสวัสดิ์	อ.มะขามเตี้ย	รวม
แพทย์	33	4	14	2	3	3	3	4	2	2	-	70
ทันตแพทย์	8	1	6	1	1	1	1	-	-	-	-	19
ทันตสาธารณสุข	1	-	-	2	1	13	2	3	1	3	1	27
เภสัชกร	6	1	4	1	1	-	2	1	-	-	-	16
ผู้ช่วยเภสัชกร	6	-16	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-5
บุคลากร	2	16	-	-	-	-	-	-	-	1	-	19
พยาบาลวิชาชีพ	141	5	84	11	17	-	13	13	6	7	-	297
พยาบาลเทคนิค	99	-	53	7	8	-	16	17	5	6	1	211
เจ้าหน้าที่, พยาบาล	30	-	5	1	-	-	1	-	-	-	-	37
นักกายภาพบำบัด	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	4
นักวิทยาศาสตร์	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
โภชนาการ	1	0	-	-	-	4	-	-	-	-	-	70
รวม	330	330	172	25	31	21	37	39	14	19	2	736

ที่มา : สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 3.21 สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ของจังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ. 2535

ประเภทบุคลากร	กาญจนบุรี		ประเทศไทย	
	จำนวน	บุคลากร : ประชากร	จำนวน	บุคลากร : ประชากร
แพทย์	74	1 : 9,925	12,803	1 : 4,425
ทันตแพทย์	19	1 : 38,654	2,408	1 : 23,530
เภสัชกร	22	1 : 33,383	4,333	1 : 13,076
พยาบาลวิชาชีพ	349	1 : 2,104	40,685	1 : 1,393
พยาบาลเทคนิค	231	1 : 2,129	23,289	1 : 2,492
พนักงานสาธารณสุขชุมชน	272	1 : 2,908	19,698	1 : 2,677
เตียงผู้ป่วย	913	1 : 804	93,852	1 : 604

ที่มา : สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 4

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

4.1 ผลผลิตที่มวลรวมจังหวัด

4.1.1 มูลค่าผลผลิตที่มวลรวมจังหวัด

จากการศึกษาผลผลิตที่มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรีของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามราคาคงที่ ปี พ.ศ. 2531 อนุกรมใหม่ ปี พ.ศ. 2529-2534 พบว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีผลผลิตที่มวลรวมในปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 24,512.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28 ของมูลค่าผลผลิตที่มวลรวมของภาคตะวันตก (ตารางที่ 4.1 และ แผนภูมิที่ 4.1) รองลงมา คือ จังหวัดราชบุรี (ร้อยละ 28) จังหวัดสุพรรณบุรี (ร้อยละ 19) จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ร้อยละ 14) จังหวัดเพชรบุรี (ร้อยละ 12) และจังหวัดสมุทรสงคราม (ร้อยละ 4) จะเห็นว่า จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีมูลค่าผลผลิตที่มวลรวมสูงเป็นอันดับที่ 1 ของภาคตะวันตก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นอกจากนี้จะมีมูลค่าผลผลิตที่มวลรวมสูงที่สุดแล้ว จังหวัดกาญจนบุรียังมีรายได้ต่อหัวประชากรสูงที่สุดในภาคตะวันตกด้วย จึงนับว่าจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงมากของภาคตะวันตก จากการพิจารณาผลผลิตที่มวลรวมของ จังหวัดกาญจนบุรีรายสาขาการผลิต (ตารางที่ 4.2 และแผนภูมิที่ 4.2) สามารถแบ่งกลุ่มสาขา การผลิตของจังหวัดกาญจนบุรีออกได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ :-

1. กลุ่มสาขาการผลิตที่มีมูลค่า และการเติบโต สูง

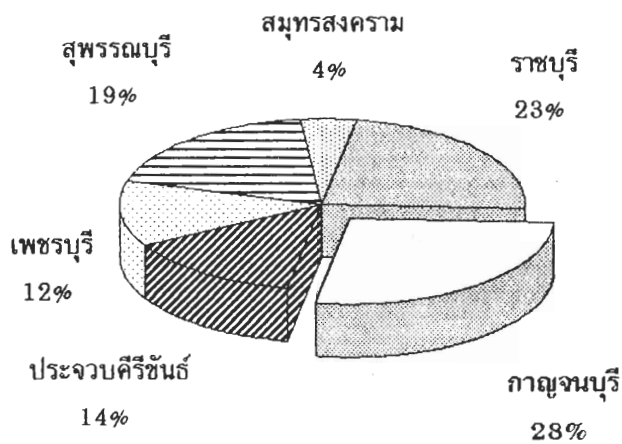
สาขาการผลิตในกลุ่มนี้จะเป็นสาขาการผลิตที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง เนื่องจากมีมูลค่าของผลผลิตที่มวลรวมสูงและมีการขยายตัวค่อนข้างสูง ประกอบด้วย สาขาอุตสาหกรรม สาขาการคมนาคม สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาการคมนาคมและขนส่ง ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 สาขาการผลิตในกลุ่มนี้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสาขาอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบผลิตภัณฑ์มวลรวมและรายได้ต่อหัวประชากรของจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันตก (ราคาปัจจุบัน พ.ศ. 2534)

จังหวัด	ผลิตภัณฑ์มวลรวม		รายได้ต่อหัวประชากร	
	ล้านบาท	ลำดับที่	บาท	ลำดับที่
ราชบุรี	21,313.65	2	36,153	3
กาญจนบุรี	24,512.47	1	43,041	1
ประจวบคีรีขันธ์	13,078.95	4	37,800	2
เพชรบุรี	11,391.19	5	33,084	4
สุพรรณบุรี	17,159.28	3	25,265	5
สมุทรสงคราม	3,954.38	6	23,756	6
ภาคตะวันตก	91,409.91	-	33,946	-

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 4.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก

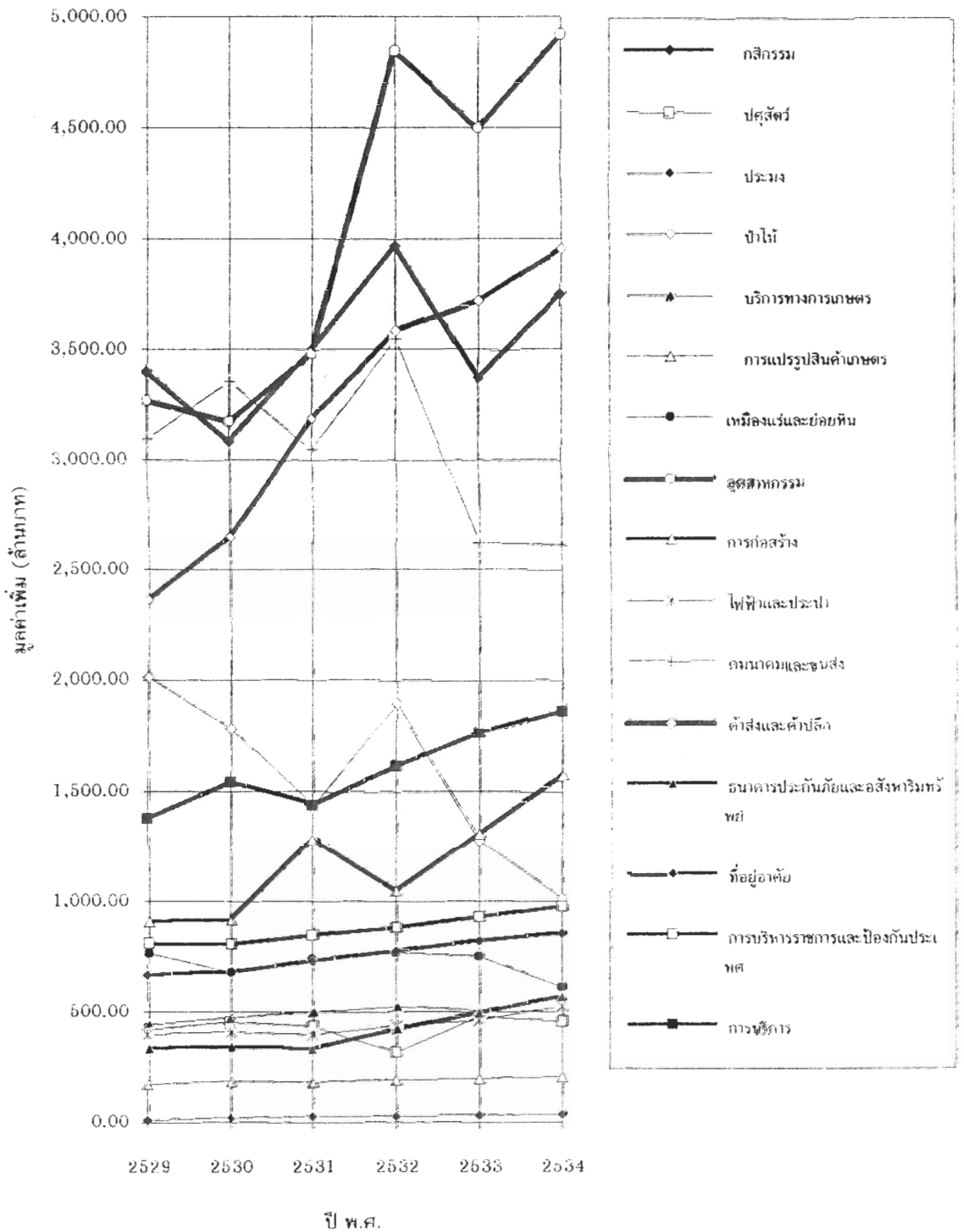

ตารางที่ 4.2 ผลผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)

สาขาการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2529	พ.ศ. 2530	พ.ศ. 2531	พ.ศ. 2532	พ.ศ. 2533	พ.ศ. 2534
เกษตรกรรม	6,468.97	6,009.09	6,082.49	6,928.14	5,875.84	6,050.17
กลีกรวม	3,400.17	3,086.95	3,499.11	3,971.32	3,372.63	3,756.28
ปศุสัตว์	420.81	455.29	435.54	318.34	480.31	455.60
ประมง	12.34	21.06	30.53	29.35	33.33	40.73
ป่าไม้	2,014.61	1,782.95	1,434.46	1,888.62	1,281.67	1,013.61
บริการทางการเกษตร	444.42	474.13	499.76	523.66	510.33	576.75
การแปรรูปสินค้าเกษตร	176.62	188.71	183.10	196.86	197.57	207.22
เหมืองแร่และข้อยหิน	763.85	679.72	738.37	768.65	752.96	613.82
อุตสาหกรรม	3,269.68	3,174.32	3,477.56	4,849.32	4,503.02	4,923.82
การก่อสร้าง	909.51	916.43	1,289.91	1,050.54	1,312.97	1,574.25
ไฟฟ้าและประปา	402.54	408.86	396.34	439.54	463.19	523.55
คมนาคมและขนส่ง	3,093.50	3,354.70	3,046.34	3,543.80	2,619.60	2,613.46
ค้าส่งและค้าปลีก	2,363.84	2,649.08	3,184.85	3,581.83	3,716.79	3,951.63
ธนาคารประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์	334.91	342.97	335.35	423.93	495.15	572.17
ที่อยู่อาศัย	671.09	683.91	732.89	778.73	822.49	853.69
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	808.14	807.64	848.62	878.11	928.45	972.90
การบริการ	1,379.52	1,538.63	1,442.32	1,613.41	1,761.50	1,863.02
รวม	20,465.54	20,565.34	21,574.03	24,856.00	23,251.97	24,512.47

ที่มา- กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 4.2 การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)

กรรมมีการเติบโตสูงมาก รองลงมา คือ สาขาการค้าส่งปลีก ซึ่งมีการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงขึ้นโดยตลอด และมีแนวโน้มว่าสาขาการผลิตทั้งสองจะยังมีการขยายตัวในระดับสูงต่อไปในอนาคต ส่วนสาขากสิกรรมจะมีการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมขึ้นลงไม่แน่นอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในช่วงเวลาที่ผ่านมาราคาสินค้าเกษตรมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงไม่แน่นอน หรือมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินฟ้าอากาศ ทำให้ผลผลิตตกต่ำ รวมทั้งอาจมีปัญหาเกี่ยวกับราคาราคาในตลาดโลกในบางปี อย่างไรก็ตามมูลค่าการผลิตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาการผลิตนี้ก็ยังอยู่ในระดับที่สูง และการขยายตัวโดยส่วนรวมก็ยังเพิ่มขึ้นในระดับที่น่าพอใจ สำหรับสาขาการคมนาคมและขนส่งนั้น แม้ว่าจะจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่ในช่วงเวลาที่ผ่านมากลับมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสาขาการผลิตนี้เป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการส่งนักท่องเที่ยว ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวมีความผันผวนทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีน้อยลง เป็นผลให้มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในสาขาการคมนาคมและขนส่งของจังหวัดกาญจนบุรีลดลงไปด้วย

2. กลุ่มสาขาการผลิตที่มีมูลค่า และการเติบโตสูงปานกลาง

สาขาการผลิตในกลุ่มนี้ เป็นสาขาที่มีศักยภาพในการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบด้วย สาขาป่าไม้ สาขาการบริการ สาขาการก่อสร้าง สาขาการบริหารราชการ และป้องกันประเทศ สาขาที่อยู่อาศัย และสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน ซึ่งในช่วงปีที่ผ่านมา พ.ศ. 2529-2534 สาขาการผลิตในกลุ่มนี้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นส่วนใหญ่ ในอนาคตคาดว่าสาขาการผลิตในกลุ่มนี้น่าจะมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น ยกเว้น สาขาป่าไม้ และสาขาเหมืองแร่และย่อยหิน ที่มีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้เนื่องมาจากนโยบายปิดป่า และนโยบายอนุรักษ์ธรรมชาติและต้นน้ำลำธารของรัฐบาล อย่างไรก็ตาม สาขาการผลิตโดยส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะสาขาการบริการ สาขาการก่อสร้าง และสาขาที่อยู่อาศัย

3. กลุ่มสาขาการผลิตที่มีมูลค่า และการเติบโตต่ำ

สาขาการผลิตในกลุ่มนี้ เป็นสาขาที่มีศักยภาพในการพัฒนาค่อนข้างต่ำ มีมูลค่าการผลิตต่ำและมีการเปลี่ยนแปลงในช่วง พ.ศ. 2529-2534 น้อย ประกอบด้วยสาขาการบริการทางการเกษตร สาขาปศุสัตว์ สาขาไฟฟ้าและประปา สาขาการธนาคารประกันภัยและ

อสังหาริมทรัพย์ สาขาการแปรรูปสินค้าเกษตร และสาขาประมง เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า สาขานาการประมงกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ มีการขยายตัวพอสมควรในช่วงปี พ.ศ. 2531-2534 ซึ่งถ้าหากปัจจัยต่าง ๆ คงที่ สาขาการผลิตนี้น่าจะมีแนวโน้มที่จะเติบโตสูงขึ้นต่อไปในอนาคต สาขาการผลิตอื่นที่น่าสนใจ ได้แก่ สาขาปศุสัตว์ สาขาการแปรรูปสินค้าเกษตร และสาขาประมง ซึ่งแม้ว่าจะมีมูลค่าผลผลิตค่อนข้างน้อย แต่ก็มี การเจริญเติบโตที่ค่อนข้างสม่ำเสมอ

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีแนวโน้มของการขยายตัวของการลงทุนสูงในสาขาอุตสาหกรรม สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาการบริการ และสาขาการก่อสร้าง นอกจากนี้ สาขาการผลิตที่มีแนวโน้มที่จะมีการลงทุนเพิ่มขึ้น คือ สาขาที่อยู่อาศัย เนื่องจากมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดส่วนใหญ่มาจากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ ซึ่งมากกว่าสาขาการผลิตอื่น ๆ

4.1.2 การเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี (ตารางที่ 4.3) จะเห็นว่าในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 จังหวัดกาญจนบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพิ่มขึ้น 4,046.93 ล้านบาท โดยเพิ่มจาก 20,465.54 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2529 เป็น 24,512 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2534 คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 19.77 ซึ่งนับว่าเป็นอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงมาก สาขาการผลิตที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงที่สุด คือ สาขาอุตสาหกรรม (เพิ่มขึ้นร้อยละ 40.37) รองลงมา คือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก (เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.23) สาขาการก่อสร้าง (เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.43) สาขาการบริการ (เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.95) และสาขากสิกรรม (เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.80) ตามลำดับ

4.1.3 การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน (Shift-Share Analysis) เป็นเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์เศรษฐกิจที่นิยมใช้กันในการวางแผน ช่วยในการอธิบายและวิเคราะห์

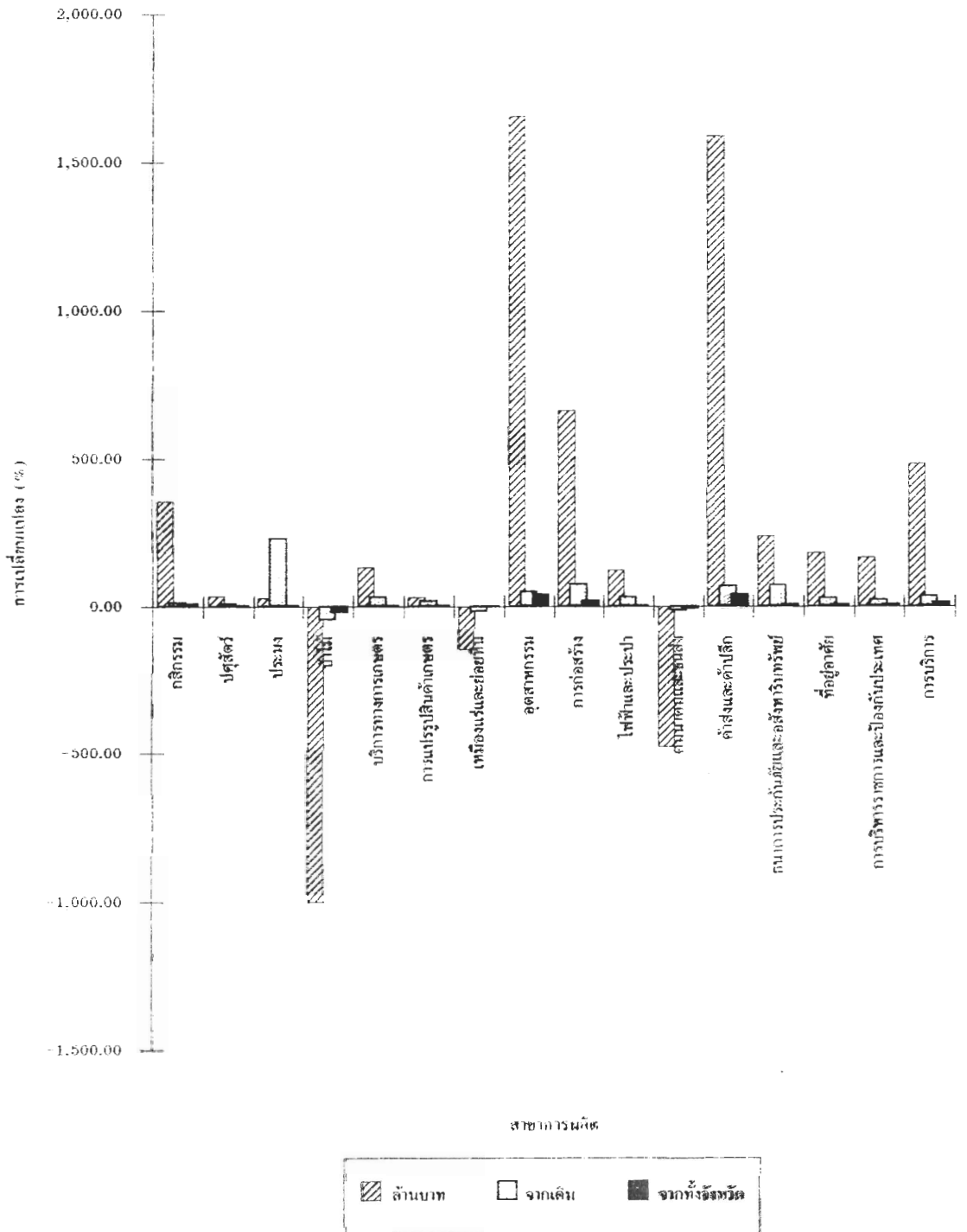
ตารางที่ 4.3 การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534 (ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)

สาขาการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)		การเปลี่ยนแปลง (%)		
	พ.ศ. 2529	พ.ศ.2534	ล้านบาท	จากเดิม	จากทั้งจังหวัด
เกษตรกรรม	6,468.97	6,050.17	-418.80	-6.47	-10.35
กลีกรวม	3,400.17	3,756.28	356.11	10.47	8.80
ปศุสัตว์	420.81	455.60	34.78	8.27	0.86
ประมง	12.34	40.73	28.39	229.97	0.70
ป่าไม้	2,014.61	1,013.61	-1,001.00	-49.69	-24.73
บริการทางการเกษตร	444.42	576.75	132.33	29.78	3.27
การแปรรูปสินค้าเกษตร	176.62	207.22	30.59	17.32	0.76
เหมืองแร่และย่อยหิน	763.85	613.82	-150.03	-19.64	-3.71
อุตสาหกรรม	3,269.68	4,923.82	1,654.14	50.59	40.87
การก่อสร้าง	909.51	1,574.25	664.73	73.09	16.43
ไฟฟ้าและประปา	402.54	523.55	121.02	30.06	2.99
คมนาคมและขนส่ง	3,093.50	2,613.46	-480.04	-15.52	-11.86
ค้าส่งและค้าปลีก	2,363.84	3,951.63	1,587.79	67.17	39.23
ธนาคารประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์	334.91	572.17	237.26	70.84	5.86
ที่อยู่อาศัย	671.09	853.69	182.60	27.21	4.51
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	808.14	972.90	164.76	20.39	4.07
การบริการ	1,379.52	1,863.02	483.50	35.05	11.95
รวม	20,465.54	24,512.47	4,046.93	19.77	100.00

ที่มา : กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 4.3 การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวมรายสาขาของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534

การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด โดยบ่งชี้แรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด การวิเคราะห์การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดในแง่ของส่วนแบ่ง (Shift) และส่วนโอน (Share) พิจารณาแบ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัดเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเกิดจากการเติบโตทั้งหมดของภาค และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากการที่จังหวัดนั้นได้เปรียบจังหวัดอื่น (จังหวัดที่กำลังพิจารณาได้ประโยชน์ ในขณะที่จังหวัดอื่นเสียประโยชน์)

การวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอน จะบอกถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด อันเป็นผลจากการเติบโตของตัวแปรบางตัวของจังหวัด โดยกระจายออกเป็นความเติบโตทั้งหมดของภาค และการเติบโตของสาขาการผลิตใดสาขาการผลิตหนึ่งในจังหวัด สามารถจะอธิบายได้ด้วยภาวะการแข่งขันของสาขาการผลิต ที่มีลักษณะ เฉพาะ เปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ๆ ในพื้นที่นั้น องค์ประกอบทั้ง 3 อย่างนี้ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. Regional Share คือ จำนวนมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ที่เพิ่มขึ้นในจังหวัด ถ้าการผลิตของจังหวัดเพิ่มขึ้นในอัตราเดียวกับการผลิตของภาค

2. Proportionality Shift หรือ Industrial Mix Effect หมายถึง การเปลี่ยนแปลงมูลค่าเพิ่มของจังหวัดที่แตกต่างไปจากการเพิ่มของผลผลิตในภาค เนื่องมาจากการกระจุกตัวของสาขาการผลิตใดสาขาการผลิตหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นประเภทขยายตัวเร็วหรือช้าก็ได้

3. Differential Shift คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด อันเนื่องมาจากการที่มีสาขาการผลิตใดสาขาการผลิตหนึ่งที่เติบโตเร็วในจังหวัดนั้นกว่าในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเดียวกัน

องค์ประกอบทั้ง 3 ทำให้ทราบถึงสภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจของจังหวัด ดังนี้

1. ค่าของ Regional Share บอกถึงมูลค่าเพิ่มของจังหวัดที่เปลี่ยนแปลงไป ถ้าจังหวัดมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับภาค

2. ค่า Proportionality Shift ของจังหวัดที่เป็นบวก แสดงว่า จังหวัดนั้นมีสาขาการผลิตที่เติบโตเร็วกระจุกตัวอยู่ และสาขาการผลิตที่มี Proportionality Shift เป็นบวก จะเป็นสาขาการผลิตที่เติบโตเร็วในจังหวัดนั้น

ส่วนค่าของ Proportional Shift ที่เป็นลบ แสดงว่า จังหวัดนั้นมีสาขา

การผลิตที่เติบโตช้ากว่าระดับอยู่ และสาขาการผลิตที่มี Proportionality Shift เป็นลบ จะเป็นสาขาการผลิตที่เติบโตช้าในจังหวัดนั้น

3. ค่า Differential Shift ของจังหวัดที่เป็นบวก แสดงว่า จังหวัดนั้นมีสาขาการผลิตที่เติบโตเร็วกว่าในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเดียวกัน และสาขาการผลิตที่มีค่า Differential Shift เป็นบวก จะเป็นสาขาการผลิตที่ได้เปรียบ

ส่วนค่าของ Differential Shift ของจังหวัดที่เป็นลบ แสดงว่าจังหวัดนั้นมีสาขาการผลิตที่เติบโตช้ากว่าในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคเดียวกัน และสาขาการผลิตที่มีค่าเป็นลบ จะเป็นสาขาการผลิตที่เสียเปรียบ

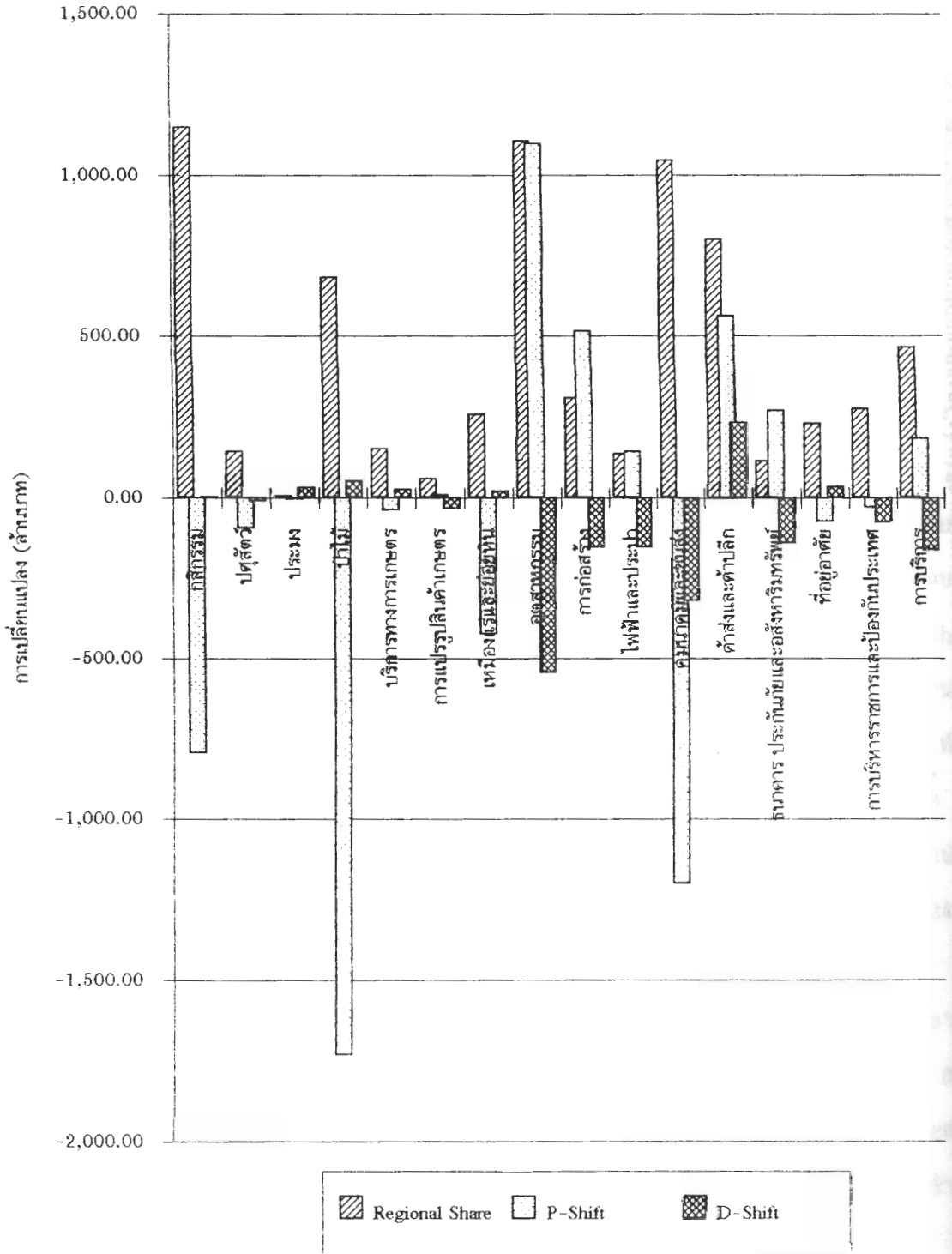
จากการวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอนของจังหวัดกาญจนบุรี โดยเปรียบเทียบกับภาคตะวันตก ปี พ.ศ. 2529-2534 (ตารางที่ 4.4) พบว่า ค่า Regional Share ของจังหวัดกาญจนบุรี เท่ากับ 6,909.26 ล้านบาท ซึ่งชี้ให้เห็นว่าจังหวัดกาญจนบุรี มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับภาค เมื่อพิจารณาว่า Regional Share ของจังหวัดกาญจนบุรีรายสาขาการผลิต จะเห็นว่าสาขาการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นสูงสุดคือ สาขากสิกรรม มีมูลค่าเพิ่ม 1,147.91 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาอุตสาหกรรม (1,103.86 ล้านบาท) การคมนาคมและขนส่ง (1,044.38 ล้านบาท) และการค้าส่งและค้าปลีก (798.04 ล้านบาท) ตามลำดับ ส่วนการพิจารณาว่า Proportionality Shift และ Differential Shift ของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า สาขาอุตสาหกรรมมีค่า P-shift สูงสุดถึง 1,095.03 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาการก่อสร้าง โดยมีค่า P-shift เท่ากับ 560.08 และ 514.81 ล้านบาท ตามลำดับ ส่วนสาขาการผลิตที่มีค่า D-shift สูงสุด คือ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก โดยมีมูลค่าสูงถึง 229.68 ล้านบาท รองลงมา คือ สาขาป่าไม้ (50.26 ล้านบาท) สาขาประมง (31.07 ล้านบาท) และสาขาบริการทางการเกษตร (24.47 ล้านบาท) ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอนที่นำเสนอข้างต้น จะเห็นได้ว่า สาขาการผลิตที่มีการขยายตัวสูงที่เด่นชัดของจังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2529-2534 ได้แก่ สาขากสิกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาการค้าส่งและค้าปลีก และสาขาบริการ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพที่จะลงทุนในสาขาการผลิตดังกล่าวค่อนข้างสูง

ตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ SHIFT-SHARE ของจังหวัดกาญจนบุรี เปรียบเทียบกับภาคตะวันตก พ.ศ. 2529-2534
(ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)

สาขาการผลิต	มูลค่าเพิ่ม (ล้านบาท)				การเปลี่ยนแปลง (ล้านบาท)		
	ภาคตะวันตก		จังหวัดกาญจนบุรี		Regional Share	P-Shift	D-Shift
	พ.ศ. 2529	พ.ศ. 2534	พ.ศ. 2529	พ.ศ. 2534			
เกษตรกรรม	21,519.30	22,174.19	6,468.97	6,050.17	2,183.95	-1,987.09	-615.66
กลีกรวม	13,210.09	14,585.69	3,400.17	3,756.28	1,147.91	-793.84	2.04
ปศุสัตว์	2,146.46	2,383.58	420.81	455.60	142.07	-95.36	-11.92
ประมง	1,839.75	1,439.22	12.34	40.73	4.17	-6.85	31.07
ป่าไม้	2,270.22	1,085.57	2,014.61	1,013.61	680.14	-1,731.40	50.26
บริการทางการเกษตร	1,110.17	1,379.60	444.42	576.75	150.04	-42.18	24.47
การแปรรูปสินค้าเกษตร	943.62	1,300.53	176.62	207.22	59.63	7.17	-36.21
เหมืองแร่และขอยหิน	1,432.31	1,116.28	763.85	613.82	257.88	-426.42	18.51
อุตสาหกรรม	10,101.70	16,895.20	3,269.68	4,923.82	1,103.86	1,095.03	-544.75
การก่อสร้าง	3,091.34	5,884.79	909.51	1,574.25	307.06	514.81	-157.14
ไฟฟ้าและประปา	1,316.00	2,222.11	402.54	523.55	135.90	141.26	-156.14
คมนาคมและขนส่ง	5,973.61	5,669.71	3,093.50	2,613.46	1,044.38	-1,201.75	-322.67
ค้าส่งและค้าปลีก	10,361.62	16,314.78	2,363.84	3,951.63	798.04	560.08	229.68
ธนาคาร ประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย	1,681.52	3,589.06	334.91	572.17	113.07	266.86	-142.67
ที่อยู่อาศัย	3,408.61	4,168.11	671.09	853.69	226.56	-77.03	33.07
การบริหารราชการและป้องกันประเทศ	3,014.84	3,911.31	808.14	972.90	272.83	-32.53	-75.55
การบริหาร	6,437.68	9,464.37	1,379.52	1,863.02	465.73	182.85	-165.09
รวม	68,338.52	91,409.91	20,465.54	24,512.47	6,909.26	-1,639.20	-1,229.03

แผนภูมิที่ 4.4 ส่วนแบ่ง-ส่วนโอน รายสาขาของกาญจนบุรี พ.ศ. 2529-2534
(ราคาคงที่ พ.ศ. 2531)

สาขาการผลิตอื่น ๆ ที่มีการขยายตัวค่อนข้างสูง ได้แก่ สาขาการก่อสร้าง สาขาการธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ และสาขาการบริการ

จากการศึกษาภาพรวมทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงผลิตภัณฑ์มวลรวม และการวิเคราะห์ส่วนแบ่งส่วนโอนของจังหวัดกาญจนบุรี สรุปได้ว่า จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ด้านกิจกรรม และด้านการท่องเที่ยว ซึ่งในส่วนของ การท่องเที่ยว นั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับสาขาการผลิตมากมาย เช่น สาขาการบริการ สาขาการค้าส่งและค้าปลีก สาขาอุตสาหกรรม สาขาการคมนาคมและขนส่ง สาขาการธนาคาร ประกันภัย และอสังหาริมทรัพย์ เมื่อมองภาพรวมในสาขาการผลิตเหล่านี้ พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (ยกเว้น สาขาการคมนาคมและขนส่ง ที่ลดลงเนื่องจากปัจจัยเศรษฐกิจ และการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศดังกล่าวมาแล้วข้างต้น) จังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง เนื่องจากมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมากมายทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น

4.2 โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคเกษตรกรรม

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ 12,176,967 ไร่ เป็นอันดับสามของประเทศ แต่สัดส่วนพื้นที่ทำการเกษตรต่อพื้นที่ทั้งหมดค่อนข้างต่ำ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้ ซึ่งในปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตร 1,729,375 ไร่ พื้นที่ป่า 7,404,625 ไร่ พื้นที่ในความดูแลของทหารประมาณ 2.2 ล้านไร่ และพื้นที่อื่น ๆ 844,687 ไร่ เมื่อรวมพื้นที่ป่าและพื้นที่ในความดูแลของทหาร พบว่ามีอยู่ถึงร้อยละ 71 ของพื้นที่ทั้งหมด นอกจากนั้นยังเป็นพื้นที่อ่างเก็บน้ำ เขื่อน และห้วยหนองคลองบึงอีกประมาณ 562,436 ไร่ หรือร้อยละ 4.4 เหลือพื้นที่เกษตรจริงไม่ถึงร้อยละ 25 จากสภาพพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรีทำให้มีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ การพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงและสามารถสร้างผลต่อ เนื่องในการเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ จึงต้องมีการพิจารณาในส่วนของสาขาการเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการเกษตร ในปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมีสัดส่วนของผลผลิตทางการเกษตร เป็นอันดับหนึ่งของจังหวัด ซึ่งผลผลิต

ทางการเกษตรส่วนใหญ่สามารถนำไปใช้ เป็นวัตถุดิบในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้เป็นอย่างดี

4.2.1 กลีกรวม

ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 2,355,494 ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่เพาะปลูกในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 พบว่า มีพื้นที่การเกษตรโดยรวมลดลง อาเภอยางชุมน้อยมีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด รองลงมา คือ อาเภอเสาชวิชัย อาเภอท่าม่วง อาเภอท่ามะกา อาเภอบ่อพลอย กิ่งอำเภอหนองปรือ อาเภอไทรโยค กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย อาเภอเมืองฯ อาเภอทองผาภูมิ อาเภอศรีสวัสดิ์ อาเภอลำสนธิ ตามลำดับ (ตารางที่ 4.5)

ประชากรในจังหวัดกาญจนบุรีมากกว่าร้อยละ 80 ยึดอาชีพเกษตรกรรม ทำให้สินค้าเกษตรมีมูลค่าเป็นอันดับ 1 ของจังหวัด พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ผัก ส่วนพืชผักและผลไม้ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพดฝักอ่อน สับปะรด และพริกเล็ก เป็นต้น

อ้อย

ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูกอ้อย 1,059,702 ไร่ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2535 เล็กน้อย พื้นที่ที่มีการปลูกอ้อยมากที่สุด คือ กิ่งอำเภอหนองปรือ มีพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 160,336 ไร่ มีผลผลิต 1,352,520 ตัน อาเภอยางชุมน้อยมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 153,992 ไร่ มีผลผลิต 1,385,928 ตัน อาเภออื่น ๆ ที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยมาก ได้แก่ อาเภอท่าม่วง อาเภอเมืองฯ อาเภอบ่อพลอย อาเภอเสาชวิชัย และกิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย (ตารางที่ 4.6 และ 4.7)

พื้นที่ปลูกอ้อยในแต่ละอาเภอจะเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับราคาผลผลิต อย่างไรก็ตามโดยส่วนรวมจังหวัดกาญจนบุรีมีการขยายตัวของพื้นที่ปลูกอ้อยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา เนื่องจากราคาอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

ตารางที่ 4.5 พื้นที่เพาะปลูกรวม จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

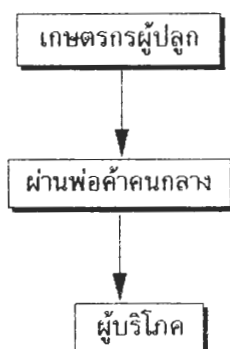
อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	244,378	265,774	184,805 *
ท่าม่วง	297,055	273,722	268,464 *
ท่ามะกา	183,204	206,761	210,424
พนมทวน	342,141	453,268	429,916 *
บ่อพลอย	309,399	212,894	205,032 *
เลาขวัญ	293,534	329,719	351,564
ศรีสวัสดิ์	43,952	45,299	25,439 *
ไทรโยค	17๖,๖๑4	192,๐๖2	187,808 *
ทองผาภูมิ	71,538	109,227	89,389 *
สังขละบุรี	20,772	25,941	14,734 *
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	190,982	202,414	187,600 *
กิ่งอำเภอหนองปรือ	0	177,815	200,319
รวม	2,172,549	2,494,886	2,355,494 *

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : กิ่งอำเภอหนองปรือแยกออกจากอำเภอบ่อพลอย

แผนภูมิที่ 4.5 การกระจายการผลิต

ตารางที่ 4.6 พื้นที่ปลูกอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ.2534 (ไร่)	พ.ศ.2535 (ไร่)	พ.ศ.2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	180,020	122,957	121,757 *
ท่าม่วง	129,977	132,532	127,370
ท่ามะกา	49,108	67,124	64,629 *
พนมทวน	151,226	161,130	153,992
บ่อพลอย	160,012	100,682	115,511
เลาขวัญ	103,495	116,162	118,903
ไทรโยค	68,391	67,415	67,754 *
ทองผาภูมิ	2,510	9,525	9,250 *
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	82,128	127,370	110,200 *
กิ่งอำเภอหนองปรือ	0	108,781	160,336
รวม	926,867	1,033,678	1,059,702

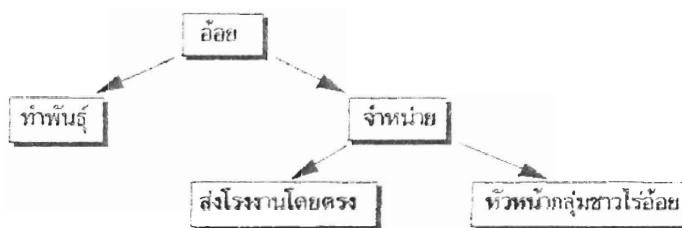
* พื้นที่เพาะปลูกลดลง
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.7 จำนวนผลผลิตอ้อย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2535-2536

ลำดับอำเภอ	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
พนมทวน	1,385,928	9,000
หนองปรือ	1,362,520	7,500
ท่าม่วง	1,146,330	9,000
เมืองฯ	1,034,935	8,500
เลาขวัญ	951,224	8,000
บ่อพลอย	947,190	8,200
ท่ามะกา	930,919	11,000
ด่านมะขามเตี้ย	914,660	8,300
ไทรโยค	433,155	7,500
ทองผาภูมิ	75,625	8,500
รวม	9,172,466	8,550

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.6 วิธีการตลาดของอ้อย

ต้นทุนการผลิต 1

เนื่องจากอ้อยเป็นพืชที่ปลูกครั้งเดียว ยืนต้นได้ 3 ปี ดังนั้นต้นทุนในการเพาะปลูก จะมากในปีแรก และจะลดลงในปีถัดไป แต่ต้องมีการบำรุงรักษาประเภทปุ๋ย ยา เพิ่มขึ้น ดังนี้

1. ค่าไถ แปร ตะ ชักร่อง	500 - 530	บาท/ไร่
2. ค่าพันธุ์อ้อย	700 - 750	บาท/ไร่
3. ค่าปลูก	80 - 100	บาท/ไร่
4. ค่าปุ๋ย	460 - 500	บาท/ไร่
5. ค่าดายหญ้า	80 - 100	บาท/ไร่
รวมต้นทุนผลิต/ไร่	1,810 - 2,000	บาท/ไร่

แหล่งเงินทุน

ชาวไร่อ้อย ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยมีฐานะยากจน จึงต้องใช้เงินทุนพ่อค้า นายทุนกว่าร้อยละ 40 นอกนั้นจะกู้ ธกส.ประมาณร้อยละ 25 จากธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 25 จากแหล่งอื่น ๆ อีกร้อยละ 10

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิต

1. ดินฟ้าอากาศ ถ้าฝนทิ้งช่วงนาน จะทำให้อ้อยไม่สมบูรณ์ แคระแกรนได้
2. ศัตรูพืชรบกวน จากพวกเพลี้ยและหนอน เจาะลำต้น
3. ไฟป่า จะสร้างความเสียหายปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก แม้ว่าโรงงานจะรับซื้อ อ้อยที่ถูกไฟไหม้ก็ตาม แต่จะรับซื้อต่ำ

ปริมาณอ้อยนำเข้าจากจังหวัดอื่น

เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีโรงงานที่บอ้อยน้ำตาลมาก ดังนั้นแต่ละปีจึงมีอ้อย จากจังหวัดใกล้เคียง เช่น สุพรรณบุรี นครปฐม และราชบุรี เข้ามาที่บอ้อยอีกปีละประมาณ 2.0-2.5 ล้านตัน ส่วนทางด้าน การส่งออกนั้นจะส่งออกในรูปน้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายดิบ และกากน้ำตาล

1 ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

ข้าว

ข้าวนาปี จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีใน ปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 444,389 ไร่ ลดจากปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 478,738 ไร่ พื้นที่ที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอพนมทวน 204,352 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเลาขวัญ (81,850 ไร่) อำเภอท่าม่วง (76,521 ไร่) และอำเภอท่ามะกา (41,281 ไร่) ส่วนจังหวัดอื่นนั้นมีข้าวนาปี น้อย เมื่อดูผลผลิตข้าวนาปีแล้ว พบว่าอำเภอพนมทวนมีผลผลิตมากที่สุด คือ 123,633 ตัน รองลง มา ได้แก่ อำเภอท่าม่วง (53,565 ตัน) อำเภอเลาขวัญ (40,925 ตัน) และอำเภอท่ามะกา (28,277 ตัน) (ตารางที่ 4.8 และ 4.10)

ข้าวนาปรัง จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรังน้อย และมีผลผลิตต่ำ ในปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ทั้งหมดเท่ากับ 121,828 ไร่ ลดจากปี พ.ศ. 2535 อำเภอท่ามะกา มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุด คือ 45,788 ไร่ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2535 เล็กน้อย มีผลผลิต 32,052 ตัน รองลงมา คือ อำเภอพนมทวน มีพื้นที่เพาะปลูก 43,894 ไร่ มีผลผลิต 29,848 ตัน และ อำเภอท่าม่วงมีพื้นที่เพาะปลูก 27,921 ไร่ มีผลผลิต 18,149 ตัน ส่วนอำเภออื่น ๆ มี พื้นที่เพาะปลูก และผลผลิตน้อย (ตารางที่ 4.9 และ 4.11)

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตข้าว

1. สภาพดินฟ้าอากาศ ข้าวเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก ถ้าฝนทิ้งช่วงเป็นเวลายาวนานจะทำให้ข้าวไม่สมบูรณ์ ตายง่าย โดยเฉพาะช่วงตกกล้า
2. ศัตรูพืชจำพวกเพลี้ยกระโดด หนอนเจาะลำต้น และหนูนา

ปริมาณการนำเข้าจากจังหวัดอื่น ๆ

เนื่องจากผลผลิตข้าวในจังหวัดมีไม่มาก บางช่วงจะต้องนำเข้าเพื่อสต็อกเพื่อ เหลือไว้แปรสภาพข้าวส่งมอบให้ลูกค้าประจำ โดยเฉพาะในช่วงปลายฤดูฝนจะนำเข้าจากนครปฐม สุพรรณบุรี และจังหวัดในภาคอีสาน

ตารางที่ 4.8 พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	9,831	11,301	9,032*
ท่าม่วง	79,082	75,521*	76,521
ท่ามะกา	48,760	46,515*	41,281*
พนมทวน	137,017	214,207*	204,352*
บ่อพลอย	31,899	22,999*	16,647*
เลาขวัญ	46,075	75,985*	81,850
ศรีสวัสดิ์	3,300	2,521*	0
ไทรโยค	336	160*	120*
ทองผาภูมิ	3,784	9,067	4,010*
สังขละบุรี	9,008	9,322	629*
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	1,008	7,906	7,569*
กิ่งอำเภอหนองปรือ	0	3,234	2,378*
รวม	370,100	478,738	444,389*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.9 พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปรัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	4,176	4,176	2,640*
ท่าม่วง	30,043	27,921*	27,921
ท่ามะกา	42,732	45,464	45,788
พนมทวน	42,842	43,660	43,894
บ่อพลอย	1,532	1,297*	740*
ไทรโยค	0	0	85
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	410	405*	760
รวม	121,735	122,923	121,828*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.10 จำนวนผลผลิตข้าวในปี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536-2536

ลำดับอำเภอ	จำนวนผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
พนมทวน	123,633	605
ท่าม่วง	53,565	700
เลาขวัญ	40,925	500
ท่ามะกา	28,277	685
บ่อพลอย	9,655	580
เมืองฯ	5,239	580
ด่านมะขามเตี้ย	4,163	550
ทองผาภูมิ	2,005	500
หนองปรือ	1,272	535
สังขละบุรี	315	500
ไทรโยค	64	535
รวม	269,113	570

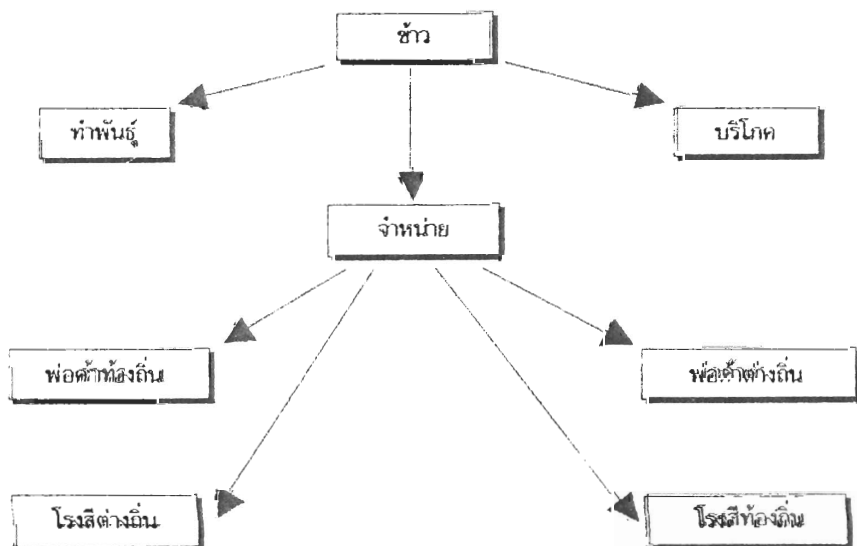
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.11 จำนวนผลผลิตข้าวปรี้ง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536

ลำดับอำเภอ	จำนวนผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ท่ามะกา	32,052	700
พนมทวน	29,848	680
ท่าม่วง	18,149	650
เมืองฯ	1,637	620
ด่านมะขามเตี้ย	456	600
บ่อพลอย	412	557
ไทรโยค	51	600
รวม	82,605	630

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.7 วิธีการตลาดของข้าว

มันสำปะหลัง

ในปี พ.ศ. 2536 จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง 255,921 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2535 พอสมควร อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดในปี พ.ศ. 2536 คือ อำเภอเลขาวัลย์พื้นที่ 102,837 ไร่ รองลงไปได้แก่ กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย (63,161 ไร่) อำเภอไทรโยค (30,120 ไร่) อำเภอกำม่วง (18,696 ไร่) อำเภอเมืองฯ (16,298 ไร่) และอำเภอพนมทวน (13,603 ไร่) ในด้านผลผลิตนั้นอำเภอเลขาวัลย์มีผลผลิตมากที่สุดคือ 257,093 ตัน รองลงมา คือ กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย (157,903 ตัน) อำเภอไทรโยค (89,456 ตัน) อำเภอกำม่วง (51,220 ตัน) อำเภอเมืองฯ (40,733 ตัน) อำเภอพนมทวน (35,368 ตัน) (ตารางที่ 4.12 และ 4.13)

พื้นที่การเพาะปลูกมันสำปะหลังมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากราคามันในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาสูง ประกอบกับเป็นพืชทนแล้ง ปลูกง่าย ต้นทุนต่ำ ทำให้เกษตรกรที่มีทุนไม่มากนักมาปลูกกันเพิ่มขึ้น

ต้นทุนการผลิต ¹

1. ค่าเตรียมดิน	180 - 200	บาท/ไร่
2. ค่าดายหญ้ากำจัดวัชพืช	270 - 300	บาท/ไร่
3. ค่าปลูก	70 - 100	บาท/ไร่
4. ค่าเก็บเกี่ยว	400 - 440	บาท/ไร่

ค่าวัสดุ

1. ค่าพันธุ์ (160/ไร่)	60 - 80	บาท/ไร่
2. ค่าปุ๋ย	50 - 80	บาท/ไร่
รวมทั้งหมด	1,030 - 1,200	บาท/ไร่

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

ตารางที่ 4.12 พื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	30,267	20,290*	16,298*
ท่าม่วง	17,713	18,914	18,696*
พนมทวน	11,055	17,520	13,603*
บ่อพลอย	7,569	3,472*	6,241
เลาขวัญ	70,461	91,936	102,837
ไทรโยค	17,125	21,075	30,120
ทองผาภูมิ	11,599	14,965	2,970*
สังขละบุรี	0	0	350
กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย	46,250	47,971	63,161
กิ่งอำเภอหนองปรือ	0	3,551	1,645*
รวม	212,039	239,694	255,921

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

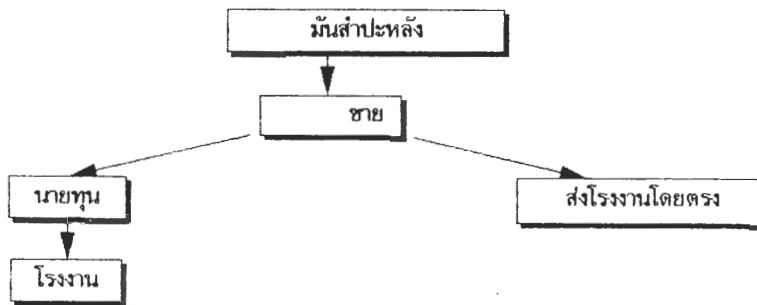
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.13 จำนวนผลผลิตมันสำปะหลัง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536

ลำดับอำเภอ	จำนวนผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
เลาขวัญ	257,093	2,500
ด่านมะขามเตี้ย	157,903	2,500
ไทรโยค	89,456	2,970
ท่าม่วง	51,220	2,800
เมืองฯ	40,733	2,500
พนมทวน	35,368	2,600
บ่อพลอย	14,978	2,400
ทองผาภูมิ	8,316	2,800
หนองปรือ	4,030	2,450
สังขละบุรี	525	1,500
รวม	659,622	2,500

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.8 วิธีการตลาดของมันสำปะหลัง

แหล่งที่มาของเงินทุน

เกษตรกรชาวไร่มันสำปะหลังส่วนใหญ่มีฐานะยากจน จึงใช้เงินทุนจากพ่อค้า
นายทุนประมาณร้อยละ 60 กู้จาก ธกส.ประมาณร้อยละ 25 และจากแหล่งอื่น ๆ ร้อยละ 15

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตมันสำปะหลัง

1. สภาพดินฟ้าอากาศ ได้แก่ ฝนทิ้งช่วงนานเกินไป ลักษณะนี้จะทำให้มันสำปะหลัง
ที่ปลูกใหม่ขาดน้ำแห้งตาย

2. ฝนตกชุกเกินไปในช่วงมันสำปะหลังแทงหน่อ ทำให้หยดอ่อนจมน้ำเน่าตาย

3. ช่วงการเก็บเกี่ยว ถ้ามีฝนตกชุกจะเป็นปัญหาต่อการเก็บเกี่ยวและการตากมัน

ปริมาณการนำเข้าจากจังหวัดอื่น

การนำเข้าหัวมันสด มันเส้น จากจังหวัดอื่นมีน้อยมาก เนื่องจากโรงงานแปรรูป
ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีโรงงานเพียงแห่งเดียว นอกจากนี้มีเพียงลานทามันเส้นรายเล็ก ๆ

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดทั้งจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ. 2536 เท่ากับ 143,489 ไร่ ลดลงจากปี พ.ศ. 2535 ซึ่งมีพื้นที่รวม 215,839 ไร่ ในอำเภอต่าง ๆ ที่มีพื้นที่การเพาะปลูกมาก (ยกเว้น อำเภอเลาขวัญ อำเภอพนมทวน และอำเภอท่ามะกา) ได้ลดพื้นที่เพาะปลูกลง อำเภอไทรโยคมีพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ 41,005 ไร่ มีผลผลิต 17,591 ตัน รองลงมาคือ อำเภอทองผาภูมิ อำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอย กิ่งอำเภอหนองปรือ อำเภอเมืองฯ อำเภอศรีสวัสดิ์ อำเภอสังขละบุรี อำเภอพนมทวน และอำเภอท่ามะกา มีพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตรองลงมาตามลำดับ (ตารางที่ 4.14 และ 4.15)

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

	(ในไร่)	(ในนา)	
1. ต้นทุนการผลิต (บาท)	825	1,166	บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์	140	140	บาท
- ค่าเตรียมดิน	180	277	บาท
- ค่าปุ๋ย	190	190	บาท
- ค่าสารเคมี	190	190	บาท
- ค่าสารเคมี	-	64	บาท
- ค่าสูบน้ำ	-	180	บาท
- ค่าแรงงาน	315	315	บาท
2. ผลผลิต	475	632	กก.
3. ราคา	2.80	3.00	บาท/กก.
4. รายได้	1,330	1,896	บาท
5. กำไร	505	730	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

ตารางที่ 4.14 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพด จังหวัดกาญจนบุรี ปี พ.ศ.2534-2536

อำเภอ	ปี พ.ศ.2534 (ไร่)	ปี พ.ศ.2535 (ไร่)	ปี พ.ศ.2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	14,381	14,282*	10,347*
ท่าม่วง	43	0	0
พนมทวน	0	208	250
บ่อพลอย	62,815	34,535*	20,125*
เลาขวัญ	0	17,535	21,980
ศรีสวัสดิ์	18,822	19,061	8,000*
ไทรโยค	61,332	43,821*	41,005*
ทองผาภูมิ	34,811	37,598	70
สังขละบุรี	2,967	4,034	1,435*
ด่านมะขามเตี้ย	4,550	7,960	14,127*
หนองปรือ	0	36,815	26,160*
รวม	199,721	215,839	143,489*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

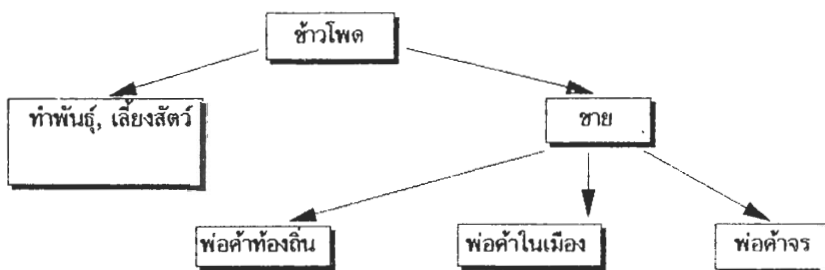
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.15 จำนวนผลผลิตข้าวโพด จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536

ลำดับอำเภอ	จำนวนผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ไทรโยค	17,591	429
ทองผาภูมิ	12,630	483
เลาขวัญ	8,792	400
บ่อพลอย	8,251	410
หนองปรือ	5,368	380
ศรีสวัสดิ์	4,000	500
เมืองฯ	2,961	273
สังขละบุรี	617	430
พนมทวน	86	345
ท่ามะกา	39	550
รวม	60,335	420

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.9 วิธีการตลาดของข้าวโพด

แหล่งเงินทุน

จากพ่อค่านายทุนประมาณร้อยละ 70 จาก ธกส.ประมาณร้อยละ 20 และจากแหล่งอื่น ๆ ร้อยละ 10

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตข้าวโพด

1. สภาพดินฟ้าอากาศ ได้แก่ ฝนทิ้งช่วงนานเกินไปลักษณะนี้จะทำให้ข้าวโพดที่ปลูกทั้งหมดขาดน้ำแห้งตาย
2. ฝนตกชุกเกินไปในช่วงหวานข้าวโพดหรือตั้งต้น ทำให้เมล็ด ต้นอ่อนจมน้ำตาย
3. ช่วงการเก็บเกี่ยว ถ้ามีฝนตกชุกจะเป็นปัญหาต่อการเก็บเกี่ยว การนำข้าวโพดออกจากไร่หรือการตากแห้งทำไม่ได้สะดวก ข้าวโพดมีความชื้นสูง และเกิดเชื้อราได้ง่าย
4. ความเสียหายเกิดจากศัตรูพืช เช่น หนอนเจาะฝัก เจาะลำต้น และตัดแตน บางทีทำให้เสียหายรุนแรง ถ้าเกิดการระบาด

ปริมาณการนำเข้าจากจังหวัดอื่น

ไม่มีการนำเข้าและปริมาณสินค้าคงเหลือในแต่ละเดือนมีไม่มาก เนื่องจากมีการปลูกน้อย

ฝ้าย

ในปี พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูกฝ้าย 49,073 ไร่ ลดลงเหลือ 30,675 ไร่ ในปี พ.ศ. 2536 ซึ่งอำเภอไทรโยคและอำเภอทองผาภูมิได้ลดพื้นที่ปลูกลง จึงทำให้พื้นที่ปลูกฝ้ายลดลงไปด้วย ในปี พ.ศ. 2536 อำเภอไทรโยคมีการปลูกมากที่สุดคือ 13,510 ไร่ มีผลผลิต 2,972 ตัน อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอเมืองฯ มีพื้นที่เพาะปลูกใกล้เคียงกัน คือ 6,040 ไร่ และ 6,000 ไร่ แต่อำเภอเมืองฯ มีผลผลิตรองจากอำเภอไทรโยค คือ 1,260 ตัน ขณะที่อำเภอศรีสวัสดิ์ มีผลผลิต 1,208 ตัน นอกจากทั้ง 3 อำเภอแล้ว ยังมีการปลูกฝ้ายเล็กน้อยในกิ่งอำเภอหนองปรือ (ตารางที่ 4.16 และ 4.17)

ฝ้ายเป็นพืชที่มีศัตรูพืชรบกวนมากยุ่งยากต่อการบำรุงรักษา เมล็ดพันธุ์ ยาฆ่าแมลงปุ๋ย มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นมาก แม้ว่าราคาผลผลิตจะสูงขึ้นก็ตาม แต่ต้นทุนการผลิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นทำให้ผลตอบแทนต่อไร่ลดลง ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกษตรกรลด

ตารางที่ 4.16 พื้นที่เพาะปลูกฝ้าย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ.2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	5,000	6,000	6,000
ศรีสวัสดิ์	7,980	9,147	6,040
ไทรโยค	13,033	20,257	13,510*
ทองผาภูมิ	10,390	10,290*	4,760*
สังขละบุรี	1,682	1,828	0
กิ่งอำเภอหนองปรือ	0	1,551	365
รวม	38,085	49,073	30,675*

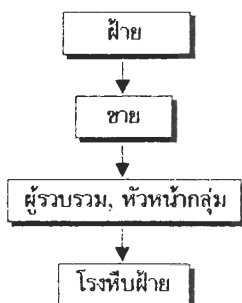
* พื้นที่เพาะปลูกลดลง
ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.17 จำนวนผลผลิตฝ้าย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ.2535-2536

ลำดับอำเภอ	จำนวนผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
ไทรโยค	2,972	220
เมืองฯ	1,260	210
ศรีสวัสดิ์	1,208	200
ทองผาภูมิ	903	190
หนองปรือ	66	180
รวม	6,409	200

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.10 วิธีการตลาดของฝ้าย

พื้นที่เพาะปลูก โดยหันไปปลูกพืชชนิดอื่น ๆ แทน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

1. ต้นทุนการผลิต	1,755	บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์	20	บาท
- ค่าเตรียมดิน	200	บาท
- ค่าปุ๋ย	195	บาท
- ค่าแรงงาน	640	บาท
- ค่าสารเคมี	700	บาท
2. ผลผลิต	250	กก.
3. ราคา	13	บาท/กก.
4. รายได้	3,250	บาท
5. กำไร	1,495	บาท

แหล่งที่มาของเงินทุน

แหล่งเงินทุนจากพ่อค้านายทุนร้อยละ 65 จาก ธกส. ร้อยละ 20 และแหล่งอื่น ร้อยละ 15

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการผลิต

1. สภาพดินฟ้าอากาศ ถ้าฝนทิ้งช่วงตอนต้นจะทำให้ต้นกล้าแห้งตาย หรือ แคระแกรนไม่ติดดอก ถ้ามีฝนตกมากเกินไปช่วงเก็บเกี่ยวจะทำให้สมอฝ้ายเน่า
2. ศัตรูพืชรบกวนที่สำคัญ คือ เพลี้ยอ่อน ทำให้อยอด และใบหงิกงอ เรียกว่า โรคใบหงิก เพลี้ยจักจั่นดูดกินน้ำเลี้ยงทำให้ใบฝ้ายแห้ง ร่วง ตาย เพลี้ยไฟทำให้ใบบิดงอ ใบร่วง หนอนเจาะสมอฝ้าย กัดกินสมอ และยอดอ่อน ฯลฯ

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

3. โรคระบาด โรคใบไหม้ เกิดจากแบคทีเรียชนิดหนึ่งจะทำให้ในฤดูทำลาย การสังเคราะห์แสงลดลง โรคใบจุดเกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่งทำให้ฝ้ายไหม้เป็นวง การเจริญเติบโตช้าลง โรคใบเหี่ยวเกิดจากเชื้อราชนิดหนึ่ง ทำให้ใบเหี่ยว และแห้งตาย

ปริมาณการนำเข้าจากจังหวัดอื่น

ไม่มี เนื่องจากไม่มีโรงงานแปรรูปหรือแหล่งรวบรวมสินค้าขนาดใหญ่ ประกอบกับ ปริมาณการผลิตมีไม่มาก สำหรับปริมาณสินค้าคงเหลือในแต่ละเดือนไม่มีเช่นกัน เนื่องจากฝ้าย จะถูกส่งให้กับโรงงานทอฝ้ายทั้งหมดในแต่ละปี

ปริมาณการส่งออกจากจังหวัด

ส่วนใหญ่จะส่งให้กับโรงงานทอฝ้ายทั้งหมดในแต่ละปี โดยเฉพาะโรงงานทอฝ้าย ในตลาดกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากฝ้ายเป็นที่ต้องการแก่โรงงานมาก การผลิต ยังไม่เพียงพอใช้ภายในประเทศ และมาตรการเข้มงวดการนำเข้าของรัฐ เพื่อรักษาระดับราคา ภายใน

นอกจากพืชเศรษฐกิจดังกล่าวแล้ว ยังมีพืชผักที่สำคัญและมีผลผลิตที่ดี คือ

ข้าวโพดฝักอ่อน

ในปี พ.ศ. 2535 มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดฝักอ่อนในจังหวัดกาญจนบุรีทั้งหมด 26,477 ไร่ และลดลงเล็กน้อย ในปี พ.ศ. 2536 เหลือ 26,206 ไร่ มีผลผลิตรวม 28,040 ตัน โดย อำเภอท่ามะกาปลูกมากที่สุด 21,118 ไร่ รองลงมา คือ อำเภอเมืองฯ 2,692 ไร่ และอำเภอ ท่าม่วง 1,284 ไร่ (ตารางที่ 4.18)

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

1. ต้นทุนการผลิต	1,500	บาท
- ค่าเตรียมดิน	250	บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์	240	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

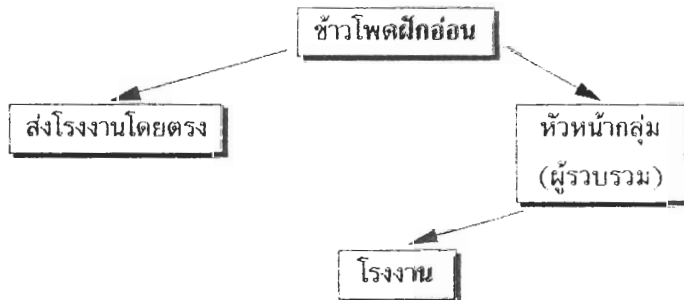
ตารางที่ 4.18 พื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดฝักอ่อน จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2535-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	2,543	2,692
ท่าม่วง	396	1,284
ท่ามะกา	20,472	21,118
พนมทวน	145	127*
บ่อพลอย	931	53*
ด่านมะขามเตี้ย	1,990	932*
รวม	26,477	26,206*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.11 วิธีการตลาดของข้าวโพดฝักอ่อน

- ค่าปุ๋ยเคมี	550	บาท
- ค่าปุ๋ยขาว	200	บาท
- ค่าจ้างแรงงาน	300	บาท
2. ผลผลิต	1,000	กก.
3. ราคา	2.50	บาท/กก.
4. รายได้	2,500	บาท
5. กำไร	1,000	บาท

หมายเหตุ ราคาเฉลี่ยอาจเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นกับความต้องการและปริมาณการผลิต

สืบประวัติ

ในปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรี 40,560 ไร่ ลดลงจากปี พ.ศ. 2535 เล็กน้อย มีผลผลิตรวม 100,095 ตัน โดยอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกที่สำคัญ คือ อำเภอบ่อพลอย มีพื้นที่ 31,308 ไร่ กิ่งอำเภอหนองปรือ มีพื้นที่ปลูก 8,385 ไร่ และอำเภอเลาขวัญ มีพื้นที่ 793 ไร่ ส่วนในอำเภอพนมทวน อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอลี้ขลิบบุรี มีการปลูกเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 4.19)

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

ต้นทุนการผลิต	5,441.15	บาท
ต้นทุนผันแปร	5,079.52	บาท
1. ค่าแรงงาน	1,734.89	บาท
- ปลูก ดูแล	1,315.09	บาท
- เก็บเกี่ยว	419.80	บาท
2. ค่าวัสดุ	2,835.14	บาท
- พันธุ์	850.40	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

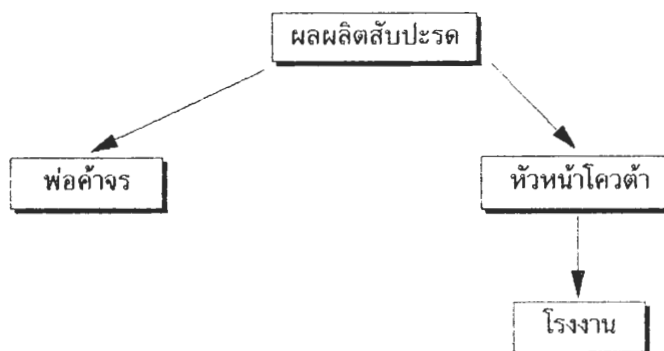
ตารางที่ 4.19 พื้นที่เพาะปลูกสับปะรด จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2535-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	233	0
พนมทวน	0	47
บ่อพลอย	26,945	31,308
เลาขวัญ	738	793
ทองผาภูมิ	487	20
สังขละบุรี	0	7
ด่านมะขามเตี้ย	54	0
หนองปรือ	9,648	8,385*
รวม	38,105	40,560*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.12 วิธีการตลาดของสับปะรด

- บัญ	1,225.00	บาท
- สารเร่ง	208.28	บาท
- ยาปราบศัตรูพืช	395.40	บาท
- วัสดุอื่น ๆ	156.06	บาท
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	530.01	บาท
- ค่าซ่อมอุปกรณ์เกษตร	18.44	บาท
- ดอกเบี้ย/เสียโอกาส	511.57	บาท
ต้นทุนคงที่	361.64	บาท
1. ค่าเช่าที่ดิน/ใช้ที่ดิน	300.00	บาท
2. ค่าเสื่อมอุปกรณ์	61.64	บาท
ต้นทุน	1.40	บาท/กก.
ผลผลิต	3,888.00	กก.
ราคา	1.99	บาท/กก.
กำไรสุทธิ	2,255.96	บาท

ถั่วเหลือง

จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ปลูกถั่วเหลืองในปี พ.ศ. 2536 ทั้งสิ้น 10,559 ไร่ ลดลงจากปี พ.ศ. 2535 เล็กน้อย อาเภอที่มีการปลูกมาก คือ อาเภอทองผาภูมิ (4,527 ไร่) กิ่งอาเภอหนองปรือ (2,362 ไร่) อาเภอศรีสวัสดิ์ (1,535 ไร่) และอาเภอเมืองฯ (1,510 ไร่) (ตารางที่ 4.20)

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

1. ต้นทุนการผลิต	1,170	บาท
- ค่าเตรียมดิน	200	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

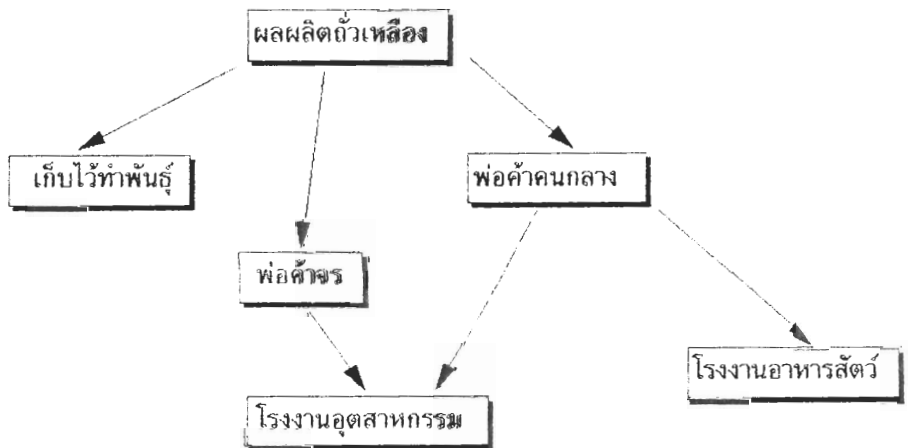
ตารางที่ 4.20 พื้นที่เพาะปลูกถั่วเหลือง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	430	704	1,510
บ่อพลอย	702	5,690	120*
ศรีสวัสดิ์	1,786	568	1,535
ไทรโยค	1,450	143*	500
ทองผาภูมิ	1,694	4,500	4,527
ด่านมะขามเตี้ย	0	70	5*
หนองปรือ	0	909	2,362
รวม	6,062	12,584	10,559

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.13 วิธีการตลาดของถั่วเหลือง

- ค่าจ้างปลูก	50	บาท
- ค่าพ่นยาใส่ปุ๋ย	70	บาท
- ค่าจ้างนวด	200	บาท
- ค่าเมล็ดพันธุ์	100	บาท
- ค่ายาปราบศัตรูพืช	150	บาท
- ค่าเก็บเกี่ยวรวมมัด	200	บาท
2. ผลผลิต	200	กก.
3. ราคา	8	บาท/กก.
4. รายได้	1,600	บาท
5. ค่าไร่	430	บาท

พริกเล็ก

ในปี พ.ศ. 2536 มีการปลูกพริกเล็กในจังหวัดกาญจนบุรีรวม 20,003 ไร่ ลดลงจากปี พ.ศ. 2535 เล็กน้อย อำเภอที่มีการปลูกมาก ได้แก่ อำเภอเมืองฯ (4,724 ไร่) อำเภอท่าม่วง (4,720 ไร่) อำเภอเสาวชัย (2,200 ไร่) กิ่งอำเภอหนองปรือ (1,810 ไร่) อำเภอไทรโยค (1,456 ไร่) อำเภอทองผาภูมิ (1,250 ไร่) อำเภอศรีสวัสดิ์ (1,240 ไร่) และอำเภอท่ามะกา (1,013 ไร่) (ตารางที่ 4.21)

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

1. ต้นทุนการผลิต	8,830	บาท
- ค่าเตรียมดิน	250	บาท
- ค่าพันธุ์	100	บาท
- ค่าปุ๋ยเคมี	1,200	บาท
- ค่าปุ๋ยหมัก	500	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

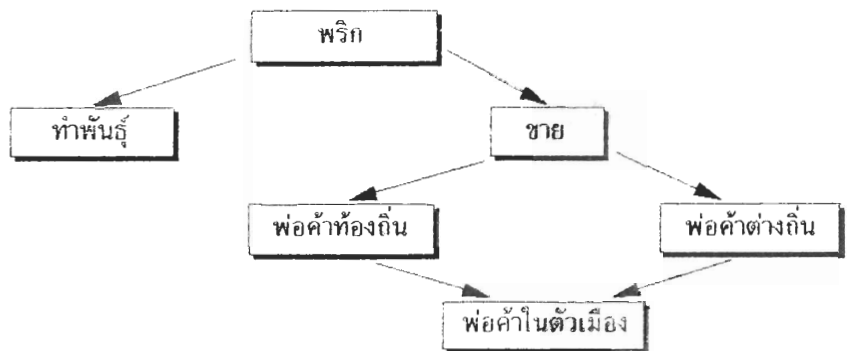
ตารางที่ 4.21 พื้นที่เพาะปลูกพริกเล็ก จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2534-2536

อำเภอ	พ.ศ. 2534 (ไร่)	พ.ศ. 2535 (ไร่)	พ.ศ. 2536 (ไร่)
เมืองกาญจนบุรี	2,649	4,505	4,724
ท่าม่วง	4,178	4,794	4,720*
ท่ามะกา	870	1,032	1,013*
พนมทวน	134	369	259*
บ่อพลอย	2,259	3,723	781*
เลาขวัญ	2,040	3,800	2,200*
ศรีสวัสดิ์	3,574	3,063*	1,240*
ไทรโยค	986	2,076	1,456*
ทองผาภูมิ	780	1,563	1,250*
สังขละบุรี	36	48	30*
ด่านมะขามเตี้ย	170	579	520*
หนองปรือ	0	2,459	1,810*
รวม	17,676	28,011	20,003*

* พื้นที่เพาะปลูกลดลง

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.14 วิธีการตลาดของพริก

- ค่าปูนขาว	200	บาท
- ค่าสารเคมี	1,500	บาท
- ค่าแรงงาน	5,080	บาท
2. ผลผลิต (สด)	2,000	กก.
3. ราคา	8	บาท/กก.
4. รายได้	16,000	บาท
5. กำไร	7,170	บาท

พืชผัก

พืชผักอื่น ๆ ที่มีการเพาะปลูกในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ ข้าวโพดฝักอ่อน ซึ่งมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวมากถึง 26,206 ไร่ ในปี พ.ศ. 2536 หน่อไม้ฝรั่ง มีพื้นที่เก็บเกี่ยว 2,373 ไร่ หอมหัวใหญ่ (1,975 ไร่) ต้นหอม (2,718 ไร่) ผักกาดแก้ว (1,672 ไร่) ผักกาดเขียวปลี (1,344 ไร่) มะเขือเทศส่งโรงงาน (1,816 ไร่) นอกจากนี้ยังมี ขวบ แตงกวา หอมแดง ถั่วฝักยาว เผือก มันเทศ และผักบุงเมลิ็ด (ตารางที่ 4.22)

ไม้ผล

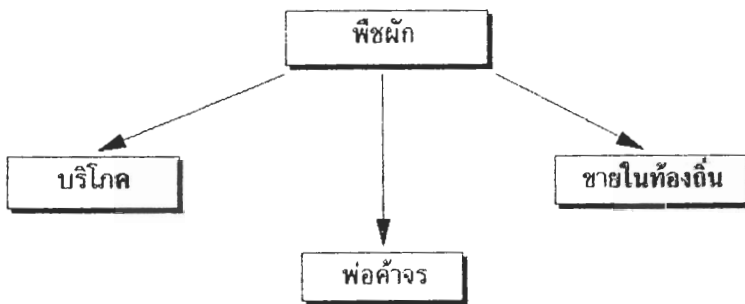
ผลไม้ที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ มะขามหวาน และมะม่วง โดยในปี พ.ศ. 2536 มีพื้นที่ปลูกมะม่วง 26,802 ไร่ มีผลผลิต 17,924,943 กก./ปี แหล่งปลูกไม้ผลที่สำคัญ คือ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอเลาขวัญ (ตารางที่ 4.24)

ตารางที่ 4.22 พื้นที่ปลูก ปริมาณการผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ของพืชผัก พ.ศ. 2535-2536

ชนิดของพืชผัก	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
1. หน่อไม้ฝรั่ง	2,373	3,085	1,300
2. ข้าวโพดฝักอ่อน	26,206	28,040	1,070
3. หอมหัวใหญ่	1,975	3,358	1,700
4. ต้นหอม (หัวแบ่ง)	2,718	4,077	1,500
5. บวบ	119	71	600
6. มะเขือกลมผลใหญ่	423	550	1,300
7. แตงกวา	259	363	1,400
8. ผักกาดหัว	1,672	3,678	2,200
9. ผักกาดเขียวปลี	1,344	4,032	3,000
10. หอมแดง	696	1,392	2,000
11. ถั่วฝักยาว	169	169	1,000
12. เผือก	209	543	2,600
13. มันเทศ	675	1,350	2,000
14. มะเขือเทศส่งโรงงาน	1,816	3,632	2,000
15. ผักบุ้งเมล็ด	788	472	600

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.15 วิธีการตลาดของพืชผัก

ตารางที่ 4.23 ต้นทุนการผลิต และรายได้การผลิตหน่อไม้ฝรั่ง

รายการ	ปีที่	ปีที่ดำเนินการ			
		1	2	3	4
1. ค่าเตรียมดิน					
1.1 ยกร่องถาวร	7,000	-	-	-	
1.2 ไถพรวน	250	250	250	250	
1.3 เตรียมแปลงเพาะกล้า	100	-	-	-	
2. ค่าวัสดุ					
2.1 ค่าเมล็ดพันธุ์	3,500	-	-	-	
2.2 ค่าปุ๋ยเคมี					
- 15-15-15 (200 กก.)	1,400	1,400	1,400	1,400	
- 46-0-0 (50 กก.)	235	235	235	235	
- 12-24-12 (200 กก.)	0	1,200	1,200	1,200	
2.3 ค่าปุ๋ยหมัก	3,000	3,000	3,000	3,000	
2.4 ค่าปูนขาว	450	450	450	450	
2.5 ค่าวัสดุอื่น ๆ					
- ไม้รวก	400	-	400	-	
- เชือก	150	150	150	150	
- ฟาง	120	120	120	120	
2.6 สารเคมี	2,750	2,750	2,750	2,750	
รวม (1*2)	19,355	9,555	9,555	9,555	
3. ค่าแรง					
3.1 ปลูกร	140	-	-	-	
3.2 ฉีดยา ใส่ปุ๋ย ดูแลให้น้ำและอื่น ๆ	5,000	5,000	5,000	5,000	
3.3 เก็บเกี่ยว	3,600	15,000	15,000	15,000	
รวมค่าแรงงาน	8,740	20,000	20,000	20,000	
รวมต้นทุนการผลิต (1+2+3)	28,095	29,555	29,555	29,555	
ผลผลิตเฉลี่ย (กก.)	600	2,500	2,500	2,500	
รายได้	15,000	62,500	62,500	62,500	
กำไร/ขาดทุน (บาท)	-13,095	32,945	32,945	32,945	
กำไร/ขาดทุน (สะสม)	-13,095	19,850	52,395	85,340	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537

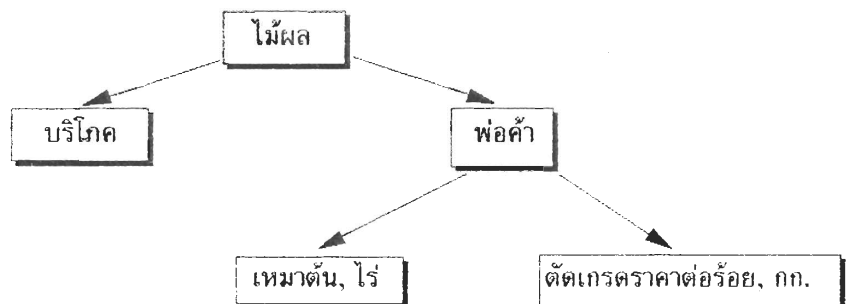

ตารางที่ 4.24 พื้นที่ปลูกไม้ผล-ไม้ยืนต้น จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535-2536

อำเภอ	2,535 (ไร่)	2,536 (ไร่)
ไทรโยค	28,170	28,976
ทองผาภูมิ	14,361	24,808
เมือง	10,659	14,757
สังขละบุรี	9,739	11,487
ท่าม่วง	7,916	9,122
ศรีสวัสดิ์	7,090	7,185
ท่ามะกา	4,578	5,931
ด่านมะขามเตี้ย	3,965	3,018
เลาขวัญ	3,133	2,753
พนมทวน	2,926	2,458
บ่อพลอย	2,708	1,233
หนองปรือ	1,230	1,014
รวม	96,475	112,742

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.16 วิธีการตลาดของไม้ผล

ตารางที่ 4.25 ต้นทุนการผลิต และรายได้จากการปลูกมะขามหวาน พื้นที่ 1 ไร่ (พื้นที่ดอน)

จำนวนต้นเฉลี่ย 25 ต้น/ไร่ (8*8 เมตร)

ปีที่ ----->	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
รายการ										
1. ค่าวัสดุ	625	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าต้นพันธุ์	200	300	300	500	500	800	800	800	1,000	1,000
ค่าปุ๋ยเคมี-ปุ๋ยคอก	400	500	600	600	800	800	800	1,000	1,000	1,000
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	500	700	700	1,000	1,200	1,200	1,200	1,500	1,500	1,500
2. ค่าจ้างแรงงาน										
ค่าเตรียมดิน	300	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าปลูก	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่ากำจัดวัชพืช	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	-	-	-	300	500	500	800	800	800	800
3. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ										
ตัดแต่งกิ่ง ไม้ค้ำกิ่ง ฯลฯ	-	-	-	100	100	200	200	200	200	200
รวมต้นทุนการผลิต	2,775	2,000	2,100	3,000	3,600	4,000	4,300	4,800	5,000	5,000
รวมผลผลิต (กก.)	-	-	-	125	250	375	500	650	750	750
รายได้	-	-	-	6,250	12,500	18,750	25,000	32,500	37,500	37,500
กำไร/ขาดทุน	-2,775	-2,000	-2,100	3,250	9,100	14,750	20,700	27,700	32,500	32,500
กำไร/ขาดทุน (สะสม)	-2,775	-4,775	-6,875	-3,625	5,475	20,225	40,925	68,625	10,125	133,625

หมายเหตุ

1. ราคาผลผลิตเฉลี่ยกิโลกรัมละ 50 บาท
2. จุดคุ้มทุนประมาณปีที่ 5
3. เป็นการประมาณค่าใช้จ่ายจากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูก แล้วนำมาปรับตัวเลขเป็นค่าเฉลี่ยโดยไม่รวม
  - ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบน้ำในสวนผลไม้
  - ค่าอุปกรณ์การเกษตรและวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น เครื่องจักรสูบน้ำ เครื่องพ่นสารเคมีป้องกันการพืช
  - ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ค่าที่ดิน โรงเรือน ค่าดอกเบี้ย ค่าภาษี เป็นต้น

ที่มา : ทางเลือกการผลิตทางการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, 2537

2. การประมง

จังหวัดกาญจนบุรี มีความเหมาะสมในเรื่อง การประมงน้ำจืด ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นแหล่งต้นน้ำ มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่านถึง 3 สาย คือ แม่น้ำแควน้อย แม่น้ำแควใหญ่ และแม่น้ำแม่กลอง มีเขื่อนที่สำคัญหลายแห่ง จึงมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ที่สามารถส่งเสริมการประมงน้ำจืดได้ถึง 562,436 ไร่ โดยเป็นอ่างเก็บน้ำ 505,300 ไร่ แหล่งน้ำสาธารณะ 24,711 ไร่ และลำน้ำธรรมชาติ 32,425 ไร่ อย่างไรก็ตาม การก่อสร้างเขื่อน และฝายจำนวนมาก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมแม่น้ำที่แปรสภาพจากน้ำไหลเป็นน้ำค่อนข้างนิ่งทำให้มีผลกระทบต่อการแพร่พันธุ์ของปลาบางชนิด

การเลี้ยงปลาในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นการเลี้ยงในบ่อ มีการเลี้ยงในกระชังบ้างไม่มากนัก อ่างเก็บน้ำที่เลี้ยงปลาในบ่อมากที่สุด คือ อ่างเก็บน้ำท่าม่วง อ่างเก็บน้ำท่ามะกา อ่างเก็บน้ำพลอย และอ่างเก็บน้ำทองผาภูมิ ซึ่งมีเกษตรกรเลี้ยงปลามากกว่า 100 ราย ปลาส่วนใหญ่ที่เลี้ยงคือ ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลานวลจันทร์ ปลาดุก ปลายี่สก ปลานิล และปลาไน ส่วนปลาที่เลี้ยงในกระชัง คือ ปลาบ่อ และปลาชะโด นอกจากการเลี้ยงปลาแล้ว ในปัจจุบันเริ่มมีการเลี้ยงกบในอ่างเก็บน้ำท่าม่วง อ่างเก็บน้ำท่ามะกา อ่างเก็บน้ำเมืองฯ อ่างเก็บน้ำพนมทวน อ่างเก็บน้ำทองผาภูมิ และอ่างเก็บน้ำสังขละบุรี

การประมงในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม คนชนบทส่วนใหญ่ยังจับปลาเพื่อบริโภคในครัวเรือน เครื่องมือประมงมักเป็นเครื่องมือแบบดั้งเดิม มีการประมงเชิงพาณิชย์อยู่บ้างตามอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ซึ่งมักเป็นชาวประมงมาจากถิ่นอื่น

การเลี้ยงปลาประเภทต่าง ๆ

1) การเลี้ยงปลาที่กินพืชเป็นอาหาร อัตราการปล่อยปลาขนาด 3-5 เซนติเมตร โดยใช้เวลาเลี้ยงปลาที่สำคัญคือ

- ปลานิล 2,000 - 4,000 ตัว/ไร่
- ปลาไน 2,000 - 4,000 ตัว/ไร่

ตารางที่ 4.26 สถิติการเลี้ยงสัตว์ปีก จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

อำเภอ	เลี้ยงปลาในบ่อ			เลี้ยงปลาในกระชัง			เลี้ยงปลาในนา			เลี้ยงกบ		
	เกษตรกร (ราย)	จำนวน บ่อ	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน กระชัง	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน แปลง	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน แปลง	พื้นที่ (ไร่)
เมืองฯ	75	146	128	33	47	26	-	-	-	10	117	73
ท่ามะกา	111	180	85.82	-	-	-	-	-	-	31	168	1.07
ท่าม่วง	112	194	197	-	-	-	-	-	-	35	348	7.07
พนมทวน	28	30	62	-	-	-	2	2	16	9	73	0.54
ปอพลอย	108	111	100.51	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ไทรโยค	13	15	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เลาขวัญ	26	26	25.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ศรีสวัสดิ์	-	-	-	30	61	0.34	-	-	-	-	-	-
ทองผาภูมิ	102	102	61.2	6	9	0.27	-	-	-	6	9	0.34
สังขละบุรี	17	17	4.24	20	20	0.18	-	-	-	9	11	0.11
ด่านมะขามเตี้ย	50	50	57.48	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หนองปรือ	8	10	5.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
จังหวัด	650	881	674.85	89	137	26.79	2	2	16	100	726	82.13

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.27 โครงการบำรุงพันธุ์ปลาบนบ่อประชาชนบางประมาณ พ.ศ. 2536

เดือน	ชื่อแหล่งน้ำ	จำนวนพันธุ์สัตว์ปีกที่ปล่อย						รวมปล่อย (ตัว)	สะสม (ตัว)	คงเหลือ (ตัว)
		ปลาไน	ปลานิล	ปลาตะเพียน	ปลาช่อนเทศ	ปลาดุก	ปลานวลจันทร์			
ตุลาคม 2535	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พฤศจิกายน 2535	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ธันวาคม 2535	แม่น้ำแม่กลอง	20,000	30,000	70,000	50,000	-	-	150,000	150,000	850,000
มกราคม 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กุมภาพันธ์ 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มีนาคม 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เมษายน 2536	แม่น้ำแม่กลอง	-	-	2,180,000	-	-	230,000	380,000	620,000	620,000
พฤษภาคม 2536	อ่างเก็บน้ำห้วยยาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ห้วยเทียน/วังอีหมื่น	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	หนองสำโรง	-	-	100,000	-	60,000	160,000	540,000	460,000	460,000
มิถุนายน 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
กรกฎาคม 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สิงหาคม 2536	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา : ศูนย์ประมงน้ำจืดกาญจนบุรี

- ปลาตะเพียนขาว 3,000 - 5,000 ตัว/ไร่
- ปลายี่สกเทศ 1,000 - 2,000 ตัว/ไร่
- ปลาสลิด 3,000 - 5,000 ตัว/ไร่

โดยจะต้องมีบ่อเลี้ยงปลาอย่างน้อยขนาด 400 ตารางเมตร

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

ต้นทุนการผลิต	9,900	บาท
1. ค่าพันธุ์ปลา	800	บาท
2. ค่าขุดบ่อ	3,200	บาท
3. ค่าอาหาร	3,000	บาท
4. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	300	บาท
5. ค่าปูนขาว	800	บาท
6. ค่าปุ๋ยคอก	800	บาท
7. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ค่าแรงงาน)	1,000	บาท
ผลตอบแทน		
ผลผลิตปลา	500-800	กก./ไร่
ขาย กก.ละ	20	บาท
รายได้ เท่ากับ	10,000-16,000	บาท
<u>หมายเหตุ</u>		
ค่าเตรียมบ่อ	32,000	บาท/ไร่
อายุการใช้งาน	10	ปี
คิดเป็นค่าเตรียมบ่อรุ่นละ	3,200	บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

2) การเลี้ยงปลาน้ำจืดแบบรวม ในพื้นที่ราบใกล้แม่น้ำ ดินเป็นดินเหนียวปนทราย บ่อขนาด 1 ไร่ ลึก 2 เมตร เลือกชนิดปลา ที่กินอาหารต่างกัน ไม่รบกวนซึ่งกันและกัน ปลาที่เลี้ยงต้องเป็นปลากินพืช เช่น ปลานิล ปลาไน ปลาดุก ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลาจิ้ง ปลานวลจันทร์เทศ ปลาสร้อย ปลาสลิด ให้อาหารประเภทรำ ปลาขี้ขาว พืชผักในท้องถิ่น ระยะเวลาเลี้ยง 8 เดือน

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

ต้นทุนการผลิต	10,400	บาท
1. ค่าเตรียมบ่อ	3,200	บาท
2. ค่าพันธุ์ปลา	1,600	บาท
3. ค่าอาหาร	3,000	บาท
4. ค่าปูนขาว	800	บาท
5. ค่าปุ๋ยคอก	800	บาท
6. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1,000	บาท
ผลตอบแทน		
ผลผลิตปลา	500-800	กก./ไร่
ราคาปลากินพืช กก.ละ	20	บาท
รายได้	10,000-16,000	บาท
กำไรสุทธิ	5,600	บาท/ไร่/8 เดือน

3) การเลี้ยงปลากินเนื้อเป็นอาหาร ต้องอยู่ใกล้แหล่งน้ำจืดที่สามารถอาศัยใช้น้ำได้ตลอดปีและเป็นแหล่งน้ำที่สะอาด มีบ่อปลาขนาด 400 ตรม. ระดับพื้นที่ไม่เป็นที่ดอนหรือที่ลุ่มเกินไป สภาพดินเก็บกักน้ำได้ดี ใส่ปุ๋ยคอก 160 กก./ไร่ ใส่ปูนขาว 60 กก./ไร่ อาหารปลาต้องเป็นปลาที่มีโปรตีนสูง ระยะเวลาการเลี้ยง 4-5 เดือน อัตราการปล่อย 50-70 ตัว/ตรม. (การปล่อยที่แน่นอนขึ้นอยู่กับสภาพและการถ่ายเทน้ำ)

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (ต่อไร่) ¹

ต้นทุนการผลิต

1. ค่าพันธุ์ปลา

- ปลาดุกบิ๊กอุย	20,000	บาท
- ปลาช่อน	320,000	บาท
- ปลาสวาย	1,400	บาท
- ปลากระมัง	20,000	บาท
- ปลากระพงขาว	8,000	บาท

2. ค่าอาหาร 70,000-80,000 บาท
(เฉพาะการเลี้ยงปลาดุก, ปลาสวาย และปลาช่อน)

3. ค่าอาหาร 25,000-30,000 บาท
(เฉพาะการเลี้ยงปลากระมัง+ปลากระพงขาว)

4. ค่าชุดบ่อ 48,000 บาท

5. ค่าปุ๋ยคอก 800 บาท

6. ค่าปูนขาว 300 บาท

7. ค่ากระชัง 20 ตรม. 4,000 บาท

8. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ 1,000 บาท

ผลตอบแทน

ปลาดุก (เลี้ยง 4 เดือน อัตรารอด 50% ได้ปลาขนาด 8 ตัว/กก. ละ 25 บาท)

กำไรสุทธิ 19,700 บาท/รุ่น/ไร่

ปลาช่อน (เลี้ยง 6 เดือน อัตรารอด 60% ได้ปลาขนาด 6 ตัว/กก. ละ 55 บาท)

กำไรสุทธิ 34,700 บาท

¹ ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2537

ปลาสร้อย (เลี้ยง 8 เดือน อัตรารอด 60% ได้ปลาขนาด 1-1.5 ตัว/กก.
กก. ละ 12 บาท)

กำไรสุทธิ 62,700 บาท/รุ่น/ไร่

ปลากะรัง (เลี้ยง 6 เดือน อัตรารอด 90% ได้ปลาขนาด 2 ตัว/กก. ละ
200-220 บาท)

กำไรสุทธิ 128,000 บาท/รุ่น/กระชัง

ปลากะพงขาว (เลี้ยง 6 เดือน อัตรารอด 90% ได้ปลาขนาด 2 ตัว/กก. ละ
65-75 บาท)

กำไรสุทธิ 18,700 บาท/รุ่น/กระชัง

หมายเหตุ

ค่าเตรียมบ่อ 48,000 บาท

อายุการจ้างงาน 10 ปี คิดเป็นค่าต้นทุน/รุ่น เท่ากับ 4,800 บาท

ค่ากระชัง 4,000 บาท

อายุการจ้างงาน 5 ปี คิดเป็นค่าต้นทุน/รุ่น เท่ากับ 800 บาท

3. การปลูสัตว์

จังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพในการเลี้ยงสัตว์ค่อนข้างสูง เนื่องจากมีพื้นที่กว้างขวาง
ทั้งที่ราบและป่าเขา โดยเฉพาะพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เกษตรกรสามารถทำการเลี้ยงสัตว์ได้เป็น
อย่างดี ซึ่งในปัจจุบันผู้เลี้ยงสัตว์ในจังหวัดส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยที่เลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพ
เสริม มีการเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้คือ

ไก่ จะมีผู้เลี้ยง 15,264 ราย เลี้ยงกันมากในอำเภอท่าม่วง

โคเนื้อ มีผู้เลี้ยง 8,881 ราย เลี้ยงมากในอำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ และ

อำเภอท่ามะกา

สุกร มีเกษตรกร 3,469 รายเลี้ยงมากใน อำเภอพนมทวน

เป็ด มีเกษตรกร 1,400 ราย เลี้ยงมากในอำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ และ

อำเภอท่าม่วง

กระบือ มีผู้เลี้ยง 1,566 ราย ส่วนมากอยู่ในอำเภอพนมทวนและอำเภอเลาขวัญ

ห่าน มีผู้เลี้ยง 235 ราย เลี้ยงมากในอำเภoth่าง

แกะ มีผู้เลี้ยง 153 ราย เลี้ยงกันมากในอำเภoth่าง อำเภอพนมทวน และอำเภอเมืองกาญจนบุรี

โคนม มีผู้เลี้ยง 110 ราย ส่วนมากอยู่ในอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอth่าง และอำเภอth่างะกา

แพะ มีผู้เลี้ยง 66 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอth่างะกา อำเภอth่าง และอำเภอเมืองกาญจนบุรี

ช้าง มีผู้เลี้ยง 19 ราย ในอำเภอสังขละบุรี และอำเภอทองผาภูมิ

ม้า มีผู้เลี้ยงน้อยที่สุด คือ 12 ราย ในอำเภอth่าง อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอเมืองกาญจนบุรี

การเลี้ยงสัตว์แบบฟาร์มขนาดใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีมีอยู่น้อย ปริมาณเนื้อสัตว์ที่ใช้บริโภคในจังหวัดบางส่วนยังต้องนำเข้ามาจากฟาร์มของ จังหวัดนครปฐม ราชบุรี และสุพรรณบุรี อย่างไรก็ตาม การปลูกสัตว์เป็นอาชีพที่ควรส่งเสริมให้แพร่หลายในหมู่เกษตรกร เนื่องจากสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวได้อย่างดีเยี่ยม และพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีก็เอื้ออำนวยต่อการทำปศุสัตว์มาก

1) ลักษณะการเลี้ยงสัตว์

โดยส่วนใหญ่เกษตรกรเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปกับการกสิกรรมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้แรงงานหรือบริโภค และเพื่อไว้ขายในกรณีขาดแคลนเงินใช้จ่าย การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดกาญจนบุรีจึงถือเป็นอาชีพเสริมให้การกสิกรรม

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดกาญจนบุรีมีมากน้อยต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศคือ ในเขตที่ราบสูงหรือภูเขาซึ่งได้แก่ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิอำเภอสังขละบุรีจะมีการเลี้ยงสัตว์น้อย และเพิ่มมากขึ้นในเขตที่ราบลุ่มทุก บริเวณอำเภอth่าง อำเภอth่างะกา บริเวณที่มีการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด คือเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งได้แก่บางส่วนของอำเภอพนมทวน และอำเภอเมือง

กาญจนบุรี ทั้งนี้มีรายละเอียดแยกตามประเภทของสัตว์ ดังนี้

โคเนื้อ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมืองเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินเอง มีสัตว์พันธุ์ดีไม่มากนัก เกษตรกรบางรายที่เลี้ยงโคจำนวนน้อยจะเกี่ยวหญ้าให้กินบ้างในฤดูแล้ง ส่วนเกษตรกรที่มีโคเป็นฝูงจะเลี้ยงในลักษณะไล่ต้อน นาไปเลี้ยงยังพื้นที่สาธารณะ ไร่นาที่ว่างเปล่า คันคลอง ป่าสงวนและตามที่รกร้างว่างเปล่าทั่วไป การเลี้ยงเป็นฝูงมีมากในอำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงในอีกประเภทหนึ่งเป็นลักษณะชมรม คือในช่วงหน้าฝนเกษตรกรจะมีการทำไร่ทำนากัน เจ้าของโคทำการไล่ต้อนโคขึ้นไปตั้งชมรมเลี้ยงในพื้นที่ป่าสาธารณะ เมื่อมีการเก็บเกี่ยวเรียบร้อยแล้ว จึงไล่ต้อนโคกลับมาเลี้ยงยังทุ่งหญ้าใหม่ ร้อยละ 70 ของโคที่เลี้ยงในเขตสุขภาพมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาด

กระบือ มีการเลี้ยงเพื่อใช้งาน เป็นพันธุ์พื้นเมืองขนาดเล็ก และจะเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหารกินเอง ไม่นิยมเลี้ยงในแถบป่าหรือขึ้นชมรม

การเลี้ยงแพะ/แกะ ส่วนมากจะเป็นพันธุ์พื้นเมือง เลี้ยงแบบปล่อยเป็นให้หากินเองตามเชิงเขา ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ นิยมเลี้ยงแพะร่วมกับแกะ มีการเลี้ยงกันมากที่อำเภอพนมทวน อำเภอด่านช้าง อำเภอเมืองกาญจนบุรี ปัจจุบันปริมาณการเลี้ยงสัตว์ประเภทนี้มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากประสบปัญหาด้านการตลาด

การเลี้ยงสุกร สุกรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 50-70 เป็นพันธุ์ลูกผสมของสุกรพันธุ์ลาร์จไวท์แอนด์เรด และครุ็อคเจอซี พันธุ์พื้นเมืองแท้ ๆ หายาก การเลี้ยงจะกระจัดกระจายไม่เป็นกลุ่มเป็นก้อนและเลี้ยงไม่มากนัก มีการทำคอกไว้ตามหลังบ้านและใช้เศษอาหารเลี้ยง ไม่มีการผลิตลูกสุกรเพื่อเลี้ยงเอง ใช้วิธีซื้อจากพ่อค้าหรือตามคอกชาวบ้าน การเลี้ยงสุกรในเขตสุขภาพมีการถ่ายพยาธิและป้องกันโรคไม่ถึงร้อยละ 50 ส่วนใหญ่เลี้ยงแบบตามมีตามเกิด

การเลี้ยงไก่ เป็นไก่พันธุ์พื้นเมือง มีการเลี้ยงอยู่ทั่วไปเกือบทุกหลังคาเรือน ส่วนใหญ่เป็นไก่พันธุ์พื้นเมืองขนาดเล็ก โดยทั่วไปแล้วจะไม่มีมีการถ่ายพยาธิให้ไก่ ซึ่งจะมีการฉีดวัคซีนบ้างแต่ไม่มากนักและไม่ทั่วถึง เป็นเหตุให้ไก่ตายเพราะโรคระบาดปีละมาก ๆ

การเลี้ยงเป็ด ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงไว้กินเอง พื้นที่ที่เลี้ยงเป็ดมาก ได้แก่ อำเภอด่านช้าง อำเภอเลาขวัญ และอำเภอพนมทวน

2) การเลี้ยงเพื่อการค้า

มีเกษตรกรจำนวนมากที่มีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าโดยตรง ซึ่งสามารถแยกประเภทของสัตว์ได้ ดังนี้

โคนม เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมจากเกษตรกรจำนวนมาก มีการเลี้ยงโคนมกันมากในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง และอำเภอท่ามะกา ลักษณะการเลี้ยงนั้นผู้เลี้ยงรายย่อยจะเลี้ยงประมาณละ 5-10 ตัว ส่วนรายใหญ่เลี้ยงประมาณ 30-50 ตัว แต่ผู้เลี้ยงรายใหญ่มีจำนวนน้อยราย ผลผลิตที่ได้จะขายตามแหล่งต่าง ๆ ทั้งในและนอกจังหวัด อาหารที่ใช้เลี้ยงโคนมมีข้าวโพดอ่อนและหญ้าที่ได้ง่าย รวมทั้งอาหารประเภทสำเร็จรูป เกษตรกรมีความสนใจในการหาความรู้ และทางสุขภาพมีการป้องกันโรคค่อนข้างดี

โคเนื้อ มีพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงเป็นพันธุ์อเมริกันบราห์มัน ทั้งขาวและแดง อยู่ประมาณไม่ถึงร้อยละ 20 ของสัตว์ทั้งหมด เลี้ยงกันมากที่อำเภอเลาขวัญ และอำเภอพนมทวน โดยได้รับความนิยมจากเกษตรกรเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หากนับการเลี้ยงโคพันธุ์พื้นเมืองของผู้เลี้ยงรายใหญ่ซึ่งมีปริมาณไม่น้อยกว่า 30 ตัวเป็นการเลี้ยงเพื่อการค้า จะมีเกษตรกรในอำเภอพนมทวน อำเภอเลาขวัญ ที่เลี้ยงเพื่อการค้าเป็นจำนวนมาก สำหรับโคพันธุ์อื่น ๆ ที่มีการเลี้ยงเพื่อการค้าได้แก่ พันธุ์เดรัจฉานที่อำเภอไทรโยค ส่วนพันธุ์อินดูบราซิล มีกระจัดกระจายเป็นจุด ๆ ไม่มากนัก

สุกร มีเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักในพาร์มมีน้อยมาก โดยมีพาร์มสุกรเพียง 2 แห่ง เท่านั้นในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี สำหรับอำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา มีเกษตรกรที่เลี้ยงสุกรเป็นอาชีพหลักไม่ถึง 5 ราย ในแต่ละอำเภอ

ไก่ ส่วนใหญ่จะเป็นไก่กระทงเลี้ยงเพื่อการค้า ในลักษณะพาร์มแบบมีโรงเรือน ซึ่งมีเลี้ยงมากในเขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.28 ประมาณการค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงโคนเนื้อของเกษตรกรผู้เลี้ยงแม่โค 5 ตัว

รายการ	ปี		ค่าใช้จ่าย												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
ค่าแม่พันธุ์โคนเนื้อ 5 ตัว ๆ ละ 13,000 บาท	65,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าสร้างคอกและโรงเรือนเมื่อเลี้ยงโค	3,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าจัดท่านแปลงหญ้าจำนวน 15 ไร่ ๆ ละ 300 บาท	4,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าสมทบเชือกกองทุนฯ 5 ตัว ๆ ละ 600 บาท	3,000	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าซ่อมบ่อฟางปรุงแต่ง	2,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่าปรับปรุงแหล่งน้ำ	7,500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ค่ายารักษาโรค	0	800	1,100	1,100	1,100	1,400	1,500	1,700	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	
ค่าใช้จ่ายบำรุงรักษาแปลงหญ้า	0	960	1,320	1,320	1,320	1,680	1,800	2,040	2,160	2,160	2,160	2,160	2,160	2,160	
ค่าอาหารโคขุน	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ค่าอาหารโคท้องตัวละ	4,500	2,670	2,670	2,670	2,670	3,730	3,730	4,270	4,270	4,270	4,270	4,270	4,270	4,270	
ค่าอาหารเสริมและแร่ธาตุ	500	800	1,100	1,100	1,100	1,400	1,500	1,700	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	
สำรองประมาณ 5 %	1,500	510	180	310	310	410	430	490	500	500	500	500	500	500	
รวม	92,500	5,740	6,370	6,500	6,500	8,620	8,960	10,200	10,530	10,530	10,530	10,530	10,530	10,530	

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2537

ตารางที่ 4.29 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของโคเนื้อ

ปีที่	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต (ตัว)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	กำไรสะสม (บาท)
1	75,500	0	0	(75,500)	(75,500)
2	5,740	3	0	(81,240)	(81,240)
3	6,370	3	10,000	3,630	(77,610)
4	6,500	3	12,000	5,500	(72,110)
5	8,620	3	10,000	1,380	(70,730)
6	8,620	4	12,000	3,380	(67,350)
7	8,960	4	17,000	8,040	(59,310)
8	10,200	5	27,000	16,800	(42,510)
9	10,530	5	32,000	21,470	(21,040)
10	10,530	5	27,000	16,470	(4,570)
11	10,530	5	42,000	31,470	26,900
12	10,530	5	27,000	16,470	43,370
13	10,530	5	42,000	31,470	74,840
14	10,530	5	27,000	16,470	91,310
15	10,530	5	42,000	31,470	122,780

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2537

ตารางที่ 4.30 ค่าลงทุนในการเลี้ยงโคนม 5 ตัว ของเกษตรกรแต่ละราย

รายการ	เป็นเงิน (บาท)
ค่าแม่โคนม 5 ตัว ๆ ละ 30,000 บาท	150,000
ค่าก่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงโคนมพร้อมขงรีตนม	40,000
เงินสมทบกองทุนโครงการ คิดตามจำนวนโคนมสูงสุดไม่เกิน 5 ตัว ๆ ละ 1,500 บาท	7,500
ค่าชุดบ่อน้ำ และเครื่องสูบน้ำพร้อมอุปกรณ์	15,000
รวมทั้งสิ้น	212,500

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. 2537

ตารางที่ 4.31 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนของโคนม

ปีที่	ต้นทุน (บาท)	ผลผลิต น้ำนมดิบ (ตัน)	โคคั้ดเพื่อ จำหน่าย (ตัว)	รายได้ (บาท)	กำไร (บาท)	กำไรสะสม (บาท)
1	212,500	0.00	0	0	(212,500)	(212,500)
2	39,217	9.00	2	68,100	28,883	(183,617)
3	47,069	12.00	2	90,600	43,531	(140,086)
4	59,264	12.00	2	90,600	31,336	(108,750)
5	71,346	15.60	4	120,400	49,054	(59,696)
6	77,387	18.00	5	145,900	68,513	8,817
7	83,428	20.40	7	166,400	82,974	91,791
8	89,470	22.80	8	184,700	95,230	187,021
9	89,470	22.80	9	191,900	102,430	289,451
10	89,470	22.80	9	191,900	102,430	391,881

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2537

3) ระบบตลาดปลัสต์วอร์ของจังหวัด

โคนม น้้านมดิบที่ผลิตได้นำออกสู่ตลาดดังนี้

- ส่งกับตันฟาร์ม และบริษัทนมตรามะลิ โดยบริษัทจัดตั้งศูนย์รวบรวม น้้านมดิบขึ้นที่ ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองฯ
- กลุ่มเกษตรกรรวมนาส่งที่สหกรณ์โคนมหนองโพ จังหวัดราชบุรี โดยเกษตรกรจ่ายค่าขนส่งเอง
- กลุ่มเกษตรกรบางกลุ่มรวบรวมน้้านมดิบส่งที่สหกรณ์นครปฐม สหกรณ์ เขาขลุง จังหวัดราชบุรี
- เกษตรกรบางรายนำน้้านมดิบมาต้ม แล้วทำการจำหน่ายเองยังแหล่ง ร้านค้าและบ้านเรือนในจังหวัดกาญจนบุรี

โคเนื้อ-กระบือ จะมีพ่อค้าท้องถิ่นและต่างถิ่นออกไปหาซื้อถึงคอกสัตว์ ด้านราคาตกลงกันตามลักษณะของสัตว์ที่จะซื้อขาย ตามสายพันธุ์ ความสวย และขนาดของสัตว์ ราคาโค-กระบือ ส่วนใหญ่เจ้าของสัตว์เป็นผู้กำหนดขายเป็นตัว ไม่มีการชั่งน้ำหนัก

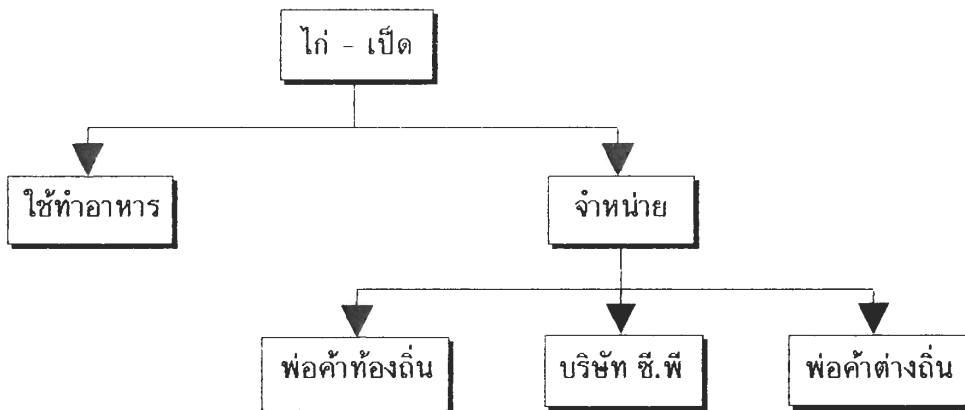
แพะ/แกะ ส่วนใหญ่พ่อค้าจะออกมาหาซื้อ แต่จะมีพ่อค้าที่รับซื้อจำนวนน้อยมาก ไม่กี่ราย ลักษณะการซื้อขายจะขายเป็นตัว ไม่มีการชั่งน้ำหนัก ราคาผู้ซื้อเป็นผู้กำหนด ตลาดอยู่ในวงจำกัดเนื่องจากคนไทยไม่นิยมรับประทาน

สุกร เกษตรกรออกไปหาพ่อค้าให้มารับสุกร ซึ่งพ่อค้าจะมีไม่มากนัก การซื้อขายชั่งเป็นกิโลกรัม ราคาตกลงกันตามราคาท้องตลาด

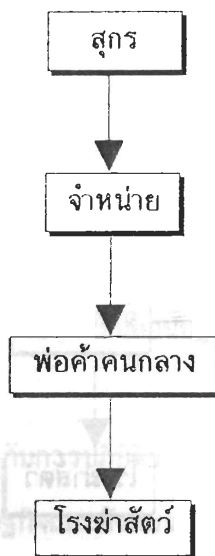
ไก่ นอกจากจะเลี้ยงเพื่อส่งให้บริษัท ซี.พี. โดยบริษัทเป็นผู้ออกทุนให้แล้ว เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่รายย่อยจะนำไปขายที่ตลาดเอง ไม่มีพ่อค้าไปรับซื้อ ยกเว้นในช่วงเทศกาล นอกจากนี้ก็มีการซื้อขายกันเองในพื้นที่ สำหรับราคาซื้อขายให้พ่อค้าคนกลางจะขายกันเป็นกิโลกรัม หากขายกันเองจะขายเป็นตัว

เป็ด ส่วนใหญ่จะซื้อขายกันเองในพื้นที่และขายกันเป็นตัว ไม่ขายเป็นกิโลกรัม เหมือนการขายไก่

แผนภูมิที่ 4.17 วิธีการตลาดของไก่ - เป็ด

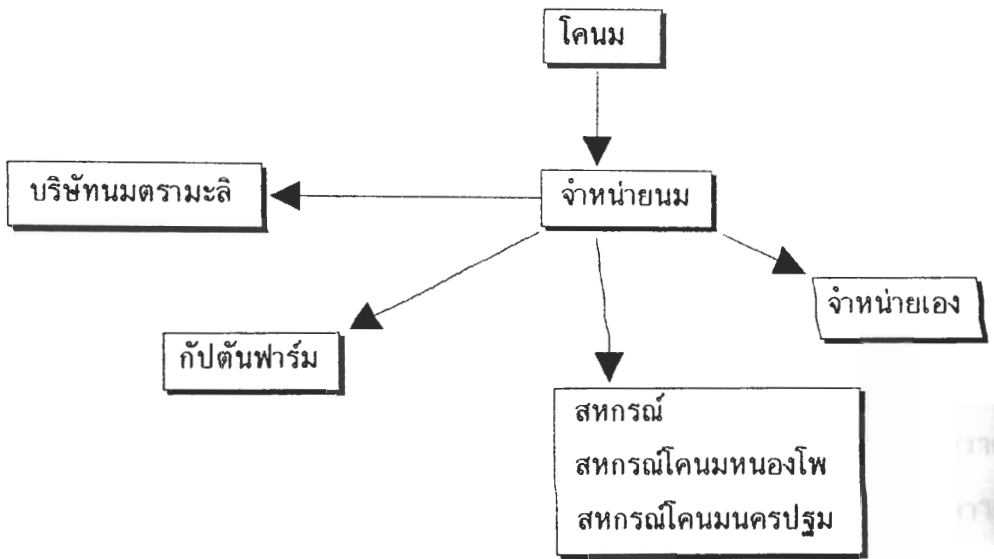

แผนภูมิที่ 4.18 วิธีการตลาดของสุกร

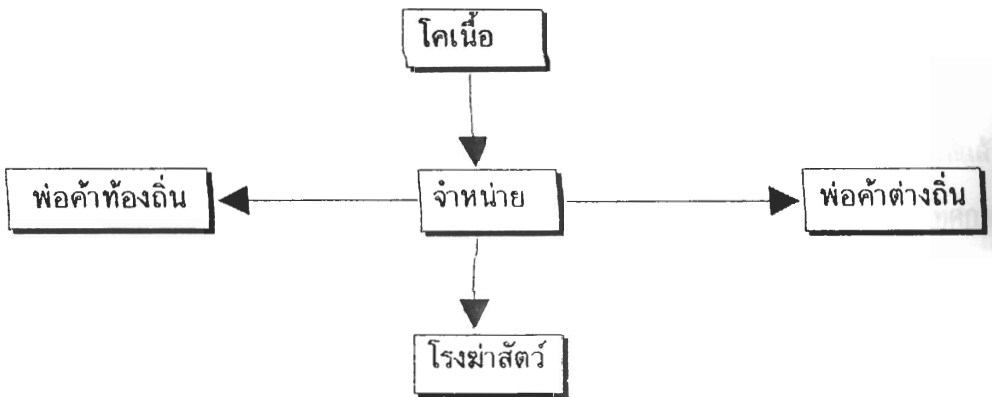

แผนภูมิที่ 4.19 วิธีการตลาดของโคนม

แผนภูมิที่ 4.20 วิธีการตลาดของโคเนื้อ

4) ปัญหาด้านการปศุสัตว์ในจังหวัดกาญจนบุรี

(1) ปัญหาเกี่ยวกับพื้นฐานเกษตรกรรม

- ปัญหาทางการศึกษา เนื่องจากเกษตรกรรมมีการศึกษาจำกัดทำให้เกิดความไม่พร้อมในการรับเทคโนโลยีสมัยใหม่และรับบริการทางวิชาการแผนใหม่ และบางครั้งยังมีปัญหาในการยอมรับการนำความรู้ไปปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรอาศัยประสบการณ์มากกว่าที่จะยอมรับความรู้สมัยใหม่
- ปัญหาด้านสาธารณสุข จัดว่าเป็นปัญหาสำคัญในจังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรรมมีความเป็นอยู่ไม่ถูกสุขลักษณะและสุขอนามัย ทำให้สุขภาพทรุดโทรมไม่สามารถทำงานได้เต็มที่
- ปัญหาด้านวัฒนธรรมและประเพณี เนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นมีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และภาษาพูดที่หลากหลาย จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญตัวหนึ่งในการยอมรับการพัฒนาการปศุสัตว์ เช่น ชาวกระเหรี่ยงไม่นิยมเลี้ยงไก่ เนื่องจากมีความนับถือภูติผี เป็นต้น
- ปัญหาเกษตรกรขาดกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน เกษตรกรทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรีเป็นครัวเรือนที่ไม่มีที่ทำกินประมาณ 2,323 ครัวเรือน ซึ่งมีผลทำให้เกษตรกรไม่มีความมั่นใจในการลงทุน

(2) ปัญหาเกี่ยวกับหน่วยราชการ

- ชัดความสามารถของรัฐที่จะจัดหาพันธุ์สัตว์ การจัดหาวัคซีน การบริการทางด้านป้องกันโรค การผสมเทียม ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากงบประมาณและบุคลากรมีจำกัด ตลอดจนปัญหาขั้นตอนปฏิบัติงานที่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้ช้า
- ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากภาวะของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มีความเข้าใจในด้านเศรษฐกิจและสังคมจำกัด จึงทำให้ไม่ใกล้ชิดกับตัวเกษตรกรเท่าที่ควร ข้อมูลเกี่ยวกับกิจการปศุสัตว์และสภาพแวดล้อมที่ได้รับจากเกษตรกรไม่เพียงพอที่จะ

วิเคราะห์ให้เห็นสภาพที่แท้จริงของเกษตรกรอันมีผลต่อการพัฒนาปศุสัตว์

- ปัญหาการบริการความรู้ทางการปศุสัตว์ของรัฐ ยังกระจายไม่ถึงตัวเกษตรกร ในปัจจุบัน ซึ่งควรเน้นการส่งบุคคลออกไปประจำปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับเกษตรกรในท้องถิ่น แต่เนื่องจากบุคคลากรมีจำกัด ประกอบกับลักษณะงานเป็นการให้บริการทั้งด้านป้องกันโรค ล่วงหน้าและให้ความรู้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึง

- ปัญหาการจัดทำแผนประสานการปฏิบัติการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปศุสัตว์ จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีหลายหน่วยงานที่มีกิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกันกับการปศุสัตว์ ซึ่งไม่ได้มีการกำหนดหรือจัดให้ประสานสัมพันธ์กันทั้งในระดับนโยบายและแผน การดำเนินงานการปศุสัตว์

(3) ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตปศุสัตว์

- การเลี้ยงสัตว์แบบชาวบ้านไม่มีการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ที่ดี เป็นการเลี้ยงแบบปล่อย ไม่ใช่เพื่อการค้า ทำให้สัตว์เลี้ยงมีคุณภาพต่ำ

- วิธีการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย และการจัดการฟาร์มที่ถูกต้อง

(4) ปัญหาเกี่ยวกับทำเลเลี้ยงสัตว์และแหล่งอาหารสัตว์

- พื้นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะมีน้อยลงทุกปี ทำให้เกษตรกรประสบกับการขาดแคลนอาหารเลี้ยงสัตว์ในฤดูแล้ง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีพื้นที่เลี้ยงสัตว์ส่วนตัว

- เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในการปลูกพืชอาหารสัตว์

- การขาดแคลนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่ดีและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่

- วัสดุคูปอาหารสัตว์มีราคาแพง

- เกษตรกรไม่รู้จักวิธีใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบเหลือใช้ ผลพลอยได้ทางการเกษตรมาใช้ทางการเลี้ยงสัตว์ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(5) ปัญหาเกี่ยวกับโรคระบาดสัตว์

- ใน โค กระบือ แพะ แกะ สุกร มีปัญหาของโรคปากและเท้าเปื่อย ซึ่งยังไม่สามารถจัดให้หมดสิ้นไปได้ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีสัตว์หนาแน่น ในช่วงฤดูฝน
- ในสัตว์ปีก ไก่ มีปัญหาโรคนิวคาสเซิล และอหิวาต์ไก่อระบาดมากในช่วงฤดูร้อนของทุกปี

(6) ปัญหาเกี่ยวกับแหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำในฤดูแล้ง น้ำจะน้อยไม่เพียงพอต่อใช้ทั้งในด้านกลีกรรรมและปศุสัตว์ พื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำมากที่สุด ได้แก่ อําเภอเลาขวัญ อําเภอบ่อพลอย และอําเภอพนมทวน
- ขาดการสร้างสถานที่กักเก็บน้ำในฤดูฝนไว้ใช้ในด้านการกลีกรรรม และการเลี้ยงสัตว์

(7) ปัญหาเกี่ยวกับการตลาดปศุสัตว์

- เกษตรกรไม่มีการรวมกลุ่ม พ่อค้าคนกลางจึงสามารถเอารัดเอาเปรียบโดยการกดราคารับซื้อ เช่น สุกร แพะ แกะ
- เกษตรกรไม่มีความรู้ด้านระบบตลาด เพราะขาดระบบข้อมูลและข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์

(8) ปัญหาเกี่ยวกับสินเชื่อ

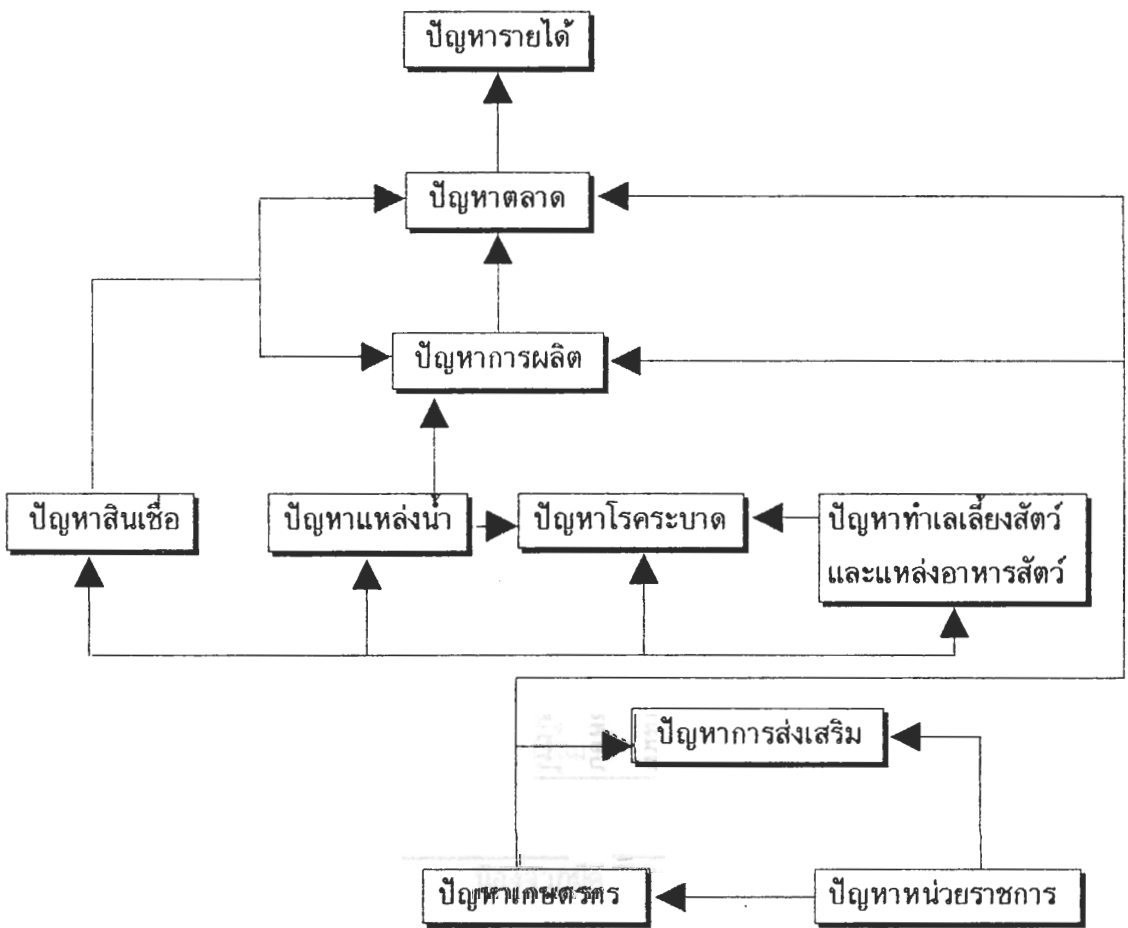
- เกษตรกรขาดแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการขยายการผลิต และเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดหลักประกันในการกู้ยืมเงิน จึงทำให้เกษตรกรกู้ยืมเงินจากสถาบันแหล่งเงินกู้ได้ยาก นอกจากนี้ สถาบันแหล่งเงินทุนไม่ค่อยมีเจ้าหน้าที่คอยให้คำแนะนำช่วยเหลือในการประกอบการตามคำขอกู้เงิน
- เกษตรกรยังมีความผูกพันกับพ่อค้าท้องถิ่น เนื่องจากลักษณะการชำระเงินเป็นเงินประจำวันของเกษตรกรเป็นเงินเชื่อ

ตารางที่ 4.32 สถาบันเกษตรกรของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	กลุ่มยุวเกษตรกร	กลุ่มส่งเสริมการเกษตร
1. เมืองกาญจนบุรี	9	6	1	4
2. ท่าม่วง	43	19	13	19
3. ท่ามะกา	18	29	22	-
4. พนมทวน	3	36	11	15
5. บ่อพลอย	2	9	3	10
6. ไทรโยค	4	6	3	-
7. ทองผาภูมิ	1	5	3	10
8. สังขละบุรี	1	7	5	2
9. ศรีสวัสดิ์	1	5	5	-
10. เลาชวีญ	6	5	4	5
11. กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย	1	1	-	2
รวม	59	126	70	67

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.21 โครงสร้างปัญหาปศุสัตว์

ตารางที่ 4.33 สถาบันเกษตรกรด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

ลำดับที่	อำเภอ	กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงโคนม	กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงโคเนื้อ	กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงสุกร	กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงแพะ/แกะ	กลุ่มเกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ปีก	กลุ่มสตรี ปศุสัตว์พัฒนา
1	เมืองกาญจนบุรี	1	3	0	3	2	0
2	ท่าม่วง	2	5	3	6	3	1
3	ท่ามะกา	1	3	2	2	2	0
4	พนมทวน	0	6	2	3	3	1
5	บ่อพลอย	0	2	0	2	2	0
6	ไทรโยค	0	2	0	1	1	0
7	ทองผาภูมิ	0	2	1	0	1	0
8	สังขละบุรี	0	2	0	2	3	0
9	ศรีสวัสดิ์	0	2	0	2	2	0
10	เลาขวัญ	0	2	3	2	1	0
11	กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย	0	1	0	0	0	0
	รวม	4	30	11	23	20	2

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดกาญจนบุรี

(9) ปัญหาเกี่ยวกับรายได้

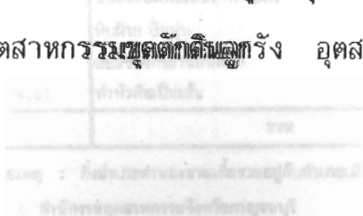
- ปัญหาทางด้านรายได้ของเกษตรกรขึ้นอยู่กับผลผลิตด้านปศุสัตว์ จากปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว จึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของเกษตรกรและปัญหาหน่วยงานราชการ เป็นอันดับแรก (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 4.21)

4.3 โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม

จากการศึกษาโครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. 2531 และ ปี พ.ศ. 2536 พบว่า มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ตามอำเภอต่าง ๆ มากมาย อุตสาหกรรมแต่ละประเภทมีการใช้เงินลงทุนและกำลังแรงงานมากน้อยต่างกันไป โดยอำเภอเมืองฯ อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา จะมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการผลิต ประกอบ และซ่อมเครื่องจักรกลกระจุกตัวอยู่ค่อนข้างมาก อุตสาหกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่จะใช้เงินลงทุนไม่มากนัก และใช้กำลังแรงงานค่อนข้างน้อย อุตสาหกรรมที่น่าสนใจในพื้นที่อำเภอดังกล่าว ได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาล และอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ อุตสาหกรรมเหล่านี้เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้เงินทุนค่อนข้างสูง และใช้แรงงานในการผลิตค่อนข้างมาก และมีความเชื่อมโยงกับการผลิตในภาคเกษตรกรรม กล่าวได้ว่า อำเภอเมืองฯ อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการลงทุนด้านอุตสาหกรรมค่อนข้างสูง เนื่องจากมีความพร้อมของระบบโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ตลอดจนการกระจายผลผลิตออกสู่ตลาด ทำให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจของจังหวัดมากกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

นอกจากพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอดังกล่าวแล้วพื้นที่อื่น ๆ ของจังหวัดกาญจนบุรี ก็มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่พอสมควร เนื่องจากมีความได้เปรียบในด้านที่ตั้งและความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรซึ่งช่วยดึงดูดให้อุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เข้ามาลงทุน เช่น

อำเภอพนมทวน มีการลงทุนในอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการก่อสร้าง เช่น อุตสาหกรรมตุตทราย และอุตสาหกรรมขุดตัดดินและถมดิน อุตสาหกรรมเหล่านี้มีการใช้เงินลงทุนและกำลังแรงงานค่อนข้างสูง

อำเภอไทรโยค มีการลงทุนในอุตสาหกรรมทำเครื่องเรือน และส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้าง

อำเภอทองผาภูมิ มีการลงทุนเกี่ยวกับการแปรรูปสินค้าเกษตร การผลิตหน่อไม้ดองและหน่อไม้เปียก การทำเฟอร์นิเจอร์หวาย

อำเภอบ่อพลอย มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมผลิตอัญมณีและเครื่องประดับ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรในด้านนี้ค่อนข้างสมบูรณ์

ส่วนอำเภอเลาขวัญ อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอลี้ขลับบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมกระจายตัวอยู่ค่อนข้างน้อย และเป็นโรงงานขนาดเล็กใช้แรงงานน้อย

จะเห็นได้ว่าแต่ละอำเภอของจังหวัดกาญจนบุรีมีการลงทุนด้านอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยการผลิตหลักทั้งในเรื่องที่ตั้ง การคมนาคม แรงงาน และวัตถุดิบ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละอำเภอ ทั้งนี้ยกเว้นโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับซ่อมเครื่องยนต์และเครื่องจักรกล ซึ่งกระจายตัวอยู่ทั่วไปในแทบทุกอำเภอ

ตารางที่ 4.34 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาลุศสาหกรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน(โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
๑5(1)	ซ่อมและเคาะฟันสิบลยนต์	36	60	24
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	7	16	9
3(4)	ตุ๊กทราย	21	30	9
64(19)	กลึงและเชื่อมโลหะ	0	7	7
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตผสมยิบซั่ม	7	14	7
66	ผลิตซ่อมเครื่องจักรอุปกรณ์	3	8	5
๑(1)	สีข้าว	15	20	5
51	ยางรถ ยางนอก ยางโน	8	13	5
34(1)	แปรรูป เลื่อยไม้ เขาะร่องไม้ อบอุ่น	3	7	4
14	น้ำแข็ง	2	5	3
65	ซ่อมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	17	20	3
35	ทำเฟอร์นิเจอร์หวาย ตะเกียบ ไม้จิ้มฟันจากไม้ไผ่	0	2	2
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเหมืองแร่	0	2	2
71	ซ่อมแบบเคอร์รี่ ไดนาโม	4	6	2
2(1)	อบเมล็ดพืช	0	2	2
๑5(2)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	0	2	2
41	การพิมพ์ ทำนพิมพ์ เย็บเล่ม ทำปก แม่พิมพ์	3	4	1
85	ทำเครื่องดนตรีไทย	0	1	1
๑1	แปงบรรจุแก๊สหุงต้ม	0	1	1
10(1)	ทำขนมปัง ขนมเบี๊ยะ	0	1	1
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	1	2	1
12(11)	ทำไอศกรีม	1	2	1
3(1)	ชุด ระเบิด ย่อยหิน	5	6	1
3(3)	ร่อนทราย	1	2	1
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0	1	1
4(3)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์	0	1	1
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้างอาคาร	6	7	1
34(2)	วงกบ ประตู หน้าต่าง	4	5	1
6(1)	ผลิตอาหารสำเร็จรูปจากผักและผลไม้	1	2	1
4(2)	ทำกุนเชียง	0	1	1
36	ผลิตแผ่นไม้รองอุปกรณ์ไฟฟ้า	0	1	1
15(4)	ล้างรถยนต์	0	1	1
๑4(19)	กลึง เชื่อม ซ่อมรถยนต์	0	1	1
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	8	8	0
60	ถลุงโลหะที่สกัดจากสินแร่	1	1	0
70	ผลิตซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ	1	1	0
10(3)	อาหารจากแป้งป็นเส้น เม็ด ขึ้น	1	1	0
11(2)	น้ำตาทรายแดง	1	1	0
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	1	1	0
57(1)	ซิเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาสเตอร์	1	1	0
6(2)	ทำห้องเย็น และน้ำปลา	1	1	0
64(๑)	เครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	1	1	0
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	3	3	0
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	3	3	0
15(2)	ป่นและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	6	5	-1
2(4)	หีบฝ้าย ปั่นฝ้าย	1	0	-1
78(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	7	1	-6
๑(๑)	ทำหัวพืชป็นเส้น	53	36	-17
	รวม	234	317	83

หมายเหตุ : กิ่งอำเภอสามชุกมาตั้งรวมอยู่กับอำเภอเมือง

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.35 การเปลี่ยนแปลงเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและเคาะฟันสิริยนต์	7.878	85.089	77.221
6(1)	ผลิตอาหารสำเร็จรูปจากผักและผลไม้	9.9	74.039	64.139
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเหมืองแร่	0	38.55	38.55
3(9)	ซ่อมทนาย	1.51	31.11	29.6
14	น้ำแข็ง	2.7	22.303	19.603
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตผสมยิบซัม	3.108	21.83	18.722
2(1)	อเนมัลติคัท	0	18.65	18.65
36	ผลิตแผ่นไม้อองอุปกรณ์ไฟฟ้า	0	15.9	15.9
3(4)	อุตสาหกรรม	24.52	38.66	14.14
34(1)	แปรรูป เสื่อใย โส เขาะรองไม้ ออบไม้	3.167	14.587	11.42
64(18)	กลึงและเชื่อมโลหะ	0	6.537	6.537
9(1)	สีข้าว	1.85	7.742	5.892
15(2)	ปั้นและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	11.884	17.58	5.696
94(13)	กลึง เชื่อม ซ่อมรถยนต์	0	5.568	5.568
66	ผลิตซ่อมเครื่องจักรอุปกรณ์	1.071	5.464	4.393
91	แปงบรรจุแก๊สหุงต้ม	0	4.1	4.1
3(1)	ชุด ระเบิด ย่อยหิน	16.23	18.625	2.395
4(2)	ทำกุนเชียง	0	1.24	1.24
64(9)	เครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	0.089	0.89	0.801
85	ทำเครื่องดนตรีไทย	0	0.76	0.76
36	ผลิตแผ่นไม้อองอุปกรณ์ไฟฟ้า	0	0.76	0.76
34(2)	วงกบ ประตู หน้าต่าง	3.04	3.64	0.6
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0	0.6	0.6
15(4)	ล้างรถยนต์	0	0.59	0.59
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	0.6	1.1	0.5
4(3)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์	0	0.42	0.42
41	การพิมพ์ ทำนพิมพ์ เย็บเล่ม ทำปก แม่พิมพ์	1.95	1.7	0.35
95(2)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	0	0.336	0.336
71	ซ่อมแบตเตอรี่ โดนาโม	0.16	0.443	0.283
10(1)	ทำขนมปัง ขนมเบี๊ยะ	0	0.27	0.27
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	2.268	2.382	0.114
80	ถลุงโลหะตะกั่วจากสินแร่	85	85	0
70	ผลิตซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ	0.1	0.1	0
10(3)	อาหารจากแป้งป็นเส้น เม็ด ซีน	0.2	0.2	0
11(2)	น้ำตาลทรายแดง	2.2	2.2	0
57(1)	ซิเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาคเตอร์	4.3	4.3	0
6(2)	ทำห้องเย็น และนั่งปลาทุ	0.5	0.5	0
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	8.06	8.03	-0.03
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	1.391	1.251	-0.14
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้างอาคาร	1.639	1.488	-0.151
12(11)	ทำไอศกรีม	0.345	0	-0.345
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	1	0.1	-0.9
78(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	1.55	0.257	-1.293
9(6)	ทำหัวพืชเป็นเส้น	22.69	21.119	-1.571
51	ยางรถ ยางนอก ยางโน	9.14	6.922	-2.218
2(4)	หีบฝ้าย ปั่นปูน	4.2	0	-4.2
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	37.552	27.448	-10.104
65	ซ่อมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	13.166	0	-13.166
	รวม	284.36	600.39	316.032

หมายเหตุ : กิ่งอำเภอสามมะขามตั้งรวมอยู่กับอำเภอเมืองฯ

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.36 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
6(1)	ผลิตอาหารสำเร็จรูปจากผักและผลไม้	160	551	401
95(1)	ซ่อมและเคาะพวงสวิตช์	123	275	152
35	ทำเฟอร์นิเจอร์หวาย ตะเกียบ ไม้จิ้มฟันจากไม้ไผ่	0	129	129
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตผสมยิบซั่ม	40	153	113
34(1)	แปรรูป เตื่อยไส เเขาะรองไม้ อบไม้	99	181	82
3(4)	อุตสาหกรรม	103	154	51
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำเหมืองแร่	0	40	40
3(1)	อุตสาหกรรม ย่อยหิน	56	86	30
66	ผลิตซ่อมเครื่องจักรอุปกรณ์	14	41	27
14	น้ำแข็ง	18	44	26
2(1)	อบเมล็ดพืช	0	26	26
64(13)	กึ่งและเชื่อมโลหะ	0	23	23
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	23	44	21
3(3)	รถยนต์	7	24	17
34(2)	วงกบ ประตู หน้าต่าง	35	50	15
65	ซ่อมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	67	81	14
9(1)	สีข้าว	24	37	13
85	ทำเครื่องดนตรีไทย	0	11	11
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	16	26	10
15(4)	ล้างรถยนต์	0	10	10
10(1)	ทำขนมปัง ขนมเบี๊ยะ	0	8	8
4(2)	ทำกุนเชียง	0	7	7
51	ยางรถ ยางนอก ยางใบ	27	33	6
36	เฟอร์นิเจอร์หวาย ตะเกียบ ไม้จิ้มฟัน	0	6	6
91	แบ่งบรรจุแก๊สหุงต้ม	0	5	5
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0	5	5
71	ซ่อมแบบเคเตอร์ โคนาโม	12	15	3
95(2)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	0	3	3
12(11)	ทำไอศกรีม	4	7	3
94(13)	กึ่ง เชื่อม ซ่อมรถยนต์	0	3	3
41	การพิมพ์ ทำแม่พิมพ์ เย็บเล่ม ทำปก แม่พิมพ์	14	16	2
4(9)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์	0	1	1
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้างอาคาร	25	25	0
60	ถลุงโลหะตะกั่วจากสินแร่	124	124	0
70	ผลิตซ่อมแซมเครื่องสูบน้ำ	2	2	0
10(3)	อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด ชิ้น	4	4	0
11(2)	น้ำตาลทรายและ	86	86	0
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	220	220	0
57(1)	ซีเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาสเตอร์	74	74	0
6(2)	ทำห้องเย็น และนั่งปลาชุก	4	4	0
64(9)	เครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	1	1	0
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	6	6	0
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	225	217	-8
78(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์	12	2	-10
2(4)	หีบฝ้าย ปั่นปูน	13	0	-13
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	101	70	-31
15(2)	แป้งและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	64	32	-32
9(6)	ทำหัวพืชเป็นเส้น	380	293	-87
	รวม	2,173	3,255	1,082

หมายเหตุ : กิ่งอำเภอตำบลมะขามเดี่ยวรวมอยู่กับอำเภอเมืองฯ

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.37 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานราชสาขาลุดสาหกรรม

ในเขตอำนาจท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2521-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน(โรง)		
		2521	2534	การเปลี่ยนแปลง
96(1)	ซ่อมรถยนต์	46	63	17
9(4)	ทำอาหารสำเร็จรูปจากพืช	2	4	2
9(2)	ทำแป้งเป็นอาหาร	2	0	-2
9(1)	สีข้าว	84	76	-8
87(4)	ทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า	0	1	1
8(1)	ผลิตผัก ผลไม้และผลไม้บรรจุกระป๋อง	0	2	2
78(1)	สร้าง ประกอบ ติดแปลงสภาพจักรขยายนต์	1	0	-1
77(2)	ทำท่อโอสเลียรยนต์	10	11	1
77(1)	ต่อตั้งถังรถ	9	13	4
74(5)	ซ่อมแบตเตอรี่	2	1	-1
67(6)	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องเป่าขวดจากพลาสติก	0	1	1
64(13)	กลึงและเชื่อมโลหะ	0	13	13
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	10	8	-2
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	9	15	6
53(4)	ทำภาชนะบรรจุจากพลาสติก เช่น ขวด	0	2	2
43(1)	ผลิตปุ๋ยเคมี	4	3	-1
4(3)	ทำลูกชิ้น	1	1	0
38(2)	ทำแผ่นใยไม้อัดแข็ง	0	1	1
34(2)	รวมกับประตู หน้าต่าง	2	4	2
34(1)	แปรรูป เสื่อย โส เสาโรง อบไม้	13	11	-2
3(5)	ลำเลียงกรวดทรายด้วยระบบสายพาน	0	1	1
3(4)	อุตสาหกรรม	2	26	24
3(1)	ไม้ บดหิน	2	2	0
28(1)	ผลิตภัณฑจากอาหารสัตว์	0	2	2
22(2)	ทอผ้า	1	0	-1
20(1)	ทำน้ำดื่ม	1	1	0
15(2)	ปั้นและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	3	3	0
15(1)	อาหารสำเร็จรูป	1	2	1
12(11)	ทำไอศกรีม	0	1	1
11(3)	น้ำคาลดิบ น้ำคาลทรายขาว	10	8	-2
11(2)	น้ำคาลทรายแดง	6	4	-1
10(3)	อาหารตากแห้ง เป็นเม็ด เส้น ชัน	1	3	2
10(2)	ขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	1	2	1
71	ซ่อมแบตเตอรี่ โคมไฟ	7	6	-2
70	ซ่อมรถแทรกเตอร์	3	3	0
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องตัดหิน	1	1	0
68	ซ่อมเครื่องจักรใช้ในการถลุง	16	14	-1
66	ซ่อมเครื่องยนต์	21	19	-2
61	ผลิต ซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ทำด้วยเหล็ก	1	0	-1
60	ทำอิฐ	6	10	4
51	ซ่อมยางในรถยนต์	18	19	1
41	การพิมพ์ การทำแผ่น เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	5	1	-4
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	2	3	1
36	ผลิตภัณฑจากไม้ไผ่	0	2	2
32	ผลิตกระดาษจากหนังเทียม	0	1	1
14	ทำน้ำแข็ง	3	4	1
	รวม	304	367	63

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.38 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนราชอาณาจักรอุตสาหกรรม

ในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน(ล้านบาท)		
		2531	2534	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมรถยนต์	9.389	44.392	35.003
9(4)	ทำอาหารสำเร็จรูปจากพืช	0.262	2.966	2.694
9(2)	ทำแป้งเป็นอาหาร	1.806	0.000	-1.806
9(1)	สีข้าว	12.137	18.020	5.883
87(4)	ทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า	0.000	0.368	0.368
8(1)	ผลิตผัก ผลไม้และผลไม้บรรจุกระป๋อง	0.000	96.300	96.300
78(1)	สร้าง ประกอบ ตัดแปลงสภาพจักรยายนต์	0.073	0.000	-0.073
77(2)	ทำท่อโอสถียรถยนต์	0.708	7.892	7.186
77(1)	ต่อตั้งถังรด	4.221	8.430	4.209
74(6)	ซ่อมแบตเตอรี่	0.272	0.147	-0.125
87(8)	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องเป่าขวดจากพลาสติก	0.000	29.130	29.130
64(13)	กลึงและเชื่อมโลหะ	0.000	10.757	10.757
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	1.514	0.934	-0.580
68(1)	ทำคอนกรีตบดบล็อก	6.422	10.220	3.798
63(4)	ทำภาชนะบรรจุจากพลาสติก เช่น ขวด	0.000	8.200	8.200
43(1)	ผลิตปุ๋ยเคมี	29.210	26.210	-3.000
4(3)	ทำลูกชิ้น	1.300	1.300	0.000
38(2)	ทำแผ่นใยไม้อัดแข็ง	0.000	90.000	90.000
34(2)	วงกบประตู หน้าต่าง	1.100	3.936	2.836
34(1)	แปรรูป เสื่อ ไซ เสา ร่อง อบไม้	11.628	9.686	-1.940
3(6)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพาน	0.000	2.800	2.800
3(4)	ชุดทราย	7.076	139.006	131.930
3(1)	ไม้ บดหิน	0.300	1.760	1.460
28(1)	ผลิตภัณฑจากอาหารสัตว์	0.000	2.463	2.463
22(2)	ทอผ้า	0.250	0.000	-0.250
20(1)	ทำน้ำดื่ม	1.556	1.556	0.000
16(2)	ปั่นและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	12.673	12.673	0.000
16(1)	อาหารสำเร็จรูป	26.000	35.000	9.000
12(11)	ทำไอศกรีม	0.000	1.700	1.700
11(3)	น้ำตาลดิบ น้ำตาลทรายขาว	6,838.000	6,213.000	-425.000
11(2)	น้ำตาลทรายแดง	2.025	91.730	89.705
10(3)	อาหารตากแห้ง เป็นเม็ด เส้น ชีส	2.100	2.362	0.262
10(2)	ขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	0.225	0.285	0.060
71	ซ่อมแบตเตอรี่ ไดนาโม	10.080	0.882	-9.198
70	ซ่อมรถแทรกเตอร์	1.334	1.324	-0.010
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องตัดหิน	13.200	13.200	0.000
66	ซ่อมเครื่องจักรใช้ในการกลึงกรรม	9.216	11.163	1.948
65	ซ่อมเครื่องยนต์	12.137	15.599	3.462
61	ผลิต ซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ทำด้วยเหล็ก	0.233	0.000	-0.233
56	ทำอิฐ	1.361	6.134	4.773
51	ซ่อมยางในรถยนต์	4.097	5.622	1.525
41	การพิมพ์ การทำหนังสือ เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	3.510	3.510	0.000
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	0.420	0.674	0.154
36	ผลิตภัณฑจากไม้ไผ่	0.000	2.750	2.750
32	ผลิตกระเปาะจากพืชมะเขือเทศ	0.000	2.000	2.000
14	ทำน้ำมันเชื้อ	201.630	211.990	10.360
	รวม	7,027.157	7,147.838	120.681

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.39 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2534	การเปลี่ยนแปลง
96(1)	ซ่อมรถยนต์	188	306	117
9(4)	ทำอาหารสำเร็จรูปจากพืช	5	58	53
9(2)	ทำแป้งเป็นอาหาร	43	0	-43
9(1)	สีข้าว	154	142	-12
87(4)	ทำดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้า	0	17	17
8(1)	ผลิตผัก ผลไม้และผลไม้บรรจุกระป๋อง	0	1,800	1,800
78(1)	สร้าง ประกอบ ติดแปลงสภาพจักรยายนต์	2	0	-2
77(2)	ทำท่อโอเลียมรถยนต์	26	74	48
77(1)	ติดตั้งถังรด	82	114	32
74(5)	ซ่อมแบตเตอรี่	12	1	-11
67(6)	ผลิตเครื่องจักรและเครื่องเป่าขวดจากพลาสติก	0	70	70
64(13)	กลึงและเชื่อมโลหะ	0	60	60
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	52	52	0
68(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	36	75	39
63(4)	ทำภาชนะบรรจุจากพลาสติก เช่น ขวด	0	51	51
43(1)	ผลิตปุ๋ยเคมี	90	73	-17
4(3)	ทำลูกชิ้น	20	20	0
38(2)	ทำแผ่นใยไม้อัดแข็ง	0	77	77
34(2)	วงกบประตู หน้าต่าง	8	29	21
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไซ เสาร่อง อบไม้	88	49	-39
3(6)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพาน	0	2	2
3(4)	ดูดทราย	11	206	196
3(1)	ไม้ บดหิน	13	13	0
28(1)	ผลิตภัณฑ์จากอาหารสัตว์	0	196	196
22(2)	ทอผ้า	3	0	-3
20(1)	ทำน้ำดื่ม	12	12	0
16(2)	บ่มและบดพืชเป็นอาหารสัตว์	78	78	0
16(1)	อาหารสำเร็จรูป	34	147	113
12(11)	ทำไอศกรีม	0	6	6
11(3)	น้ำตาลดิบ น้ำตาลทรายขาว	7,279	7,313	34
11(2)	น้ำตาลทรายแดง	55	113	58
10(3)	อาหารตากแห้ง เป็นเม็ด เส้น ขึ้น	9	19	10
10(2)	ขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	6	13	7
71	ซ่อมแบตเตอรี่ ไดนาโม	75	18	-57
70	ซ่อมรถแทรกเตอร์	19	18	-1
68	ผลิตซ่อมแซมเครื่องตัดหิน	22	22	0
66	ซ่อมเครื่องจักรใช้ในการกลึงกรรม	65	102	37
65	ซ่อมเครื่องยนต์	84	103	19
61	ผลิต ซ่อมแซม เครื่องมือเครื่องใช้ทำด้วยเหล็ก	2	0	-2
58	ทำอิฐ	43	141	98
61	ซ่อมยางไนโรยยนต์	33	34	1
41	การพิมพ์ การทำพิมพ์ เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	25	25	0
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ แก้ว ยาง	8	10	2
35	ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่	0	25	25
32	ผลิตกระดาษจากหนังเทียม	0	35	35
14	ทำน้ำแข็ง	12	32	20
	รวม	8,692	11,747	3,055

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.40 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน(โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและเคาะฟันสิรถยนต์	0	20	20
9(6)	ทำหัวพีซเป็นเส้น แวน แฟง	59	56	-4
9(3)	บด ปั่น เม็ดพีซ หัวพีซ	1	0	-1
9(2)	ทำแป้งเป็นอาหาร	3	2	-1
9(1)	สีข้าว	44	6	-38
8(1)	ทำหม้อไม้บรรจุใบ	0	2	2
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	1	3	2
77(1)	สร้างประกอบ คัดแปลง สภารถยนต์	6	6	0
74(6)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	1	1	0
64(9)	เครื่องใช้เหล็ก ๆ จากโลหะ	2	2	0
64(13)	ทำเกลียวท่อนและเชื่อมโลหะ	0	4	4
64(1)	ทำทองตั้งเหล็กเก็บน้ำ	1	0	-1
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้างอาคาร	3	6	3
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตยิบซั่ม	5	14	9
53(4)	ทำถุงพลาสติก	0	1	1
48(4)	ผลิตดอกไม้เพลิง	0	1	1
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	1	1	0
42(1)	บดหินปูน	0	1	1
4(3)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ สกัดไขมันบริสุทธิ์	1	1	0
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	1	3	2
38(4)	ทำโบระหัดวิดน้ำ	0	1	1
34(2)	วงกบประตู-หน้าต่าง	5	10	5
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไม้ เสาโรง อบไม้	7	5	-2
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0	17	17
3(4)	อุตสาหกรรม	25	37	12
3(1)	ชุด ระเบิด ย่อยหิน	3	8	5
21(3)	ยาอัด ยาเส้น ยาเส้นปรุง	1	1	0
20(1)	น้ำดื่ม	2	1	-1
2(3)	ทำยาเส้น บรรจุยาเส้น	0	1	1
15(2)	ปั้นและบดพีซเป็นอาหารสัตว์	8	9	1
15(1)	อาหารสำเร็จรูป	1	1	0
12(7)	มะขามกวน น้ำพริก	0	1	1
11(3)	น้ำตาลทรายดิน น้ำตาลทรายขาว	2	2	0
10(3)	อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด ซัน	1	1	0
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	1	1	0
95	ซ่อมเครื่องยนต์ของยานขับเคลื่อน	13	0	-13
90	จัดหน้า ทำให้น้ำบริสุทธิ์	2	2	0
71	ซ่อมแบตเตอรี่ ไดนาโม	2	0	-2
70	ผลิตคัตแปลง ซ่อมเครื่องสูบน้ำ	1	3	2
66	ซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	2	2	0
65	ผลิตซ่อมแซมเครื่องยนต์	16	17	1
57	ซีเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาสติก	1	0	-1
56	ซีรู กระเบื้อง ท่อ เบ้าหลอมโลหะ	3	6	3
51	ยางรถ ยางนอก ยางโน	11	9	-2
41	การพิมพ์ ทำแฟ้ม เย็บเล่ม ทำปก	1	1	0
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ ยาง แก้ว	3	4	1
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไผ่ หวาย	1	5	4
16	สุรา	2	2	0
	รวม	243	276	33

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.41 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนราชอาณาจักรอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน(ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและเคาะฟันสิรยนต์	0.000	3.093	3.093
9(6)	ทำหัวพีซเป็นเส้น แวน แฟง	26.010	24.790	-1.220
9(3)	บด ปั่น เม็ดพีซ หัวพีซ	0.500	0.000	-0.500
9(2)	ทำแป้งเป็นอาหาร	16.710	15.900	-0.810
9(1)	สีข้าว	10.894	10.964	0.070
8(1)	ทำหน่อไม้บรรจุปีบ	0.000	107.020	107.020
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	0.180	0.565	0.385
77(1)	สร้างประกอบ ตัดแปลง สภารถยนต์	3.130	3.860	0.730
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	0.007	0.007	0.000
64(9)	เครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	0.197	0.008	-0.189
64(13)	ทำเกลียวท่อนและเชื่อมโลหะ	0.000	1.922	1.922
64(1)	ทำทองแดงเหล็กเก็บน้ำ	0.500	0.000	-0.500
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้างอาคาร	0.354	2.162	1.808
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตยิบซั่ม	8.477	31.249	22.772
53(4)	ทำถุงพลาสติก	0.000	0.930	0.930
48(4)	ผลิตดอกไม้เพลิง	0.000	0.030	0.030
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	0.200	0.200	0.000
42(1)	บดหินปูน	0.000	2.300	2.300
4(3)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ สกัดไขมันบริสุทธิ์	0.026	0.527	0.501
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	0.053	2,100.000	2,099.947
36(4)	ทำโบระหัดวิดน้ำ	0.000	0.060	0.060
34(2)	วงกบประตู-หน้าต่าง	0.986	8.660	7.674
34(1)	แปรรูป ฝอย ใส ธาระรอง อบไม้	6.930	4.820	-2.110
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0.000	15.032	15.032
3(4)	อุตสาหกรรม	23.939	77.761	53.822
5(1)	ซูด ระเบิด ฮอยหิน	3.850	60.380	56.530
21(3)	ยาอัด ยาเส้น ยาเส้นปรุง	1.650	1.650	0.000
20(1)	น้ำดื่ม	4.100	2.050	-2.050
2(3)	ทำยาเส้น บรรจุยาเส้น	0.000	1.400	1.400
15(2)	ปั้นและบดพีซเป็นอาหารสัตว์	6.242	9.942	3.700
15(1)	อาหารสำเร็จรูป	25.500	15.500	-10.000
12(7)	มะขามกวน น้ำพริก	0.000	0.170	0.170
11(3)	น้ำศาลทรายดิบ น้ำศาลทรายขาว	1,998.800	4,076.800	2,078.000
10(3)	อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด ขึ้น	0.290	0.290	0.000
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	0.127	0.127	0.000
95	ซ่อมเครื่องยนต์ของยานขับเคลื่อน	1.349	0.000	-1.349
90	จัดหาน้ำ ทำให้น้ำบริสุทธิ์	1.000	1.000	0.000
71	ซ่อมแบตเตอรี่ ไดนาโม	0.242	0.000	-0.242
70	ผลิตตัดแปลง ซ่อมเครื่องสูบน้ำ	0.560	2.580	2.020
66	ซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	1.600	1.450	-0.150
65	ผลิตซ่อมแซมเครื่องยนต์	7.720	5.914	-1.806
57	ซีเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาสติก	2.300	0.000	-2.300
56	อิฐ กระเบื้อง ท่อ เบ้าหลอมโลหะ	0.807	1.789	0.982
51	ยางรถ ยางนอก ยางโน	1.376	2.099	0.723
41	การพิมพ์ ทำหมึก เย็บเล่ม ทำปก	0.805	0.805	0.000
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ ยาง แก้ว	0.030	0.484	0.454
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไฟ หวาย	6.032	20.411	14.379
16	สุรา	57.429	234.650	177.221
	รวม	2,220.902	6,851.351	4,630.449

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.42 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานวิชาชีพอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและเคาะฟันสิรดยนต์	0	75	75
9(6)	ทำหัวพีซเป็นเส้น แวน แฟง	357	347	-10
9(8)	บด ปั่น เม็ดพีซ หัวพีซ	4	0	-4
9(2)	ทำนึ่งเป็นอาหาร	95	87	-8
9(1)	สีข้าว	88	84	-4
8(1)	ทำหม้อไม้บรจูปีน	0	415	415
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	1	9	8
77(1)	สร้างประกอบ ดัดแปลง สภารถยนต์	59	61	2
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	1	1	0
64(9)	เครื่องใช้เล็ก ๆ จากโลหะ	11	12	1
64(18)	ทำเกลียวท่อนและเชื่อมโลหะ	0	27	27
64(1)	ทำห้องตั้งเหล็กเก็บน้ำ	15	0	-15
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในอาคารก่อสร้างอาคาร	7	31	24
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตอัดเข็ม	21	70	49
53(4)	ทำถุงพลาสติก	0	5	5
48(4)	ผลิตดอกไม้เพลิง	0	7	7
43(1)	ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์	8	8	0
42(1)	บดหินปูน	0	11	11
4(3)	ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปจากเนื้อสัตว์ สกัดไขมันบริสุทธิ์	4	5	1
38(2)	กระดาษ กระดาษแข็ง	130	720	590
36(4)	ทำใบระหวัดไม้	0	3	3
34(2)	วงกบประตู-หน้าต่าง	16	62	46
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไซ เศษร่อง อดไม้	92	45	-47
3(5)	ลำเลียงกวาดทรายด้วยระบบสายพานลำเลียง	0	115	115
3(4)	คูศทราย	156	181	25
3(1)	ชุด ระเบิด ย่อยหิน	39	149	110
21(3)	ยาอัด ยาเส้น ยาเส้นปรุง	17	17	0
20(1)	น้ำดื่ม	23	13	-10
2(3)	ทำยาเส้น บรรจุยาเส้น	0	25	25
15(2)	ปั้นและบดพีซเป็นอาหารสัตว์	41	57	16
15(1)	อาหารสำเร็จรูป	9	9	0
12(7)	มะขามกวน น้ำพริก	0	20	20
11(3)	น้ำศาลทรายดิบ น้ำศาลทรายขาว	1,096	1,391	295
10(3)	อาหารจากแป้งเป็นเส้น เม็ด ขึ้น	4	4	0
10(2)	ทำขนมปังกรอบ ขนมอบแห้ง	4	4	0
95	ซ่อมเครื่องยนต์ของยานขับเคลื่อน	42	0	-42
90	จัดหาน้ำ ทำให้น้ำบริสุทธิ์	5	5	0
71	ซ่อมแบตเตอรี่ ไดนาโม	4	0	-4
70	ผลิตดัดแปลง ซ่อมเครื่องสูบน้ำ	2	20	18
66	ซ่อมแซมเครื่องจักรและอุปกรณ์	12	7	-5
65	ผลิตซ่อมแซมเครื่องยนต์	67	55	-12
57	ซีเมนต์ ปูนขาว ปูนพลาสเตอร์	11	0	-11
56	อิฐ กระเบื้อง ท่อ เบ้าหลอมโลหะ	15	66	51
51	ยางรด ยางนอก ยางโน	18	22	4
41	การพิมพ์ ทำแม่พิมพ์ เย็บเล่ม ทำปก	2	2	0
37	เฟอร์นิเจอร์จากไม้ ยาง แก้ว	8	14	6
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไฟ ทราย	11	164	153
16	สุรา	364	364	0
	รวม	2,859	4,789	1,930

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.43 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและพ่นสีรถยนต์	0	7	7
9(6)	ทำมันเส้น	8	6	-2
9(1)	สีข้าว	12	14	2
84(3)	เจียรไนนิล-พลอย	0	1	1
84(1)	เจียรไนนิลและทำรูปพรรณเครื่องประดับ	1	1	0
77(1)	ต่อตัวถังรถยนต์ กิ่งและเชื่อมโลหะ	0	1	1
64(13)	กึ่งเชื่อมโลหะ	0	3	3
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	0	2	2
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	3	6	3
34(1)	ไสไม้	1	1	0
15(2)	บดใบกระถิน	3	3	0
15(1)	ผลิตอาหารสัตว์	0	3	3
66	ซ่อมเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการกลีกรรรม	1	1	0
65	ซ่อมเครื่องยนต์	1	4	3
51	ซ่อมยางในรถยนต์	7	6	-1
41	การพิมพ์ ทำแฟ้ม เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	1	0	-1
35	ทำตะเกียบ ไม้จิ้มฟัน และไม้เสียบจากไม้ไผ่	0	1	1
	รวม	38	60	22

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : รวมกิ่งอำเภอหนองปรือ

ตารางที่ 4.44 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและพ่นสีรถยนต์	0.000	1.150	1.150
9(6)	ทำมันเส้น	3.128	2.964	-0.164
9(1)	สีข้าว	2.487	2.905	0.418
84(3)	เจียรระโนนิล-พลอย	0.000	10.000	10.000
84(1)	เจียรระโนนิลและทำรูปพรรณเครื่องประดับ	0.430	0.430	0.000
77(1)	ต่อตัวถังรถยนต์ กิ่งและเชื่อมโลหะ	0.000	1.500	1.500
64(13)	กิ่ง เชื่อมโลหะ	0.000	0.637	0.637
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	0.000	0.262	0.262
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	0.420	1.382	0.962
34(1)	ไสไม้	0.470	0.470	0.000
15(2)	บดใบกระถิน	16.600	4.120	-12.480
15(1)	ผลิตอาหารสัตว์	0.000	14.000	14.000
66	ซ่อมเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการกลั่นกรรม	0.630	0.800	0.170
65	ซ่อมเครื่องยนต์	0.180	0.105	-0.075
51	ซ่อมยางในรถยนต์	0.481	0.360	-0.121
41	การพิมพ์ ทำแฟ้ม เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	0.062	0.000	-0.062
35	ทำตะเกียบ ไม้จิ้มฟัน และไม้เสียบจากไม้ไผ่	0.000	3.760	3.760
	รวม	24.888	44.845	19.957

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : รวมกิ่งอำเภอหนองปรือ

ตารางที่ 4.45 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอปอพลอย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมและพ่นสีรถยนต์	0	22	22
9(6)	ทำมันเส้น	72	61	-11
9(1)	สีข้าว	24	27	3
84(3)	เจียรไนนิล-พลอย	0	63	63
84(1)	เจียรไนนิลและทำรูปพรรณเครื่องประดับ	31	31	0
77(1)	ต่อตัวถังรถยนต์ กิ่งและเชื่อมโลหะ	0	13	13
64(13)	กลึง เชื่อมโลหะ	0	9	9
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	0	9	9
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	10	22	12
34(1)	ไสไม้	4	4	0
15(2)	บดใบกระถิน	34	15	-19
15(1)	ผลิตอาหารสัตว์	0	24	24
66	ซ่อมเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการกลึงกรรม	3	4	1
65	ซ่อมเครื่องยนต์	6	11	5
51	ซ่อมยางในรถยนต์	12	11	-1
41	การพิมพ์ ทำแท้ม เย็บเล่ม ทำปก ทำแม่พิมพ์	2	0	-2
35	ทำตะเกียบ ไม้จิ้มฟัน และไม้เสียบจากไม้ไผ่	0	0	0
	รวม	198	326	128

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : รวมกิ่งอำเภอหนองปรือ

ตารางที่ 4.46 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2534	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์ รถมอเตอร์	17	18	1
9(6)	ทำมันเส้น	4	2	-2
9(1)	สีข้าว	95	101	6
78(1)	สร้าง ประกอบ ดัดแปลงสภาพรถจักรยานยนต์	1	0	-1
77(2)	ทำเบาะ หลังคารถมอเตอร์	4	4	0
77(1)	ต่อตัวถังรถมอเตอร์	4	4	0
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	1	0	-1
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	2	3	1
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	1	4	3
36(1)	ผลิตไม้ไอศกรีมจากไม้ยางพารา	0	1	1
3(4)	คูตทนาย	0	16	16
3(2)	ชุดตัดดินลูกรัง	0	7	7
22(2)	ทอผ้า	0	2	2
12(7)	ทำผลไม้เชื่อม	0	6	6
71	ซ่อมแบตเตอรี่ และไดนาโม	2	3	1
66	ซ่อมเครื่องจักรทางการเกษตร	1	5	4
65	ซ่อมเครื่องยนต์	2	4	2
51	ซ่อมยางในรถมอเตอร์	10	8	-2
43	ผลิตปุ๋ยหมัก	1	1	0
37	ทำเครื่องเรือน	1	2	1
	รวม	146	191	45

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : ไม่มีข้อมูลในปี 2536

ตารางที่ 4.47 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2534	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์ รถยนต์	1.942	2.825	0.883
9(6)	ทำมันเส้น	0.916	0.366	-0.550
9(1)	สีข้าว	12.176	13.120	0.944
78(1)	สร้าง ประกอบ คัดแปลงสภาพรถจักรยานยนต์	0.004	0.000	-0.004
77(2)	ทำเบาะ หลังคารถยนต์	0.453	0.432	-0.021
77(1)	ต่อตัวถังรถยนต์	0.250	0.309	0.059
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	0.020	0.000	-0.020
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	0.075	0.145	0.070
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	0.520	1.665	1.145
36(1)	ผลิตไม้ไอศกรีมจากไม้ยางพารา	0.000	0.315	0.315
3(4)	คูศทราย	0.000	67.006	67.006
3(2)	ขุดตักดินลูกรัง	0.000	38.380	38.380
22(2)	ทอผ้า	0.000	112.000	112.000
12(7)	ทำผลไม้เชื่อม	0.000	0.852	0.852
71	ซ่อมแบตเตอรี่ และไดนาโม	0.040	0.562	0.522
66	ซ่อมเครื่องจักรทางการเกษตร	0.070	0.925	0.855
65	ซ่อมเครื่องยนต์	1.190	2.550	1.360
51	ซ่อมยางในรถยนต์	0.380	0.746	0.366
43	ผลิตปุ๋ยหมัก	1.180	1.180	0.000
37	ทำเครื่องเรือน	0.115	0.230	0.115
	รวม	19.331	243.608	224.277

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : ไม่มีข้อมูล ปี 2536

ตารางที่ 4.48 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2534

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2534	การเปลี่ยนแปลง
95(1)	ซ่อมรถจักรยานยนต์ รถมอเตอร์	55	78	23
9(6)	ทำมันเส้น	21	11	-10
9(1)	สีข้าว	168	179	11
78(1)	สร้าง ประกอบ ดัดแปลงสภาพรถจักรยานยนต์	1	0	-1
77(2)	ทำเบาะ หลังคารถมอเตอร์	8	13	5
77(1)	ต่อตัวถังรถมอเตอร์	20	16	-4
74(5)	หม้อเก็บไฟฟ้า หม้อกำเนิดไฟฟ้า	4	0	-4
63(2)	ทำประตู หน้าต่าง เหล็กตัด	5	7	2
58(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	9	22	13
36(1)	ผลิตไม้ไอศกรีมจากไม้ยางพารา	0	10	10
3(4)	คูศทราย	0	146	146
3(2)	ขุดตักดินลูกรัง	0	28	28
22(2)	ทอผ้า	0	70	70
12(7)	ทำผลไม้เชื่อม	0	39	39
71	ซ่อมแบตเตอรี่ และไดนาโม	5	8	3
66	ซ่อมเครื่องจักรทางการเกษตร	3	8	5
65	ซ่อมเครื่องยนต์	11	18	7
51	ซ่อมยางในรถมอเตอร์	16	11	-5
43	ผลิตปุ๋ยหมัก	6	6	0
37	ทำเครื่องเรือน	6	9	3
	รวม	338	679	341

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : ไม่มีข้อมูล ปี 2536

ตารางที่ 4.49 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
8(2)	ทำหม้อไม้ดอง	0	3	3
95(1)	ช่อมและพันสิรยนต์	1	4	3
8(1)	ทำหม้อไม้ปิ้ง	1	3	2
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	2	4	2
3(4)	คูตทราย	0	1	1
48(7)	ผลิตก้อนรูป	0	1	1
9(1)	สีข้าว	13	13	0
9(6)	ทำมันเส้น	0	1	1
20(1)	ทำน้ำดื่ม	1	1	0
51	ยางรถ ยางนอก ยางใน	1	1	0
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	1	1	0
53(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	0	1	1
14	ทำน้ำแข็ง	2	2	0
	รวม	22	36	14

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.50 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	1.687	16.807	15.120
48(7)	ผลิตก้อนรูป	0.000	1.530	1.530
8(1)	ทำหน่อไม้ปิ้ง	4.390	4.985	0.595
3(4)	ชุดทราย	0.000	0.350	0.350
8(2)	ทำหน่อไม้ดอง	0.000	0.323	0.323
95(1)	ซ่อมและพ่นสีรถยนต์	0.080	0.122	0.042
9(1)	สีข้าว	0.912	0.912	0.000
9(6)	ทำมันเส้น	0.000	6.300	6.300
53(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	0.000	1.620	1.620
20(1)	ทำน้ำดื่ม	0.500	0.500	0.000
51	ยางรถ ยางนอก ยางใน	0.045	0.045	0.000
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	0.035	0.035	0.000
14	ทำน้ำแข็ง	5.400	6.300	0.900
	รวม	13.049	39.829	26.78

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.51 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	29	252	223
8(2)	ทำหม้อไม้ดอง	0	35	35
8(1)	ทำหม้อไม้ปิ้ง	25	50	25
48(7)	ผลิตกำปั่นรูป	0	13	13
95(1)	ซ่อมและพ่นสีรถยนต์	2	12	10
3(4)	คูศทราย	0	3	3
9(1)	สีข้าว	18	18	0
9(6)	ทำมันเส้น	0	12	12
53(1)	ทำคอนกรีตบล็อก	0	4	4
20(1)	ทำน้ำดื่ม	3	3	0
51	ยางรถ ยางนอก ยางใน	1	1	0
77(2)	ทำชิ้นส่วนพิเศษสำหรับรถยนต์	1	1	0
14	ทำน้ำแข็ง	8	8	0
	รวม	87	412	325

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.52 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตปั๊ม	0	2	2
65	ซ่อมแซมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	0	2	2
95(1)	ซ่อมและฟันสิริกยนต์	0	3	3
36(1)	ทำใบระหวัดน้ำ	0	1	1
37	ทำเครื่องเรือน	1	2	1
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้าง	0	1	1
64(13)	กลึง เชื่อมโลหะ	0	1	1
66	ผลิต ซ่อมแซมเครื่องจักร อุปกรณ์	0	1	1
34(1)	แปรรูป เตื่อย ใส เซาะร่อง อบไม้	2	2	0
9(6)	ทำหัตถ์ขึงเส้น ไวน ผ้า	7	7	0
	รวม	10	22	12

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.53 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
37	ทำเครื่องเรือน	0.016	2.016	2.000
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้าง	0.000	1.700	1.700
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตปั๊ม	0.000	0.495	0.495
66	ผลิต ซ่อมแซมเครื่องจักร อุปกรณ์	0.000	0.200	0.200
95(1)	ซ่อมและฟันสิริกยนต์	0.000	0.168	0.168
36(1)	ทำใบระหวัดน้ำ	0.000	0.140	0.140
64(13)	กลึง เชื่อมโลหะ	0.000	0.077	0.077
65	ซ่อมแซมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	0.000	0.036	0.036
34(1)	แปรรูป เตื่อย ใส เซาะร่อง อบไม้	11.536	11.536	0.000
9(6)	ทำหัตถ์ขึงเส้น ไวน ผ้า	4.334	5.189	0.855
	รวม	15.886	21.557	5.671

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.54 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
37	ทำเครื่องเรือน	3	63	60
58(1)	คอนกรีต คอนกรีตปั๊ม	0	8	8
63(2)	ทำส่วนประกอบใช้ในการก่อสร้าง	0	5	5
36(1)	ทำใบระหวัดน้ำ	0	4	4
95(1)	ซ่อมและฟันสิริกยนต์	0	7	7
64(13)	กลึง เชื่อมโลหะ	0	3	3
65	ซ่อมแซมเครื่องยนต์และส่วนประกอบ	0	3	3
66	ผลิต ซ่อมแซมเครื่องจักร อุปกรณ์	0	2	2
34(1)	แปรรูป เตื่อย ใส เซาะร่อง อบไม้	117	117	0
9(6)	ทำหัตถ์ขึงเส้น ไวน ผ้า	61	61	0
	รวม	181	273	92

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.55 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	0	2	2
9(1)	สีข้าว	1	2	1
95(1)	ช่อมและพันสิรยนต์	0	1	1
	รวม	1	5	4

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.56 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	0.000	0.195	0.195
9(1)	สีข้าว	0.050	0.240	0.190
95(1)	ช่อมและพันสิรยนต์	0.000	0.100	0.100
	รวม	0.050	0.535	0.485

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.57 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	เฟอร์นิเจอร์หวาย	0	35	35
9(1)	สีข้าว	1	3	2
95(1)	ช่อมและพันสิรยนต์	0	2	2
	รวม	1	40	39

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.58 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
3(2)	ชุดตัดดินลูกรัง	0	1	1
66	ซ่อมอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร	1	4	3
95(1)	ซ่อมจักรขายนยนต์	1	4	3
37	ทำเครื่องเรือนจากไม้	0	1	1
65	ซ่อมเครื่องยนต์	0	1	1
9(1)	สีข้าว	6	8	2
9(6)	ทำมันเส้น	138	121	-17
	รวม	146	139	-7

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.59 การเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินลงทุนรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
3(2)	ชุดตัดดินลูกรัง	0.000	6.030	6.030
95(1)	ซ่อมจักรขายนยนต์	0.220	1.190	0.970
66	ซ่อมอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร	0.172	0.655	0.483
37	ทำเครื่องเรือนจากไม้	0.000	0.330	0.330
65	ซ่อมเครื่องยนต์	0.000	0.166	0.166
9(1)	สีข้าว	2.321	3.376	1.055
9(6)	ทำมันเส้น	21.461	21.474	0.013
	รวม	24.174	27.191	3.017

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.60 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอเสาวชัย จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
3(2)	ชุดตัดดินลูกรัง	0	4	4
95(1)	ซ่อมจักรขายนยนต์	4	12	8
66	ซ่อมอุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการเกษตร	4	8	4
37	ทำเครื่องเรือนจากไม้	0	3	3
65	ซ่อมเครื่องยนต์	0	2	2
9(1)	สีข้าว	17	14	-3
9(6)	ทำมันเส้น	756	654	-102
	รวม	781	693	-88

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.61 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	จำนวน (โรง)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไผ่ หวาย	1	5	4
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไซ เเซวร่อง อบไม้	1	3	2
8(1)	ทำหม้อไม้บรรจุπίπ	0	1	1
9(1)	สีข้าว	5	5	0
34(2)	วงกบประตู หน้าต่าง	1	1	0
60	ถลุงพลวงบริสุทธิ์	1	0	-1
	รวม	9	15	6

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.62 การเปลี่ยนแปลงจำนวนโรงงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	เงินลงทุน (ล้านบาท)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไผ่ หวาย	1.040	5.515	4.475
8(1)	ทำหม้อไม้บรรจุπίπ	0.000	3.500	3.500
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไซ เเซวร่อง อบไม้	0.750	2.954	2.204
34(2)	วงกบประตู หน้าต่าง	2.210	2.210	0.000
9(1)	สีข้าว	0.618	0.548	-0.070
60	ถลุงพลวงบริสุทธิ์	1.550	0.000	-1.550
	รวม	6.168	14.727	8.559

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.63 การเปลี่ยนแปลงจำนวนคนงานรายสาขาอุตสาหกรรม
ในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2531-2536

ประเภทกิจการ	ประเภทกิจการ	คนงาน (คน)		
		2531	2536	การเปลี่ยนแปลง
34(1)	แปรรูป เลื่อย ไซ เเซวร่อง อบไม้	10	92	82
35	ภาชนะบรรจุทำจากไม้ ไม้ไผ่ หวาย	7	70	63
8(1)	ทำหม้อไม้บรรจุπίπ	0	11	11
34(2)	วงกบประตู หน้าต่าง	10	10	0
9(1)	สีข้าว	10	9	-1
60	ถลุงพลวงบริสุทธิ์	20	0	-20
	รวม	57	192	135

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

4.4 โครงสร้างทางเศรษฐกิจสาขาการท่องเที่ยว

กาญจนบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอยู่ในระดับสูง เนื่องจากอุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ อันได้แก่ ภูเขา ป่า น้ำตก ถ้ำ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ ตั้งแต่สมัยยุคก่อนประวัติศาสตร์ ยุคสมัยทวารวดีและลพบุรี และประวัติศาสตร์สมัยใหม่ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งก็คือ สะพานข้ามแม่น้ำแคว ทำให้กาญจนบุรีมีชื่อเสียงปรากฏไปทั่วโลก ระดับความนิยมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี นับว่าสูงที่สุดนับรดาจังหวัดอื่น ๆ ทางภาคตะวันตกของประเทศไทย นอกจากนี้ความได้เปรียบในด้านระยะทางซึ่งไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ตลอดจนความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีความน่าสนใจและมีโอกาสในการพัฒนาสูง

4.4.1 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรี

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนใหญ่จะกระจายตัวอยู่ในเกือบทุกอำเภอ โดยมีรายละเอียดของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอดังนี้

4.4.1.1 ในเขตอำเภอเมือง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

สะพานข้ามแม่น้ำแคว เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญยิ่งแห่งหนึ่ง สร้างขึ้นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยกองทัพญี่ปุ่นได้เกณฑ์เชลยศึกพันธมิตร ได้แก่ ทหารอังกฤษ อเมริกัน ออสเตรเลีย และฮอลันดา จำนวนมากมาสร้างทางรถไฟสายยุทธศาสตร์ผ่านประเทศเมียนมาร์ ซึ่งมีส่วนหนึ่งจะต้องข้ามแม่น้ำแควใหญ่ การสร้างสะพานและทางรถไฟสายนี้เป็นไปด้วยความลำบากเพราะความทุรกันดารของสงครามและโรคภัยตลาดจนขาดอาหาร ทำให้เชลยศึกจำนวนมากต้องเสียชีวิตลง สะพานข้ามแม่น้ำแควตั้งอยู่ที่ตำบลท่ามะขาม ห่างจากตัวเมืองไปทางเหนือตามทางหลวงหมายเลข 323 ประมาณ 4 กิโลเมตร แยกซ้ายประมาณ 400 เมตร มีป้ายเขียนบอกไว้ชัดเจน

สุสานทหารสัมพันธมิตร เนื่องจากเกณฑ์ทหารพันธมิตรมาสร้างทางรถไฟสายยุทธศาสตร์ผ่านกาญจนบุรีไปประเทศเมียนมาร์ของกองทัพญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นเหตุให้เชลยศึกพันธมิตรเสียชีวิตลงที่กาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก ชาวไทยจึงได้อุทิศที่ดินให้เป็นสุสานฝังศพผู้เสียชีวิตดังกล่าว ซึ่งมีอยู่ 2 แห่งคือ

สุสานกาญจนบุรี (สุสานสหประชาชาติ) อยู่ที่บริเวณหลังสถานีรถไฟกาญจนบุรี ห่างจากตัวเมืองออกไปทางเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร เป็นสุสานที่มีเนื้อที่กว้างขวาง สวยงามและเงียบสงบ บรรจุศพทหารเชลยศึกถึง 6,928 หลุม

สุสานเขาปูน (ช่องไก่) บริเวณนี้เคยเป็นที่ตั้งค่ายเชลยศึกขนาดใหญ่ อยู่ห่างจากตัวเมืองออกไปทางแม่น้ำแควน้อยประมาณ 2 กิโลเมตร โดยทางเรือ นักท่องเที่ยวที่มีรถส่วนตัวต้องนำรถข้ามแพขนานยนต์ที่ท่าหน้าเมืองแล้วแล่นรถไปตามถนนลูกรังผ่านหมู่บ้านชาวประมงริมน้ำประมาณ 3 กิโลเมตร สุสานนี้อยู่ห่างจากริมฝั่งน้ำประมาณ 20 เมตร ขนาดเล็กกว่าสุสานกาญจนบุรีบรรจุศพเชลยศึกรวม 1,750 หลุม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นทหารอังกฤษ

ทางรถไฟสายมรณะ ทางรถไฟสายนี้เริ่มต้นจากสถานีหนองปลาดุกอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผ่านเข้ากาญจนบุรีข้ามแม่น้ำแควใหญ่ไปทางทิศตะวันตกผ่านด่านเจดีย์สามองค์ จนถึงปลายทางที่เมืองตันบูช้ายัดประเทศเมียนมาร์ เส้นทางสายนี้เป็นน้ำพักน้ำแรงการบุกเบิกสร้างของทหารเชลยศึกพันธมิตรที่กองทัพญี่ปุ่นเกณฑ์มาสร้าง เพื่อใช้เป็นเส้นทางยุทธศาสตร์ผ่านประเทศเมียนมาร์ ทิวทัศน์ตลอดเส้นทางนี้สวยงามมาก ปัจจุบันเส้นทางสายนี้ไปสุดปลายทางที่บ้านท่าเสาหรือสถานีน้ำตก ระยะทางจากสถานีกาญจนบุรีถึงสถานีนี้ตกเป็นระยะทางประมาณ 77 กิโลเมตร การรถไฟแห่งประเทศไทยเปิดเดินรถบนเส้นทางสายนี้ทุกวัน และจัดรถไฟขบวนพิเศษสายกรุงเทพฯ-น้ำตก ทุกวันเสาร์อาทิตย์และวันหยุดราชการ

พิพิธภัณฑ์อักษะเชลยศึก หรือพิพิธภัณฑ์สงคราม จัดสร้างขึ้นเป็นกระโจมที่มีสภาพคล้ายค่ายเชลยศึกสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นที่รวบรวมภาพวาดและภาพถ่ายตลอดจนเครื่องมือ เครื่องใช้ในสมัยนั้น นอกจากนี้ยังมีเศษลูกระเบิดที่ตกอยู่ตามที่ต่าง ๆ ระหว่างสงครามแสดงไว้ในบริเวณรอบพิพิธภัณฑ์ ซึ่งตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำแม่กลองในบริเวณวัดไชยชุมพลชนะสงคราม (วัดใต้) ถนนไชยชุมพล ในตัวเมืองกาญจนบุรี

วัดถ้ำมังกรทอง อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 4 กิโลเมตร บนฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ตั้งอยู่เชิงเขาใกล้ถ้ำข้ามแพขนานยนต์จากท่าซูกโคเน ในตัวเมืองกาญจนบุรีหรือใช้เส้นทางตัดใหม่จากตัวเมืองกาญจนบุรี แยกซ้ายประมาณ 1.5 กิโลเมตร ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำแม่กลองไปยังวัดถ้ำมังกรทองได้ เหตุที่ได้ชื่อว่าวัดถ้ำมังกรทองเนื่องจากมีถ้ำขนาดใหญ่อยู่บนยอดเขา ที่ราบบันไดทั้ง 2 ข้าง สร้างขึ้นไว้เป็นรูปมังกรทองสองตัวขนาดใหญ่ดูน่าเกรงขาม

บริเวณเมืองกาญจนบุรีเก่านี้ เคยเป็นเมืองหน้าด่าน สกัดกั้นการเดินทัพของเมียนมาร์ซึ่งยกเข้ามาทางด้านเจดีย์สามองค์ ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น จนถึงรัตนโกสินทร์ ตอนต้นประมาณ พ.ศ. 2091-2328 สภาพปัจจุบันยังคงเหลือร่องรอยของแนวกำแพงดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด 168 x 355 เมตร มีป้อมค้ายู่ทั้ง 4 มุม โบราณสถานโดยรอบมีวัดขุนแผน วัดแม่หม้าย วัดป่าเลไลยก์ และวัดนางพิมพ์ นอกจากนี้กองพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติยังได้เตรียมการสร้างพิพิธภัณฑสถานทุ่งลาดหญ้าขึ้นในบริเวณนี้ด้วย

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ตั้งอยู่ที่ทุ่งนาคราช ตำบลหนองหญ้า อำเภอมะเขื่อนกาญจนบุรี ในบริเวณวิทยาลัยเกษตรกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 600 ไร่ ประชาชนทั่วไปเรียกสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ว่า "สวนหิน"หรือ"อุทยานหิน" เพราะในบริเวณนี้มีหินงอกอยู่เรียงรายอย่างมีระเบียบอยู่ในเนื้อที่ประมาณ 200 ไร่ ลักษณะของหินเป็นรูปสัตว์นานาชนิดเรียงรายโดยทั่วไป

การไปชมสวนสมเด็จพระฯ ไปได้หลายทาง แต่ขอแนะนำไว้ ณ ที่นี้เพียง 2 ทาง ทางที่หนึ่งผ่านหลักเมืองไปยังท่ารวมของแม่น้ำสองสาย คือ แม่น้ำแควน้อย แควใหญ่ ข้ามแพขนานยนต์ไปยังฝั่งตรงข้ามเดินทางผ่านสุสานสหประชาชาติ ถ้าเขาปูนและวิทยาลัยเกษตรกรรมจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางประมาณ 9 กิโลเมตร

สายที่สองออกจากเมืองกาญจนบุรีไปตามถนนแสงชูโต ผ่านสุสานสัมพันธมิตรถึงสามแยกแก่งเสี้ยน เลี้ยวซ้ายผ่านสะพานข้ามแม่น้ำแควใหญ่ไปตามเส้นทางวัดเขาปูนจะถึงบริเวณสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ทางนี้มีระยะทาง 21 กิโลเมตร

โบราณสถานในเขตเมืองกาญจนบุรีเก่า ตั้งอยู่ในเขตตำบลลาดหญ้า อำเภอมะเขื่อน กรมศิลปากรกำลังดำเนินการขุดแต่งบูรณะเพื่ออนุรักษ์ไว้เป็นประโยชน์ในการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อีกแห่งหนึ่ง

4.4.1.2 ตามเส้นทางสายกาญจนบุรี-ไทรโยค-ทองผาภูมิ ประกอบด้วย
แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

ถ้าพระหรือวัดถ้าขุนแผน เป็นถ้ำขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนภูเขาสูงมีประวัติเล่าว่า ขุนแผนได้นำเอากุมารทองมาวางในถ้ำนี้ ถ้าพระอยู่บนเส้นทางสายกาญจนบุรี-ไทรโยค-ทองผาภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 323) ตรงกิโลเมตรที่ 7-8 แยกซ้ายเข้าไปอีก 1 กิโลเมตร มีป้ายบอกชัดเจน มีรถประจำทางสายกาญจนบุรี-ไทรโยค วิ่งผ่านปากทางไปสู่ถ้ำนี้ด้วย

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดกาญจนบุรี วิทยาลัยครูกาญจนบุรี อยู่บนถนนสายกาญจนบุรี-ไทรโยค (ทางหลวงหมายเลข 323) ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมืองประมาณ 15 กิโลเมตร เป็นแหล่งแสดงเครื่องใช้ภายในครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการจับปลา ภาชนะดินเผาก่อนประวัติศาสตร์ หนังสือไทยโบราณและศิลปวัตถุต่าง ๆ

พิพิธภัณฑสถานบ้านเก่า บ้านเก่าเป็นตำบลเล็ก ๆ ริมฝั่งแม่น้ำแควน้อย อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 35 กิโลเมตร ตามเส้นทางเดียวกับอุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ (ทางหลวงหมายเลข 323) เป็นที่ขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์โบราณคดีเกี่ยวกับมนุษย์สมัยหินยุคก่อนประวัติศาสตร์เป็นแห่งแรกในประเทศไทย เมื่อ พ.ศ. 2506

ถ้ำมะเดื่อ อยู่ภายในบริเวณวัดถ้ำมะเดื่อ ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีประมาณ 40 กิโลเมตร ห่างจากปราสาทเมืองสิงห์ประมาณ 1 กิโลเมตร บนฝั่งแม่น้ำแควน้อย ตรงข้ามกับปราสาทเมืองสิงห์

การเดินทางไปวัดถ้ำมะเดื่อ ต้องลงเรือข้ามฟากจากท่าเรือซึ่งอยู่ห่างจากสถานีรถไฟท่ากิเลนประมาณ 1 กิโลเมตร หรือถ้าไปทางรถยนต์ต้องไปข้ามสะพานข้ามแม่น้ำแควน้อยที่ตำบลบ้านเก่า และไปตามเส้นทางสายไปเหมืองจรินทร์ และแยกไปทางค่ายทหาร (ค่ายไทรโยค) อีกประมาณ 2 กิโลเมตร ภายในถ้ำมีเนื้อที่กว้างขวาง มีหินงอกหินย้อยสวยงามแตกต่างกันไปใช้เวลาเที่ยวชมประมาณ 2 ชั่วโมง ทางวัดถ้ำได้ติดตั้งไฟเพื่อให้ความมั่งคั่งของถ้ำ

อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ อยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานบ้านเก่าประมาณ 8 กิโลเมตร เป็นโบราณสถานที่มีศิลปะการก่อสร้างอยู่ในยุคลพบุรีตอนปลาย ประมาณพุทธศตวรรษที่ 16-18 ตัวปราสาทล้อมรอบด้วยกำแพงศิลาแลง มีคูน้ำ และแนวคันดินเป็นชั้น ๆ คล้ายกำแพงเมืองโบราณรูปสี่เหลี่ยม ภายในมีเนื้อที่ 200 ไร่

อุทยานแห่งชาติไทรโยค มีเนื้อที่ 312,500 ไร่ ประกาศเป็นอุทยานฯ เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2523 มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

น้ำตกไทรโยคน้อย หรือน้ำตกเขาพัง เป็นน้ำตกที่สวยงามอีกแห่งหนึ่งในจังหวัดกาญจนบุรี ในฤดูฝนจะมีน้ำตกลงมาเต็มหน้าผา ส่วนฤดูแล้งจะไม่มีน้ำ แต่บริเวณน้ำตกก็ยังคงสภาพธรรมชาติที่สวยงามร่มรื่น น้ำตกเขาพังอยู่ริมถนนสายกาญจนบุรี-ไทรโยค-ทองผาภูมิ ห่างจากตัวเมือง 52 กิโลเมตร การรถไฟแห่งประเทศไทยจะจัดรถไฟสายน้ำตกพานักท่องเที่ยวไปชมน้ำตกแห่งนี้ทุกวันเสาร์ อาทิตย์ และวันหยุดราชการ

ถ้ำละว้า เป็นถ้ำที่มีความงามมากแห่งหนึ่ง อยู่บนฝั่งแม่น้ำแควน้อยคนละด้านกับทางรถยนต์ ห่างจากริมน้ำขึ้นไปบนเขา 50 เมตร บริเวณปากถ้ำไม่กว้างนัก แต่ภายในถ้ำกว้างขวางใหญ่โตมาก แบ่งเป็นห้องต่าง ๆ เช่น ห้องห้องพระโรง ห้องดนตรี ห้องมาน แต่ละห้องมีความงามของหินงอกหินย้อยแตกต่างกันออกไป

น้ำตกไทรโยค หรืออีกชื่อหนึ่งว่า "น้ำตกเขาโจน" เพราะน้ำที่ตกลงมาจากหน้าผาสูงแม่น้ำแควน้อยแรงมากราวกับกระโจนลงมา น้ำตกไทรโยคจะมีน้ำตลอดปี แต่น้ำจะแรงมากในฤดูฝน ต้นน้ำตกเกิดจากลำธารบนวนสักไทรโยคของกรมป่าไม้

ถ้ำดาวดึงส์ ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำแควน้อยคนละด้านกับทางรถยนต์ ห่างจากริมฝั่งน้ำขึ้นไปบนเขาประมาณ 1 กิโลเมตร ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยรูปร่างวิจิตรพิสดาร เหมือนโคมระย้าบ้าง เหมือนพระปรางค์บ้าง เหมือนเจดีย์ชายส์ไบบ้าง ฯลฯ

ในการเที่ยวชมถ้ำละว้า น้ำตกไทรโยค และถ้ำดาวดึงส์ ควรจัดเป็นรายการเดียวกัน โดยเมื่อถึงกาญจนบุรีแล้วให้ใช้เส้นทางสายกาญจนบุรี-ไทรโยค-ทองผาภูมิ (ทางหลวงหมายเลข 323) ไปยังท่าเสา ตรงกิโลเมตรที่ 44-45 เยื้องกับสถานีน้ำตกแล้วแยกซ้ายเข้าไปอีก 2 กิโลเมตร ถึงท่าเรือปากแซง แล้วนั่งเรือหางยาวทวนน้ำขึ้นไปประมาณ 1 ชั่วโมง จะถึงท่าเทียบเรือขึ้นถ้ำละว้าอยู่ทางซ้ายมือแล้วเดินไปอีก 50 เมตร จะถึงปากถ้ำจากถ้ำละว้านั่งเรือไปอีก 1 ชั่วโมงจะถึงน้ำตกไทรโยค อยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำ และจากน้ำตกไทรโยคนั่งเรือไปอีก 25 นาที จะถึงท่าเรือขึ้นถ้ำดาวดึงส์ ซึ่งอยู่ทางฝั่งขวาของแม่น้ำแล้วเดินขึ้นเขาไปอีกประมาณ 1.5 กิโลเมตร จะถึงถ้ำดาวดึงส์

ถ้าไม่ประสงค์จะลงเรือที่ปากแขงก็สามารถขับรถต่อไปจนถึงกิโลเมตรที่ 55-56 แยกซ้ายเข้าโรงแรมหมู่บ้านแม่น้ำแควแล้วเข้าเรือจากที่นี่ จะย่นระยะเวลาได้ประมาณ 40 นาที ส่วนการเดินทางโดยเรือประจำทางนี้ใช้รถสายกาญจนบุรี-ไทรโยค ไปลงที่สถานีน้ำตก แล้วนั่งรถสองแถวเข้าไปยังท่าเรือแล้วนั่งเรือต่อไปได้

สำหรับน้ำตกไทรโยคนั้นสามารถเดินทางเข้าถึงได้โดยทางรถยนต์ จากตัวเมืองกาญจนบุรีโดยใช้เวลาใช้เส้นทางสายกาญจนบุรี-ไทรโยค-ทองผาภูมิ เป็นระยะทางประมาณ 85 กิโลเมตร

ถ้ำสวรรค์วังบาดาล (ถ้ำวังบาดาล) เป็นถ้ำซึ่งค้นพบโดยชาวบ้านอำเภอไทรโยค ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าเสา ห่างจากตัวเมืองประมาณ 63 กิโลเมตร อยู่ด้านหลังน้ำตกเขาพังประมาณ 3 กิโลเมตร เป็นถ้ำขนาดเล็กแต่มีความลึกมาก ปากถ้ำเป็นช่องเล็ก ๆ เข้าไปได้ที่ละคน จากการสำรวจพบว่าถ้ำแห่งนี้มีทั้งหมด 7 ชั้น แต่ละชั้นจะมีความลาดชันและมีชื่อเรียกไปตามจินตนาการของผู้พบเห็น ถ้ำนี้มีความงามตามธรรมชาติของหินงอกหินย้อย สลับซับซ้อน โดยชั้นที่ 7 เป็นชั้นสุดท้ายจะมีแอ่งน้ำกว้างประมาณ 10 เมตร มีปลาอาศัยอยู่มากมาย ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ามีสีขาทุกตัว จากความงามภายในถ้ำ ชาวบ้านและผู้พบเห็นจึงให้ชื่อว่า "ถ้ำสวรรค์วังบาดาล"

น้ำพุร้อนหินดาด หรือน้ำพุร้อนกุยมั่ง บ่อน้ำพุร้อนแห่งนี้เริ่มเป็นที่รู้จักแพร่หลายในสมัยญี่ปุ่นคุมะเฮลยศึกมาสร้างทางรถไฟสายมรณะผ่านไปบนเส้นทางนี้โดยบังเอิญ ลักษณะน้ำพุร้อนแห่งนี้เป็นน้ำพุร้อนพุ่งออกมาจากเนินย่อม ๆ กว้างพอประมาณ ทหารญี่ปุ่นได้สร้างบ่อซีเมนต์สำหรับใช้อาบไว้ด้านหน้า ช่วยให้ผู้มาเยือนอาบน้ำเล่นน้ำได้สะดวก ปัจจุบันในช่วงฤดูแล้งจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปอาบน้ำแร่ที่นี้กันมาก มีระยะทางห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีประมาณ 135 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 323 เลี้ยวจากน้ำตกไทรโยคขึ้นไปประมาณ 30 กิโลเมตร

น้ำตกผาดาด อยู่เยื้องกับน้ำพุร้อนหินดาดไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเป็นระยะทาง 9 กิโลเมตร ภายในบริเวณรอบ ๆ ทางเข้าน้ำตกแห่งนี้เป็นป่ามีต้นไม้ใหญ่ขึ้นหนาแน่น มีสัตว์ป่าอยู่หลายชนิดอาศัยอยู่มาก

4.4.1.3 ในเขตอำเภอทองผาภูมิ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

เขื่อนเขาแหลม เป็นเขื่อนหินทิ้งลาดหน้าด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 92 เมตร ความยาวสันเขื่อน 1,019 เมตร ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำแควน้อย เขตตำบลท่าขนุน อยู่เหนืออำเภอทองผาภูมิประมาณ 6 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดกาญจนบุรีตามเส้นทางหมายเลข 323 ไปทางเหนือ 147 กิโลเมตร เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต มีบ้านพักบริการ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเกริงกระเวีย อยู่ห่างจากอำเภอทองผาภูมิประมาณ 29 กิโลเมตร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และนกเป็ดน้ำนานาชนิด การเดินทางหากไม่มีรถส่วนตัวสามารถว่าจ้างรถสองแถวได้จากตลาดทองผาภูมิ จากที่ทำการเขตฯ เดินต่อไปประมาณ 1 กิโลเมตร ถึงบึงเกริงกระเวีย ซึ่งจะมียกเป็ดน้ำอาศัยอยู่มากโดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ทุกปีนกเป็ดน้ำน้ำหลายพันตัวจากไซบีเรีย อพยพหนีความหนาวเข้ามาอาศัยหากินอยู่ในเขตบึงนี้ นับเป็นจำนวนหลายพันถึงหลายหมื่นตัว เหมาะแก่การมาทัศนศึกษา ด้านธรรมชาติวิทยามากที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย

น้ำตกเกริงกระเวีย น้ำตกแห่งนี้เป็น้ำตกขนาดเล็กที่ไหลลงมาจากทิวเขาในบริเวณสำนักสงฆ์ "สุญญดาราม" ซึ่งตั้งอยู่ถัดจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเกริงกระเวียประมาณ 3 กิโลเมตร ตามถนนสายทองผาภูมิ-สังขละบุรี น้ำตกแห่งนี้มีรูปร่าง การเข้าชมและเล่นน้ำสะดวกมากเหมาะแก่การจอดพักรถแวะชมธรรมชาติในระหว่างการเดินทาง

น้ำตกไคช่องถ่อง เป็นน้ำตกขนาดเล็กเช่นกัน ตั้งอยู่ห่างจากน้ำตกเกริงกระเวียออกไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ตัวน้ำตกอยู่บนเนินเขาขนาดย่อม ซึ่งนักท่องเที่ยวที่ชอบบุกป่าฝ่าดงหนามเลาะลัดไปตามเนินเขา 2-3 ลูก คงจะสนุกสนานเพราะน้ำตกแห่งนี้ก็มีความสวยงามไปอีกรูปแบบหนึ่ง

4.4.1.4 ในเขตอำเภอสังขละบุรี ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

วัดวังแก้วการาม ตั้งอยู่บนเนินเขา อำเภอสังขละบุรี ห่างจากจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 200 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายกาญจนบุรี-ทองผาภูมิ-สังขละบุรี สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของทะเลสาบบริเวณที่แม่น้ำสามสายมาบรรจบกัน แล้วไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อยตรงที่เรียกว่า "สามสบ" แม่น้ำสามสายนี้ ได้แก่ ห้วยของกะเสียว ห้วยบิดลี และห้วยรันตี

วัดนี้เป็นที่จำพรรษาของ "หลวงพ่อดุสิตะ" มีเจดีย์สำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และสิ่งก่อสร้างใหญ่โตมโหฬาร และมีพระพุทธรูปหินอ่อนอันสวยงาม เป็นที่เคารพของชาวมอญ กะเหรี่ยง และเมียนมาร์ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น

ด่านเจดีย์สามองค์ อยู่เหนือสุดชายแดนกาญจนบุรีติดประเทศเมียนมาร์ อยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นช่องเดินทัพที่สำคัญของไทยและเมียนมาร์ในอดีต อยู่ห่างจากอำเภอทองผาภูมิประมาณ 83 กิโลเมตร จากด่านเจดีย์สามองค์ สามารถข้ามไปชมตลาดมอญในเขตเมียนมาร์ได้ หนึ่งมีรถประจำทางจาก อำเภอเมือง-อำเภอทองผาภูมิ-เขื่อนเขาแหลม คนละ 35 บาท และจากอำเภอทองผาภูมิ-อำเภอสังขละบุรี คนละ 80 บาท

น้ำตกคลิตี้ คลิตี้ เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า "เสือโหน" มีต้นน้ำอยู่บนยอดเขาตึกะใกล้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร การเดินทางไปที่น้ำตกนี้บนต้องใช้เวลาเดินเท้าประมาณ 2 วัน จากบ้านกะเหรี่ยงคลิตี้ และจะต้องมีลูกหาบและคนนำทาง ส่วนน้ำตกคลิตี้ล่างอยู่เหนือทะเลสาบแควใหญ่ บริเวณลำเขาสูง ใช้เวลาเดินทางทางเรือจากท่าเรือท่ากระดานหรือท่าหม่องกระแทะประมาณ 2 ชั่วโมง

4.4.1.5 ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

อุทยานแห่งชาติเอราวัณ มีเนื้อที่ 343,750 ไร่ ประกอบเป็นเขตอุทยานฯ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2518 มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

น้ำตกเอราวัณ เป็นน้ำตกที่ใหญ่และสวยงาม บนฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ น้ำตกเอราวัณมีความยาว 2,000 เมตร ทั้งหมด 7 ชั้น อยู่ห่างจากตัวเมือง 65 กิโลเมตรขึ้นไปบนเส้นทางสายกาญจนบุรี-ศรีสวัสดิ์ (ทางหลวงหมายเลข 3199) เมื่อถึงกิโลเมตรที่ 56 แยกซ้ายข้ามสะพานเข้าตลาดเขื่อนศรีนครินทร์ตรงไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงลานจอดรถแล้วเดินอีก 500 เมตร จะถึงน้ำตก สำหรับการเดินทางโดยรถประจำทางมีรถออกจากสถานีขนส่งใกล้ที่ทำการการท่องเที่ยวมายังตลาดเขื่อนศรีนครินทร์ทุกวัน ที่บริเวณน้ำตกเอราวัณมีบ้านพักของกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย

ถ้ำพระธาตุ เป็นถ้ำที่อยู่ห่างจากน้ำตกเอราวัณประมาณ 8 กิโลเมตร มีหินงอกหินย้อยงดงามมาก ที่แปลกคือเป็นหินที่โปร่งแสง การเข้าชมถ้ำพระธาตุนักท่องเที่ยวจะต้องติดต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ณ ที่ทำการ ซึ่งตั้งอยู่เชิงเขาเพื่อขอให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้นำทางให้

เขื่อนศรีนครินทร์ อยู่ห่างจากน้ำตกเอราวัณประมาณ 4 กิโลเมตร ทางตอนบนของแม่น้ำแควใหญ่ เป็นโครงการเอนกประสงค์ที่อำนวยความสะดวกทั้งในด้านการชลประทาน การลดอุทกภัยในลุ่มแม่น้ำแม่กลอง รวมทั้งการผลิตกระแสไฟฟ้า การประมง และเหนืออื่นเขื่อนยังมีทัศนียภาพที่สวยงามเหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เขื่อนศรีนครินทร์อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 70 กิโลเมตรบนทางหลวงสาย 1399 เส้นทางสายกาญจนบุรี-ศรีสวัสดิ์

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ มีเนื้อที่ 957,500 ไร่ ประกาศเป็นเขตอุทยานเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2524 มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

น้ำตกห้วยขมิ้น อยู่ที่หมู่บ้านห้วยขมิ้น อําเภอสรีสวัสดิ์ ห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีประมาณ 108 กิโลเมตร น้ำตกห้วยขมิ้นมีสภาพสวยงามเป็นอย่างยิ่ง ทิวบริเวณร่มครึ้มด้วยพันธุ์ไม้ป่าหลายชนิด ลำน้ำตกแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนบนและตอนล่าง ซึ่งแต่ละตอนมีความยาวหลายกิโลเมตร และไหลลงสู่แม่น้ำแควใหญ่ตอนบนเหนือเขื่อนศรีนครินทร์ ช่วงเวลาที่เหมาะสำหรับการไปเที่ยว น้ำตกห้วยขมิ้นอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ เท่านั้น

การเดินทางไปน้ำตกห้วยขมิ้นโดยทางรถยนต์จะใช้เส้นทางสายกาญจนบุรี-เอราวัณ ผ่านถ้ำพระธาตุห้วยพุมุด (วัดพุมุด) เข้าถึงบริเวณน้ำตก รวมระยะทางประมาณ 104 กิโลเมตร ควรใช้รถสภาพดีมีกำลังขับเคลื่อนสูงหรือจะเช่ารถสองแถวจากตัวเมือง หรือที่ตลาดเขื่อนศรีนครินทร์หรือเดินทางเรือ โดยลงเรือที่ท่าหม่องกระแตหรือท่าเรือท่ากระดาน ซึ่งอยู่ห่างจากทางแยกเข้าเขื่อนศรีนครินทร์ประมาณ 12 กิโลเมตร

อุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ (ถ้ำธารลอด) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยสถานที่ที่น่าสนใจหลายแห่งคือ ถ้ำธารลอดน้อย น้ำตกไตรตรีงส์ ถ้ำธารลอดใหญ่ น้ำตกธารเงิน น้ำตกธารทอง เขาไม้หอม เขากาแพง เขาพู่ร้อน และเขาสวรรค์หล่นอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์หรืออุทยานแห่งชาติธารลอดนี้มีเนื้อที่ 36,875 ไร่ ประกาศเป็นเขตอุทยานฯ เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2523 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังอุทยานแห่งชาติธารลอด มักมุ่งชมถ้ำธารลอดน้อย และน้ำตกไตรตรีงส์ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่ทำการอุทยานฯ

เพราะใช้เวลาเดินทางเพียง 7 นาที ก็จะถึงบริเวณปากถ้ำ ถ้ำธารลอดน้อยนี้มีลำธารไหลผ่าน ทะลุถ้ำ ลำธารนี้มีชื่อว่า "ลำกระพือม" ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อยชะง่อนเงื้องม เมื่อพ้นถ้ำ ธารลอดน้อยออกมาจะเป็นป่า เดินไปอีก 500 เมตร จะถึงต้นยางใหญ่ขนาดประมาณ 10 คนโอบ อายุประมาณกว่าร้อยปีจากต้นยางใหญ่นี้ไปประมาณ 700 เมตร ก็จะถึงน้ำตกไตรตรึงส์ และจาก น้ำตกไตรตรึงส์ไปประมาณ 420 เมตร ก็จะถึงถ้ำธารลอดใหญ่

น้ำตกธารเงินเป็นน้ำตกขนาดย่อมลดหลั่นกันเป็นชั้น ๆ ถึง 7 ชั้น ใช้ เวลาเดินทางจากที่ทำการอุทยานถึงชั้นแรกของน้ำตก 35 นาที ส่วนน้ำตกธารทองเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ 15 ชั้น ใช้เวลาเดินทางจากที่ทำการอุทยานฯ ถึงชั้นแรกของน้ำตกประมาณ 25 นาทีเท่านั้น

การเดินทางไปยังอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ ซึ่งอยู่ห่างจาก ตัวเมืองกาญจนบุรี 97 กิโลเมตรนั้น เมื่อถึงจังหวัดกาญจนบุรีให้ขับรถตรงไปประมาณ 7 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าเส้นทางกาญจนบุรี-ทุ่งมะสังข์ ประมาณ 23 กิโลเมตร ผ่านอำเภอป่าพลอย ตลาดบ้านหนองปรือ ตรงเข้าเขตอุทยาน ถ้าจะใช้บริการรถประจำทางให้ขึ้นรถที่สถานีขนส่งใกล้ที่ ทำการการท่องเที่ยว ไปยังตลาดบ้านหนองปรือ เมื่อถึงตลาดบ้านหนองปรือแล้วให้เช่ารถสอง แถวไปยังอุทยานฯ ในเขตอุทยานฯ มีบ้านและสถานที่ตั้งเต็นท์ไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย

4.4.1.6 ในเขตอำเภอป่าพลอย มีแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดียว คือ

ป่าพลอย อยู่ห่างจากเมืองกาญจนบุรีประมาณ 48 กิโลเมตร โดย ไปตามเส้นทางสายกาญจนบุรี ผ่านลาดหญ้าตรงกิโลเมตร 17 แล้วเลี้ยวขวาไปอีกประมาณ 31 กิโลเมตร ก็จะถึงป่าพลอย

4.4.1.7 ในเขตอำเภอท่าม่วง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

เขื่อนวชิราลงกรณ์ เป็นเขื่อนขนาดใหญ่ อยู่ในเขตอำเภอ ท่าม่วง ห่างจากตัวเมืองไปทางใต้ประมาณ 14 กิโลเมตร เป็นเขื่อนที่มีความสำคัญที่สุดในโครงการพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลองครอบคลุมพื้นที่ 3 ล้านไร่ในจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร ตัวเขื่อนกว้าง 117.50 เมตร ยาว 1,650 เมตร บริเวณเหนือเขื่อนมีวิวทัศนียภาพงามมาก

4.4.1.3 ในเขตอำเภอทองผาภูมิ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

เขื่อนเขาแหลม เป็นเขื่อนหินทิ้งตัดหน้าด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง 92 เมตร ความยาวสันเขื่อน 1,019 เมตร ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำแควน้อย เขตตำบลท่าขนุน อยู่เหนืออำเภอทองผาภูมิประมาณ 6 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดกาญจนบุรีตามเส้นทางหมายเลข 323 ไปทางเหนือ 147 กิโลเมตร เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต มีบ้านพักบริการ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเกริงกระเวีย อยู่ห่างจากอำเภอทองผาภูมิ ประมาณ 29 กิโลเมตร เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า และนกเปิดน้ำนานาชาติ การเดินทางหากไม่มีรถส่วนตัวสามารถว่าจ้างรถสองแถวได้จากตลาดทองผาภูมิ จากที่ทำการเขตฯ เดินต่อไป ประมาณ 1 กิโลเมตร ถึงบึงเกริงกระเวีย ซึ่งจะมีนกเปิดน้ำอาศัยอยู่มากโดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ทุกปีนกเปิดน้ำที่หายากหลายพันธุ์จากซาบิเรีย อพยพหนีความหนาวเข้ามาอาศัยหากินอยู่ในเขตบึงนี้ นับเป็นจำนวนหลายพันถึงหลายหมื่นตัว เหมาะแก่การมาทัศนศึกษา ด้านธรรมชาติวิทยามากที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองไทย

น้ำตกเกริงกระเวีย น้ำตกแห่งนี้เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่ไหลลงมาจากทิวเขาในบริเวณสำนักสงฆ์ "สุญญตาราม" ซึ่งตั้งอยู่ถัดจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเกริงกระเวีย ประมาณ 3 กิโลเมตร ตามถนนสายทองผาภูมิ-สังขละบุรี น้ำตกแห่งนี้มีริมถนน การเข้าชมและเล่นน้ำสะดวกมากเหมาะแก่การจอดพักรถแวะชมธรรมชาติในระหว่างการเดินทาง

น้ำตกโคข่งต่อง เป็นน้ำตกขนาดเล็กเช่นกัน ตั้งอยู่ห่างจากน้ำตกเกริงกระเวียออกไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตร ตัวน้ำตกอยู่บนเนินเขาขนาดย่อม ซึ่งนักท่องเที่ยวที่ชอบบุกป่าฝ่าดงหนามเลาะลัดไปตามเนินเขา 2-3 ลูก คงจะสนุกสนานเพราะน้ำตกแห่งนี้ก็มีความสวยงามไปอีกรูปแบบหนึ่ง

4.4.1.4 ในเขตอำเภอสังขละบุรี ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

วัดวังแก้วการาม ตั้งอยู่บนเนินเขา อำเภอสังขละบุรี ห่างจากจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 200 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายกาญจนบุรี-ทองผาภูมิ-สังขละบุรี สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของทะเลสาบบริเวณที่แม่น้ำสามสายมาบรรจบกัน แล้วไหลลงสู่แม่น้ำแควน้อยตรงที่เรียกว่า "สามสบ" แม่น้ำสามสายนี้ ได้แก่ ห้วยซองกะเลีย ห้วยบิลลี่ และห้วยรันตี

วัดนี้เป็นที่จำพรรษาของ "หลวงพ่อดุตะมะ" มีเจดีย์สำหรับบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และสิ่งก่อสร้างใหญ่โตมโหฬาร และมีพระพุทธรูปหินอ่อนอันสวยงาม เป็นที่เคารพของชาวมอญ กะเหรี่ยง และเมียนมาร์ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น

ด่านเจดีย์สามองค์ อยู่เหนือสุดชายแดนกาญจนบุรีติดประเทศเมียนมาร์ อยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี ห่างจากตัวอำเภอประมาณ 18 กิโลเมตร เป็นช่องเดินทัพที่สำคัญของไทยและเมียนมาร์ในอดีต อยู่ห่างจากอำเภอทองผาภูมิประมาณ 83 กิโลเมตร จากด่านเจดีย์สามองค์ สามารถข้ามไปชมตลาดมอญในเขตเมียนมาร์ได้ หนึ่งมีรถประจำทางจาก อำเภอเมืองฯ-อำเภอทองผาภูมิ-เขื่อนเขาแหลม คนละ 35 บาท และจากอำเภอทองผาภูมิ-อำเภอสังขละบุรี คนละ 80 บาท

น้ำตกคลิตี้ คลิตี้ เป็นภาษากะเหรี่ยง แปลว่า "เสือโหด" มีต้นน้ำอยู่บนยอดเขาตึกะใกล้เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร การเดินทางไปที่น้ำตกนั้นต้องใช้เวลานานเท่าประมาณ 2 วัน จากบ้านกะเหรี่ยงคลิตี้ และจะต้องมีลูกหาบและคนนำทาง ส่วนน้ำตกคลิตี้ล่างอยู่เหนือทะเลสาบแควใหญ่ บริเวณลำเขาสูง ใช้เวลาเดินทางทางเรือจากท่าเรือท่ากระดานหรือท่าหม่องกระแทะประมาณ 2 ชั่วโมง

4.4.1.5 ในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

อุทยานแห่งชาติเอราวัณ มีเนื้อที่ 343,750 ไร่ ประกอบเป็นเขตอุทยานฯ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2518 มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ

น้ำตกเอราวัณ เป็นน้ำตกที่ใหญ่และสวยงาม บนฝั่งแม่น้ำแควใหญ่ น้ำตกเอราวัณมีความยาว 2,000 เมตร ทั้งหมด 7 ชั้น อยู่ห่างจากตัวเมือง 65 กิโลเมตรขึ้นไปบนเส้นทางสายกาญจนบุรี-ศรีสวัสดิ์ (ทางหลวงหมายเลข 3199) เมื่อถึงกิโลเมตรที่ 56 แยกซ้ายข้ามสะพานเข้าตลาดเขื่อนศรีนครินทร์ตรงไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร ถึงลานจอดรถแล้วเดินต่อไปอีก 500 เมตร จะถึงน้ำตก สำหรับการเดินทางโดยรถประจำทางมีรถออกจากสถานีขนส่งใกล้ที่ทำการการท่องเที่ยวฯ มายังตลาดเขื่อนศรีนครินทร์ทุกวัน ที่บริเวณน้ำตกเอราวัณมีบ้านพักของกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ไว้บริการนักท่องเที่ยวด้วย

วัดถ้ำเสือ ตั้งอยู่ที่ตำบลม่วงชุม อำเภอท่าม่วง อยู่ห่างจากเขื่อนวชิราลงกรณ์ประมาณ 4 กิโลเมตร ทางเข้าวัดต้องผ่านตัวเขื่อนวชิราลงกรณ์แล้วเลี้ยวขวา วัดนี้มีพระพุทธรูปปางประทานพรขนาดใหญ่อยู่บนยอดเขา มีพุทธลักษณะที่สวยงามมาก และอุโบสถอัญมณีเป็นลักษณะทรงไทย มีลวดลายสวยงามวิจิตรตระการตา

วัดถ้ำเขาน้อย อยู่ใกล้เคียงติดกับวัดถ้ำเสือ วัดนี้ประดับประดาไปด้วยสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ซึ่งมีศิลปะแบบจีน และมีความงามสะกดตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเก๋งจีนบนยอดเขาซึ่งเป็นสิ่งที่แปลกและหาดูได้ยาก

4.4.1.8 ในเขตอำเภอท่ามะกา ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ

โบราณสถานพงตึก มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่ากาญจนบุรีเคยเป็นที่ตั้งของเมืองโบราณสมัยทวารวดี (ประมาณพุทธศตวรรษที่ 6-7) ทั้งนี้เนื่องจากกรมศิลปากรได้ขุดพบโบราณวัตถุสมัยอมราวดีและทวารวดีเป็นจำนวนมากที่พงตึก เมื่อปี พ.ศ. 2470 เช่น ตะเกียงทองสัมฤทธิ์โรมัน พระพุทธรูป ฯลฯ และต่อมาในปี พ.ศ. 2478 ดร.เวลส์ ผู้แทนสมาคมค้นคว้าวัตถุโบราณจากประเทศอินเดีย ได้เดินทางมาสำรวจและขุดค้นโบราณวัตถุที่พงตึกเพิ่มเติมและยืนยันว่าสถานที่แห่งนี้เคยเป็นเมืองโบราณที่เจริญรุ่งเรืองมากเมื่อสมัยพันปีมาแล้ว พงตึกอยู่ในเขตอำเภอท่ามะกาห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีไปทางใต้ประมาณ 38 กิโลเมตร ถนนเข้าพงตึกจะแยกจากถนนสายแสงชูโตเข้าสะพานจันทร์เบกษาแล้วเลี้ยวขวาไปวัดดงสัก ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงโบราณสถานพงตึกนี้

พระแท่นดงรัง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอท่ามะกา โดยแยกเข้าไปจากตลาดท่าเรือประมาณ 10 กิโลเมตร สถานที่แห่งนี้เป็นวัดโบราณซึ่งมีแท่นหินขนาดใหญ่ที่ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นพระแท่นศักดิ์สิทธิ์ที่พระพุทธเจ้าประจวบและเสด็จปรินิพพานที่นี่ ทุก ๆ ปีจะมีงานนมัสการอย่างมโหฬารประมาณกลางเดือน 4 ของไทย

4.4.1.9 ในเขตอำเภอพนมทวน มีแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดียว ได้แก่

บ้านดอนเจดีย์ เป็นโบราณสถานที่อยู่ในอำเภอพนมทวน ที่บ้านดอนเจดีย์ห่างจากตัวเมืองกาญจนบุรีไปตามเส้นทางสายกาญจนบุรี-อุทอง ประมาณ 15 กิโลเมตร

โดยที่ผู้ที่จะไปชมจะต้องขับรถเลียวย้ายเข้าไปตรงแยกด้านขวามือหลังโรงเรียนวัดทุ่งสมอ กรมศิลปากรได้ทำการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2525 ได้พบโครงกระดูกในบริเวณนี้หลายร้อยโครง ตลอดจนดาบโบราณ กรามช้าง และเครื่องไม้ ฯลฯ เป็นจำนวนมาก และซากเจดีย์สมัยกรุงศรีอยุธยาอยู่ด้วย จึงสันนิษฐานว่าน่าจะเป็นเจดีย์ยุทธหัตถีที่แท้จริง แต่ก็ยังหาหลักฐานยืนยันไม่ได้

นอกจากแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดแล้ว จังหวัดกาญจนบุรียังมีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับประเทศเมียนมาร์ได้ด้วย เนื่องจากเป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดและมีชายแดนที่ติดต่อกันเป็นแนวยาว สามารถเดินทางท่องเที่ยวผ่านชายแดนไทย บริเวณด่านเจดีย์สามองค์ก็เข้าไปในเขตประเทศเมียนมาร์ได้

4.4.2 งานเทศกาล

งานเทศกาลเป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งช่วยเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี งานเทศกาลที่สำคัญในรอบปีของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่

งานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรีจะจัดงานสัปดาห์สะพานข้ามแม่น้ำแควขึ้นทุกปี ในราวปลายเดือนพฤศจิกายนถึงต้นเดือนธันวาคม เพื่อรำลึกถึงความสำคัญของการสร้างทางรถไฟสายมรณะและสะพานข้ามแม่น้ำแคว ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการแสดงนิทรรศการทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี การแสดงพื้นบ้าน การออกร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและการแสดงแสงและเสียง บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแควทุกคืนตลอดงาน

4.4.3 ตลาดการท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรี

ภาคตะวันตกซึ่งประกอบด้วยจังหวัดนครปฐม เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สุพรรณบุรี และกาญจนบุรี กาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ และวัฒนธรรมมากมายหลายแห่ง การศึกษาเพื่อการวางแผนภาคตะวันตกของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาและเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีความดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก ดังนั้น ในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมากเดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี

ในปี พ.ศ. 2535 มีผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรีทั้งสิ้น 1,926,354 คน เป็นนักท่องเที่ยว (Tourist) 1,046,048 คน นักทัศนจร (Excursionist) 930,306 คน ผู้มาเยี่ยมเยือนส่วนใหญ่เป็นชาวไทย (ร้อยละ 90.50 ของนักท่องเที่ยว และร้อยละ 94.92 ของนักทัศนจร) แม้ว่าสัดส่วนของชาวต่างประเทศที่มาเยือนจังหวัดกาญจนบุรียังมีอยู่ค่อนข้างน้อย แต่เมื่อพิจารณาถึงการเติบโตแล้ว จะพบว่า ตลาดการท่องเที่ยวในส่วน of ชาวต่างประเทศมีการเติบโตที่ค่อนข้างมาก จากตารางที่ 4.65 พบว่า ในปี พ.ศ. 2530 มีผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศจำนวน 60,167 คน ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 มีจำนวน 144,921 คน โดยเพิ่มขึ้นถึง 2.4 เท่าตัว ซึ่งคาดว่าเกิดจากความสนใจของผู้มาเยี่ยมเยือนจากตลาดยุโรปซึ่งเป็นตลาดการท่องเที่ยวที่สำคัญ นอกเหนือไปจากความสนใจในเรื่องราวของประวัติศาสตร์ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ยังเกี่ยวข้องกับกระแสแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่ปราศจากมลภาวะเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งจังหวัดกาญจนบุรียังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และมีสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์และเป็นธรรมชาติอยู่ จึงคาดว่าในอนาคตจังหวัดกาญจนบุรีน่าจะมีส่วนแบ่งการตลาดของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศสูงขึ้น ขณะเดียวกันความนิยมในการแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวที่ปราศจากมลภาวะก็จะเพิ่มขึ้นในหมู่คนไทยเช่นกัน จะทำให้กาญจนบุรี เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวประเภทอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Eco-tourism) ที่สูงมากทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ

4.4.4 รูปแบบการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายของผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรี

รูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยมักนิยมมาเป็นกลุ่มใหญ่ โดยมาในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ ขณะที่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมักนิยมมาเป็นกลุ่มย่อย 2-3 คน และมาในฤดูท่องเที่ยวคือ ระหว่างกลางเดือนตุลาคมถึงเดือนเมษายน ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวในจังหวัดนี้เท่ากับ 1.76 วัน โดยนักท่องเที่ยวชาวไทยมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 1.61 วัน และชาวต่างประเทศมีระยะเวลาพำนักเฉลี่ย 2.05 วัน (ตารางที่ 4.66)

ตารางที่ 4.64 จำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนห้องพัก รายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. 2533-2535 ของจังหวัดกาญจนบุรี

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว			จำนวนห้องพัก	รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม		
2533	1,717,034	172,306	1,889,340	1,816	2,304
2534	1,730,689	192,688	1,923,372	1,996	2,124
2535	1,781,433	144,921	1,926,354	2,565	2,296

ที่มา : สำนักงาน ททท. จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.65 จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรี และจำนวนผู้พักรวม เปรียบเทียบระหว่าง พ.ศ. 2530 กับ พ.ศ. 2535

ประเภทนักท่องเที่ยว	2530	2535	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	
ผู้มาเยี่ยมเยือน	คนไทย	1,722,332	1,781,433	3.43
	ต่างประเทศ	60,167	144,921	140.86
	รวม	1,782,499	1,926,354	8.07
ผู้ที่พักรวม	คนไทย	774,984	947,623	22.28
	ต่างประเทศ	55,727	98,425	76.62
	รวม	830,711	1,046,048	25.92

ที่มา : สำนักงาน ททท. จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.66 ข้อมูลรายละเอียดของผู้เดินทางมาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

รายการข้อมูล	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
ร้อยละของผู้มาเยี่ยมเยือน	92.46	7.54	100.00
นักท่องเที่ยว	90.50	9.50	100.00
นักทัศนจร	94.92	5.08	100.00
ร้อยละของยานพาหนะที่ใช้เดินทาง	100.00	100.00	100.00
รถไฟ	13.11	29.19	15.87
รถโดยสารประจำทาง	9.43	15.73	10.52
รถนำเที่ยว	5.39	49.97	13.04
ขับรถไปเอง	67.54	4.77	56.77
อื่น ๆ	4.52	0.34	3.81
ร้อยละของประเภทที่พักแรม	100.00	100.00	100.00
โรงแรม/บังกาโล/เกสต์เฮาส์	61.12	84.06	64.42
บ้านญาติ/เพื่อน	22.30	0.11	19.11
ที่พักในอุทยาน	5.28	15.82	6.80
บ้านพักรับรอง	2.98	-	2.55
วัดและอื่น ๆ	8.32	-	7.12
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ย (วัน)	1.61	2.05	1.76
ค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวัน (บาท)	727.06	589.72	703.49
นักท่องเที่ยว	971.76	891.74	960.25
นักทัศนจร	500.90	396.90	480.55

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

พาหนะที่ผู้มาเยี่ยมเยือนของจังหวัดกาญจนบุรีใช้เดินทางมากที่สุดคือ ขับรถมาเอง ร้อยละ 56.77 รองลงมา คือ โดยสารรถไฟ ร้อยละ 15.87 รถนาเที่ยว ร้อยละ 13.04 และ รถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 10.52 สถานที่พักผ่อนที่นักท่องเที่ยวนิยมพักผ่อนมากที่สุด คือ โรงแรม บังกาโล และเกสต์เฮาส์ คิดเป็นร้อยละ 64.42 รองลงมาคือพักบ้านญาติหรือบ้านเพื่อน ร้อยละ 19.11 และพักในอุทยานฯ ร้อยละ 6.80

ในด้านการใช้จ่ายของผู้มาเยี่ยมเยือนนั้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวัน 703.49 บาท ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 727.06 บาทต่อวัน โดยนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 971.76 บาท และนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 500.90 บาท สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศนั้น มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 589.72 บาทต่อวัน โดยนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 891.74 บาท และนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 396.90 บาท จากการประมาณของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยตลอดปี พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรี มีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,296 ล้านบาท

ค่าใช้จ่ายของผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดกาญจนบุรีนี้ จะกระจายอยู่ในสาขาการผลิตหลายสาขา เช่น การค้าปลีกและค้าส่ง การบริการ อุตสาหกรรม เกษตรกรรม การคมนาคมขนส่ง เป็นต้น จากตารางที่ 4.67 และแผนภูมิที่ 4.22 และ 4.23 แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนของการใช้จ่ายประเภทต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเพื่อที่พักมากที่สุด ร้อยละ 35.66 รองลงไปคือ ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 32.06 ค่าซื้อของที่ระลึก ร้อยละ 12 ค่าใช้จ่ายบันเทิง ร้อยละ 10.67 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ร้อยละ 5.86 ค่าพาหนะเดินทางร้อยละ 2.90 และค่าบริการท่องเที่ยว ร้อยละ 0.86

สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีสัดส่วนการใช้จ่ายต่างออกไปเล็กน้อย โดยเป็นค่าที่พัก ร้อยละ 37.34 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 34.36 ค่าบริการท่องเที่ยว ร้อยละ 8.42 ค่าซื้อของที่ระลึก ร้อยละ 7.93 ค่าพาหนะเดินทาง ร้อยละ 6.17 ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ร้อยละ 3.43 และค่าใช้จ่ายบันเทิง ร้อยละ 2.35

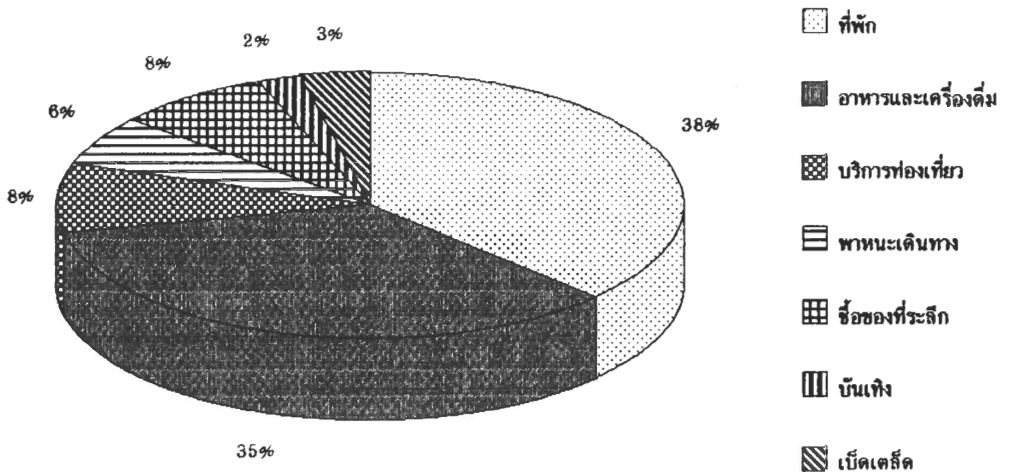
ตารางที่ 4.67 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมชมเขื่อนจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

หน่วย : บาท/คน/วัน

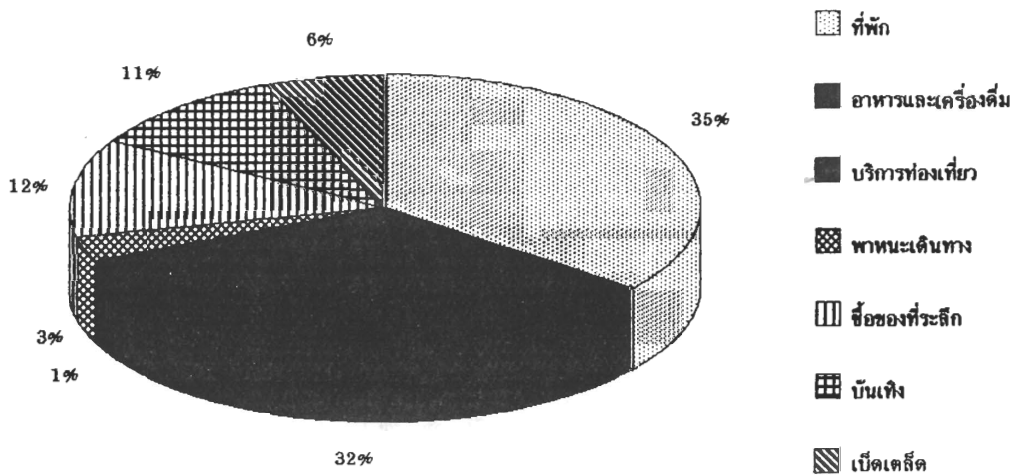
ประเภทการใช้จ่าย	นักท่องเที่ยว			นักศึกษاجر			รวม		
	ไทย	ต่างประเทศ	รวม	ไทย	ต่างประเทศ	รวม	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
1. ค่าที่พัก	346.50	332.98	344.55	-	-	-	166.43	129.75	160.14
2. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	311.51	306.42	310.78	190.82	104.95	174.02	248.79	183.46	237.58
3. ค่าบริการท่องเที่ยวในจังหวัด	8.38	75.06	17.97	31.59	38.40	32.92	20.44	52.69	25.97
4. ค่าพาหนะเดินทางในจังหวัด	28.16	55.05	32.03	38.66	16.54	34.33	33.62	31.55	33.26
5. ค่าซื้อสินค้าและของที่ระลึก	116.57	70.69	109.97	165.82	184.67	169.51	142.16	140.26	141.84
6. ค่าใช้จ่ายบันเทิง	103.66	20.92	91.76	8.55	5.20	7.89	54.23	11.33	46.87
7. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	56.98	30.62	53.19	65.46	47.22	61.89	61.39	40.75	57.85
รวม	971.76	891.74	960.25	500.90	396.98	480.56	727.06	589.79	703.51

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนภูมิที่ 4.22 ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.23 ร้อยละของประเภทค่าใช้จ่าย นักท่องเที่ยวชาวไทย จังหวัดกาญจนบุรี

4.4.5 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยว

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527) ได้พิจารณาแบ่งกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดกาญจนบุรีตามลักษณะทางภูมิศาสตร์ออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่เขตอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา และอำเภอพนมทวน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมมากที่สุด สำหรับแหล่งท่องเที่ยวในบริเวณนี้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ซึ่งกระจายอยู่ตามแนวริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองและลำน้ำแควน้อย

กลุ่มสอง ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีประชากรอาศัยอยู่เบาบาง แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ส่วนประเภทประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมีเล็กน้อย และไม่เด่นมากนัก แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะกระจุกกระจายตามริมฝั่งแม่น้ำแควน้อยเป็นช่วง ๆ ตั้งแต่ใต้ที่ว่าการอำเภอไทรโยคจนถึงด่านเจดีย์สามองค์ที่อำเภอสังขละบุรี ซึ่งสุดเขตแดนไทยที่ติดกับเมียนมาร์

กลุ่มสาม ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่อำเภอศรีสวัสดิ์ และบางส่วนของอำเภอเมืองกาญจนบุรีกับอำเภอทองผาภูมิ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเขา มีประชากรน้อยโดยกระจายอยู่ตามพื้นที่ราบในหุบเขา เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติเท่านั้น ในบริเวณอุทยานแห่งชาติเอราวัณและใกล้เคียง เช่น เขื่อนศรีนครินทร์ และศูนย์ศึกษาธรรมชาติเขาน้ำพุ เป็นต้น ส่วนทางตอนบนของกลุ่มนี้ได้แก่ บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร และบริเวณโดยรอบ

กลุ่มสี่ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่อำเภอบ่อพลอย และบางส่วนของอำเภอศรีสวัสดิ์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบซึ่งปลูกอ้อยเป็นส่วนมาก ทางตอนบนในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์เป็นป่าและเขา เป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มนี้จัดอยู่ในประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ ที่อำเภอบ่อพลอย มีการชดพลอยซึ่งเป็นอุตสาหกรรมพื้นบ้านที่ไม่ใหญ่นัก ส่วนแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์

นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี จะเดินทางเข้าไปยังพื้นที่ท่องเที่ยวในกลุ่ม 1 เนื่องจากโครงสร้างของเส้นทางคมนาคม ประกอบกับเป็นที่ตั้งของตัวจังหวัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีสะพานข้ามแม่น้ำแควเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญเนื่องจากมีนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมาก ดังนั้นนักท่องเที่ยวจะต้องเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มที่ 1 แล้วจึงเดินทางไปท่องเที่ยวในกลุ่มอื่น ๆ นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางไปกลุ่มที่ 3 รองลงมาจากกลุ่ม 1 โดยมีน้ำตกเอราวัณเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวซึ่งมีส่วนแบ่งร้อยละ 29.64 กลุ่มที่ได้รับความนิยมต่อมา คือกลุ่ม 2 ซึ่งมีศูนย์กลางในการท่องเที่ยวอยู่ที่น้ำตกไทรโยคใหญ่ มีส่วนแบ่งของนักท่องเที่ยวร้อยละ 6.78 กลุ่มที่ 4 ได้รับความนิยมน้อยที่สุด และมีนักท่องเที่ยวชาวไทยเท่านั้นที่เดินทางไปท่องเที่ยว โดยมีศูนย์กลางการท่องเที่ยวยุทธ์อุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีส่วนแบ่งร้อยละ 2.79 (ตารางที่ 4.68 และแผนภูมิที่ 4.24)

4.4.6 ความนิยมของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว

กาญจนบุรีมีแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก จากผลการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2533) พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวนิยมไปกันมากที่สุด คือ สะพานข้ามแม่น้ำแคว และสุสานทหารสัมพันธมิตร คิดเป็นร้อยละ 90 โดยจากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่ตั้งใจเดินทางมาเที่ยวที่กาญจนบุรี เพื่อไปยังสะพานข้ามแม่น้ำแควและสุสานทหารสัมพันธมิตรคิดเป็นร้อยละ 86.15 ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยคิดเป็นร้อยละ 97.14 บริเวณที่นักท่องเที่ยวไปเป็นอันดับสองรองลงมา คือ อุทยานแห่งชาติเอราวัณ คิดเป็นร้อยละ 50 บริเวณท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไปน้อยที่สุดได้แก่ อ่ามบ่อพลอย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมไปที่อ่ามบ่อพลอยเพื่อต้องการซื้ออัญมณีมากกว่าการท่องเที่ยว

สำหรับการเดินทางมาของนักท่องเที่ยวเพื่อที่จะแวะเที่ยวยังจุดต่าง ๆ มีเหตุผลแตกต่างกันออกไปตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ 5 แห่ง ปรากฏว่า

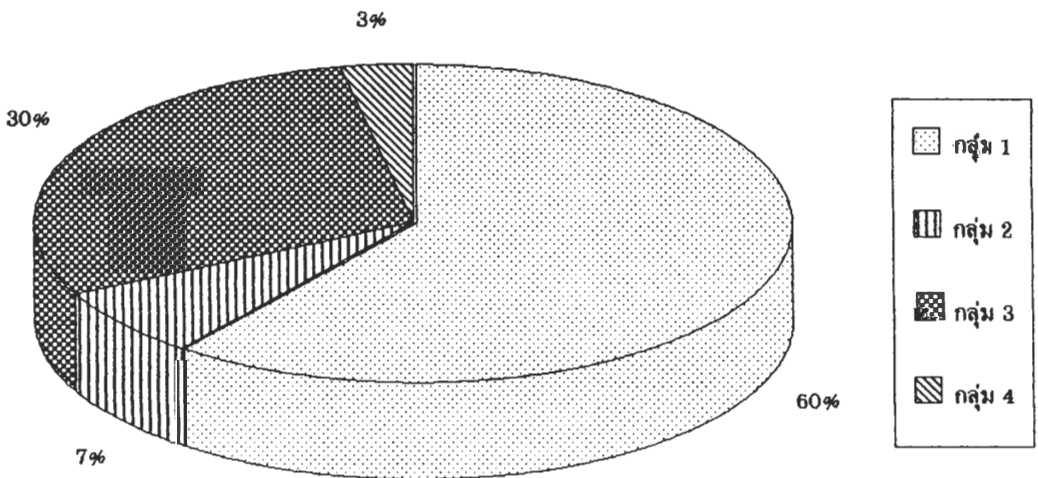
1) สะพานข้ามแม่น้ำแควและสุสานทหารสัมพันธมิตร นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณนี้ เพราะต้องการชมสถานที่ประวัติศาสตร์ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยร้อยละ 75 และเป็น

ตารางที่ 4.68 สัดส่วนของการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวนในแต่ละพื้นที่กลุ่มการท่องเที่ยว

พื้นที่ท่องเที่ยว	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
กลุ่ม 1	58.40	83.35	60.79
กลุ่ม 2	6.31	11.24	6.78
กลุ่ม 3	32.20	5.41	29.64
กลุ่ม 4	3.09	0.00	2.79

ที่มา : สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4.24 การกระจายตัวของนักท่องเที่ยวนในแต่ละพื้นที่กลุ่มการท่องเที่ยว

ชาวต่างประเทศร้อยละ 96.6 โดยเฉลี่ยทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศใช้เวลาเฉลี่ยประมาณ 1-2 ชั่วโมง ในการชมสถานที่ประวัติศาสตร์แห่งนี้

2) อุทยานแห่งชาติไทรโยค นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณนี้เพราะต้องการชมธรรมชาติทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ที่ประมาณ 1-2 ชั่วโมง

3) อุทยานแห่งชาติเอราวัณ เหตุผลที่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวบริเวณนี้เพราะต้องการชมธรรมชาติเป็นเหตุผลหลัก และเหตุผลรองลงมา คือ การเดินทางสะดวกสบาย และนักท่องเที่ยวจะใช้เวลาชมบริเวณ ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจะใช้เวลาประมาณครึ่งวัน ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง

4) เขื่อนเขาแหลม นักท่องเที่ยวที่มาส่วนใหญ่ต้องการชมธรรมชาติ ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยนอกจากต้องการชมธรรมชาติแล้วยังมีอีกเหตุผลคือ การเดินทางสะดวก และส่วนใหญ่ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศ ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมง

5) เขื่อนศรีนครินทร์ ส่วนใหญ่ที่มากเพื่อต้องการชมธรรมชาติ ใช้เวลาประมาณ 1-2 ชั่วโมงในการท่องเที่ยว ส่วนเหตุผลอื่น ๆ เช่น การเดินทางสะดวก เป็นต้น

4.4.7 ฤดูกาลท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนิยมมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีในระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับฤดูกาลท่องเที่ยวของชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ส่วนฤดูกาลท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย พิจารณาโดยสถิติของนักท่องเที่ยวแยกรายเดือนที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรี ประจำปี พ.ศ. 2535 (ตารางที่ 4.69 และแผนภูมิที่ 4.25) ในช่วงต้นปี นักท่องเที่ยวมักมาท่องเที่ยวมากในช่วงเทศกาลตรุษจีน ซึ่งอยู่ในเดือนธันวาคมหรือกุมภาพันธ์ และในช่วงสงกรานต์ต้นเดือนเมษายน ในช่วงปลายฤดูฝนและต้นฤดูฝนจะมีนักท่องเที่ยวน้อย อยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม มีนักท่องเที่ยวที่น้อยที่สุดในเดือนมิถุนายน เนื่องจากในช่วงนี้อากาศร้อนและป่าไม้อยู่ในระหว่างผลัดใบ ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม มีนักท่องเที่ยวเข้ามามาก ซึ่งเป็นช่วงที่ป่าไม้เขียวชอุ่มทำให้

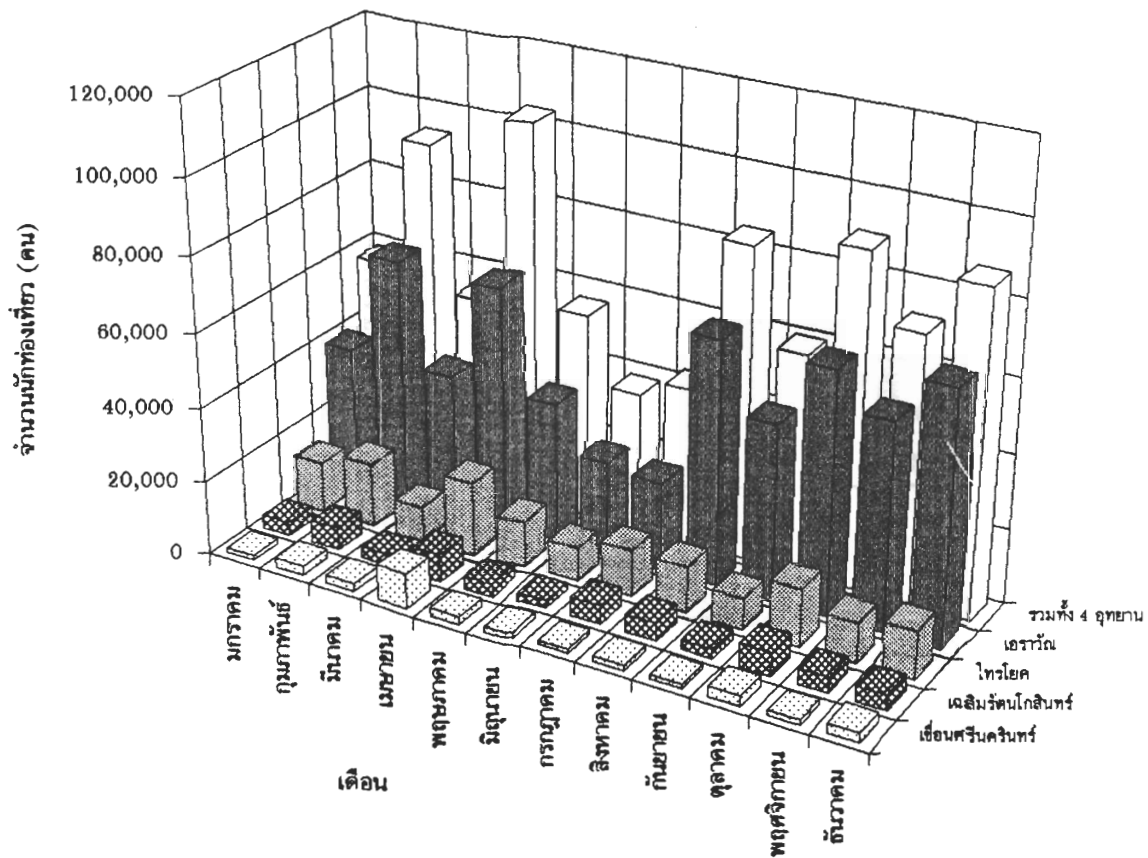

ตารางที่ 4.69 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

เดือน	อุทยานแห่งชาติเฉลิมรัตนโกสินทร์			อุทยานแห่งชาติไทรโยค			อุทยานแห่งชาติเอราวัณ			อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์			รวมนักท่องเที่ยวที่เดินทาง เข้ามาทั้ง 4 อุทยาน
	คนไทย	ต่างประเทศ	รวม	คนไทย	ต่างประเทศ	รวม	คนไทย	ต่างประเทศ	รวม	คนไทย	ต่างประเทศ	รวม	
มกราคม	3,496	191	3,686	12,701	888	13,589	37,119	2,228	39,347	1,268	74	1,342	57,964
กุมภาพันธ์	5,630	446	6,076	16,559	696	17,255	64,441	2,778	67,219	2,583	82	2,665	93,215
มีนาคม	2,967	80	3,047	9,181	472	9,653	37,569	1,917	39,486	1,918	215	2,133	54,319
เมษายน	7,376	85	7,461	19,560	595	20,155	64,966	1,407	66,373	8,710	704	9,414	103,403
พฤษภาคม	3,467	42	3,509	11,982	355	12,337	36,497	1,048	37,545	2,031	181	2,212	55,603
มิถุนายน	1,958	46	2,004	8,590	275	8,865	24,099	1,247	25,346	1,399	104	1,503	37,718
กรกฎาคม	5,065	38	5,103	12,389	130	12,519	19,925	3,864	23,789	1,066	23	1,089	42,500
สิงหาคม	4,799	36	4,835	12,146	154	12,300	63,380	2,206	65,586	1,098	324	1,422	84,143
กันยายน	2,512	13	2,525	7,930	235	8,165	46,112	1,266	47,378	950	220	1,170	59,238
ตุลาคม	5,918	325	6,243	14,855	260	15,115	63,738	1,202	64,940	2,655	230	2,885	89,183
พฤศจิกายน	4,187	104	4,291	10,057	208	10,265	53,632	1,694	55,326	1,305	161	1,466	71,348
ธันวาคม	4,127	156	4,283	12,253	247	12,500	65,563	1,891	67,454	2,398	120	2,518	86,755
รวม	51,501	1,562	53,063	148,203	4,515	152,718	577,041	22,748	599,789	27,381	2,438	29,819	835,389

ที่มา : สำนักงาน ททท. จังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.25 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

ดูสวยงาม ประกอบกับเป็นระยะปิดภาคการศึกษา ทำให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาไปท่องเที่ยวมาก ในช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม เป็นช่วงที่อากาศสบาย จะมีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น และประมาณว่านักท่องเที่ยวในเดือนที่สูงที่สุดเป็นประมาณ 3 เท่าของเดือนที่มีนักท่องเที่ยวน้อยที่สุด

4.4.8 โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก

4.4.8.1 การคมนาคมขนส่ง

กาญจนบุรีเป็นจังหวัดชายแดนภาคตะวันตกของไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 128 กิโลเมตร ภูมิประเทศด้านตะวันตกมีทิวเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเส้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศเมียนมาร์ การเดินทางไปยังจังหวัดกาญจนบุรีนับว่าสะดวกมาก ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมงจากกรุงเทพมหานคร โดยมีเส้นทางที่สำคัญดังนี้

(1) การคมนาคมทางบก มีถนนสายสำคัญและถนนสายหลักที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดกาญจนบุรีกับจังหวัดใกล้เคียง 4 สาย คือ

ก. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 โดยแยกจากทางหลวงแผ่นดินหลายเลข 4 บริเวณอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ผ่านจังหวัดกาญจนบุรีที่อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี ถึงพระเจดีย์สามองค์

ข. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 324 เป็นเส้นทางเชื่อมจังหวัดกาญจนบุรีกับจังหวัดสุพรรณบุรี โดยผ่านอำเภอพนมทวน

ค. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3199 จากอำเภอเมืองฯ ติดต่อกับอำเภอศรีสวัสดิ์ โดยไปสิ้นสุดที่เขื่อนศรีนครินทร์ แล้วเป็นถนนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตต่อไปยังอำเภอศรีสวัสดิ์

ง. ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3096 ใช้ติดต่อระหว่างอำเภอเมืองฯ กับอำเภอบ่อพลอย ไปถึงอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

(2) ทางรถไฟ จังหวัดกาญจนบุรีมีเส้นทางรถไฟที่ใช้ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร โดยมีเส้นทางสายธนบุรี-น้ำตก จากสถานีธนบุรีกับชุมทางหนองปลาดุกแล้วแยก

ตารางที่ 4.70 เวลาเดินรถโดยสารระหว่างจังหวัด

ชื่อเส้นทาง	ประเภทรถโดยสาร	เวลาเดินรถ	วันเดินรถ
1. รถยนต์ กรุงเทพฯ - กาญจนบุรี กาญจนบุรี - กรุงเทพฯ	ธรรมดา	ตั้งแต่ 04.00 น. ทุก ๆ 15 นาที จนถึง 20.00 น.	ทุกวัน
	ปรับอากาศ	ตั้งแต่ 05.30 น. ทุก ๆ 15 นาที จนถึง 22.00 น.	ทุกวัน
	ธรรมดา	ตั้งแต่ 03.30 น. ทุก ๆ 15 นาที จนถึง 18.30 น.	ทุกวัน
	ปรับอากาศ	ตั้งแต่ 05.30 น. ทุก ๆ 15 นาที จนถึง 18.00 น.	จันทร์ - พุธ สบตี
2. รถไฟ * ธนบุรี - น้ำตก น้ำตก - ธนบุรี	ปรับอากาศ	ตั้งแต่ 05.30 น. ทุก ๆ 15 นาที จนถึง 19.00 น.	ศุกร์ - อาทิตย์
		08.00 น. และ 13.54 น.	เสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการ
		06.05 น. และ 12.34 น.	เสาร์ - อาทิตย์ และวันหยุดราชการ

ที่มา : ข้อมูลการตลาด พ.ศ. 2535

หมายเหตุ : * มีรถพิเศษนำเที่ยวไป - กลับภายในวันเดียว

ตารางที่ 4.71 การขนส่งประจำทางด้วยรถโดยสารจังหวัดกาญจนบุรี

สายที่	เส้นทาง	ผู้ประกอบการ	ระยะทาง (กม.)	ค่าโดยสาร (บาท)	มาตรฐานรถ
81	กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี	บ.ขนส่ง จำกัด	129	62.00	ปรับอากาศ
81	กรุงเทพฯ-กาญจนบุรี	บ.ขนส่ง จำกัด	129	35.00	ธรรมดา
326	กาญจนบุรี-ตำบลช้าง	บ.กาญจนบุรี จำกัด	126	29.50	ธรรมดา
	กาญจนบุรี-หนองปรือ	บ.กาญจนบุรี จำกัด	19.5	19.50	ธรรมดา
	กาญจนบุรี-ทุ่งมะสัง	บ.กาญจนบุรี จำกัด	4.5	4.50	ธรรมดา
327	ปอพลอย-อุทอง	บ.ปอพลอย-อุทอง จำกัด	45	10.00	สองแถว
334	กาญจนบุรี-บ้านโป่ง	บ.สุชาติพัฒนา จำกัด	54	11.00	ธรรมดา
411	กาญจนบุรี-สุพรรณบุรี	บ.ขนส่ง จำกัด	90	20.50	สองแถว
461	กาญจนบุรี-ราชบุรี	บ.สุชาติพัฒนา จำกัด	94	21.00	ธรรมดา
492	ห้วยกระบอก-ลูกแก	บ.เพชรขนส่ง จำกัด	13	3.50	ธรรมดา
706	กำแพงแสน-พนมทวน	บ.นครปฐม จำกัด	38	8.50	ธรรมดา
707	อุทอง-บ้านลำอิฐ	บ.ลำอิฐขนส่ง จำกัด	83	22.50	สองแถว
709	ตำบลช้าง-บ้านกล้วย	บ.กาญจนบุรี จำกัด	72	20.00	สองแถว
711	อุทอง-เลาขวัญ	สหกรณ์เดินรถสุพรรณบุรี	34	9.50	สองแถว
718	นครปฐม-บ้านท่าเรือ	บ.พระปฐมเดินรถ จำกัด	44	10.00	สองแถว
1722	กาญจนบุรี-ลาดหญ้า	บ.กาญจนบุรี-เอราวัณ	17	4.00	สองแถว
1724	ท่าเรือ-พนมทวน	บ.พระแท่นขนส่ง จำกัด	26	6.00	ธรรมดา
1726	กาญจนบุรี-กลอนโคก	บ.สุชาติพัฒนา จำกัด	30	8.50	ธรรมดา
6179	ตลาดเขต-ทุ่งกระบี่	สหกรณ์เดินรถเลาขวัญ	93	25.50	ธรรมดา
6180	เขาวงพระจันทร์-สระ	สหกรณ์เดินรถเลาขวัญ	40	11.00	ธรรมดา
6181	บ้านหนองโพธิ์-มะสัง	สหกรณ์เดินรถเลาขวัญ	48	13.00	ธรรมดา
6183	กาญจนบุรี-ดอนเจดีย์	บ.เวสเทอร์นทัวร์ จำกัด	21	5.00	สองแถว
6191	ท่าม่วง-ดอนเจดีย์	สหกรณ์เดินรถกาญจนบุรี	12	3.50	ธรรมดา
6192	ท่าม่วง-หนองตากยา	สหกรณ์เดินรถกาญจนบุรี	47	14.50	สองแถว
8170	กาญจนบุรี-ศรีสวัสดิ์	บ.กาญจนบุรี จำกัด	130	30.00	ธรรมดา
8171	กาญจนบุรี-วัดสิงห์	บ.กาญจนบุรี จำกัด	49	13.50	ธรรมดา
8172	กาญจนบุรี-บ้านเก่า	บ.กาญจนบุรี จำกัด	34	8.00	ธรรมดา
8190	ท่ามะกา-ตำบลมะขามเตี้ย	บ.สุชาติพัฒนา จำกัด	52	11.00	สองแถว
8191	กาญจนบุรี-ตำบลเจดีย์สามองค์	บ.สุชาติพัฒนา จำกัด	29	18.50	ธรรมดา
8202	ตลาดเขต-เลาขวัญ	บ.สหมิตรหนองรี จำกัด	58	14.00	ธรรมดา
8203	กาญจนบุรี-สังขละบุรี	บ.เอเชียไทรโยค จำกัด	223	56.00	ธรรมดา
8204	กาญจนบุรี-สุ่มสุ่ม	บ.ไทรโยคพัฒนา	46	12.50	ธรรมดา
8245	หนองปรือ-เขาหิน	บ.กาญจนบุรี จำกัด	32	9.00	ธรรมดา
8252	กาญจนบุรี-ทองผาภูมิ	บ.เอเชียไทรโยค จำกัด	138	36.50	ธรรมดา
8262	เอราวัณ-ไทรโยค	บ.กาญจนบุรี จำกัด	52	11.00	ธรรมดา
71001	กาญจนบุรี-ค่ายา	หจก. รตสวัสดิการ	10	3.00	ธรรมดา
71002	สังขละบุรี-ตำบลเจดีย์สามองค์	สหกรณ์เดินรถ	22	6.00	ธรรมดา

ที่มา : ข้อมูลการตลาด พ.ศ. 2535 จังหวัดกาญจนบุรี

มาทางด้านตะวันตกผ่านพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีที่อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง อำเภอเมืองกับสถานี
 ใต้ตากอำเภอไทรโยค ซึ่งจะเห็นได้ว่าเส้นทางรถไฟเป็นเส้นทางของการท่องเที่ยวที่สำคัญทางหนึ่ง
 การเดินทางอาจใช้รถส่วนตัว รถนาเที่ยว รถไฟ รถยนต์โดยสาร
 ประจําทางทั้งธรรมดา (บขส.) และรถปรับอากาศจากสถานีขนส่งสายใต้ซึ่งวิ่งสู่จังหวัดกาญจนบุรี
 วันละหลายเที่ยว (ดูตารางที่ 4.70 - 4.71)

4.4.8.2 สถานที่พักแรมและร้านอาหารในจังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.72 แสดงการกระจายตัวของสถานที่พักแรมและจำนวน
 ห้องพักในจังหวัดกาญจนบุรีในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวนสถานที่พักแรม ได้แก่ โรงแรม เกสต์เฮ้าส์
 บังกาโล และแพพัก รวมกัน 130 แห่ง มีห้องพัก 3,262 ห้อง อำเภอเมืองฯ มีสถานที่พักแรม
 มากที่สุด คือ 46 แห่ง มีห้องพัก 1,809 ห้อง รองลงไป ได้แก่ อำเภอไทรโยค มีสถานที่พักแรม
 25 แห่ง จำนวนห้องพักรวม 676 ห้อง อำเภอทองผาภูมิมีสถานที่พักแรม 23 แห่ง มีห้องพัก 263
 ห้อง อำเภอศรีสวัสดิ์มีสถานที่พักแรม 20 แห่ง มีห้องพักรวม 206 ห้อง ส่วนอำเภอสังขละบุรี
 ท่าม่วง และท่ามะกา มีจำนวนสถานที่พักแรมใกล้เคียงกัน โดยอำเภอสังขละบุรีมีสถานที่พักแรม 7
 แห่ง รวม 161 ห้อง อำเภอท่าม่วงมีสถานที่พักแรม 4 แห่ง รวม 87 ห้อง อำเภอท่ามะกา
 มีสถานที่พักแรม 2 แห่ง รวม 15 ห้อง ส่วนกิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย และกิ่งอำเภอหนองปรือ
 อำเภอบ่อพลอยมีสถานที่พักอำเภอละ 1 แห่ง มีห้องพัก 17 ห้อง 8 ห้อง และ 20 ห้อง
 ตามลำดับ

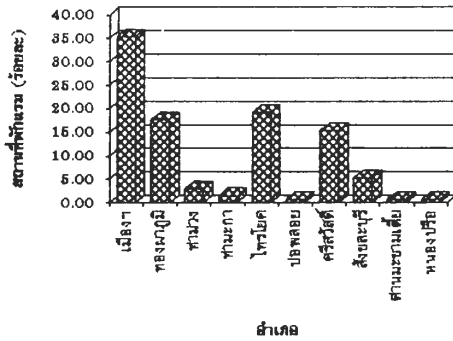
ในด้านร้านอาหารนั้น นอกจากที่มีอยู่ตามสถานที่พักแรมแล้ว ยังมีร้าน
 อาหารในระดับมาตรฐานกระจายตัวอยู่ทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตอำเภอเมือง (25 แห่ง)
 รองลงไป ได้แก่ อำเภอท่ามะกา (13 แห่ง) อำเภอทองผาภูมิ (8 แห่ง) อำเภอพนมทวน (5
 แห่ง) อำเภอไทรโยค (4 แห่ง) อำเภอศรีสวัสดิ์ (4 แห่ง) อำเภอสังขละบุรี (2 แห่ง) และ
 กิ่งอำเภอด่านมะขามเตี้ย (1 แห่ง) (ดูตารางที่ 4.73) ส่วนร้านจำหน่ายของที่ระลึกมีอยู่ 6
 แห่ง ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองฯ (4 แห่ง) ส่วนร้านจำหน่ายอัญมณีมีอยู่ 11 แห่ง อยู่ในเขต
 อำเภอเมืองเกือบทั้งหมด (10 แห่ง) และอีก 1 แห่งอยู่ในเขตอำเภอบ่อพลอย นอกจากนี้ยังมี
 ร้านอาหารระดับพอใช้ได้อีกจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วไปโดยเฉพาะในเขตอำเภอเมืองฯ

ตารางที่ 4.72 การกระจายตัวของสถานที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

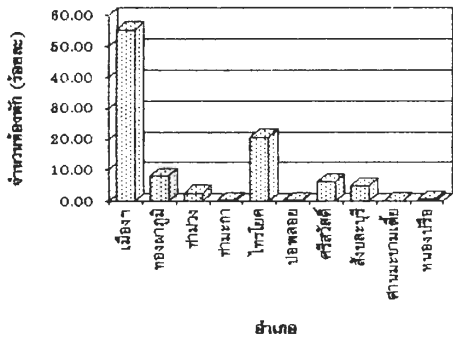
อำเภอ	จำนวนสถานที่พักแรม		จำนวนห้องพัก	
	แห่ง	ร้อยละ	แห่ง	ร้อยละ
เมืองงา	46	36.38	1,809	55.46
ทองผาภูมิ	23	17.69	263	8.06
ท่าม่วง	4	3.08	87	2.67
ท่ามะกา	2	1.54	15	0.46
ไทรโยค	25	19.23	876	20.72
บ่อพลอย	1	0.77	17	0.52
ศรีสวัสดิ์	20	15.38	206	6.32
สังขละบุรี	7	5.38	161	4.94
ด่านมะขามเตี้ย	1	0.77	8	0.25
หนองปรือ	1	0.77	20	0.61
รวม	130	100.00	3,262	100.00

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี

แผนภูมิที่ 4.26 การกระจายตัวของสถานที่พักแรมในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

แผนภูมิที่ 4.27 การกระจายตัวของจำนวนห้องพักในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2536

ตารางที่ 4.73 ร้านอาหารตามมาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ของจังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2536-2537

ชื่อร้านอาหาร	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่	
	ระดับดี	ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับดีมาก
อำเภอเมือง				
ห้องอาหารโรงแรมพวิลเลียน				•
สวนอาหารประสพสุข			•	
ห้องอาหารโรงแรมเฟลิกซ์			•	
ริเวอร์แควรีสอร์ท			•	
น้องเอ				•
199		•		
แก้ว	•			
เจียบอีสาน	•			
พูลศิริ		•		
อีสาน	•			
ทิพย์โกชนา	•			
เลเซอร์	•			
แซบอีหลี	•			
ช.ชานซิม	•			
แควทอง		•		
นวลศรี 2	•			
ลมโซย				•
ห้องอาหารไทรโยค				•
โสฬส				•
บ้านรา				•
ฮ้าง	•			
ช. พูลผล	•			
อารีชา	•			
คุณพร้อม	•			
สำเนา เจียเจริญ	•			
กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย				
เบิ้ม	•			
อำเภอท่ามะกา				
ศรีฟ้า	•			
ทอมมี	•			
ครัวทอง				•
นายเบิ้ม ภาคราช	•			
ท่าเรือโสภา	•			
พงษ์ศักดิ์ ชูญเจริญวิวัฒน์	•			
วิมล				•
ลีลาภา		•		
เชี่ยงเต็ง	•			
ศวกฉ		•		
แอะอะแป๊ะต๋วง	•			
สุกแกศรีรส	•			
เสกแสง		•		

ตารางที่ 4.73 ร้านอาหารตามมาตรฐานของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ของจังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2536-2537 (ต่อ)

ชื่อร้านอาหาร	ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่	
	ระดับดี	ระดับดีมาก	ระดับดี	ระดับดีมาก
อำเภอไทรโยค				
คุณจวน สุขกุล	•			
สมหมาย		•		
ไทรโยคคาเฟ่				•
ฝั่งหวานรีสอร์ท				•
อำเภอสังขละบุรี				
ร้านพิศมัย	•			
น้องใหม่โกชนา	•			
อำเภอศรีสวัสดิ์				
สนธิไชย	•			
เขื่อนศรีนครินทร์				•
คารู้ง	•			
ทุ่งใหญ่			•	
อำเภอทองผาภูมิ				
ข้าวแกงร้อยหม้อ	•			
รถเตี๊ต	•			
บ้านชายแดนภูผาภูมิ	•			
สวนวังใหญ่		•		
กึ่งกาญจน	•			
เปรมจิต	•			
เขื่อนเขาแหลม				•
กอล์ฟเฮาส์	•			
อำเภอพนมทวน				
ครัวบ้านสวน 1		•		
ครัวบ้านสวน 2		•		
แดงโกชนา	•			
สุติมา	•			
นางมาลัย หัวเพชร	•			

ที่มา : ขงติเมืองกาญจน, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี

4.5 โครงสร้างทางเศรษฐกิจภาคการค้าและบริการ

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความได้เปรียบในด้านการค้าและบริการ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการค้าของภาคตะวันตก และเป็นเมืองการค้าชายแดนที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์

4.5.1 กิจกรรมการค้าและบริการภายในจังหวัดกาญจนบุรี

แม้ว่าจังหวัดกาญจนบุรีจะเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของประเทศ แต่พื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นป่าไม้และภูเขา ไม่เหมาะกับการประกอบกิจกรรมการค้าและบริการที่ต้องอาศัยความสะดวกในด้านการสื่อสารและการคมนาคมขนส่ง ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ อันได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ ดังนั้นกิจกรรมการค้าและบริการส่วนใหญ่จึงมักจะกระจุกตัวอยู่ในเขตชุมชนเมือง และอำเภอขนาดใหญ่ จากตารางที่ 4.74 แสดงให้เห็นถึงแหล่งที่ตั้งของตลาดและศูนย์กลางตลาดที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตลาดและศูนย์กลางตลาดส่วนใหญ่จะกระจุกตัวมากในอำเภอขนาดใหญ่ เช่น อำเภอเมืองฯ อำเภอท่ามะกา และอำเภอท่าม่วง ส่วนอำเภออื่น ๆ มีการกระจุกตัวของตลาดอยู่น้อยเพียงอำเภอละหนึ่งหรือสองแห่งเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีตลาดอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ และก่อให้เกิดกิจกรรมการค้าและบริการให้สามารถกระจายสินค้าและบริการไปในพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของจังหวัดได้อย่างทั่วถึงได้แก่ ตลาดนัด ซึ่งจากตารางที่ 4.75 จะเห็นได้ว่ามีการจัดตั้งตลาดนัดขึ้นในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ มากมาย เช่น อำเภอบ่อพลอย อำเภอเลาขวัญ และอำเภอศรีสวัสดิ์ เป็นต้น

กิจกรรมการค้าและบริการอีกประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดก็คือ กิจกรรมการค้าและบริการที่ประกอบการโดยเอกชนในรูปแบบของห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล และร้านค้าทั่วไป ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด ปี พ.ศ. 2527-2536 (ตารางที่ 4.76) พบว่า การจดทะเบียนธุรกิจงานจังหวัดกาญจนบุรีในปีที่ผ่านมา ๆ มา (พ.ศ. 2527-2536) มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นทุกปี ปริมาณมากน้อยขึ้นอยู่กับสภาวะทางเศรษฐกิจและการเมืองในช่วงเวลานั้น ๆ

ตารางที่ 4.74 ตลาดและศูนย์กลางตลาดที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับที่	ชื่อตลาด	ที่ตั้ง	ดำเนินการโดย
1	ตลาดเทศบาลเมืองฯ	อ.เมืองฯ	เทศบาล
2	ตลาดชุกโดน	อ.เมืองฯ	เอกชน
3	ตลาดผาสูก	อ.เมืองฯ	เอกชน
4	ตลาดหนองบัว	อ.เมืองฯ	สุขาภิบาล
5	ตลาดลาดหญ้า	อ.เมืองฯ	สุขาภิบาล
6	ตลาดเทศบาลตำบลท่าเรือ	อ.ท่ามะกา	เทศบาล
7	ตลาดท่าไม้	อ.ท่ามะกา	เอกชน
8	ตลาดลูกแก	อ.ท่ามะกา	สุขาภิบาล
9	ตลาดพระแท่น	อ.ท่ามะกา	เอกชน
10	ตลาดสุขาภิบาลท่าม่วง	อ.ท่าม่วง	สุขาภิบาล
11	ตลาดสำโรง	อ.ท่าม่วง	สุขาภิบาล
12	ตลาดหนองขาว	อ.ท่าม่วง	สุขาภิบาล
13	ตลาดท่าม่วง	อ.ท่าม่วง	เอกชน
14	ตลาดวังขนาย	อ.ท่าม่วง	เอกชน
15	ตลาดหนองตากยา	อ.ท่าม่วง	เอกชน
16	ตลาดหนองเสือ	อ.ท่าม่วง	เอกชน
17	ตลาดสุขาภิบาลพนมทวน	อ.พนมทวน	สุขาภิบาล
18	ตลาดสุขาภิบาลเอราวัณ	อ.ศรีสวัสดิ์	สุขาภิบาล
19	ตลาดทองผาภูมิ	อ.ทองผาภูมิ	สุขาภิบาล
20	ตลาดเขื่อนเขาแหลม	อ.ทองผาภูมิ	สุขาภิบาล
21	ตลาดสุขาภิบาลสังขละบุรี	อ.สังขละบุรี	สุขาภิบาล
22	ตลาดน้ำตกไทรโยคน้อย	อ.ไทรโยค	สุขาภิบาล
23	ตลาดหินใหญ่	อ.บ่อพลอย	สุขาภิบาล
24	ตลาดบ่อพลอย	อ.บ่อพลอย	สุขาภิบาล

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี

ตารางที่ 4.75 ชื่อ ที่ตั้ง และวันเวลาดำเนินการของตลาดนัดในจังหวัดกาญจนบุรี

ลำดับที่	ชื่อตลาดนัด	สถานที่ตั้ง	อำเภอ	วันเวลาดำเนินการ
1	บ้านลาดหญ้า	หมู่ 1 ต.ลาดหญ้า	อ.เมืองฯ	ทุกวันศุกร์
2	บ้านเก่า	หมู่ 1 ต.บ้านเก่า	อ.เมืองฯ	ทุกวันที่ 20
3	หนองบ้านเก่า	หมู่ 7 ต.บ้านเก่า	อ.เมืองฯ	ทุกวันศุกร์
4	วัดจระเข้เผือก	หมู่ 2 ต.จระเข้เผือก	อ.เมืองฯ	ทุกวันจันทร์
5	บ้านวังตะเคียน	หมู่ 6 ต.จระเข้เผือก	อ.เมืองฯ	ทุกวันที่ 1 และ 23
6	หน้าค่ายทหาร	ต.ลาดหญ้า	อ.เมืองฯ	ทุกวันสิ้นเดือน
7	วัดท่ามะกา	หมู่ 4 ต.ท่ามะกา	อ.ท่ามะกา	ทุกชั้น 9 ค่า แรม 9 ค่า
8	ศาลาท่าไม้	หมู่ 5 ต.ท่าไม้	อ.ท่ามะกา	ทุกวันที่ 6 และ 21
9	พระแท่นดงรัง	หมู่ 7 ต.พระแท่น	อ.ท่ามะกา	ทุกวันพระ
10	สนามแย้	หมู่ 2 ต.เขาสะพายแร่	อ.ท่ามะกา	ทุกวันจันทร์
11	หนองตากยา	หมู่ 1 ต.หนองตากยา	อ.ท่าม่วง	ทุกวันเสาร์
12	บ้านด่านมะขามเตี้ย	หมู่ 1 ต.ด่านมะขามเตี้ย	กิ่ง อ.ด่านมะขามเตี้ย	ทุกวันพฤหัสบดี
13	บ้านหลุมรัง	หมู่ 5 ต.หลุมรัง	อ.บ่อพลอย	ทุกวันอาทิตย์
14	บ้านหลังเขา	หมู่ 2 ต.บ่อพลอย	อ.บ่อพลอย	ทุกวันจันทร์
15	บ้านทุ่งมะสัง	หมู่ 3 ต.หนองกุ่ม	อ.บ่อพลอย	ทุกวันอังคาร
16	บ้านหนองรี	หมู่ 2 ต.หนองรี	อ.บ่อพลอย	ทุกวันพุธ
17	บ้านหนองปลาไหล	หมู่ 4 ต.หนองปรือ	อ.บ่อพลอย	ทุกวันพฤหัสบดี
18	หนองปรือ	หมู่ 1 ต.หนองปรือ	อ.บ่อพลอย	วันเสาร์
19	เลาขวัญ	ต.เลาขวัญ	อ.เลาขวัญ	ชั้น 13 ค่า แรม 13 ค่า
20	หนองผ้าย	หมู่ 4 ต.หนองโสน	อ.เลาขวัญ	ชั้น 14 ค่า แรม 14 ค่า
21	หนองประตู	หมู่ 2 ต.หนองประตู	อ.เลาขวัญ	ชั้น 10 ค่า แรม 10 ค่า
22	ตรอกสะเดา	หมู่ 5 ต.หนองปรือ	อ.เลาขวัญ	ชั้น 12 ค่า แรม 12 ค่า
23	หนองจั่น	หมู่ 4 ต.หนองนกแก้ว	อ.เลาขวัญ	ทุกวันศุกร์
24	หนองอำเภอจีน	หมู่ 2 ต.ทุ่งกระบี่	อ.เลาขวัญ	ชั้น 11 ค่า แรม 11 ค่า
25	น้ำตกไทรโยคน้อย	หมู่ 2 ต.ท่าเสา	อ.ไทรโยค	ทุกวันเสาร์
26	บ้านท่าทุ่งนา	หมู่ 2 ต.ไทรโยค	อ.ไทรโยค	ทุกวันพุธ
27	วัดดงสัก	หมู่ 7 ต.ไทรโยค	อ.ไทรโยค	ทุกวันอาทิตย์
28	บ้านหนองศรีมงคล	หมู่ 4 ต.ศรีมงคล	อ.ไทรโยค	ทุกวันจันทร์
29	บ้านท่าซุ่ม	หมู่ 4 ต.บ้านแม่แจ่ม	อ.ศรีสวัสดิ์	ชั้น 8 ค่า แรม 8 ค่า
30	บ้านปลาออกสวน	หมู่ 1 ต.นาสวน	อ.ศรีสวัสดิ์	ชั้น 12 ค่า แรม 12 ค่า
31	บ้านปากนาสวน	หมู่ 1 ต.นาสวน	อ.ศรีสวัสดิ์	ชั้น 1 ค่า แรม 1 ค่า
32	บ้านท่ากระดาน	หมู่ 2 ต.ท่ากระดาน	อ.ศรีสวัสดิ์	ชั้น 15 ค่า แรม 15 ค่า
33	บ้านท่าสวาย	หมู่ 4 ต.เขาโจด	อ.ศรีสวัสดิ์	ทุกวันพฤหัสบดี
34	พนมทวน	หมู่ 3 ต.พนมทวน	อ.พนมทวน	ทุกวันที่ 2 ของเดือน

ตารางที่ 4.76 จำนวนทะเบียนธุรกิจในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2527-2536

ปี พ.ศ.	ทะเบียนพาณิชย์	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	บริษัทจำกัด	ห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล	รวม	การเปลี่ยนแปลง
2527	4,180	312	126	5	4,623	-
2528	4,265	328	133	5	4,731	108
2529	4,308	361	147	5	4,821	90
2530	4,375	430	162	6	4,973	152
2531	4,453	464	192	6	5,115	142
2532	4,456	500	222	6	5,184	69
2533	4,731	538	252	6	5,527	343
2534	4,722	622	288	6	5,638	111
2535	4,771	704	367	6	5,848	210
2536	4,847	752	392	6	5,997	149

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี

หมายเหตุ : ข้อมูลปี 2536 ตัดยอดเมื่อ 30 มิถุนายน 2536

เมื่อพิจารณาชนิดและประเภทของสินค้าที่นำเข้าและส่งออกของจังหวัดกาญจนบุรี (ตารางที่ 4.77) พบว่า สินค้าที่มีการนำเข้าจะเป็นสินค้าประเภทขนาน้ำมันเชื้อเพลิง วัตถุดิบ และกิ่งวัตถุดิบ และสินค้าอุปโภคและบริโภค โดยจะนำเข้าจากจังหวัดใกล้เคียงและจากกรุงเทพฯ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนสินค้าที่มีการส่งออกเป็นส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสินแร่ ซึ่งจะส่งออกไปยังพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงและกรุงเทพฯ ส่วนสินแร่เหล่านั้นจะส่งออกไปยังจังหวัดทางภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต

จากชนิดและประเภทของสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกของจังหวัดกาญจนบุรี ทำให้พอจะมองเห็นภาพคร่าว ๆ ของโครงสร้างการผลิตภาคอุตสาหกรรมและจังหวัดได้ว่าจังหวัดกาญจนบุรี เป็นศูนย์กลางสำคัญของกิจกรรมการค้าและบริการที่ประกอบการโดยเอกชนประเภทบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือร้านค้าพาณิชย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจจำนวนมากในแต่ละปี กิจกรรมเหล่านี้มักจะรวมตัวกันอยู่ในพื้นที่เมืองและอำเภอขนาดใหญ่ นอกจากนี้ การที่จังหวัดกาญจนบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ มีการค้าขายระหว่างประเทศบริเวณชายแดน ทำให้จังหวัดกาญจนบุรีมีบทบาททางด้านการค้าและบริการมากยิ่งขึ้นด้วย

จังหวัดกาญจนบุรี มีแนวชายแดนติดกับประเทศเมียนมาร์เป็นระยะทางถึง 460 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเมืองฯ อำเภอไทรโยค อำเภอสังขละบุรี และอำเภอทองผาภูมิ พื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและป่าไม้ การคมนาคมขนส่งบริเวณแนวชายแดนไม่สะดวกเท่าใดนัก ยกเว้นบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ที่เป็นที่ตั้งของด่านศุลกากรสังขละบุรี ปัจจุบันเป็นจุดผ่านแดนที่มีความสะดวกในการขนส่งสินค้าที่เป็นทางการเพียงแห่งเดียว ตั้งอยู่ในอำเภอสังขละบุรี จากสภาพทางภูมิศาสตร์มีความเหมาะสมมาก เพราะมีเส้นทางติดต่อกับหัวเมืองใหญ่ในประเทศเมียนมาร์ โดยไม่ต้องเดินทางผ่านภูเขา เป็นพื้นที่ราบ

บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ เป็นเส้นทางเก่าตามประวัติศาสตร์ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ได้ใช้เส้นทางนี้เคลื่อนย้ายกำลังทหารเข้าทำสงครามของทั้งสองประเทศ ปัจจุบันแม้จะสิ้นสุดลงแล้ว ยังได้ใช้ประโยชน์ติดต่อไปมาค้าขายของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนทั้งสองตลอดมา อย่างไรก็ตาม ยังมีชนกลุ่มน้อยที่อยู่ในบริเวณดังกล่าว มักขัดแย้งกันเรื่องผลประโยชน์กัน บางปีมีการรบพุ่งกันรุนแรง ซึ่งจะกระทบภาวะการค้าชายแดนในบริเวณดังกล่าว

ตารางที่ 4.77 สินค้านำเข้าและส่งออกของจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

ประเภทสินค้า	ชนิดสินค้า	แหล่งนำเข้า / ส่งออก
สินค้านำเข้า 1. สินค้าประเภททุน 2. น้ำมันเชื้อเพลิง, น้ำมันหล่อลื่น และแก๊ส 3. วัตถุดิบและกึ่งวัตถุดิบ 4. สินค้าอุปโภคบริโภค	เครื่องจักร, เครื่องยนต์, เครื่องทุ่นแรง, อะไหล่เครื่องยนต์, เครื่องมือการเกษตร, รถบรรทุก - วัสดุก่อสร้าง เช่น ปูนซีเมนต์, เครื่องเหล็ก, สีย, ไม้อัด ฯลฯ - ข้าวเปลือก - ข้าวสาร - อ้อย - สุกรมมีชีวิต, ไก่มีชีวิต, สัตว์น้ำทะเล, สัตว์น้ำจืด, น้ำมันพืช, และอาหารสำเร็จรูปบางชนิด	กรุงเทพฯ นครปฐม, ราชบุรี, กรุงเทพฯ - สระบุรี, นครปฐม, ราชบุรี, กรุงเทพฯ - ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - นครปฐม, ราชบุรี - สุพรรณบุรี, นครปฐม, ราชบุรี - กรุงเทพฯ - นครปฐม, ราชบุรี, สุพรรณบุรี
สินค้าส่งออก 1. สินค้าเกษตร 2. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม 3. สินค้า	ข้าวเปลือก, ข้าวโพด, ข้าวฟ่าง, หอมหัวใหญ่, พริกชี้ฟ้าแห้ง, มันเส้น, ปูน, ฝ้าย, ละหุ่ง, สับปะรด, งาม, ใบกระดิ่งป็น, หอมแดง, เมล็ดแมงลัก, ถั่วต่าง ๆ และพืชผักสด - สินค้าแปรรูปทางการเกษตร เช่น น้ำตาลทราย, ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง, ผลไม้กระป๋อง, หน่อไม้กระป๋อง, ข้าวโพด-ฝักอ่อนกระป๋อง - ปุ๋ยเคมีชนิดต่าง ๆ, อุตสาหกรรมจากไม้, หวาย และเฟอร์นิเจอร์ ดินบุก, ตะกั่ว, พลวง, วุลแฟรม, เงิน, พลอย, นิล ฯลฯ	กรุงเทพฯ, ราชบุรี, นครปฐม, สุพรรณบุรี, เพชรบุรี - กรุงเทพฯ, นครปฐม, สุพรรณบุรี, ราชบุรี - กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง กรุงเทพฯ, ภูเก็ต

ที่มา : ข้อมูลการค้าประจำปี 2535, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี

เมื่อสถานการณ์คลี่คลาย ภาวะการค้าดังกล่าวก็จะกลับสู่ภาวะเป็นปกติเช่นเดิม การค้าชายบริเวณชายแดนไทย-เมียนมาร์ยังมีอยู่ในจังหวัดอีกหลายจุดด้วยกัน แต่ปริมาณการค้าไม่มากเท่ากับบริเวณด่านสังขละบุรี เนื่องจากการขนส่งสินค้าไม่สะดวก

4.5.2 ประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับการค้าชายแดน

การค้าบริเวณชายแดนเริ่มต้นแต่ใดไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่ลักษณะการเดินทางไปมาหาสู่กันเพื่อทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมีมาช้านาน เพราะในสมัยก่อนนั้นการอพยพของราษฎรหรือการโยกย้ายถิ่นฐานการทามาหากินไม่เหมือนปัจจุบัน และการตรวจสอบด้านถิ่นฐานที่อยู่อาศัยในสมัยก่อนนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่สามารถควบคุมได้ทั่วถึง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศจะเน้นการเดินทางไปมาหาสู่เพื่อซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกัน ตามแนวชายแดนจังหวัดกาญจนบุรีจึงมีมานานพอสมควร ประกอบกับในสมัยสงครามโลกครั้งที่สองญี่ปุ่นได้ดำเนินการสร้างทางรถไฟจากจังหวัดกาญจนบุรีไปยังประเทศเมียนมาร์ เพื่อเป็นเส้นทางลำเลียงยุทธปัจจัยและทหาร การใช้จ่ายแรงงานจึงมีทั้งเชลยศึกชาวเมียนมาร์ ชาวไทย และชนกลุ่มน้อย ผลดังกล่าวทำให้บริเวณชายแดนมีการเดินทางติดต่อไปมาสะดวกยิ่งขึ้นในช่วงหลังสงคราม ซึ่งสามารถพิจารณาออกได้เป็น 3 จุด คือ

1. บริเวณบ้านหินกอง ตั้งอยู่ตำบลบิสิออค อำเภอทองผาภูมิ เนื่องจากขณะนั้นรัฐบาลไทยได้มีการทำเหมืองแร่ดีบุกขึ้นที่ตำบลบิสิออค อำเภอทองผาภูมิ เมื่อปี พ.ศ. 2481 ซึ่งเป็นเหมืองขนาดใหญ่ มีการเคลื่อนย้ายเครื่องจักรและกำลังคนเข้าไปตั้งเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่ตำบลบิสิออคเพื่อทำเหมืองแร่ เมื่อมีชุมชนขนาดใหญ่เกิดขึ้นทำให้เกิดการค้าซื้อขายสินค้าอุปโภคบริโภคขึ้นบริเวณเขตแดนและเป็นที่มาของการค้าชายแดนของประชาชนทั้งสองประเทศที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

2. บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ตั้งอยู่บ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี สภาพการคมนาคมขนส่งมีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นจุดค้าชายแดน เนื่องจากมีเส้นทางติดต่อกับเมืองใหญ่ในประเทศเมียนมาร์โดยไม่ต้องผ่านภูเขา เส้นทางคมนาคมนี้เป็นที่ราบสะดวกต่อการเดินทาง แต่ปัญหาก็ยังมีอยู่โดยเฉพาะการสู้รบของชนกลุ่มน้อย เนื่องจากขัดผลประโยชน์

คือ มอญ และกะเหรี่ยง ซึ่งยังคงเป็นปัญหาตลอดมานับแต่ พ.ศ. 2510

3. บริเวณบ้านบ้องตี้ ตั้งอยู่ที่บ้านบ้องตี้ อำเภอไทรโยค การติดต่อไปมาค้าขาย บริเวณนี้มานานกว่า 20 ปี แต่ปริมาณการค้าไม่มาก ในช่วงปี พ.ศ. 2514-2518 มีการซื้อขาย แร่กันมากโดยเฉพาะแร่ดีบุก ปัจจุบันการค้าขายแร่ชนิดนี้ลดลงเนื่องจากราคาแร่ตกต่ำ ประกอบกับปัญหาการสู้รบของชนกลุ่มน้อยมีมากขึ้น

4.5.3 ปริมาณและมูลค่าสินค้าผ่านแดน ณ ด้านศุลกากรสังขละบุรี

จากการตรวจสอบ มูลค่าและปริมาณการค้าจากด้านศุลกากรสังขละบุรี ปรากฏว่า ปริมาณและมูลค่าสินค้านำเข้าส่งออกผ่านด้านศุลกากรสังขละบุรี นับแต่ปี พ.ศ. 2529 มีไม่มากนัก กล่าวคือ (ดูตารางที่ 4.78)

- พ.ศ. 2529 มูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 60.81 ล้านบาท มีมูลค่านำเข้า 60.10 ล้านบาท มูลค่าส่งออก 0.47 ล้านบาท
- พ.ศ. 2530 มูลค่านำเข้า 61.82 ล้านบาท ส่งออก 1.99 ล้านบาท มูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 63.81 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 3.33 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.5 เทียบกับปีที่ผ่านมา
- พ.ศ. 2531 มูลค่านำเข้าเท่ากับ 99.53 ล้านบาท ส่งออก 5.15 ล้านบาท รวมทั้งสิ้น 104.81 ล้านบาท เพิ่มขึ้น 40.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 64.1 เทียบกับปีก่อนหน้า
- พ.ศ. 2532 มูลค่านำเข้า เท่ากับ 48.99 ล้านบาท มูลค่าส่งออกไม่มี เนื่องจากการสู้รบระหว่างชนกลุ่มน้อยมากขึ้น ทำให้การค้าบริเวณนี้ลดลงมาก คิดเป็นร้อยละ 53.26 เทียบกับปี พ.ศ. 2531 สินค้านำเข้าส่วนใหญ่เป็นไม้ซุง
- พ.ศ. 2533 มูลค่าการค้าเท่ากับ 346.23 ล้านบาท มูลค่านำเข้าเท่ากับ 322.73 ล้านบาท ส่งออก 23.50 ล้านบาท
- พ.ศ. 2534 มูลค่าการค้าเท่ากับ 337,448,057 บาท เป็นมูลค่าสินค้านำเข้าทั้งสิ้น ทั้งนี้เนื่องจากในปีนี้ไม่มีการส่งออกสินค้าแต่อย่างใด
- พ.ศ. 2535 มูลค่าการค้าเท่ากับ 273,587,455 บาท ซึ่งเป็นสินค้านำเข้า 268,640,254 บาท สินค้าออก 4,974,201 บาท

ตารางที่ 4.78 มูลค่าสินค้านำเข้าส่งออกผ่านด่านศุลกากรสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ระยะเวลา	มูลค่าการค้า	มูลค่าสินค้า	
		นำเข้า	ส่งออก
มกราคม-ธันวาคม 2529	60,478,699	60,009,987	468,712
มกราคม-ธันวาคม 2530	63,805,962	61,815,682	1,990,280
มกราคม-ธันวาคม 2531	104,683,954	99,528,748	5,155,206
มกราคม-ธันวาคม 2532	48,933,084	48,993,084	-
มกราคม-ธันวาคม 2533	346,228,098	322,728,139	23,499,959
มกราคม-ธันวาคม 2534	337,448,057	337,446,057	-
มกราคม-ธันวาคม 2535	237,587,455	266,640,254	4,947,201
มกราคม-ธันวาคม 2536	257,415,614	234,759,730	22,655,881

ที่มา : ด่านศุลกากรสังขละบุรี

หมายเหตุ : - ปี 2529-2533 สินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ผงชูรส รองเท้าแตะ ถุงปุ๋ย เชือกไนลอน
เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางรถจักรยาน
- สินค้านำเข้า ได้แก่ ไม้ซุง แร่ดีบุก แร่พลวง ยางพาราแผ่น ถ่านไม้ ของป่า หวาย
อาหารทะเลแห้ง

กรมศุลกากร กรุงเทพฯ
10 มิถุนายน 2536

ถาวร ๕ ตำแหน่ง

กระทรวงพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร

- พ.ศ. 2536 มูลค่าการค้าเท่ากับ 257.42 ล้านบาท เป็นมูลค่าสินค้านำเข้า 234.76 ล้านบาท และมูลค่าสินค้าส่งออก 22.66 ล้านบาท

4.5.4 ชนิดสินค้าที่มีการนำเข้าส่งออก

1. สินค้าเข้าที่สำคัญ ประกอบด้วย
  - สินค้าที่นำเข้าผ่านพิธีการศุลกากรถูกต้อง ได้แก่ ไม้ซุง แร่ ถ่านไม้ หวาย ยางพารา ไม้ไผ่ ไม้รวก อัญมณี พยก และวัว
  - สินค้าที่นำเข้าโดยไม่ผ่านพิธีการศุลกากร ได้แก่ เครื่องจักรสาน ผ้าโสร่ง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ใช้เป็นเครื่องประดับและเครื่องเรือน อาหารทะเลแห้งและสด
2. สินค้าส่งออกที่สำคัญ ประกอบด้วย
  - สินค้าส่งออกที่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ได้แก่ เครื่องจักรกลและเครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำไม้ ซีเมนต์ กรวดและหิน
  - สินค้าส่งออกที่มีได้ผ่านพิธีการทางศุลกากร ได้แก่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องอุปโภค ยาแผนปัจจุบัน รองเท้าแตะ ผงชูรส ทุบปุย เชือกไนลอน ยางรถจักรยาน และขนมแห้ง

4.5.5 จุดที่มีการซื้อขายสินค้าที่สำคัญ

1. สินค้าทั่วไป เช่น เครื่องอุปโภคบริโภค อาหารทะเลแห้งและสด มีจุดซื้อขายที่สำคัญ คือ
  - บริเวณบ้านหินกอง ตำบลบึงสีก อําเภอสว่างแดนดิน
  - บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อําเภอสว่างแดนดิน
  - บริเวณบ้านบึงตี้ ตำบลบึงตี้ อําเภอทรายทอง
2. จุดที่มีการนำเข้าไม้สำคัญ มีอยู่ 6 จุดด้วยกันคือ
  - จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ อําเภอสว่างแดนดิน (ฝั่งขวา)
  - จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ อําเภอสว่างแดนดิน (ฝั่ง

ซ้าย)

- จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณบ้านเขาเลาะโล อำเภอสังขละบุรี
- จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณเขาปลาน้อย ตำบลวังกะแจะ อำเภอไทรโยค
- จุดผ่านแดนชั่วคราวบริเวณบ้านท้ายเหมือง ตำบลบ้องตี้ อำเภอไทรโยค

ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมีด่านศุลกากร 1 แห่ง คือ ด่านศุลกากรสังขละบุรี ตั้งอยู่ที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี การซื้อขายสินค้าระหว่างกันตามแนวชายแดนกาญจนบุรี ใช้สกุลเงินสองสกุล คือ เงินบาท และเงินเหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ในกรณีนำเข้าเข้ามาจากเมียนมาร์ ชำระเงินเป็นเหรียญดอลลาร์สหรัฐ โดยการเปิดแอลซีผ่านธนาคารพาณิชย์ ส่วนในกรณีผู้นำเข้าส่งออกรายย่อยจะมีการชำระเงินเป็นเงินบาทไทย

ปัจจุบันธนาคารพาณิชย์บริเวณอำเภอชายแดนมี 1 แห่ง คือ ธนาคารกรุงไทย จำกัด สาขาทองผาภูมิ มีมูลค่าการค้าที่นำเข้าส่งออกผ่านพิธีการทางศุลกากร ณ ด่านศุลกากรสังขละบุรี สรุปได้ ดังนี้

พ.ศ. 2529	มูลค่าการค้า	60-48	ล้านบาท
พ.ศ. 2530	มูลค่าการค้า	63-81	ล้านบาท
พ.ศ. 2531	มูลค่าการค้า	104.68	ล้านบาท
พ.ศ. 2532	มูลค่าการค้า	48.94	ล้านบาท
พ.ศ. 2533	มูลค่าการค้า	346.23	ล้านบาท
พ.ศ. 2534	มูลค่าการค้า	337.44	ล้านบาท
พ.ศ. 2535	มูลค่าการค้า	273.58	ล้านบาท

1. จุดผ่านแดนชั่วคราวดังกล่าวเปิดให้มีการนำเข้าไม้ซุงที่ได้รับสัมปทานจากรัฐบาลเมียนมาร์ เข้าโดยผ่านพิธีการศุลกากร ณ ด่านศุลกากรสังขละบุรี

2. ในปี พ.ศ. 2534 จังหวัดกาญจนบุรี ยังไม่เปิดจุดผ่อนปรนการค้า เนื่องจากเหตุการณ์ไม่ปกติ

3. หมู่บ้านชายแดนที่มีการค้าที่สำคัญของจังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันมี 3 จุด คือ

- 1) บ้านหินกอง ตำบลบึงสีก อําเภอทองผาภูมิ ห่างจากอําเภอประมาณ 80 กิโลเมตร
- 2) บ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อําเภอลี้ชละบุรี ห่างจากอําเภอประมาณ 45 กิโลเมตร
- 3) บริเวณบ้านบ้องตี้ ตำบลบ้องตี้ อําเภอไทรโยค ห่างจากอําเภอประมาณ 40 กิโลเมตร

ระบบการขนส่งบริเวณชายแดนทางบก สามารถทำได้โดยใช้รถบรรทุก ใช้คนแบกหาม และใช้เส้นทางเกวียน

สภาพการซื้อขายสินค้าบริเวณชายแดน โดยเฉพาะที่ด่านเจดีย์สามองค์นั้น ขณะนี้ การซื้อขายค่อนข้างซบเซา ปริมาณสินค้าน้อย นับตั้งแต่รัฐบาลเมียนมาร์ทำการขับไล่ชาวมอญออกจากบริเวณด่านเจดีย์สามองค์ จุดซื้อขายสินค้าในเขตเมียนมาร์ อยู่ห่างจากตัวเจดีย์สามองค์ลงไป ในเขตเมียนมาร์ประมาณ 1 กิโลเมตร สินค้าที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคส่วนใหญ่ คือ ผลไม้จากไม้ และเครื่องประดับสุภาพสตรี ซึ่งทำจากหินสีต่าง ๆ โดยเฉพาะผลไม้จากไม้ เช่น ใต๊ะ แก้วต่าง ๆ หากรัฐบาลอนุญาตให้มีการนำเข้าไม้แปรรูปจากเมียนมาร์ และส่งเสริมให้คนไทย

- การเดินทางไปมาระหว่าง 2 ประเทศ ณ บริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์ เนื่องจากยังไม่เปิดเป็นทางการจึงไม่มีค่าใช้จ่าย แต่ต้องแจ้งความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัฐบาลเมียนมาร์ ณ บริเวณชายแดนทราบ

- การค้าชายแดนโดยนิติบุคคลที่กรมการค้าต่างประเทศมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติแก่ผู้ประกอบการจะทำการค้า ปัจจุบันยังไม่มี

- ผู้ที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย ชนชาติกะเหรี่ยงร้อยละ 70 มอญร้อยละ 30

- กรมศุลกากรได้ทำการเปิดด่านศุลกากรสังขละบุรีอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2535 ที่ผ่านมา

ผลิตก็จะเป็นการสร้างงานและรายได้ให้ประชาชนในเขตพื้นที่นั้นได้เป็นอย่างดี

ในปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับการค้าบริเวณจุดผ่อนปรนหลายประการ ได้แก่

- ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางคมนาคมในเขตประเทศเมียนมาร์เอง เนื่องจากถนนยังไม่มีความพร้อมที่จะรองรับนักธุรกิจในการขนส่งสินค้า ซึ่งอาจจะมีปัญหาในช่วงฤดูฝน ประกอบกับเมืองที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าของเมียนมาร์ ค่อนข้างอยู่ห่างไกลบริเวณจุดค้าชายแดนของไทย

- ปัญหาความปลอดภัยของขนส่งสินค้ามาจากหน่วยงานในเขตเมียนมาร์ ซึ่งต้องเดินทางผ่านป่าเขา เป็นที่ตั้งของชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม

- ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการตกลงแบ่งผลประโยชน์ ค่าคุ้มครองระหว่างชนกลุ่มน้อยสองกลุ่ม คือ มอญและกะเหรี่ยง ซึ่งนักธุรกิจที่ขนส่งสินค้าผ่านพื้นที่เขตอิทธิพลของแต่ละกลุ่ม จะต้องจ่ายเงินค่าผ่านแดน และให้ความปลอดภัยแก่ทั้งสองกลุ่ม แต่ในระยะต่อมาสองกลุ่มมีความขัดแย้งในเรื่องสัดส่วนของจำนวนเงินที่จะแบ่งกัน

- ปัญหาการลักลอบขนส่งสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีศุลกากรเนื่องจากบริเวณจุดค้ามีสภาพภูมิประเทศเป็นป่าเขา สะดวกต่อการลักลอบขนส่งสินค้า

- ปัญหาความไม่มีเสถียรภาพของเงินสกุลจ๊าดที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนซื้อขาย เนื่องจากเมียนมาร์มักจะประกาศยกเลิก หรือลดค่าของเงินอยู่บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามปัญหาอันนี้ก็ส่งผลกระทบต่อ**การเพิ่มบทบาทของเงินบาทไทยในการซื้อขาย** สำหรับเงินดอลลาร์สหรัฐจะใช้ในการซื้อขายเฉพาะไม้จากเมียนมาร์ที่กระทำอย่างเป็นทางการ โดยการเปิดจดหมายเครดิต (แอล ซี) ผ่านธนาคารพาณิชย์เท่านั้น

สรุปได้ว่า การค้าชายแดนมีบทบาทสำคัญพอสมควรในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งนักลงทุนอาจสนใจมาลงทุนในด้านการค้าสินค้าอุปโภคบริโภค เช่น อาหารสำเร็จรูป ยาหรือเวชภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อุปกรณ์ และอะไหล่เครื่องจักรกล ทั้งนี้เนื่องจากประเทศเมียนมาร์ยังมีความต้องการสินค้าเหล่านี้อยู่มาก โดยเฉพาะอำเภอสังขละบุรี สามารถยกระดับและพัฒนาให้เป็นเมืองการค้าชายแดนที่สำคัญในอนาคต

4.6 โครงสร้างทางการเงินของจังหวัดกาญจนบุรี

จากการศึกษาจำนวนสถาบันการเงินทั้งธนาคารและประกันภัยที่กระจายอยู่ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ในปี พ.ศ. 2535 พบว่า สถาบันการเงินเอกชนของจังหวัดกาญจนบุรีกระจุกตัวอยู่ในอำเภอเมืองฯ เป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง และอำเภอพนมทวน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.79) ซึ่งการกระจุกตัวของสถาบันการเงินในพื้นที่ดังกล่าว ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของพื้นที่ในการประกอบกิจกรรมทั้งในด้านพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม และเมื่อทราบถึงแหล่งเงินทุนและแหล่งเงินฝากแล้ว ก็จะต้องทราบถึงปริมาณเงินฝากและปริมาณการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจะบอกถึงอัตราการออมของจังหวัดด้วย จากการศึกษาปริมาณเงินฝากและการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดกาญจนบุรี (ตารางที่ 4.80 และแผนภูมิที่ 4.28) พบว่า ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530-2536 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นค่อนข้างคงที่ และเมื่อศึกษาอัตราการออม พบว่า มีอัตราการออมเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2531-2532 และค่อนข้างคงที่ในช่วงปี พ.ศ. 2532-2536

เมื่อพิจารณาปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อโดยเปรียบเทียบเป็นรายจังหวัดในภาคตะวันตกในช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 (ตารางที่ 4.81) พบว่าปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อโดยรวมของภาคตะวันตกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และอัตราการออมของภาคก็ยังคงอยู่ในสภาวะคงตัวอยู่ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจังหวัดในภาคตะวันตก พบว่าจังหวัดในภาคตะวันตก คือ ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม และสุพรรณบุรี มีแนวโน้มของอัตราการออมลดลง ในขณะที่จังหวัดกาญจนบุรีมีแนวโน้มของอัตราการออมเพิ่มขึ้น

การศึกษาโครงสร้างทางการเงินของจังหวัดกาญจนบุรี โดยพิจารณาจากปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ตลอดจนอัตราการออม พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีการลงทุนในช่วงปี พ.ศ. 2530-2536 น้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตกเล็กน้อย

ตารางที่ 4.79 สถิติการธนาคารและประกันภัยในจังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2535

ธนาคาร/บริษัทประกันภัย	พื้นที่ / จำนวน												รวม
	เมืองฯ	ท่ามะกา	ท่าม่วง	พนมทวน	บ่อพลอย	ไทรโยค	เสาชวิญ	ศรีสวัสดิ์	ทองผาภูมิ	สังขละบุรี	นมะขามเตี้ย	หนองปรือ	
ธนาคาร	11	14	8	3	1	1	0	0	1	0	0	0	37
กรุงเทพฯ	1	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	6
กรุงเทพฯ	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
ไทยพาณิชย์	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
กสิกรไทย	1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	3
กรุงศรีอยุธยา	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	6
กรุงเทพพาณิชย์การ	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
นครหลวงไทย	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
มหานคร	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ศรีนคร	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ทหารไทย	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
สหธนาคาร	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ออมสิน	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
ธกส.	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
บริษัทประกันภัย	8	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
ไทยประกันชีวิต	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
ไทยสมุทรพาณิชย์ประกันภัย	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
อาคเนย์ประกันภัย	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ไทยประกันภัย	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
เมืองไทยประกันชีวิต	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
กรุงเทพประกันชีวิต	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
มหานครประกันชีวิต	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ไทยประสิทธิ์ประกันชีวิต	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1

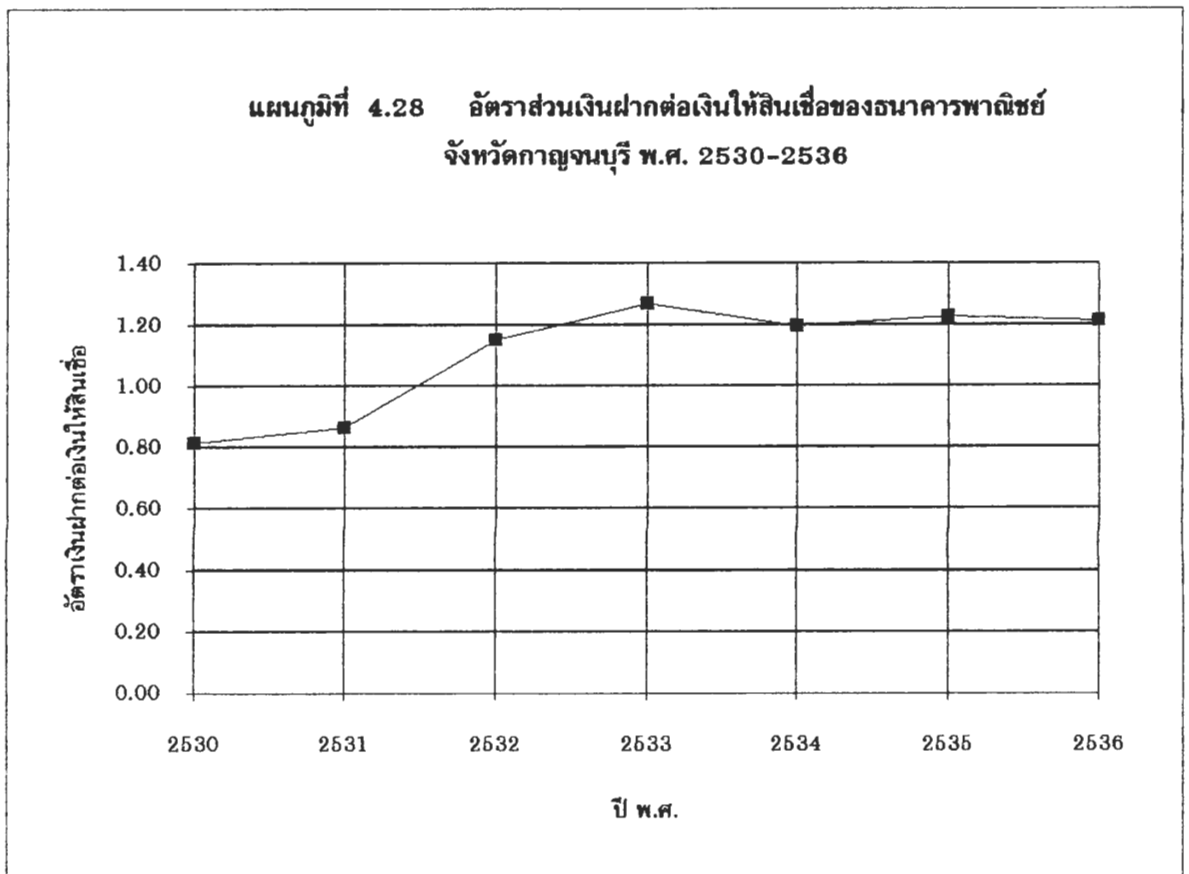
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.80 ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ จังหวัดกาญจนบุรี พ.ศ. 2530-2536

ปี พ.ศ.	จำนวน สำนักงาน	เงินฝาก (ล้านบาท)	เงินให้สินเชื่อ (ล้านบาท)	อัตราการรวม
2530	26	4,524,684	5,546,861	0.82
2531	26	5,337,684	6,168,992	0.87
2532	26	7,225,639	6,269,946	1.15
2533	27	9,582,514	7,547,329	1.27
2534	29	10,276,390	8,592,712	1.20
2535	29	11,702,486	9,507,961	1.23
2536	32	13,178,132	10,842,022	1.22

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.81 ปริมาณเงินฝากและเงินให้สินเชื่อรายจังหวัดภาคตะวันตก

จังหวัด	จำนวน สำนักงาน	เงินฝาก (ล้านบาท)	เงินให้สินเชื่อ (ล้านบาท)	อัตราการรวม
ธันวาคม 2530				
กาญจนบุรี	26	4,524,684	5,546,861	0.82
ประจวบคีรีขันธ์	25	2,926,103	2,318,388	1.26
เพชรบุรี	18	3,837,130	2,438,807	1.57
ราชบุรี	35	8,433,147	3,910,297	2.16
สมุทรสงคราม	9	2,250,374	977,837	2.30
สุพรรณบุรี	32	5,231,802	2,454,709	2.13
รวม	145	27,203,240	17,646,899	1.54
ธันวาคม 2531				
กาญจนบุรี	26	5,337,684	6,168,992	0.87
ประจวบคีรีขันธ์	26	3,609,760	3,381,308	1.07
เพชรบุรี	17	4,572,737	3,611,175	1.27
ราชบุรี	35	9,562,631	5,224,808	1.83
สมุทรสงคราม	10	2,653,128	1,628,278	1.63
สุพรรณบุรี	32	6,057,446	3,101,864	1.95
รวม	146	31,793,366	23,116,425	1.38
ธันวาคม 2532				
กาญจนบุรี	26	7,225,639	6,269,946	1.15
ประจวบคีรีขันธ์	26	4,857,079	5,024,916	0.97
เพชรบุรี	17	5,895,643	4,784,583	1.23
ราชบุรี	36	12,107,687	6,441,325	1.88
สมุทรสงคราม	10	3,140,106	2,224,829	1.41
สุพรรณบุรี	34	7,885,163	4,020,716	1.96
รวม	149	41,111,317	28,766,315	1.43
ธันวาคม 2533				
กาญจนบุรี	27	9,582,514	7,547,329	1.27
ประจวบคีรีขันธ์	28	7,011,834	7,324,552	0.96
เพชรบุรี	19	8,148,578	6,501,966	1.25
ราชบุรี	36	15,516,112	8,637,461	1.80
สมุทรสงคราม	10	4,062,389	2,757,028	1.47
สุพรรณบุรี	36	10,289,420	6,215,347	1.66
รวม	156	54,610,847	38,983,683	1.40
ธันวาคม 2534				
กาญจนบุรี	29	10,276,390	8,592,712	1.20
ประจวบคีรีขันธ์	29	7,859,871	8,987,011	0.87
เพชรบุรี	21	8,821,978	8,222,665	1.07
ราชบุรี	37	17,785,500	10,420,999	1.71
สมุทรสงคราม	12	4,733,427	3,052,097	1.55
สุพรรณบุรี	36	11,288,762	8,401,542	1.34
รวม	164	60,765,928	47,677,026	1.27
ธันวาคม 2535				
กาญจนบุรี	29	11,702,486	9,507,961	1.23
ประจวบคีรีขันธ์	31	9,007,699	10,736,484	0.84
เพชรบุรี	22	10,158,866	9,122,784	1.11
ราชบุรี	38	20,937,588	12,207,967	1.72
สมุทรสงคราม	13	5,383,954	3,499,896	1.54
สุพรรณบุรี	39	12,908,681	10,025,857	1.29
รวม	172	70,099,274	55,100,949	1.27
ธันวาคม 2536				
กาญจนบุรี	32	13,178,132	10,842,022	1.22
ประจวบคีรีขันธ์	31	9,830,810	12,192,184	0.81
เพชรบุรี	24	11,128,175	10,083,852	1.10
ราชบุรี	38	23,587,502	14,049,200	1.68
สมุทรสงคราม	13	6,024,731	4,301,803	1.40
สุพรรณบุรี	42	14,408,827	11,766,391	1.22
รวม	180	78,158,177	63,235,452	1.24